

Kaj je bilo narobe z božičnimi darili v Beltincih ali kdo je napadel beltinskega ravnatelja?

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

minicom d.o.o., vogova 13, m. sobota, tel.: 069 32 735, fax: 31 964

MINICOM

RAČUNALNIKI, KI LETIJO!
Microsoft
QUALIFIED DEALER

**AKCIJSKA PRODAJA
RAČUNALNIKOV**

svetovanje in prodaja

mobitel

DC M Sobota * Lendavska 19/b
tel.: 069 / 32 724

**Na koga
spominja
obnašanje
ljutomerskega
župana, ko
stopi do roke?**

VESTNIK

Murska Sobota, 28. decembra 1995, leto XLVII, št. 52, cena 150 SIT

VREME

Ob koncu tedna bo
oblačno s
padavinami.

Vestnikov koledar

28. december, četrtek, Žilvko
29. december, petek, David
30. december, sobota, Hormina
31. december, nedelja, Shvester
1. januar, ponedeljek, novo leto
2. januar, torek, Makarij
3. januar, sreda, Genovefa

Pregovor

Prosinec mili, bogu se smili.

Ali je pomembna barva tistega, ki deli darila?

Darila Samaritan's Pursue

V pomurskih osnovnih šolah so v predbožičnem času razdelili tritisoč daril, ki jih je poslala organizacija Samaritan's Pursue iz Amerike. V izbranih šolah in vrtcih so delili darila in pripravili kulturni program, kjer so sodelovali tudi šole s svojim kulturnim programom, pevski zbor baptistične cerkve in drugi. Udeležba na teh božičnih novoletnih prireditvah je bila vedno zelo dobra. Lepo dejanje, ki bi ga lahko bili nadvse veseli. Pa so to veselje skalili pomisleki, kakšen pomen imajo ta darila in zakaj jih delijo. Tako so nekateri v Beltincih, ki so pri akciji sodelovali, dobivali domov prav neprijetne žaljivke, širile so se tudi govorice, da so v darilih stare cote in mamila.

Darila je v Slovenijo poslala organizacija Samaritan's Pursue iz Severne Karoline, ki deluje že 25 let in pomaga otrokom in ljudem, ki potrebujejo pomoč. Organizacija pripravlja tudi projekt Shoe box, v okviru katerega ameriške družine zbirajo darila, namenjena otrokom po vsem svetu. Darila so v vrednosti 20 do 60 ameriških dolarjev, nekatera so namenjena fantkom, druga deklicam, so pa tudi za različno starost do 7 let in od 7 do 10 let. Vsebujejo pa igrače, šolske potrebščine in sladkarije. Priložen je tudi naslov družine, ki paket pošilja, in otroci se jim lahko tudi zahvalijo. Del daril, ki so prispela v Slovenijo, so s pomočjo Jožeta Časara, vodje baptistične cerkve v Murski Soboti, lahko razdelili tudi v Pomurju, in sicer v osnovnih šolah Beltinci, Turlišče, Črenšovci, Bakovci, Odranci in Vučja vas; razdeljevali so jih tudi v vrtcih teh vasi ter v Vzgojno varstvenem zavodu Veržej. G. Časar je zagotovil, da v darilih ni šlo za nobeno versko propagando, pesmi, ki jih poje njihov zbor, pa so božične in se ne razlikujejo od pesmi, ki jih pojejo tukaj.

Ravnatelj beltinske šole Ivan Hircija je v teh dneh moral požreti kar nekaj grdih besed in žaljivk. Sam o vsebini žaljivk ni želel govoriti, povedal pa je, da je se je strinjal z razdeljevanjem daril in v tem ni videl nič slabega. Ker je g. Časar želel število daril, ki jih bodo razdelili na šoli, je napisal listke namenejše staršem, naj podpišejo, če se strinjajo, da njihov otrok prejme darilo. »Cerkv v Beltincih je to razumela kot reklamo,« in dodal, da bi si želel, da bi cerkve delale v duhu ekumenizma. Župnik je razdeljevanju daril nasprotoval in naj bi pri verski službi povedal, da starši naj daril za otroke ne sprejmejo. Mnogi so se tega prestrašili, zato so se starši darilom za svoje otroke odpovedali. Beltinski župnik Jože Hozjan je striktno zavrnil sodelovanje v pogovoru o tem in dodal, da novinarji nimamo pravice pisati o tem. Na Ministrstvu za šolstvo in šport je svetovalka Andreja Hočevar povedala, da se s humanitarnimi akcijami ne krši nobeden zakon, ne glede na to, kdo akcijo izvaja. Razložila je, da na ministrstvu o tem niso bili obveščeni, in niti ni potrebno, če gre za humanitarne akcije in akcije

dobre volje. Tako ravnatelj s tem, da je dovolil proslavo in razdeljevanje daril, ni naredil ničesar narobe, še posebno, ker je šlo za dejavnost zunaj šolskega časa, s tem pa ni bila v nobenem primeru kršena avtonomija šolskega prostora. Poleg tega pa je dodala, da bi lahko bil podoben negativen odziv, ko Karitas pomaga v Sarajevu v begunskih v centrih, kjer so muslimani. Hočevarjeva je tudi obžalovala, da se pri nas dogajajo takšne stvari, še posebno pa je izrazila skrb, če bodo za odziv na ta darila zvedeli pošiljalci iz Amerike.

Darila so namenjena otrokom in otroci jih sprejemajo z veseljem. Otrokom je tudi vseeno, kdo jim jih podarja. Glavno je, da se v njih skriva presenečenje. In zakaj bi morali biti otroci zato prikrajšani? Mar nam niso prav letos tolikokrat ponavljali, da moramo biti strpni do drugačnosti in mar nismo prav letos povsod zasledili slogan: Vsi drugačni, vsi enakopravni. Če letos nismo mogli razumeti tega gesla, ga moramo poskušati prihodnje leto. Dese to načelo Konvencije o otrokovih pravic pravi: Varujmo otroka pred obnašanjem, ki zbuja rasno, versko ali kakršno koli drugo obliko nestrpnosti. Kajti le z več strpnosti do drugačnosti bo lažje in prijetneje. In da ne bodo otroci ping pong žogice, s katerimi se lahko manipulira. Nihče ne bo bogatejši ali siromašnejši, ker je ali ni sprejel darila, marsikateri otrok pa je prikrajšan za to pozornost in srečo. ANR

Fotografija: Jurij Zauneker

Želimo vam srečno, novo leto!!!

**Ali se bo radgonski
TAM-bus potopil na
račun velikega
mariborskega očeta?**

**Ne prezrite
kraljevskih podob
pomurskih
vrtičkarjev,
oprostitite, županovi!**

**Poslednji
Davidov
sin
ali
kaj je
ostalo od
židovske
skupnosti
v
Lendavi?**

Bodimo pravični zgodovinskim okoliščinam ter logiki zgodovine in priznajmo, da slovenski narod ni ustvaril te države. Slovenski narod jo lahko samo ustvarja, lahko jo ima ali nima, lahko jo vzdržuje, ohranja, jo nosi v srcu in spoštuje.

Kako biti pravičen zgodovinskim okoliščinam in kako logiki? Nikjer v resnih zgodovinskih citankah ne boste prebrali, da se je ta in ta narod odločil in ustanovil svojo državo! Brali pa boste, če gre za stare narode, ki so starejši od pisanega zgodovinskega, da je ta ali oni bog svojemu dragemu ljudstvu podaril svojo državo in da si je za svojo naklonjenost izbral tega in tega izvoljencu iz ljudstva, ki je njegovo odločitev izvršil.

O zgodovini novejših narodov boste brali, da se je ta in ta vojskovodja - po preudarku, iz zamere, iz nečimernosti, slavočlepa, po božjem namigu, odvisno pač od

in podobne heroične lastnosti še premalo zgodovinske distance. Vsi so se tukaj, nobenega ni odnesla smrt, nobeden še bil pokopan na državne stroške. Kje le, tukaj so, polni zamere, tekmovalnosti in nevoščljivosti in se žilavo pripravajo o svojih zgodovinskih zaslugah!

Pustimo jim, naj to počnejo še naprej, čas bo meril in odmeril! Ker se heroji ne utrudijo tako kmalu, bo prepiranje trajalo še dolgo časa. Prepir o primatu daljnovidnosti, o tem, kdo je prvi sanjal o svojem poslanstvu, da ustvari slovensko državo, je dobro znamenje, ker spada v mitologijo in je potemtakem gladko nasprotje suhoparne racionalizacije. Ljubše, trajnejše in vzneseneje je namreč živeti v državi, ki se je rodila iz sanj državnikov, kakor v državi, ki je nastala po pomoti, zaradi nepredvidnosti mednarodne skupnosti, ki se je spozabila in nas priznala.

Izredno samostojen narod

tega, kakšni filozofiji zgodovine so pripadali zgodovinsko pisarji - odločil združiti plemena in ljudstva ter postal »veliki združitelj«.

Kar se pravičnosti do logike tiče, pa je tako, da narod ne more biti narod, če nima države. Preprosto: narod je država in država je narod. Ni mogoče že prej biti to, za kar te naredi šele lastna državnost.

Zato je grozljiva in nepotrebna ignoranca - ignoranca, ki se je z drugimi besedami pravi »racionalnost« - naklonjenosti bogov in neobičajne drznosti nekaterih posameznikov, politikov in političnih skupin, če se pripoveduje, da je samostojno slovensko državo ustvaril slovenski narod! Bolj pravično bi bilo reči, da so si jo zamislili politični pustolovci, neprištevnosti zanesenjaki in zaleptenci. Pristanimo pač na to, da je za to, da bi slovenskim državitelcem pripisali »daljnovidnost«, »vizionarstvo«

Toda! Država, ki so jo lahko ustvarili v tem času, utrpeli veliko škodo, če je mi kot narod ne bomo ustvarjali naprej, če je ne bomo sprejeli v svoja srca.

Narodu je potemtakem sicer usojeno zgodovinsko zamudništvo, zoper to ne more nič. Nihče pa mu ne bi mogel odpustiti njegove malodušnosti do lastne države! Na narodu je, da živi kot narod!

Brez enotnega političnega vodstva, brez skupne vizije, brez soglasja o »prioritetah v zunanji politiki«, brez...? Seveda, vsekakor, toliko bolj! Roko na domoljubno srce: deklarirana in priznana samostojnost je lepa in koristna! Utemeljitev? Dajte no, saj smo vendar bogovom povšeči, izreden in samostojen narod, ki se je pred petimi leti plebiscitarno odločil za samostojno državo - na ponudbo svojih državnih politikov!

ŠTEFAN SMEJ

Iz Monoštra piše

Nič pretresljivega, le stalna napetost

V t. i. zakletem prejšnjem režimu, ki ga nekateri omenjajo s čedalje večjo nostalgijo, so proti koncu leta delali po tovarnah z vso silo, kajti treba je bilo izpolniti enoletni, petletni, srednjeročni, dolgoročni itd. plan, drugače ni bilo ne premije (za vodilne), ne nagrad. Da so po novem letu vračali tovarnam blago, ker so, recimo, vijake zabili s kladivom? Nič za to! Tako so imele tovarne januarja vsaj zadosti dela.

V tem novem sistemu proti koncu leta le redki delajo, med njimi pa je tudi skupščina. Zdaj oni delajo s fantastičnim elanom, da bi sprejeli zakone o proračunu, medijih itd. Da se lahko zdaj njim zgodi nekaj podobnega kot delavcem s kladivom in vijakom?

No, ja! Potem bodo januarja začeli s sprejembo zakonov in rebalansom proračuna. Najprej pa bodo seveda naredili bilanco opravljene dela v letu 1995. Kakšna je splošna ocena leta, od katerega se poslavljamo? V poved bi jo lahko strnili tako: Nič pretresljivega, le stalna napetost.

Začelo se je s tem, da vlada, ki je bila letos junija stara leto dni, ni izpolnila velikih pričakovanj. Kljub vladanju socialistov, od katerih je bilo pričakovati razviti socialni čut, se je počutila večina Madžarov socialno čedalje bolj ogrožena. Razočaranje se je videlo tudi iz javnomnenjskih raziskav, kajti socialisti in liberalci, ki so na začetku leta še visoko vodili, so do konca leta močno in nenehno izgubljali na popularnosti. Po zadnjih podatkih jih je prekosila celo Stranka malih posestnikov.

Da v Hornovi vladi nekaj škripa, je javnost lahko ugotovila tudi po številu odstopov ministrov, da o državnih sekretarjih sploh ne govorimo. Začelo se je januarja z odstopom finančnega ministra, ki se je naveličal tega, da ga želijo držati na vajetih ter »nad njegovo glavo« imenovati splošnega gospodarskega ministra. Oktobra se je poslovila edina ministrica vlade. Ministrica za delo, katere strokovno sposobnost je prizna-

vala celo opozicija, je imela konflikte prav z novim finančnim ministrom, ki je zaslovel po paketu restriktivnih ukrepov, ki ga javnost imenuje »paket Bokroš«.

Tretji v vrsti odhajajočih ministrov je bil minister za šolstvo in kulturo. On je bil tarča stalnih napadov zaradi reorganizacije šolstva, predvsem visokošolskega sistema ter uvedbe šolnine na visokih šolah in univerzah.

Vse leto je nad madžarsko družbo lebdela nekakšna napetost, kajti nikoli se ni vedelo, kateri sloj ali stroka bo demonstrirala ali stavkala. Začeli so železničarji s splošno stavko 20. aprila, nadaljevali so zdravstveni delavci ter delavci v elektrogospodarstvu. Septembra so zaradi uvedbe šolnine nekaj dni stavkali študentje in profesorji. 15. decembra ni zvonil šolski zvonec na večini osnovnih in srednjih šol, kajti učitelji in profesorji so stavkali zaradi nizkih plač.

Vse kaže, da se bo val stavk nadaljeval tudi v letu 1996, kajti pogajanja med delojemalci, delodajalci in vlado niso rodila zaželenih sadov. Januarja se nam spet obeta stavka železničarjev.

In kaj se je dogajalo v življenju manjšin? Po lanskim manjšinskih volitvah je večina manjšin na Madžarskem ustanovila državne manjšinske samouprave. 18. decembra se je na Madžarskem prvič praznoval t. i. dan manjšin, na katerem je ministrski predsednik podelil visoka priznanja zamejskim madžarskim osebnostim in organizacijam ter zaslužnim manjšincem znotraj države.

Pred petimi leti smo odslovili zadnjega ruskega vojaka, letos decembra pa smo dočakali prvega ameriškega. Upajmo, da bodo mirovne sile pakta Nato prinesle temu delu Evrope res mir.

V letu 1996 si kaj več in kaj lepšega tudi sami ne moremo želeli.

MILAN JERŠE

Z Dunaja piše

Od volitev do volitev

V bistvu so bile predzadnje parlamentarne volitve v Avstriji že leta 1994, tako da zgornji naslov samo delno velja, vendar pa so po in predvolilne peripetije odločilno zaznamovale družabno življenje ter dogodke pri naših severnih sosedih. In medtem ko so pri prejšnjih volitvah in volivke odločali o tem, kakšna bo avstrijska politika v okviru Evropske zveze, so bile te nove predvsem posledica članstva v zvezi.

Strasillo skupne evropske valute in t. i. »pogoji iz Maastrichta« o urejenih javnih finančnih posameznih države članice so razburili tudi tako trdno gospodarstvo in stabilno politiko, kot ju imajo Avstrijci. Skrb za trdnost avstrijskega šilinga tudi v okviru skupne evropske valute je predvsem povezana s skrbjo za javni dolg države, ki ne sme biti večji od 60 odstotkov bruto domačega proizvoda, in proračunskim primakljajem, ne večjim od 3 odstotkov BDP. Obe postavki avstrijskih javnih financ sta bili pred volitvami ogroženi, po volitvah – že zaradi izgubljenega časa ter stroškov volitev – pa sta še bolj.

Članstvo v Evropski uniji je nasploh zaznamovalo politične pa tudi gospodarske dogodke v tej državi. Če lahko k političnim dogodkom prištevamo kar dvojne parlamentarne volitve v 14 mesecih, pa je bilo gospodarstvo zaznamovano predvsem s »nezo odgovornosti« skupnega avstrijskega trga. Padec vrednosti italijanske lire in denarna politika avstrijske narodne banke ter vezava šilinga na marko, so usmerili avstrijske porabnike in smučarje v sosednjo Italijo. Avstrijci so v turizmu že lansko leto beležili enega od najslabših rezultatov v zadnjih dvajsetih letih in tudi bilanca za leto 1995 ne kaže nič dobrega. Zaradi velike konkurence med letalskimi prevozniki je prišlo do takega padca cen, da se avstrijski – in tudi drugi evropski – turisti dostikrat več ne odločajo za preživljanje poletnih ali zimskih počitnic ob avstrijskih jezerih ali gorah; Sedaj so »in« Karibski otoki, Dominikanska republika in podobni eksoti.

Od vseh gospodarskih sektorjev je, poleg turizma, članstvo v Evropski zvezi najbolj prizadelo avstrijsko kmetijstvo. Iz pogovora s profesorjem Matthiasom Schneiderjem, vodilnim avstrijskim strokovnjakom za agrarno ekonomijo, objavljenim v Vestniku pred nekaj tedni, lahko sklepamo, da so mnenja o tem, ali je dejansko EZ kriva za večanje števila brezposelnih v kmetijstvu, ali pa bi se ta trend nadaljeval, tudi če Avstrija ne bi postala članica, zelo različna. Profesor Schneider – kakor tudi marsikateri od slovenskih agrarnih strokovnjakov – je prepričan, da je v kmetijstvu najpomembnejši element učinkovitosti, kot ga propagira skupna agrarna politika Evropske zveze, in da bi predvsem primerljivo neučinkovito avstrijsko kmetijstvo bilo tako ali tako prisiljeno prevzeti vzorce obnašanja, ki veljajo v Evropi. Večja učinkovitost v

tem smislu pa je običajno razumljena kot večja produktivnost dela, to pa pomeni manj zaposlenih v kmetijstvu. Avstrijski kmetje so v letu 1995 v povprečju resda dobili za okrog 150.000 avstrijskih šilingov takšnih ali drugačnih oblik podpore, vendar bo tega denarja v naslednjih letih vedno manj in čez tri leta ga sploh več ne bo. Posledice odprave carin in s tem odprava zaštite avstrijskega nacionalnega trga so bile vidne tudi na parlamentarnih volitvah 17. decembra letos. Ljudska stranka kot tradicionalna zastopnica kmečkih interesov je recimo na Tirolskem doživela enega svojih največjih porazov. Dobil je predvsem Jörg Haider, ki je na referendumu lani – predvsem iz volilno-taktičnih razlogov – nasprotoval avstrijskemu članstvu v »Evropi brez meja«. Haider je v svojih volilnih sloganih obljubljal tudi, da bo v Avstriji »očistil groje«. Neki tirolski kmet je potem po volitvah povedal, da je Haiderja volil predvsem zato, ker bo lahko sedaj jutraj eno uro dalj v postelji ...

Tudi letošnje leto v Avstriji ni minilo brez obujanja spominov iz druge svetovne vojne. Proces proti dvojici osumljenih za sestavljanje in pošiljanje pisemskih bomb, ki so lansko leto eksplodirale v več krajih Avstrije, je izzvenel v farso. Pomanjkanje dokazov, pri čem in zgolj tožba na podlagi indicov, so bili razlogi, da sta bila osumljenca oproščena, že med procesom pa so eksplodirale nove bombe. Haider je videl razloge za najnovejše bombe predvsem v tem, da nekomu ni po volji, da bi se v tej državi sploh kaj spremenilo, ter zato pač dela paniko. Malo je manjkalo, da bi obožitelji žrtev pisemskih bomb, da so si same poslane bombe in tako prišle na naslovnice časopisov.

No ja, Haider. Kakorkoli temu voditelju skrajno desničarskega gibanja ne moremo popolnoma odrediti pozitivne vloge za nadaljnji razvoj demokracije v Avstriji, pa gre včasih res predaleč. Zadnji »spodrsilja« si je privoščil že jeseni, vendar je prišel na dan šele pred kratkim. Avstrijska televizija je namreč takoj po volitvah predvajala amaterski videoposnetek srečanja družina »Kameradschaft IV«, ki povezuje predstavnike nekdanje Hitlerjeve osebne garde in morilce v drugi svetovni vojni, združene pod imenom »Waffen SS«. Na tem srečanju, kjer so »večno nekdanji« obujali spomine, je Haider v svojem nagovoru pozdravil tiste, ki so se »častno borili za ohranjanje naših skupnih vrednot«. Da takšne in podobne izjave v Avstriji niso nič novega, lahko razumemo samo ob dejstvu, da so jih do pred kratkim v glavnem tolerirali v stilu: »No ja, otroci se pač igrajo.« Tudi opozarjanje nekaterih kulturnikov, da je več kot polovica Avstrijcev še zmerom »nacistjev«, se ni jemalo dovolj resno. Rezultati so bili vidni že na prejšnjih pa tudi na sedanjih volitvah: Haiderjevi svobodnjaki so se utrdili z dobrih 20 odstotki.

ANDREJ HORVAT

Iz Ljubljane piše

Milijarde gor, milijarde dol

Včeraj sem ob točilni mizi v prekmurski ambasadi, v Medexovem še vedno neolastninjenem bifeju slisal, da v Ljubljani že 32 dni nismo videli sonca. Srečo so imeli le tisti, ki so pred prazniki šli domov, na sever ali jug, po kolone ali cvček. Drugo – za vremenom – najpomembnejše politično vprašanje za Ljubljancane pa je seveda promet; ob jutranjih in popoldanskih špi-cah, ob petkih proti mraku, se na izhodu (vходу) v Ljubljano iz domačih strani vijejo, še več pa stojijo kolone vozil. Prometni zastoji so vse do Kamnika ali Lukovice; Kamničani se tako zdaj vozijo v službo v Ljubljano po gorenjski avtocesti. Toda tisti, ki nimajo možnosti izbirati, morajo računati na dve izgubljeni uri za 10 kilometrov poti. In vse to zaradi gradnje priključka na obvoznico okoli Ljubljane in gradnje severnega dela obvoznice, ki nas bo čez pet let po avtocesti popeljala v svet. Vse leto so se ljubljanski mestni svetniki ukvarjali z zahtevo države po sofinanciranju odsekov obvoznice od Malenc do Sentjaka in od Zadobrova do Tomčevega in se pri tem izogibali svoji dolžnosti, na koncu pa so le podpisali papir, ki bo do leta 2004 iz proračuna zagotavljal 18 milijonov ameriških dolarjev. Skupna vrednost 10,7 in 4,3 kilometra dolgih odsekov pa bo kar 87 milijonov dolarjev. Fantje v mestnem svetu so morali sprejeti tudi rebalans mestnega proračuna, ki je za dve milijardi manjši od predvidenega in znaša 21 milijard dolarjev. Primanjkljaj naj bi nastal zaradi neizterjanih nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč in zaradi neplačevanja najemnin mestu. Svetniki iz vrst belih so hoteli pobrati denar športu in ga dati kulturi, rdeči pa so se jim uspešno upirali in so z enim glasom več zmagali. Športu v prid. Dva milijona dolarjev, ki jih je bilo namenjenih nadzornemu odboru, pa so usmerili za proslavo ob dnevu samostojnosti, tri milijone, ki so bili namenjeni za plače v športu, pa je dobila zveza katoliških skavtov. Iz polne riti je lahko s...!

Politični pregled Ljubljane v letu 1995 nam pove, da je župan dr. Dimitrij Rupel lani ob tem času komaj postal mestni župan in da je to v primerjavi z Ivanom Hribarjem, ki je to bil pred

prvo svetovno vojno štirinajst let, ter Ivanom Tavčarjem, ki je to bil pred drugo svetovno vojno dvajset let, sicer malo, vendar pa je župan sam s seboj več kot zadovoljen in je v Unionovi kleti izjavil, da je »lepo biti najboljši« in da se še »niti malo ni naveličal«. Dva odpusta pa mu tudi mi lahko damo: prvi greh izvira iz predvolilne obljube, da bodo imeli upokojeanci v Ljubljani brezplačen mestni prevoz, drugi pa naj bi bila potratnost. Upokojeanci tako lahko brezplačno hodijo peš. Potratnost pa je tako brez osnove, saj je (bo) šlo za obnovo županove pisarne s kopalnico le 50 milijonov dolarjev (vir: /opozicijski/ predsednik mestnega sveta Dimitrij Kovačič). Mestna politika na oblasti se hvali, da so v tekočem letu dobro delali. Po uveljavitvi nove zakonodaje naj bi – po besedah direktorja mestne uprave Janeza Soderžnika – relativno hitro organizirali mestno službo (česar nismo opazili pri pluzenju snega), da so sprejeli pomembne odločitve o gradnji in financiranju Narodne in univerzitetne knjižnice (nam so pa prepustili, da se pripravijo, ali naj se narodna in univerzitetna knjižnica delita na dve ali ostane skupaj kot sedaj), obnovili so malo (košarkarsko) dvorano v Hali Tivoliju (v kateri gostujejo predvsem srbski pop-rock »pjevači«, medtem ko se košarkarji Smelt Olimpije zaradi njih potikajo po ljubljanskih dvorinah), podelili naj bi ugodna stanovanjska posojila (kar je, med drugim na prostem tržišču povzročilo dvig cen kvadratnega metra; te so od 1000 do 2000 mark za kvadratni meter). Niso pa uredili premoženjsko pravnih zadev med nekdanjimi občinami, niso razčistili stvari v zvezi s Skladom stavbnih zemljišč, ne s škodljivimi pogodbami, ki naj bi bile menda napisane v imenu sklada v škodo mesta. Je pa res, da je mesto zgradilo 160 socialnih stanovanj, to je prvič po desetih letih, in da bo po novem letu pa na voljo 67 neprofitnih stanovanj.

Najdražji kvadratni meter v Ljubljani: 3.400 mark v World Trade Centru.

Novo leto so nam voščile tudi topovske salve z gradu.

Marjan Horvat

Iz Zagreba piše

Če bi žaba izgubila podkev

Najpomembnejši dan je bil petek, 4. avgusta. O tem ne dvomi nihče v sicer čedalje bolj sprtem nacionalnem kolektivu. Tudi tisti Hrvati, ki so se 5. avgusta ob pogledu na plavajočo nacionalno zastavo na kninski trdnjavi zjokali kot majhni otroci ali pa so kot zagrebški ekonomist dr. Hrvoje Šošić pravljeno stati kot kip 24 ur na dan, če bi jim kdo le igral nacionalno himno »Lijepa naša«. Iz vojaškega zornega kota je bila operacija Nevihta izvedena brezhibno, trajala je le 84 ur, na obeh straneh je padlo relativno majhno število borcev in civilistov, osvobodeno je bilo ozemlje, ki po velikosti predstavlja približno polovico državnega ozemlja Slovenije. Navzlic temu se osebno ne morem odločiti za dan, ki naj bi v iztekajočem se letu najbolj osrečil Hrvate.

Res, ponevihtna veselica je trajala relativno dolgo, s prvimi neuspešnimi poskusi zdravljenja mačka do dneva mrtvih, ko so se v Daytonu v režiji ZDA sestali mojstri balkanske kuhinje, ki so dolge tri tedne pripravljali nekakšne zvarke in napitke. Z njimi ni mogoče nasititi lačnih bodisi žejnih napojiti, brez operacije Nevihta pa ne bi bilo ne Dayton ne Pariza. Kakšna pa je sploh danes nekdanja Krajina in kakšna je njena prihodnost?

Mednarodne človekoljubne organizacije, predvsem tiste, ki se ukvarjajo s kršenjem človekovih pravic, so ugotovile, da je sleherni dan po Nevihti izginilo neznano kam povprečno šest ostarelih Srbov. Po vojaški operaciji so v Zagrebu trdili, da je na ozemlju nekdanje Krajine ostalo 8000 ljudi, da danes pa so registrirali 5200 živih ali preživelih. Gre pa pokrajino, kjer si brez 200.000 prebivalcev življenja ni mogoče zamisliti.

»V neki vaši blizu Knina sem prosil Hrvata, da ne bi zažgal sošedove hiše, a je zamahnil z roko in s posebnim usotkom, ki ga je težko opisati, predal usodo sosedovega imetja rdečemu petelinu. Rekel mi je, da bi ob morebitni vrnitvi brezskrbno živel. Njegovo reakcijo lahko razumem, ne morem pa jo opravičiti,« pravi šibeniški škof dr. Srečko Baduri-

na. Škofova izjava še najbolj pojasnjuje ozadje ponevihtnega dogajanja, ki je nekdanjo Krajino spremenilo v požgano, opustošeno deželo. Poznavalci razmer pravijo, da je vrednost tako uničenega nacionalnega bogastva med 3 in 5 milijardami nemških mark, obenem pa tudi utemeljeno sumijo, da bo mogoče nekdanjo večnacionalno pokrajino, v kateri so do vojne prevladovali Srbi, spremeniti v enonacionalni »raj na zemlji«, kot je nekdanjo Krajino do oktobrskih volitev opisovala aktualna oblast. Spet sta se v njenih predstavah na političnem prizorišču cedila med in mleko, dokler iz njene politične spalnice ni prilezel neznošen smrad po razpadajočih truplih, ki bo zaudarjal še dolga leta. Se zdaj pa se meša s kriki ljudi, ki so se v prvih ponevihtnih mesecih Tudmana po božje častili, danes pa tako kot požgalci srbskega imetja v Krajini sežigajo njegove slike in mu kličejo – izdajalec.

Je potemtakem letošnji 4. avgust lahko najlepši dan Hrvatov? Čeprav je osnutek pravega odgovora na koncu burnega leta sestavljen, bo dokončno znan čez nedoločen čas. Veliko razočaranje, ki ga je mogoče občutiti v teh predprazničnih dneh na vsakem koraku, bo prav gotovo samo še naraščalo. Akademik Josip Županov, ugledni hrvaški sociolog, govori o moralnem nihilizmu, ki predstavlja temeljni kamen mednarodnemu sporazumu o miru v Bosni, ker »vse sprte strani predstavlja kot krvnike in žrtev – za balkansko morijo nihče ni kriv. To je nekako tako, kot da bi vztrajali pri podkavanju žabe, ki ni uspelo še nikomur, razen, se ve, balkanskim mojstrom vojne in miru.

Problem pa ni v tem, da je »balkanska žaba« že ob prvem skoku izgubila podkev, temveč v tem, ker vsi brezglavo tekajo zanj, nihče pa ne pobere podkve, ki je, kot vemo, znamenje sreče. Lahko le upamo, da jih bo končno srečala pamet in da mir ne bo ostal in bledele le na papirju, ki sestavlja sveženj daytonskih sporazumov.

PETER POTOČNIK

Zasedanje Mestnega sveta Murska Sobota

Svetniki sprejeli za 11 odstotkov višji rebalans

Na 13. seji so svetniki Mestne občine Murska Sobota največ pozornosti namenili odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu za leto 1995. Šlo je za obravnavo rebalansa mestnega proračuna, o čemer je imel uvodbo obrazložitev načelnik oddelka za družbenogospodarski razvoj in finance Bela Pavlič. Po njegovem mnenju so že pri prvi sestavi letošnjega proračuna zajeli vse bistveno.

»Določena odstopanja so zaradi tega, ker pri sestavi proračuna sredi leta nismo upoštevali določenih prihodkov iz republiških virov, ki so bili namenjeni za sofinanciranje nekaterih naložb, kot so kanalizacija v Rakičanu ter čistilna naprava in geotermija v Murski Soboti v skupni vrednosti 60 milijonov tolarjev. Odstopanja so tudi pri finančni izravnavi, ker so v posameznih ministrstvih izdelali nova merila in smo dobili več denarja, kot smo prvotno načrtovali. S tem se je proračun povečal s približno milijarde 212 milijonov tolarjev na milijardo 328 milijonov SIT, kar pomeni zvišanje za dobrih 115,7 milijona ali 11 odstotkov. Na ta račun so se povečali tudi drugi prihodki, zlasti glede pridobljenega denarja za sofinanciranje ceste Bakovci-Murska Sobota in zapornic na železniškem prehodu v Rakičanu v skupni vrednosti 36 milijonov tolarjev. Niso pa upoštevana tudi sredstva iz leta 1994, ker delitve na bilanca še vedno ni usklajena in sprejeta v dogovoru z drugimi občinami na območju nekdanje soboške občine. Glede odhodkov pa ne prihaja do bistvenih razkorakov. 22-odstotno povečanje sredstev za delo upravnih organov je posledica zvišane amortizacije,

malenkostno odstopanje od načrtovanega pri zavodih pa je posledica usklajevanja z merili v šolstvu. Za naložbe v gospodarsko infrastrukturo je bilo porabljenih za 35 odstotkov več denarja, in sicer zaradi nepovratnih republiških sredstev,« je med drugim dejal Bela Pavlič.

Predsednik odbora za proračun in finance Alojz Smodiš pa je navedel, da se je proračun pripravil brez kake oprijemljive osnove zaradi znane reorganizacije lokalne samouprave, da dolgo časa niso bile razmejene pristojnosti državnih in občinskih organov, da še ni sprejeta delitvena bilanca in da so bila pridobljena določena republiška sredstva. Zato je po njegovem proračun solidno pripravljen. Poslanec državnega zbora in mestni svetnik Drago Šiftar je v razpravi podprl tako predloženi rebalans mestnega proračuna, glede priprave proračuna za leto 1996 pa je pripomnil, da bi pri razporejanju sredstev kazalo upoštevati natančnejšo razčlenitev posameznih postavk. Tudi svetnik Josip Kelemen je soglašal z rebalansom, opozoril pa je, da ne bi smeli pozabiti na ustrežnejšo prometno ureditev v mestu, ki je kritična. Zato naj bi v ta namen zagotovili več denarja. Za Nadjo

Ivanc-Milošević pa je pomembno reševanje najnujnejših socialnih problemov s stanovanjskega področja, zlasti mladih družin. Župan Andrej Gerencner ji je odgovoril, da v Murski Soboti načrtujejo gradnjo novega bloka, ki naj bi prispeval k reševanju omenjenih socialnih problemov.

Medtem pa se predsednik odbora za informiranje Franc Meolic strinja s krčenjem sredstev za potrebe informiranja. Vprašal je, ali to področje nima dovolj veljave in se zavzel za izdajo občinskega glasila ali priloge Vestnika, kjer bi se občani seznanili ne le o dogajanjih na sejah mestnega sveta, ampak bi dobili vpogled v proračun. Pri tem je župan zatrdil, da so denarne obveznosti poravnali obema internima TV-kanaloma v višini nekaj čez dva milijona SIT in milijon tolarjev Murskemu valu, medtem ko se je pri Vestniku zataknilo glede cene in drugačnih pogledov občin z desnega brega Mure. Naposled pa so svetniki soglasno sprejeli rebalans mestnega proračuna za leto 1995.

Kot je z zadovoljstvom ugotovil predsednik občinskega sveta Rudolf Horvat, je spodbudno, da so se že konec leta lotili izhodišč za pripravo proračuna mestne občine v letu 1996. Po navedbah Bele Pavliča se že pripravlja osnutek proračuna za prihodnje leto, ki bo dan v prvo obravnavo v začetku januarja, kajti dotlej naj bi bile razjasnjene tudi določene dileme. To pa bo dobra osnova za pripravo kakovostnega proračuna, ki naj bi bil sprejet do konca januarja ali začetka februarja 1996. Glede na porabo v letu 1996 je

predlagal sprejetje odloka o začasnem financiranju po dvanajstih letih, kar so svetniki potrdili.

Zanimivo je bilo poslušati župana Andreja Gerencnerja, ki je navedel podatke, da bo za naložbe v prihodnjem letu namenjenih 495 milijonov tolarjev. Kot prednostne naložbe je omenil obnovo ceste Murska Sobota-Markišavci, ki je nujna zaradi zapore v Lendavski ulici, in cestni odsek Černelavci-Pušča do Tišinske ceste, ki bo prav tako obvoznica, ter delno gradnjo kolesarske steze Murska Sobota-Bakovci. V šolstvu bo v ospredju dokončanje telovadnice in atletskega stadiona pri prvi osemletki, nadalje telovadnice pri soboški drugi osemletki in v Bakovcih ter projekti za nadzidavo soboške tretje osemletke. Na področju varstva okolja in prostora je prednostna čistilna naprava, reciklirno dvorišče v Murski Soboti, ki bo v popoldanskem času omogočilo odvoz odpadkov na odlagališče v Puconcih, in seveda ureditev mestnega jedra Murske Sobotice, kjer naj bi svoje mesto dobila tudi pokrajinska in študijska knjižnica ter več podzemnih garaž. Načrtujejo preselitev vojašnice na drugo lokacijo in plinsko omrežje. Pri kulturi velja omeniti preureditev kinodvorane tudi za gledališke namene, pri čemer naj bi pridobili velik oder in balkon s 150 sedeži, hkrati pa bi popravili streho. Svetnica Nadja Ivanc-Milošević pa je dodala, da bi kazalo razmišljati tudi o dvorani za seje mestnega sveta, ker je zdajšnja prevelika, in primernejših prostorih za uradovanje župana.

MILAN JERŠE

Župan, stopi do reke!

Po eni strani obnašanje ljutomerskega župana spominja na tišega kmeta, ki je imel slabše žito kot sosed, pa je tako goreče molil, naj toča sklesti sosedovo polje, da ga je naveličani bog uslišal in vsipal točo. Tudi po prosljevi setvi.

Po drugi strani pa je »svetovni« nazor ljutomerskega župana v čistem nasprotju z ekološkim nazorom. Svet je tako prešit in povezan, tako pravi ekološki nazor, da za ljudi v, na primer, Stročji vasi ni brez pomena, če tam neke na drugi strani zemeljske krogle pravkar izginja še en hektar tropskega gozda. V tem trenutku na Stročjevašane in njihovo žitje to sicer nima nikakega otipljivega vpliva. Če žalosti in splošnega nelagodja, ki more ob tem prevzeti vsakega čutečega prebivalca Zemlje, ne jemljemo za otipljiv vpliv. Čez leta pa se bo tisto uničenje po dolgi verigi vplivov poznalo tudi v bližnji in daljni okolici Stročje vasi.

Ljutomerski župan Ludvig Bratuš je na pogled čisto svetovljan-ska pojava. Literarno rečeno je njegovo župansko dostojanstvo poudarjeno v višji postavi, v ogljeni barvi las in obrvi, v minervskem pogledu – kar mu je dano po naravi. K temu pa si sam pridaja še učenjaška očala z močnimi okvirji. Kakor mi je bilo mogoče spoznati ob neki kratkotrajni priliki, je župan na svoj etnični način zelo prijeten in ugajen človek.

Ko smo že pri tem: v prieliki prijetnosti je vedno nekaj nepričakovanega, kajti migotanje toplote v očeh je iz trenutka v trenutek globlje. Prvi vtis zaradi rahle zgermaniziranosti ne obeta takšne pri-ljudnosti.

Pa saj na sploh ljutomerski župan tudi je svetovljan-ski, ne samo da je tak videti.

V komunalnih rečeh recimo sodeluje s Francozi. Zategadelj je res nenavadno, da mu je za vzhodno smer čisto bližnjega sveta tako malo mar. Prekmurje njega ne briga!

Zadnjič sem po neki lokalni televizijski mreži gledal poročilo o srečanju županov z obeh bregov Mure z republiški graditelji cest. Ljutomerski župan je v tistem delu svojega nastopa, ki je bil prikazan, dvakrat dejal, da ga »ne briga, kako bodo oni na drugi strani Mure« prišli na konec s tako ali drugačno traso avtoceste.

Oni na njihovi strani vedo, kaj hočejo, in se jih samo to tiče, je rekel.

Ej, župan župan! Nesvetovljansko in nesolidarno bi bilo celo, če bi mu bilo vseeno, kje poteka avtocesta v Burmi! Njemu pa nič mar za prekmursko traso! Kot da bi šlo za dve celini, ne pa za dva brega ene reke. Avtocestna toča bo klestila na levem in na desnem bregu in kjerkoli bo klestila po levem, to ne bo brez posledic za desni breg.

Kot kaže, je v županovem oddaljevanju od levega brega Mure več kakor samo politična taktika in strategija. Ne gre samo za strašenje s Ptujem in za prepričanje, da je kulturološko in gospodarsko pravšnja regija za njegovo občino prleško-slovenskogoriška-dravskoptujska. Župan Bratuš ima do Prekmurja odpor, kulturološki in gospodarski odpor. Prekmurci mu menda rasno niso všeč. Njegovo svetovljanstvo čofne v reko Muro.

Kakor v tisti Nušičevi komediji o oblasti, ki ne vidi, kaj se dogaja spodaj, tudi ljutomerski župan ne vidi, da se tam dol ob reki sosedje z njegovega in levega brega spravljajo h graditvi brodov, ker jim je mostov premalo in ker jih vožnja čez most prehitro odnese drugega mimo drugega.

Z nekega nemara malce patetičnega vidika se mi županovo obnašanje kaže celo kot surovo in ignorantsko. Prekmurci so si – oh, kako tožno to zvenilo – stoletja, da, skorajda celo tisočletje želeli, da bi Murin tok »nej več brate loča«, marveč bi postal »vezalje za nje, ki kre stran« nje žive. Če župan že ne vidi, kakšne »turistične možnosti« lebdijo tam v murskih logih, zaradi česar je gospodarsko smotnejše ohraniti najbolj obvarovan log, ki je tam, kjer naj bi tekla južna trasa, za katero je on, potem naj misli vsaj geopolitično! Prekmursko-prleška-štajerska regija je državotvorna!

ŠTEFAN SMEJ

V programu tudi obvoznica okoli Ormoža in izvoz proti Bistrici

Z novim letom dražja RTV-naročnina – Močnejši inšpekcijski nadzor nad zaščito osebnih podatkov – Prihodnje leto zgrajenih 47 kilometrov novih avtocest

Vlada je na svoji predzadnji letošnji seji obravnavala predlog zakona o varstvu osebnih podatkov, ki ga je nato posredovala državnemu zboru za varstvo obravnavo. Vlada oz. predlagatelj zakona Ministrstvo za notranje zadeve so upoštevali sklepe in stališča državnega zbora in natančneje opredelili zavarovanje osebnih podatkov z notranjo zaščito evidenc, z opredelili, katerih podatkov se pod nobenim pogojem ne sme posredovati drugemu, in krepili uporabo oziroma upravljalcem zbirke osebnih podatkov, in krepili inšpekcijske službe. Dodali so novi člen, ki pravi, da se osebni podatki, ki se nanašajo na rasno in drugo poreklo, politična, verska in druga tki, ki se nanašajo na pripadnost sindikatu kot tudi osebni podatki, ki se nanašajo na zdravstveno ali spolno življenje ter kazenske obsodbe, lahko posredujejo prek telekomunikacijskih omrežij le, če so le-ta zaščitena s kriptografskimi metodami. Opredeljeno je, da se osebni podatki lahko zbirajo od grafskimi metodami. Opredeljeno je, da se osebni podatki lahko zbirajo od drugih oseb ali pridobivajo iz že obstoječih zbirk osebnih podatkov, namenjen uporabi osebnih podatkov in način zbiranja. Pri pridobivanju osebnih podatkov iz zbirk osebnih dodatkov s področja javne varnosti, državne varnosti, pravosodja in zdravstva ni dovoljena uporaba iste identifikacijske oznake. Inšpekcijske službe bodo imele na predlogu zakona večja pooblastila; tako bo inšpektor upravičen seznaniti prizadete s svojimi ugotovitvami, in to neposredno ali prek sredstev javnega obveščanja.

Cestni dinar verjetno tudi v naslednjem tisočletju

Vlada je obravnavala poročilo DARS-a o gradnji avtocest v letu 1995 in predvidenih gradnjah in pripravah v letu 1996. Osnovna ugotovitev je, da smo v letu 1995 dobili 20 kilometrov več avtocest kot smo načrtovali; predvidenih je bilo namreč 14 kilometrov novih avtocest, imamo pa jih 34. Ti odseki so med Hočami in Slovensko Bistrico ter na jugu države (Razdrto-Čebulovica-Divača-Dane). Na štajerskem koncu je del ceste smrti Slovenika spremenjen v klasično avtocesto

v dolžini 11,6 kilometrov. Za nadaljno gradnjo bo vlada najela kredite pri Evropski investicijski banki ter Evropski banki za obnovo v višini 135 milijonov dolarjev, posojila v vrednosti 100 milijonov dolarjev pa bo izposlovala pri domačih in drugih tujih bankah. V letu 1996 so bo nadaljevalo in dokončevalo 10 avtocestnih odsekov v dolžini 49 kilometrov. Tako se bodo gradile avtoceste v dolžini 40 kilometrov in dograjevala dvopasovna avtocesta v dolžini 9 kilometrov. V uporabo naj bi se predalo 47 kilometrov avtocest. Najvažnejša dograditev bo avtocesta Pesnica-Sentilj. Začela pa se bodo tudi nova dela na 15 odsekih (med

drugim Slivnica-Fram, obvoz Ormoža, priključek Slovenska Bistrica, Vransko-Blagovica, Blagovica-Sentjakob ...). Vse to pa predstavlja doslej največjo intenzivnost gradnje avtocest v Sloveniji, obenem pa bodo – po besedah predsednika Družbe za gradnjo avtocest v Sloveniji Jožeta Brodnika – veliko sredstev namenili tudi vzdrževanju avtocest, od katerih so nekatere stare že 25 let. Vzdrževanje in obnavljanje, predvsem viaduktov in mostov, bo stalo 4,5 milijarde tolarjev. Minister za promet in zveze Igor Umek pa je dejal, da bodo državnemu zboru predložili dva »cestna« zakona. Prvi o najetju kreditov, drugi pa o prenosu ostanaka denarja iz najetega kredita pri Evropski banki za obnovo in razvoj za avtocesto Sentilj-Pesnica za gradnjo avtocestnega odseka Hoče-Arja vas. Gre za znesek 9,5 milijona dolarjev. Državni zbor pa bo moral kmalu razpravljati o bencinskem dinarju, saj vlada meni, da bi morali denar tako zbirati tudi po letu 1999. Predvideva se, da se bo v letu dni na račun bencinskega tolarja zbralo 17,9 milijarde tolarjev.

Cerkev še ni prevzela cerkve

Vlada je soglašala z podražitvijo rtv-naročnine s 1. januarjem 1996 za 9 odstotkov. RTV Slovenija je zahtevala 11-odstotno

podražitev. Višja rtv-naročnina bo na inflacijo vplivala z 0,134 odstotki.

Vlada je pregledala tudi poslovanje Slovenskih železarn in ugotovila, da so prvih devet mesecev v letošnjem letu dobro poslovali, trendi uspešnosti se nadaljujejo, plan so dosegli 98-odstotno, izvoz se je povečal za 27 odstotkov, prodaja pa za 26 odstotkov. Letošnja izguba Slovenskih železarn bo 3,6 milijarde tolarjev, kar bo dva odstotka manj kot lani.

Vlada se je tudi seznanila z vračanjem cerkve sv. Jožefa rimskokatoliški cerkvi. V njej so bili namreč prostori Viba filma. Odškodninski sklad je kupil Viba filmu nove prostore, predstavnik cerkve pa po ogledu prostorov niso hoteli podpisati primopredaje. Po besedah direktorja vladnega urada za informiranje Boruta Šukljeta zato, ker je v sosednjem samostanu še lekarna kliničnega centra. Vendar vlada upa, da bodo zadevo do 25.12. 1995, uređili.

Vlada se je tudi seznanila s poročilom o preustroju mednarodnega centra za podjetja v javni lasti (med ljubljanci imenovana »zumba haus«). O njegovem statusu naj bi odločil državni zbor po predložitvi zakonskega predloga. Za mednarodni center je sedaj večje zanimanje, predvsem iz držav vzhodne in centralne Evrope, prav tako pa tudi zdaj več držav plačuje članarino. Finančna in zakonodajna revizija v centru nista odkrili večjih napak, ki bi zahtevale kriminalistično obravnavo.

Marjan HORVAT

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n.e. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za IV. trimesečje 1995 je 1.900,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNi Murska Sobota: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvodov.

Certifikati in lastninjenje Pogača še ni (dokončno) razdeljena

Pooblašene investicijske družbe, ki so zbirale naše certifikate, želijo od države še del neolastninjenega državnega premoženja. 24 družb za stopa milijon dvesto tisoč Slovencev. Primanjkljaja naj bi bilo za 129,41 milijarde tolarjev.

Pretekli teden je 24 družb za upravljanje naslovilo na Državni zbor Republike Slovenije, na ministrstva in druge pristojne organe poziv za zahtevo, da se čimprej sprejmejo sistemske rešitve, ki bodo omogočale enakopraven položaj delničarjev pooblaščenih investicijskih družb. V teh družbah je več kot 1.200.000 državljanov delničarjev. Predstavniki pooblaščenih investicijskih služb so državne organe večkrat opozarjali na nelogičnosti v zakonodaji in na diskriminacijo tistih, ki so vložili svoje certifikate v agencije, v primerjavi s tistimi, ki so jih lahko vložili v svoja sedanja ali nekdanja podjetja. Predstavniki pooblaščenih družb so na osnovi podatkov Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo in glede na dosedanja poteka lastninjenja izračunali, da je prišlo do razkoraka med vrednostjo zbranih certifikatov (270 milijard tolarjev) in vrednostjo premoženja, ki je namenjeno za lastninjenje pooblaščenim družbam (143,72 milijard tolarjev). Ta razlika je 129,41 milijarde tolarjev. Družbe so tudi posredovale podatke, da je dobilo do 21. 11. 1995 941 podjetij prvo soglasje Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo, njihova vrednost je 443,66 milijard tolarjev. Število podjetij, ki se je in se bo lastninsko preoblikovalo, je 1.479, ocena vrednosti vsega družbenega kapitala pa je 697,31 milijard tolarjev.

V združenju družb za upravljanje menijo, da je zdaj čas, da državni zbor sprejme take ukrepe, ki bodo 1.200.000 državljanom Republike Slovenije, delničarjem pooblaščenih družb, namenili dodatnih 129,41 milijard družbenega premoženja. To bi omogočilo, da se uravnoteži vrednost certifikata, vloženega v podjetje, in tistega, vloženega v pooblaščen investicijsko družbo. Njihov predlog je, da državni zbor nameni za lastninjenje še del neolastninjenega državnega premoženja – predvsem bank, Telekomu in zavarovalnic. V združenju družb za upravljanje so na osnovi podatkov Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo in glede na dosedanja poteka lastninjenja izračunali, da je prišlo do razkoraka med vrednostjo zbranih certifikatov (270 milijard tolarjev) in vrednostjo premoženja, ki je namenjeno za lastninjenje pooblaščenim družbam (143,72 milijard tolarjev). Ta razlika je 129,41 milijarde tolarjev. Družbe so tudi posredovale podatke, da je dobilo do 21. 11. 1995 941 podjetij prvo soglasje Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo, njihova vrednost je 443,66 milijard tolarjev. Število podjetij, ki se je in se bo lastninsko preoblikovalo, je 1.479, ocena vrednosti vsega družbenega kapitala pa je 697,31 milijard tolarjev.

V družbah za upravljanje menijo, da problema ni mogoče rešiti tako, da bodo družbe kupovale delnice na dražbah Sklada Republike Slovenije za razvoj po visokih cenah, ki so v povprečju nad izključno ceno 100. Dražje kot bodo družbe morale kupovati delnice podjetij, nižja bo v povprečju vrednost njihovih delnic. Številni predstavniki pooblaščenih investicijskih družb, ki so bili na tiskovni konferenci, so opozorili tudi na izredno počasnost privatizacije v Sloveniji. Do sedaj so imele družbe za upravljanje namreč možnost porabiti na dražbah Sklada RS za razvoj za nakupe delnic komaj od 15 do 18 odstotkov zbranih certifikatov.

Marjan HORVAT

Krekova banka v Soboti

Murska Sobota je od srede prejšnjega tedna bogatejša še za eno bančno ustanovo. V novi poslovni zgradbi v Ulici Arhitekta Novaka so namreč na priložnostni slovesnosti predali namenu bančne prostore Krekove banke iz Maribora. Ta banka, ki je bila ustanovljena šele pred slabimi tremi leti, v februarju 1993, si vedno bolj utrjuje svoje mesto v slovenskem bančnem prostoru, z bilančno vsoto, ki je konec oktobra že preseгла 21,5 milijarde tolarjev, pa se je med 30 slovenskimi bankami uvrstila na 14. mesto. Krekova banka je v letos septembra že dosegla 4,08 milijarde tolarjev jamstvenega kapitala in si s tem pridobila pooblastila za opravljanje vseh bančnih poslov.

Z odprtjem novih poslovnih prostorov v Murski Soboti se je Krekova banka približala tudi komitentom v severovzhodnem delu Slovenije, štirje zaposleni v tej poslovni enoti pa bodo za zainteresirane opravljali vse bančne storitve. Kot pravi Marinka Glavač, direktorica soboške poslovne enote, bo banka zbirala sredstva za pravne osebe, samostojne podjetnike in občane ter jih tudi kreditirala, omogočala jim bo dinarsko in devizno varčevanje ter jim izdajala različna jamstva ter prek centrale v Mariboru opravljala tudi devizno poslovanje. Direktorica tudi zatrjuje, da bo banka s svojimi bančnimi ponudbami sledila potrebam prebivalstva in pravnih oseb na tem območju, zaposleni pa bodo poskrbeli, da bo denar v službi ljudi, ki bodo iz banke odhajali zadovoljni.

L. KOVAČ, fotografija: J. ZAUNEKER

V soboški Muri zatrjujejo, da je bilo leto 1995 zanje eno najtežjih v zadnjih petnajstih letih Z več optimizma v leto 1996

Letos se je recesija na področju tekstila v svetu še nadaljevala, v prihodnjem letu pa je pričakovati izboljšanje. To kažejo tudi naročila tujih partnerjev, saj so v Muri proizvodne zmogljivosti za sezono pomlad-poletje zasedene.

Leto, ki se izteka, nam ni bilo naklonjeno in bi nanj kar najraje pozabili, je na prednovoletnem srečanju z novinarji dejal Božo Kuharič, glavni direktor soboške Mure. Čeprav so ocene vlade drugačne in govorijo o koncu recesije, za tekstilno in konfekcijsko industrijo takšne ugotovitve po njegovem ne držijo. Lansko leto je bilo eno najtežjih v zadnjih 15 letih, da se je recesija nadaljevala, pa najhujši zgovorno potrjuje padec prodaje konfekcije v Evropi. Po Kuharičevih trditvah to niso le njihove ugotovitve, pač pa so to potrdile tudi raziskave, ki so jih opravile ustrezne zunanje ustanove.

Medtem ko so na poslovanje v Muri na eni strani vplivale zunanje okoliščine, tudi domača gospodarska politika takorekoč vse leto ni bila naklonjena izvoznikom in delovno intenzivnim panogam. Izjema sta le zadnja dva meseca, ko se je tečaj začel popravljati v korist izvoznikov, vendar se bo pri njihovem poslovanju to poznalo šele v prihodnjem obdobju. Recesija je bila največja na nemškem trgu, v Muri pa so to čutili predvsem s pritiski po znižanju cen, večji

kakovosti in skrajševanju dobavnih rokov. Poleg tega je na tem trgu vedno več konkurence iz vzhodnoevropskih držav in iz držav daljnjega vzhoda, po koncu vojne na Balkanu pa se bo pojavila še konkurenca iz Zvezne republike Jugoslavije. Zlasti močna bo konkurenca slednjih, saj je konfekcijska industrija včasih tu zaposlovala čez 400 tisoč delavcev in po odpravi sankcij bo ta ponovno skušala najti svoje mesto na evropskih trgih.

Naložbe v posodobitev opreme so letos v Muri dosegle vrednost od 7 do 8 milijonov mark, obseg naložb pa se bo zaradi slabšega poslovnega rezultata v letu 1995 prihodnje leto nekoliko skril. Zmanjšali bodo sredstva za posodabljanje tehnologije in povečali vlaganje v marketing. Zaostrovanje razmer pa so letos čutili tudi zaposleni, katerih povprečna neto plača znaša 55.000 tolarjev, kar je sicer 11 odstotkov več kot lani, vendar so letos v Muri zaostajali za gibanji plač v gospodarstvu, so pa izpolnjevali kolektivno pogodbo.

Povečati klasični izvoz

V Muri se skušajo prilagoditi novim razmeram, prodirajo na nova tržišča, povečujejo klasični izvoz in širijo prodajo lastnih blagovnih znamk. V letu, ki je zame, so agresivneje nastopili na madžarskem, češkem in tudi hrvaškem tržišču in tudi v prihodnje letu bo ena od prednostnih nalog vlaganje v razvoj marketinške dejavnosti.

Enajstmesečni rezultati poslovanja kažejo, da je Mura v tem času ustvarila za 135 milijonov dolarjev neto izvoza, na domačem trgu pa je prodala izdelke v vrednosti 3 milijarde tolarjev. Klasični izvoz se je povečal za 6 odstotkov, izvoz lastnih blagovnih znamk je dosegel vrednost 6 milijonov mark (lani le 1 milijon mark), medtem ko je skupni izvoz manjši od lanskega in manjši tudi po koncu poslovnega leta.

Po besedah Bože Kuhariča so si za leto 1995 v Muri zastavili cilj, da bi leto preživeli brez večjih stresov, in zdaj ugotavljajo, da jim je to doobra uspelo. Težav seveda ni manjkalo in iz njih so se marsikaj naučili, v leto 1996 pa vstopajo z več optimizma. Menijo, da se recesija v svetu končuje, kar potrjujejo večja naročila iz tujine. Proizvodne zmogljivosti za pomlad in poletje so v Muri že prodane, tudi za naprej dobro kaže, vendar se morajo maksimalno prilagajati zahtevam kupcev. Čeprav bo sporazum o tekstilu v Evropski uniji podpisan šele v teh dneh, je Slovenija izločena iz jugoslovanskih kvot in to Murinom delavcem zagotavlja mirnejši spanec. Za izvoznike je ugodnejši tudi tečaj, gospodarstvo naj bi se v prihodnjem letu razbremenilo za 2,7 odstotka in vse to jim bo olajšalo zaposlo-

vanje v leto 1996. Tudi prenos proizvodnje v vzhodno Evropo, ki je pretresal slovenske tekstilce, ni tako drastičen, kot je kazalo, in nekateri tuji partnerji se že vračajo, saj niso zadovoljni s kakovostjo vzhodnoevropske proizvodnje.

Več vlaganj v marketing

Se pa v Muri zavedajo, da tudi leto 1996 zanje ne bo lahko, zato bo posebna skrb veljala racionalizaciji proizvodnje. Trenutno je v tem največjem pomurskem podjetju zaposlenih 6.340 delavcev, kar je 150 manj kot v začetku leta in približno toliko kot v letu 1990. Tudi v prihodnje bodo pri zaposlovanju kar najbolj racionalni, krepi-li pa bodo marketing in marketinške funkcije v podjetju. V planu za leto 1996 so zapisali, da je glavni cilj trženja povečanje količinskega obsega lastnega trženja, predvsem blagovnih znamk, ki naj bi se v primerjavi z letom 1995 količinsko povečal za 12 odstotkov.

Po trditvah Bože Kuhariča so v Muri v preteklosti precej sredstev vlagali v posodabljanje tehnologije, zato so zdaj tehnološko dobro opremljeni in tudi to jim zagotavlja večje možnosti na tržišču. Z naložbami bodo nadaljevali tudi v leto 1996, vendar se bo bistveno spremenil njihov strukturni delež. Za tehnologijo bodo namenili 55 odstotkov vseh naložb, za marketing 40 odstotkov in za izboljšanje delovnih razmer le 5 odstotkov vseh sredstev za naložbe. Tako povečujejo predvsem vlaganja v marketing, saj je njihov cilj, da ohranijo sedanja in pridejo na čim več novih tržišč.

LUDVIK KOVAČ

V Mesni industriji Pomurka tedensko zakoljejo 200 govedi in 900 prašičev Iz stečaja kot delujoče podjetje

Ščasoma se v Pomurko vrača zaupanje dobaviteljev živine, še vedno pa ji prodajajo živino slabše kakovosti

V Mesni industriji Pomurka se proizvodnja nadaljuje in po besedah stečajnega upravitelja Milana Korena se bo nadaljevala tudi v prihodnje. Trenutno dela po pogodbi 331 delavcev, ki tudi zdaj v dneh pred novim letom redno delajo. Res je, da je zaradi težav v preteklosti Mesna industrija izgubila precejšen del tržišča, a zdaj si prizadevajo, da bi ga ponovno pridobili. Oskrba prodajal s svežim mesom in mesnimi izdelki je dokaj zadovoljiva, prav z dobro ponudbo pa si želijo znova pridobiti zaupanje kupcev in s tem povečati prodajo.

V Pomurki klavnici zdaj tedensko zakoljejo okoli 200 mladih pitanih govedi in krav ter od 850 do 900 prašičev, nekaj mesa pa tudi uvažajo. Slednjega predvsem zaradi izvoza, saj ima klavnica še vse izvozne registracije in zato ne želi izgubiti zunanjih trgov. V klavnici opravljajo storitveno klanje za različne stranke, saj zanje zakoljejo 35 odstotkov vseh govedi in 45 odstotkov prašičev.

Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti še zdaleč ni takšna, kot bi morala biti, vendar tudi v predelavi doslej še niso opustili niti enega proizvodnega programa. Zasedenost predelovalnih zmogljivosti je pri posameznih programih različna, prav zdaj pa je v izdelavi analize ekonomičnosti posameznih proizvodnih programov in šele na osnovi rezultatov se bodo odločili, če bodo kakšen program opustili. So pa vsa prizadevanja usmerjena v zagotovitev čim večje izkorišče-

nosti delovnega časa, ki je bila v novembru 96-odstotna.

Čeprav se v zadnjem času zaupanje dobaviteljev živine v Mesno industrijo izboljšuje, v Pomurki ugotavljajo, da le-ti oddajajo v njihovo klavnico še vedno živino slabše kakovosti, in dokler se ta odnos ne bo spremenil, se bodo soboški mesarji še srečevali s težavami. Zagotavljajo pa, da plačilo živine po začetku stečajnega postopka poteka dobro in s tem si želijo tudi povrniti zaupanje dobaviteljev. Sicer pa morajo živinorejci zaupati v prihodnost Pomurke, saj si brez nje ni mogoče zamisliti obstoja in razvoja živinoreje na tem območju.

Prav zaradi želje po ohranitvi Pomurke se tudi po uvedbi stečaja nadaljuje proizvodnja, imajo dovoljenje stečajnega senata, da se bo proizvodnja nadaljevala tudi v prihodnje, in cilj je, da bi Mesna industrija iz stečaja izšla kot de-

lujoče podjetje. Po napovedih stečajnega upravitelja naj bi do prodaje Pomurke prišlo že pred iztekom prvega polletja prihodnjega leta, do takrat bo opravljena ocena premoženja, po prodaji pa bi dobili upniki plačilo iz stečajne mase. Ker stečajni upravitelj oporeka upniško razmerje Skladu Republike Slovenije za razvoj, ki je bil pred uvedbo stečajnega postopka večinski lastnik in večinski upnik, večinski upniki zdaj ostajajo nekdanji zaposleni. Če bo tako ostalo, potem bodo po besedah Milana Korena zaposleni dobili izplačanih precej svojih terjatev, saj imajo pri izplačilu prednostno pravico, kratek konec pa bodo potegnile zadrage, ki so z uvedbo ste-

čaja svoje lastninske deleže izgubile. Na vprašanje, kako bo z zaposlenostjo v Pomurki, stečajni upravitelj v tem trenutku ne more odgovoriti, pravi pa, da bo število zaposlenih odvisno od obsega klanja in uvoza. Prav pri uvozu pa bo že kmalu prišlo do zaostrovanja, saj bo s 1. januarjem začel veljati nov carinski zakon in po njem bodo morali uvozniki ob uvozu plačati vse carinske dajatve in prelevmane tudi za blago, ki ga uvažajo zaradi izvoza. V Mesni industriji Pomurka pa se že zdaj srečujejo s precejšnjimi likvidnostnimi težavami in vprašanje je, kako bodo zmogli poravnati vse obveznosti.

LUDVIK KOVAČ

Bo 36,4 milijona dovolj?

Predlog finančnega načrta Območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Pomurja predvideva, da bodo v letu 1996 zbrali 36,4 milijona prihodkov. Skoraj ves znesek, natančneje 36 milijonov, naj bi zagotovili z denarjem od članarine. Pri odhodkih naj bi precej denarja med drugim porabili za strokovno literaturo in razne izobraževalne oblike usposabljanja članstva, da ne omenjamo posebej odvetniških storitev, ki zavzemajo v finančnem načrtu pomurskih svobodnih sindikatov pomembno postavko, saj zastopajo delavce v raznih tožbah pred sodišči. Sicer pa je iz finančnega načrta za leto 1996 razvidno, da bo v tem obdobju manj prihodkov, kar je posledica zmanjševanja članov svobodnih sindikatov, ki so v letu 1995 plačevali članarino, zaradi stečajev in trajnih presežkov v firmah pa več niso mogli izpolnjevati teh svojih obveznosti. To se bo seveda pokazalo tudi pri načrtovanju nižjih odhodkih. Predlog finančnega načrta za leto 1996 pa ne vključuje sprememb, ki lahko nastanejo zaradi novega pravilnika Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in finančno-materialnega poslovanja.

M. JERŠE

Bo reševanje mariborskega Tama potopilo radgonsko podjetje

Kakšno usodo so namenili radgonskemu TAM BUSU?

Ko se človek utaplja, vleče za sabo v globine vse, ki so kakorkoli povezani z njim; tako je tudi v gospodarstvu, kjer potapljajoče se firme potegneje za sabo majhne, ki bi imele možnost preživetja

Glavna tema večine gospodarskih strani in oddaj v osrednjih slovenskih medijih v zadnjih nekaj tednih je mariborski TAM. Od obtožb mariborske strani, da vlada noče sodelovati pri sanaciji njegovega giganta, je minilo že nekaj časa in zdaj lahko prebiramo o tem, kako si vlada oziroma minister Maks Tajnikar nekoliko »preveč« prizadeva pomagati Tamu, predvsem z nelegalno finančno podporo. V tem mesecu je zaradi zamud pri financiranju (zaradi katerih je bilo odpovedanih menda za 13 milijonov mark poslov) odstopila Tamova uprava z direktorjem Edvinom Makucem na čelu, upravni odbor je ostal brez predsednika Francija Gerbca, po Tajnikarjevih besedah pa naj bi zamenjali še nekaj drugih članov upravnega odbora. Minuli teden je bilo 60 odstotkov vrednosti Tama prenesene na Sklad za razvoj. Vsekakor bo zanimivo razkriti, kakšen je interes SKB-banke in kakšna bo vloga Pomurske banke?

In kakšna povezava je med dogodki v Mariboru (za katere je vse bolj očitno, da je ozadje politično) in 79 zaposlenimi delavci v TAM BUSU v Gornji Radgoni? Skorajda nobena, le ta, da gornjeradgonsko podjetje ni samostojno, ampak je lastnik mariborski TAM. Njihova nesreča je bila, da so bili prej del Avtoradgone, ki je doživela zlom pred vsemi drugimi, torej že konec osemdesetih let, medtem ko je mariborski Tam prišel na vrsto šele v tem letu. Če bi bila kriza v podjetjih istočasna, se v 1991. oziroma 1992. letu ne bi odločili

tako da bi eno podjetje izdelovalo avtobuse na šasijah Mercedes-a, drugo pa bi prevzelo program Tama. Če bi obdržali oba partnerja, bi dobilo zaposlitev 140 delavcev. Odločilno vlogo pri (ne)reševanju Avtoradgone, ponosa Gornje Radgone, so odigrale banke, ki so postale glavne upnice zaradi znanih nerealnih obrestí.

Pri ustanavljanju družb je banka izsilila, da so se obveznosti iz družb v stečaju prenesle na novoustanovljene družbe, kar je novim družbam onemogočalo reševanje proizvodnje in rešitev

mu senatu predložena ponudba prisilne poravnave, ki je bila menda edina možna oblika dokončanja stečajnega postopka in rešitve proizvodnih dejavnosti. 16. aprila 1992 je bilo v Vestniku zapisano: ...prisilna poravnava temelji na treh predlogih. *Obveznosti do banke, ki je tudi največji upnik sistema, bo Avtoradgona v večjem deležu pokrila s prodajo svojega imetja, ki ga za tekočo proizvodnjo ne uporabljajo (stanovanja, zemljišča, stavbe...), s preo-*

da ima Pomurska banka polovico svojega deleža rešenega z garancijami, drugo polovico pa naj bi reševali v okviru določil zakona, ki ponuja tri možnosti: odpis, kot vložek ali kot udeležbo pri dezinvestiranju. Kakšna bo odločitev, danes še ne moremo zapisati, ker se bodo zanjo odločili na pogajanjih. Prav gotovo pa naj bi se reševalo vse hkrati, torej tako Tam kot gornjeradgonski TAM BUS. In prav to je problem, s katerim bi se v začetku novega leta mora-

... Direktor Slovenske varnostno-obveščevalne agencije (SOVA) Drago Ferš je 7. decembra na seji komisije za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb povedal, da so njihovi operativci v Tamu ter da so posegli po posebnih metodah in sredstvih: prisluškovali so nekaterim vodilnim v Tamu in drugim. Menda so ugotovili, da »je (bil) Vukoman Zarič, ki je prejemal od mariborskega podjetja za posredovanje pri ruskih poslih milijonske provizije (v ameriških dolarjih seveda), nič manj kot (so)delavec jugoslovanske (srbske) kontraobveščevalne službe. In da je vpletenih več (vplivnejših) oseb (od politikov do gospodarstvenikov), kot je sprva kazalo ...

... kmalu so trčili na vplivnega uslužbenca SKB-ja Francija Gerbca (po televizijski oddaji o Tamu je doživel infarkt), ki je kot predsednik upravnega odbora Tama podpisal sporno jamstvo, da bo Tam v določenem roku dobavil 73 avtobusov in da je avans sedem milijonov ameriških dolarjev ...

stalim delom dolga pa bo banka postala solastnik. Obveznosti do drugih upnikov pa bodo reševali tako, da bodo obveznosti družb AR prodali in s tem kupce oziroma prevzemnike obveznosti pridobili kot solastnike družb. S takšnim reševanjem so prišli najdlje v družbi AR BUS, kjer so tik pred podpisom pogodbe, s katero bo mariborski Tam postal večinski lastnik te družbe ...» Višina prevzetih obveznosti je bila takrat menda 1,8 milijona mark, upnika v AR BUSU pa Pomurska banka in SKB.

Višina deleža Pomurske banke v Tamu je bila tako velika, da si je predstavnik banke zaslužil mesto v upravnem odboru. Do pred kratkim je bil član Upravnega odbora Tama torej tudi Štefan Rezonja iz Pomurske banke, ki je nedavno od tega dal odpoved. Zakaj? Ker da se je predaleč in prenaporno voziti na seje odbora. O reševanju Tama in predvsem o reševanju gornjeradgonske proizvodnje nam ni hotel dati izjave, češ da nima nobenih pooblastil. Izvedeli smo le, da se bo celotna problematika reševala skupno ter

li ukvarjati vsi odgovorni v gospodarski politiki Pomurja, čas pa bi že bil, da začnejo podjetjem po svojih zmožnostih pomagati tudi župani in upravne enote (konec koncev je zmožnost njihovega delovanja odvisna od števila zaposlenih v gospodarstvu). Če bo obveljala usmeritev, da se bo problematika Tama reševala enotno, se bo namreč kaj lahko pripetilo, da bo Gornja Radgona ostala brez podjetja, brez proizvodne dejavnosti in z novimi brezposelnimi. Po neuradnih informacijah naj bi program avtobusov reševali tako, da bi združili dosedanje tri lokacijsko ločene (pa vendar povezane) programe treh podjetij: AM-BUS (Avtomontaža), TAM BUS Maribor in TAM BUS Radgona. Proizvodnja in montaža avtobusov naj bi bila združena na enem mestu v enem podjetju, torej bo potrebno kakšen »del« likvidirati. Bo to proizvodnja v Gornji Radgoni?

Bo odločitev spet v rokah bančnikov?

BERNARDA B. PEČEK

(Povzeto iz članka z naslovom Sova je v Tamu avtorja Jožeta Biščaka; Mag. št. 36, 20. dec. 95)

60 odstotkov lastnine Jeklotehne Skladu za razvoj Se država boji premočne Jeklotehne?

S pomočjo neimenovanega delavca Jeklotehne je vladni skupini za preprečevanje oškodovanja družbenega kapitala uspelo najti razloge za prenos družbenega premoženja na Sklad

Jeklotehna je poleg Mercatorja, Emone, Merkurja in še koga prav gotovo eno najmočnejših podjetij slovenske in mednarodne trgovine. Kot trgovsko organizacijo jo poznamo tudi v Pomurju, saj posluje v Cvetkovi ulici v Murski Soboti poslovna enota Jeklotehne za drobnoprodajo in veleprodajo. Na Madžarskem in Češkem poznajo ime Jeklotehna v povezavi z gradnjo na ključ; Jeklotehna Budapest kft. je kot samostojna družba poslovala že od 1991. leta, od 1987. pa kot poslovna enota. Uspeli so pridobiti številne projekte, kot so gradnja hotelov, bank in poslovnih zgradb (hotel Kempinski, ALAG CENTER, CW BANK, DUNA PART in drugi), zanimivo pa je, da so prevzeli tudi gradnjo nakupovalnega centra v Ljubljani in gradnjo madžarskega veleposlaništva z rezidenčnimi prostori, ki so ga odprli pred nekaj dnevi.

Verjetno je zgolj naključje, da se odprtje novega madžarskega veleposlaništva ujema s čedalje večjim zapletanjem pri lastninjenju Jeklotehne in čedalje pogostejšim pojavljanjem v medijih. 19. decembra naj bi se negotovost končala, saj je mag. Tone Rop kot vodja vladne skupine za preprečevanje oškodovanja družbenega premoženja sporočil sklep sveta agencije, da se 60 odstotkov delnic podjetij Jeklotehna, Tam in SGP Gradbenik Lendava prenese na Sklad za razvoj. Pravice delavcev naj s tem ne bi bile okrnjene, vse pa je odvisno od tega, kdo bo Skladov nameščenec, ki bo odgovoren za pravilno lastninjenje, in kako močno si bo prizadeval, da bi probleme reševal v sodelovanju z vodstvom podjetja. Do konca minulega tedna je Državni zbor sprejel le sklep o prenosu družbenega premoženja Tama na Sklad, kako bo z Jeklotehno, pa še ni dokončno znano.

Prvi razlog

Razloga za prenos družbenega kapitala Jeklotehne na Sklad za razvoj sta bila dva. Prvi je, da je rok za avtonomno lastninjenje podjetja po 4. odstavku 50. člena Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij potekel že 31. decembra 1994. leta; čudno pri tem je, da so se skorajda po enem letu spomnili, da je Jeklotehna »zamudila rok«, kajti vsa druga podjetja, skupno čez dvajset (npr. Avtobusni promet, Zdravilišče Moravske Toplice), so takoj v prvih mesecih letošnjega leta dobila uradna obvestila in obisk skladovih pooblaščenec. Vodilna moža Jeklotehne Branko Finguš in Lojze Grobčnik sta v zadnjem pismu napisala, da je ta rok potekel le za podjetja, ki do navedenega datuma Agenciji za privatizacijo in prestrukturiranje niso poslala programa lastninskega preoblikovanja. Jeklotehna pa je ta program poslala 7. oktobra 1994. V Jeklotehni so prepričani, da se je »odnos« z Agencijo za privatizacijo zapletel potem, ko je Jeklotehna dobila tožbo glede (ne)pravilnosti cenitve premoženja. Cenilec nekdanjega SDK-ja je ocenil njihovo premoženje za 360 milijonov SIT več, kot v podjetju, saj so ti v svoji cenitvi izpustili premoženje v republikah nekdanje Jugoslavije. Drugostopenjsko sodišče je to dodatno ocenjeno vrednost sicer zmanjšalo za 168 milijonov SIT, kar so v podjetju upoštevali in vrednost premoženja ustrezno popravili, kljub temu pa so več kot 14 mesecev čakali na soglasje za lastninjenje. Agencija je namreč naročila ponovno revizijo dela svojega pooblaščenca.

Drugi razlogi

Drugi razlog za prenos družbenega premoženja na Sklad naj bi bilo kršenje 44. člena Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, ker se je Jeklotehna lotila prodaje poslovnih sredstev na Madžarskem in Slovaškem brez predhodnega soglasja Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo. Kakor je izjavil direktor Branko Finguš, je dezinvestiranje ali prodajo deležev zahteval konzorcij bank upnic, ki že nekaj časa bdi nad poslovanjem podjetja. V Pragi je bila 51-odstotni solastnik s predhodnim prispevkom 15 tisoč mark ustanovnega kapitala. Ta delež so prodali za 50 tisoč mark. Stroški Jeklotehne pri ustanovitvi družbe so znašali 260 tisoč mark, v pogajanjih pa so dosegli prodajno ceno 400 tisoč mark, postopek prodaje menda še poteka, kljub temu pa se sedež družbe na ulici Hegyalja v Budimpešti že seli na drugo lokacijo. Na kakšen način sta v prodajo (oziroma nakup) teh družb vključena nekdanji direktor Stanko Polanič in njegova sedanja družba Interling v Murski Soboti, nam zaenkrat ni uspelo izvedeti.

Vprašanje je, če se bo Jeklotehna z odločitvijo sveta Agencije tudi strinjala. Pravijo, da imajo vso pravno podlago, da s programom reorganizacije nadaljujejo. V zadnjem pismu so zapisali: *Bojimo se, da gre za potrebo prikazovanja učinkovitosti dela državnih organov, ki pred volitvami morajo pokazati, da so nekaj naredili, ali za kakšen interes gospodarskega lobija, ki bi se rad polastil atraktivnih površin za prodajo blaga v Mariboru.* Gospodje iz vlade so vsekakor predolgo čakali, če namreč v 30 dneh na poslani dopis ne dobiš odgovora, se šteje, da se naslovnik strinja z napisanim oziroma predlaganim.

Sobota d.o.o.

Dejstvo, da je Jeklotehna zajemala z veliko žlico doma in na tujem, je bilo preveč očitno in za mnoge je bilo moteče predvsem to, da so se na račun Jeklotehne okoristili zasebni bančni računi.

Tudi v Murski Soboti, kjer je v poslovni enoti 34 zaposlenih, imajo vse nared za začetek poslovanja nove družbe; z reorganizacijo naj bi namreč dobili svojo samostojno družbo Sobota d. o. o. in svoj žiroračun. Soboška družba in 14 drugih bi bile v lasti Holdinga Jeklotehne. Z novo organiziranostjo naj bi se spremenil tudi koncept poslovanja v Murski Soboti. Na Cvetkovi ulici bi v prihodnje razvijali predvsem drobnoprodajo, v Industrijski ulici pa veleprodajo. Predvsem pa bo soboška Jeklotehna prišla na svoj račun z novimi gradnjami v Cvetkovi ulici, kjer naj bi namesto sedanjih obstoječih stanovanjskih zgradb v prvi fazi zgradili nove poslovnostanovanjske objekte, v drugi fazi pa bi prišla na vrsto tudi »blagovnica s tehničnim blagom«. Kdo bo prevzel gradnjo v celotni ulici, pa ni težko uganiti.

BERNARDA B. PEČEK

Na dvorišču radgonskega TAM BUSA že dolgo ne stojijo več takšni minibusi, kakršen je na posnetku, in ki so jih nekoč z veliko upanja načrtovali in izdelovali prototipe. Danes so na dvorišču nekdanje opekarne v Gornji Radgoni, kjer je za tuje zanimivejša bencinska črpalnica, za domačine pa Trojka oz. Mihec, parkirani gasilski avtomobili. Tudi to je zanimivo delo z možnostjo razvoja, če ...

za tesnejšo povezavo s Tamom, ampak s tujim partnerjem. 6. februarja 1992 smo v Vestniku zapisali, da se obeta uspešna rešitev za AR BUS, saj sta tako avstrijski partner kot mariborski Tam zainteresirana za poslovno sodelovanje na osnovi kapitalne povezave; Avtoradgona je želela obdržati oba zainteresirana partnerja, saj se njuna proizvodna programa ne bi izključevala; če ju ne bi uspeli združiti v eni firmi, naj bi ustanovili dve družbi,

odvisnosti od banke. Danes česa takega verjetno ne bi več storili, ampak bi si najeli dobrega finančnega strokovnjaka, ki bi poznal vse luknje v zakonih. Dolgovi so se iz dneva v dan obrestovali in povečevali. Takrat, v začetku 1992 leta, so znašali 15 milijonov dolarjev.

V začetku aprila 1992 je na sodišču v Murski Soboti potekala sklepna faza tragikomedije »reševanja« Avtoradgone: za vse štiri družbe v stečaju je bila stečajne-

stavnik banke zaslužil mesto v upravnem odboru. Do pred kratkim je bil član Upravnega odbora Tama torej tudi Štefan Rezonja iz Pomurske banke, ki je nedavno od tega dal odpoved. Zakaj? Ker da se je predaleč in prenaporno voziti na seje odbora. O reševanju Tama in predvsem o reševanju gornjeradgonske proizvodnje nam ni hotel dati izjave, češ da nima nobenih pooblastil. Izvedeli smo le, da se bo celotna problematika reševala skupno ter

Internet

Od smeti do visoke znanosti

Na Gimnaziji Murska Sobota so v četrtek predstavili svojo dejavnost na Internetu. Vključeni so tudi v računalniško opis-menjevanje in Gimnazija je bila ena od prvih srednjih šol, ki so se vključile v Internet. In od takrat, ko so spomladi dobili računal-nike, do danes, so svoje računalniško znanje temeljito izpopolnili in dopolnili. Kupili so tudi dodatno računalniško in strojno opre-mo ter grafično postajo SGI, pri čemer je tretjino sredstev zago-tovilo Ministrstvo za šolstvo in šport, tretjino občina in tretjino različni pokrovitelji. Glede na slovenske razmere je oprema, ki jo imajo na Gimnaziji, vrhunska.

Pri dejavnosti šole na Internetu urejajo Home page ali do-mače strani, anonimni FTP-strežnik (programi, ki jih delajo sami), uporabljajo elektronsko pošto in drugo. O dejavnostih na Internetu pa so spregovorili srednješolci, ki delajo pod men-torstvom Renata Lukača. Najprej so spregovorili o home pa-geu, kjer predstavljajo Gimnazijo Murska Sobota in vse, kar se na njej in okrog nje aktualnega dogaja. Mestno občino Murska Sobota, vključena je predstavitev mesta od zgodovine do kul-turnih prireditev, fotografij, zemljevidov, Galerijo Murska So-bota z njenimi pomembnimi razstavami in umetniki, ter Klub prekmurskih študentov z njihovimi dejavnostmi.

Ob pomoči Interneta je mogoč s pomočjo osnovne distribu-cije LINUX in nekaterih programov, kot so World Wide Web (WWW), prenos sporočil, potem omogoča delo na oddaljenem računalniku, iskanje datotek in administracijo orodja. WWW (World Wide Web) je v zadnjem času najbolj razširjena storit-ev Interneta in s pomočjo njega lahko dokumente prikažemo s sliko, besedilom, zvokom in animacijo. Eden od načinov povezave je Telnet, to je povezava na daljavo, s pomočjo katere lahko delamo na katerem koli računalniku v Internetu in zanj poznamo geslo.

Dejan Bezec je v sodelovanju z mentorjem Renatom Lu-kačem, Bojanom Marušičem, Alešem Matajem in Damirjem Podleskom izdal priročnik Linux. Ker niso našli primerne lite-rature za ta operacijski sistem, so se odločili, da jo napišejo sami. Namenjena je predvsem uporabnikom, ki se z opera-cijskim sistemom Linux srečujejo prvič. Sistem Linux ima zelo velike zmogljivosti in računalnik lahko v primerjavi s DOS-om zmogljivosti bolje izkoristi. V priročniku pa boste poleg navo-dil za uporabo našli tudi etiko in pravila obnašanja na medna-rodni mreži. S svojo dejavnostjo in priročnikom so bili ena redkih srednjih šol, ki so imele priložnost, da so se predstavile na sejmu Infos '95.

Spregovorili so tudi o komercialni plati Interneta, kar zani-ma predvsem podjetja. Internet je novejši medij, ki so ga neka-tera podjetja že odkrila, nekatera pa se s tem šele seznanjajo. Težava je le v tem, da ponuja komercialna linija zelo malo pro-stora in je prenatrpana. Z Internetom se lahko zmanjšajo tudi stroški telefoniranja, še posebno ko gre za daljnje dežele. Z elektronsko pošto pa se poveča tudi ažurnost, saj lahko stranka dobi naše sporočilo v dveh treh minutah.

Ker pa je Internet dstopen vsem, se pravi vsem, ki so nanj priključeni, lahko tudi množično puščajo na njem sporočila. Tako na njem najdemo vse od visoke znanosti do smeti, torej je potrebno včasih ločevati bista od balasta. To pa je že nova zgodba. ANR

Ravnatelj(ice) morajo tudi soodločati

Čeprav se zdi, da pomurski šivi pokajo, so se ravnatelj(ice) osnovnih šol v regiji odločili, da bodo imeli skupno podružnico Združenja ravnatelj(ice) Slove-nije za Pomurje. Pred dnevi so se se srečali na OŠ Gornja Radgona ter spre-govorili o programu dela združenja in se pogovarjali z državno sekretarko Ministrstva Republike Slovenije za šolstvo in šport Teo Valenčič o novi šol-ski zakonodaji.

Kot je povedal predsednik republiškega združenja ravnatelj(ice) in njihovih pomočnikov Ervin Hojker, so bili ravnatelj(ice) doslej v glavnem zaželeni pri izvrševanju, ne pa tudi pri soodločanju o najpomembnej-ših vprašanih vzhodje in izobraževanju. Če se bodo v večjem številu vključili v stanovsko združenje, jih bodo morali vsekakor bolj upoštevati. Združenje ima skupščino, ki odloča o vseh pomembnejših vpra-šanih, in nacionalni odbor, ki je odgovoren za uresničevanje sprejetih odločitev. Nosilec projekta za sodelovanje in povezave v okviru nacio-nalnega odbora je Štefan Ffisar z OŠ Črenšovci. Osnovno vodilo sta-novskega združenja pa je, da mora postati ravnatelj(ice) (ravnatelj(ice)) sa-mostojen in suveren strokovnjak, ki bo zaradi svoje strokovnosti, akcijske naravnosti in inovativnosti upoštevan sogovornik inštitucij, ki se ukvarjajo z osnovnim šolstvom, s čimer naj bi postal subjekt slo-venskega šolstva. Nikakor ne more biti za vse odgovoren. Bolj kot doslej bodo skrbeli tudi za svoj imidž, zato med drugim ne pristajajo na ponižujoč postopek pri imenovanju in tudi ocenjevanju njihovega dela. Združenje si bo tudi prizadevalo, da bodo ravnatelj(ice) in ravnatelj(ice) za svoje delo nagrajevani podobno kot menedžerji, saj takšno vlogo večinoma tudi opravljajo. No, vseeno pa se jim na trgu ni potrebno boriti za pridobitev finančnih sredstev, kot je to v gospodarstvu, dodaja k temu svoje mnenje avtor tega sestavka. Državna sekretarka v Ministr-stvu za šolstvo in šport Tea Valenčič je ravnatelj(ice) seznanila, da v za-dnjem času – po srečanju ravnatelj(ice) v Portorožu – ni prišlo do vse-binskih sprememb pri novi šolski zakonodaji. Ogroženo pa naj bi bilo nadaljnje vlaganje v šolski prostor, če v državnem proračunu v ta na-men ne bodo zagotovili dovolj sredstev. Predvideno pa je, da bo šolsko ministrstvo postopno zagotovilo denar za računalniško opremljanje vseh šol, tako da bi imela vsaka osemletka v knjižnici ali zbornici vsaj po en sodoben računalnik; v prihodnosti pa naj bi povsod uredili tudi posebne računalniške učilnice. En računalnik je državna sekretarka pripeljala kar s sabo in ga izročila OŠ Gornja Radgona. J. GRAJ

5. srečanje slovenskih zdomcev Radenci '95

Zdomska društva brez politike

Štefanovo je zadnja leta običajno tudi dan, namenjen za srečanje na-ših rojakov, ki živijo in delajo na tujem. In že peto leto zapovrstjo so ga organizirali v hotelu Radin v Radencih.

Gre za prireditev z dokaj bo-gato vsebino, neke vrste primat nad njo pa si lahko lasti revija Naša Slovenija, ki je namenjena v prvi vrsti slovenskim zdomcem po svetu. Ob tej priložnosti je ve-dno poskrbljeno za to, da lahko dobijo naši delavci na tujem raz-ne informacije o carinskih in dru-gih predpisih, ki jih utesujejo za-nimati. V ta namen se srečanja udeležujejo tudi predstavniki po-sameznih ministrstev Vlade Re-publike Slovenije. Poleg tega se jim pridružijo še naši politiki. Tokrat je bil napovedan tudi pre-dsednik Republike Slovenije Mi-lan Kučan, vendar ni mogel priti zaradi slavnostne seje slovenske-ga parlamenta v počastitev dneva samostojnosti Slovenije. Ni pa manjkal državni sekretar za Slo-venec po svetu dr. Peter Vencelj, ki je v svojem pozdravnem nago-voru med drugim poudaril, da taka druženja niso pomembna le zato, da se zdomci lahko srečajo s predstavniki državnih teles in od njih dobijo ustrezne odgovore o predpisih v naši državi, temveč so »taka srečanja dobra prilo-

žnost za navezovanje pristnih medčloveških stikov».

V Uradu za Slovence po svetu pa so v zadnjem času posebej zaskrbljeni zaradi upadanja števi-la otrok zdomcev, ki obiskujejo slovenski dopolnilni pouk. Jože Švajger, predsednik Slovenskega športnega in kulturnega društva Triglav v nemškem mestu Sindelfingen, pa je v imenu zdomcev opozoril, da njihova društva niso politična, zato ne želijo, da bi nanje vplivale slovenske stranke in se vmešavale v njihovo delo. Njegov moto pa ni več Ostanimo se naprej dobri ljudje, ampak Po-stanimo dobri ljudje. Posredoval je tudi pozdrave sindelfingenske-ga župana Rickerja, ki je velik prijatelj Slovencev, in v njego-vem imenu izročil županu Obče-ne Radenci Jožetu Toplaku spom-insko sliko. Radenski župan, ki je prav tako posebej pozdravil zdomce in vse prisotne (to so storili še državni poslanec Feri Horvat, državni svetnik Andrej Hrastelj, državni sekretar v Mini-strstvu za delo, družino in social-ne zadeve Miran Berger, predse-

V predverju kongresne dvorane hotela Radin so bile zdomcem na voljo pisne in ustne informacije o predpisih v naši državi, dogajanju pri nas idr. Nemajhno zanimanje je bilo tudi za naš Vestnik. (Fotografija: J. G.)

dnik Obrtne zbornice Slovenije Stanislav Kramberger, glavni in odgovorni urednik revije Naša Slovenija Ludvik Škobrne in ge-neralni direktor Radenske Her-bert Šefer), pa je izrazil željo, da bi prišlo do pobratenja med obe-ma občinama. Za prijetno kultur-no doživetje pa so poskrbeli pe-vci in pevke ter plesalci in glasbe-niki društva Triglav iz Sindelfin-gena, Evgen Car z monodramo

Poredušov Janoš in Mladen Ro-della s samostojnim koncertom. Večina udeležencev je ostala še na tradicionalnem Štefanovem plesu.

Nedvomno so takšna srečanja in druženja potrebna in koristna, razmisli pa bi kazalo, kako pri-tegniti še več naših rojakov, ki so na (začasnem) delu v tujini.

JOŽE GRAJ

V Ljutomeru podelili koncesije 4 zdravnikom

Za koga bo bolje?

Ne da bi objavili razpis za podelitev koncesije zdravnikom za osno-vno zdravstveno dejavnost, so se za tak korak odločili kar 4 zdrav-niki v Ljutomerski občini. Svoj poklic želijo torej opravljati kot za-sebniki.

Čeprav ni narejena nobena analiza, s katero bi bilo ugotovljeno, ali so v osnovni zdrav-stveni službi v Ljutomeru vid-nejše vrzeli oziroma pomanjklji-vosti – splošna ugotovitev je, da je stanje zadovoljivo –, so se kar trije zdravniki v Zdravstve-nem domu Ljutomer (Breda Ba-vec, Milana Pozderec in Zvonir-mir Cesarec) odločili za zaseb-no prakso, tak namen pa je v

prošnji za podelitev koncesije izrazil tudi Ljubica Gašparac iz zdravstvene ambulante v Kri-ževcih pri Ljutomeru. Občinski svet je sprejel sklep o podelitvi koncesije vsem prosilcem, če-prav bi bolj kot v Ljutomeru kazalo poskrbeti za izboljšanje osnovne zdravstvene službe na območju Male Nedelje in Ra-zkrižja, in kljub opozorilu, da je možno v Ljutomerskem zdrav-

stvenem domu zagotoviti poseb-ne prostore le za enega konce-sionarja. Le-ta si po besedah dr. J. Šumaka namreč ne more deli-ti ambulant z zdravnikom v ja-vnem zavodu. Izražen je bil tudi dvom, ali se bodo zasebni zdrav-niki enakovredno vključevali v 24-urno dežurstvo, saj izkušnje z drugih območij kažejo, da ni tako. Za koga naj bi bilo potem-takem bolje? Še zlasti pa naj bi bilo sporno določilo, da naj bi

občina prispevala koncesionar-jem najemnino za dobo enega leta kot pomoč pri opremljanju poslovnih prostorov. Drugi po-djetniki si morajo namreč vse zagotoviti (plačati) sami, pa še tržišča nimajo zagotovljenega, tako kot je to v primeru zdrav-nikovih storitev. Glede tega se mora zato župan še dogovarjati in doseči za občino kar najju-go-dnejšo rešitev.

J. G.

Sveti Jurij ob Ščavnici

Ime mora biti Lekarne Prekmurja in Prlekije

Občinski sveti v vseh občinah na območju dosedanje pomurske regije so dobili v obravnavo tudi odlok o ustanovitvi skupnega javnega zavoda, ki bi (tako kot doslej) povezoval vse javne lekarnе, sedež te ustanove pa je predviden v Murski Soboti.

Stališča in mnenja svetnikov so dokaj različna. Ponekod po-

vezujejo soglasje s tem, če bo tudi na njihovem območju delo-vala lekarna, drugje predlagajo spremembo imena ali imajo kak-šne druge zahteve. Člani Obče-inskega sveta Občine Sveti Jurij ob Ščavnici so na zadnji seji v zvezi s tem odlokom ugotovili, da je predlagatelj medtem že upošteval dve njihovi pripombi, ne pa tudi predloga glede imena. Vendar bodo še naprej vztrajali, naj se zavod imenuje Lekarne Prekmur-ja in Prlekije, in sicer zaradi »poudarjanja identitete obeh po-krajin v poimenovanju«. Vse dru-ga pa ni več sporno. Tudi v Lju-tomeru vztrajajo pri podobnem stališču. To seveda ni nič narobe, toda ali je v pomurski regiji res možno govoriti samo o Prekmur-ju in Prlekiji? Kaj pa Slovenske gorice (del radgonske in Ljuto-merske občine, Apaško polje in Medmurje (razkriško območje)). Z imenom Pomurje so mislili vsi ti predeli v pokrajini ob Muru. In zakaj naj bi bilo to ime sploh »bogokletno«, ko pa ga je po ne-katerih pisnih virih začel upora-bljati že leta 1859 duhovnik in narodni buditelj Božidar Raič iz Ljutomera?

Na omenjeni seji pa smo med drugim tudi slišali, da nekaj ni bilo v redu z dedkom Mrzom, ki da se mora do drugega leta poboljšati.

J. G.

Malo je takšnih kot Matjaž

Ime Matjaža Titana iz Murske Sobote smo v našem časniku omenjali že večkrat, in to ob njegovih dosežkih na raznih tekmovanjih. Nazadnje je postal celo državni prvak med srednješolci (on obiskuje šele 2. letnik soboške Gimnazije) na tekmovanju iz logike. Za dose-danje uspehe mu je prejšnjo sredo posebej čestital župan Mestne obče-ne Murska Sobota Andrej Gerencer.

Biti državni prvak tako mlad, to je prav gotovo nekaj posebnega. Matjaž Titan pa s svojimi dosežki promovira tudi ime Mur-ske Sobote, je poudaril župan. Ob tem je čestital tudi njegove-mu očetu Evghenu in mami Jasni, ki je letos naredila magistririj iz matematike.

Če bi hoteli navesti vse Ma-tjaževe dosežke, bi bil spisak predolg, zato omenimo le najpo-membnejše: kot osnovnošolec je bil prvi na državnem tekmo-vanju iz razvedrilne matematike, osvojil je vsa možna Vegova in Cankarjeva priznanja, bil je prvi na regijskem tekmovanju iz ke-mije, slovenščine in angleščine

Tudi župan je lahko ponosen na tako uspešne šolarje, kot je Matjaž Ti-tan. (Fotografija: J. G.)

Od 16. julija letos nov Zakon o zemljiški knjigi

Za vse, ki imajo opraviti z nepremičninami

Za tiste, ki potrebnih opravil v zemljiški knjigi ne bodo opravili v zakonskem roku, so predvidene kazni

V Uradnem listu Republike Slovenije št. 33 je bil 16. junija 1995 objavljen Zakon o zemljiški knjigi, ki je začel veljati 30. dan po objavi, to je 16. 7. 1995. Ta zakon mora poznati vsak, kdor ima opravka z nepremičninami, ne glede na to, ali jih ima v lasti ali jih prodaja, kupuje, menjuje ipd. oziroma v zadnjem času tudi obremenjuje (zastavlja za posojila - hipoteke).

Evidenca nepremičnin je bila že doslej zakonsko urejena s tremi zakoni: Zakonom o zemljiških knjigah, Zakonom o zemljiškooknjižnih delitvah, odpisih in pripisih ter Zakonom o notranji ureditvi, osnavljanju in popraviljanju zemljiških knjig, ki so vsi bili sprejeti in objavljeni v letu 1930, potem pa še s Pravilnikom za vodenje zemljiških knjig, ki je bil sprejet in objavljen v letu 1931, torej še v Kraljevini Jugoslaviji. Kot pravna pravila smo jih uporabljali vse do letos, saj niso bili v nasprotju z našim pravnim redom. Navedeni predpisi tudi ob spremembi niso bili popolna novost, saj so s prilagoditvijo povzeli vse zemljiškooknjižne predpise iz časa še starejše in tedaj že razpadle Avstro-Ogrske. Zemljiškooknjižno pravo je tako eno najbolj stabilnih pravnih področij skozi daljše obdobje (celo stoletja), seveda poleg preostalega civilnega prava, ki velja v Evropi ter katerega korenine in vsa bistvena razmerja izhajajo še iz rimskih časov, torej že iz časov več kot 2000 let nazaj.

Zakaj nov zakon o zemljiški knjigi?

Nov Zakon o zemljiški knjigi je bilo potrebno sprejeti iz več osnovnih razlogov:

- da osamosvojena Slovenija dobi svoj polnovelejni zakon za lastninsko evidenco nepremičnin in druga razmerja ljudi do teh nepremičnin (razmerja ljudi do nepremičnin stvari),
 - da novi zakon povzame poleg obstoječih tudi vsa nova razmerja, ki so se do tega časa v zvezi z nepremičninami v praksi že pojavila, predvsem da uredi tudi praktično in enostavno, vendar dovolj zanesljivo evidenco etažne lastnine,
 - da novi zakon omogoči uporabo sodobnejših metod evidence in dela v zemljiški knjigi (komputerizacija).
- Zemljiška knjiga in vse z njo povezane evidence iz razmerij oseb do stvari pa imajo svojo vrednost le, če izkazujejo tista stanja, ki v življenju tudi dejansko obstajajo, in to sprotno ali vsaj brez večjih zamud, kar doslej ni bilo vedno tako. Zato je novi zakon vpeljal dve pomembni načeli:
- da so vsi lastniki nepremičnin, ki niso vpisani v zemljiški knjigi, dolžni vpis lastninske pravice predlagati v petih letih po uveljavitvi tega zakona, to je najkasneje do 16. 7. 2000 (člen 134), to velja tudi za investitorje, ki so gradili stavbe za prodajo etažnim lastnikom (člen 135),
 - da mora vsak novi pridobitelj lastninske pravice ali druge stvarne pravice predlog za vpis te pravice v zemljiško knjigo

predlagati najkasneje v šestih mesecih od sklenitve pogodbe, novi investitorji stavb za prodajo posameznih delov pa v šestdesetih dneh od dokončnosti izdaje uporabnega dovoljenja (člen 74), oboje velja že od 16. 7. 1995.

Kazni za neizpolnjevanje obveznosti

Načelu, da morajo zemljiškooknjižni podatki ustrezati dejanskemu stanju, daje torej zakon poseben pomen, zato za tiste, ki ne bodo predlagali vpisa lastninske pravice ali drugih pridobljenih stvarnih pravic v zemljiško knjigo v zakonitem roku, predpisuje v členih 132 in 133 kaznovanje za prekršek. Če se pridobitelj zemljiškooknjižnih pravic hoče izogniti kaznovanju za prekršek, je potrebno, da ta pridobitelj, to je posameznik ali pravna oseba, vložil predlog za vpis v zemljiški knjigi pred potekom šestih mesecev od sklenitve pogodbe, investitor, ki gradi stavbe za prodajo etažnim lastnikom, pa pred potekom šestdesetih dni od dneva, ko je pridobil dokončno uporabno dovoljenje za stavbo. Za posameznike in pravne osebe prične ta rok teči 16. 1. 1996, za investitorje pa teče že od 16. 9. 1995. Ta določila torej stranke silijo, da vsa opravila v zemljiški knjigi v zvezi s pogodbo opravijo (predlagajo) v zakonskem roku. Šestmesečni rok je dovolj dolg, da prodajalec ali kupec opravi vsa potrebna dejanja od sklenitve pogodbe do vložitve predloga v zemljiški knjigi. Pri tem pa je treba še paziti na primere, ko je za prodajo kmetijskih zemljišč ali gozdov potrebno vložiti predhodno javno ponudbo, ker tudi ponudbe veljajo le šest mesecev, kar pa seveda skrajšuje rok za vložitev zemljiškooknjižnega predloga. Za investitorje, ki gradijo stavbe za prodajo etažnim lastnikom, pa je tudi krajši šestdesetdnevni rok po dokončnosti uporabnega dovoljenja dovolj dolg, saj sklepajo kupoprodajne pogodbe že med gradnjo ali celo prej, za neprodane dele stav-

be pa se morajo vknjižiti sami kot lastniki, nadaljnja prodaja teh delov pa potem poteka tako, kot velja za druge posameznike ali pravne osebe.

Večja samostojnost

Na tem mestu ni odveč zapisati še to, da je dobila zemljiška knjiga z novim zakonom tudi večjo samostojnost. Zato o vknjižbah po predlogih za vpis ne odločajo več sodniki, ampak zemljiškooknjižni referenti, ki so za to delo dovolj usposobljeni, saj imajo potrebno izobrazbo in izkušnje. Zato pa novi zakon od predlagateljev tudi zahteva, da bodo predlogi vloženi na ustreznih obrazcih oz. v obliki, ki ustreza obrazcu. Predlog, ki ne bo ustrezal vsem pogojem obrazca in torej v zemljiški knjigi ne bo izvedljiv brez popravkov, bo dosledno zavrnjen ali zavrnjen (to tudi pomeni, da ponovni predlog v isti zadevi morda ne bo mogel biti več pravočasno vložen).

Glede na določila še veljavnega Zakona o prekrških, da se postopek o prekrških uvede na predlog organa, ki izvaja in izvršuje predpise, s katerimi so določeni prekrški, bo moralo zemljiškooknjižno sodišče vsak prekršek, ki ga ugotovi (zamudo po vložitvi predloga), sporočiti pristojnemu sodniku za prekrške in bo to sporočilo veljalo kot predlog za uvedbo postopka o prekršku.

Za konec

Pri obravnavanju pravočasnosti in pravilnosti predlogov za vpise v zemljiški knjigi bodo zemljiškooknjižna sodišča dosledna, saj sedaj ne poslujejo več le po pravnih pravilih prejšnjih zemljiškooknjižnih predpisov, ampak jih novosporeti Zakon o zemljiški knjigi zavezuje brez popuščanja ali širših razlag. In še ena dosedanja negotovost je sedaj jasna: pri menjalnih, delnih in podobnih vzajemnih pogodbah, pri katerih lahko katera koli stranka predlaga vpise, jih mora predlagati zase in za vse druge, ker bodo predlogi za delne vknjižbe v takih primerih dosledno zavrnjeni kot nepopolni ali zavrnjeni kot neutemeljeni. Popravki takih predlogov niso dopustni niti s strani predlagatelja niti s strani zemljiškooknjižnega sodišča.

Okrožni sodnik - svetnik
Jožko Časar

Kdor si ne zapisuje, ga ni več

Tako pravijo nemški kmetje, ki menijo, da je redno zapisovanje vseh podatkov o poslovanju kmetije nujno za uspešno gospodarjenje in dolgoročni obstoj kmetije.

Tudi pri nas se ob koncu leta kmetje sprašujejo, kako uspešno so poslovali in kako bo v prihodnje. Vedno več kmetij spoznava potrebo po spremljanju svojega ekonomskega položaja. To je možno samo, če si na kmetiji zapisujejo podatke, ki se nanašajo na poslovanje kmetije. Na osnovi takega zapisovanja je možno kmetiji tudi bolje tehnološko in ekonomsko svetovati.

Začetek novega leta je priložnost, da začnete na kmetiji voditi enostavno knjigovodstvo. Kmetijska svetovalna služba vam pri tem lahko pomaga z našo službo vam pri tem lahko pomaga z našimi obrazci za zapisovanje in svetlo, da vam obrazce za zapisovanje in obdelavo podatkov, računalniški program za vodenje knjigovodstva na osebnem računalniku ter vam omogoča na podlagi vaših dejanskih podatkov tudi kvalitetnejše tehnološko in ekonomsko svetovanje.

Na začetku in koncu koledarskega leta kmetje s pomočjo kmetijskih svetovalcev izpolnijo popisne liste o zmogljivostih na kmetiji. Popisni listi so preglednice, v katere vpišemo splošne podatke o kmetiji, zemljiščih, delovni sili, poslopih, mehanizaciji in opremljenosti, dolgovih in podobno. Druga skupina obrazcev so mesečna poročila, ki so namenjena sprotnemu zapisovanju poslovnih dogodkov. Potrebno je zapisovanje prejemkov in izdatkov, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost, ter zapisovanje podatkov o pridelanih, doma porabljenih in prodanih kmetijskih pridelkih in živini. Zabeležimo pa tudi, koliko dela smo vložili v pridelavo pridelkov ali prirejo živine. Te podatke potrebujemo za najnovejšo ekonomsko izračune. Za kmetijo je najpomembnejši podatek o dohodku, ki ga je dosegla kmečka družina.

Lani je po projektu Kmetijske svetovalne službe Slovenije vodilo knjigovodstvo 283 kmetij, letos pa je takih kmetij

prek 300. Kmetije dobijo ob koncu leta izračun ekonomske uspešnosti svojega poslovanja. Njihovi podatki so tajni, vodeni pod šifro in dostopni samo tej kmetiji. Za strokovne in raziskovalne namene so na voljo le zbirni podatki,

povprečni izračuni za vse kmetije določene usmeritve, ki vodijo knjigovodstvo.

Tudi vsaka posamična kmetija prejme poleg svojih rezultatov še primerjalne rezultate: kmetija, ki se ukvarja z rejo krav molznic, lahko svoje podatke primerja s povprečnimi rezultati vseh kmetij, usmerjenih v mlekarstvo, in s povprečnimi rezultati vseh kmetij, ki vodijo knjigovodstvo.

V kmetijski svetovalni službi pa načrtujemo za kmetije, ki vodijo knjigovodstvo, še posebne svetovalne krožke, v katerih bomo kmetijam tehnološko in ekonomsko svetovali na osnovi njenih dejanskih podatkov.

Če kmetijski dejavnosti posvetimo večji del svojega časa in delovne ener-

Mehurjavost prašičjih jeter

Verjetno ni živinorejca, ki ob zakolu prašiča ne bi videl na jetrih napetih belo-sivih mehurjev različnih velikosti. Gre za razvojno obliko male pasje trakulje, imenovane ECHINOCOCCUS GRANULOSUS ali EHINOKOK. Ker je sedaj sezona kolin, je o tej bolezni dobro vedeti nekaj več. V svetu nasploh pa tudi v Sloveniji se letno zaradi mehurjavosti zapleni (zavrže) precej prašičjih jeter, zaradi česar nastane precejšnja materialna škoda. Še pogostejše se človek okuži od psa.

ECHINOCOCCUS GRANULOSUS je majhna trakulja, dolga od 2,5 do 5 mm, v pasjem tankem črevesju. Včasih jih je v črevesju nekaj sto, celo tisoč in več. Le pri močno okuženem psu povzroči tudi zdravstvene motnje. Odrivki z jajčeci se izločajo s pasjimi iztrebki, ki okužijo okolje - travo, deteljo, solato - povsod, kjer pes opravlja veliko potrebo. Ko prašič, ovca ali kakšna druga žival poje z odrivki okuženo krmo, se iz črevesja po krvi raznesejo in naselijo v jetrih, pljučih, možganih, srcu in drugje razvojne oblike mehurjakov. Mehurnjak vsebuje do 30 proto-skoleksov - mladih trakulj. Pri prašičjih se skoleks (mlada trakulja) najpogostejše naseli v jetrih. Najbolj so dovzetni prašiči, stari do 3 mesecev. Po naselitvi se mehur-njak počasi razvija in lahko doseže celo

velikost otroške glave. Mehurjavosti pri živih prašičih ne ugotavljamo pa tudi zdravimo ne. Pri močni invaziji so mogoči pogini, ker mehurjak pri rasti lahko pritiska na sosednje vitalne organe, kar povzroči smrt živali.

Mehurjavost se ugotavlja samo pri zaklani živali. Ko mesar ali kdo drug, ki obdeluje prašičje meso, ne pazi na mehur-njake, temveč obrezane dele jeter ali cela jetra vrže na gnojišče, vrt ali celo psu, praviloma pride do okužbe. Torej se sklone veriga pes-prašič-pes.

Zaradi tega opozarjamo, da je potrebno mehurje, če niso številni, izrezati in sežgati. Če so jetra močno prizadeta, kar vidimo po velikem številu mehurjev, je potrebno cela sežgati ali globoko zakopati.

gije ter vanjo vlagamo svoja sredstva in znanje, nam ne sme biti škoda še nekaj dodatnega časa (denimo eno uro na teden), ki ga porabimo za zapisovanje podatkov, da bi na podlagi teh zapisovanj lažje analizirali svoje poslovanje, odkrili svoje šibke točke in možnosti za izboljšanje gospodarnosti. Ker pa je vsak začetek težak, posebno kadar se lotevamo pisanja, dobijo kmetje, ki vodijo knjigovodstvo, brezplačno revijo Kmetovalec, vsako leto pa zanje pripravimo tudi brezplačno strokovno ekskurzijo.

Zato vam priporočamo, da se obrnete na svojega kmetijskega svetovalca, ki vam bo pri knjigovodstvu pomagal. Načrtno spremljanje gospodarjenja na vaši kmetiji naj bo tudi vaš izziv za njegovo izboljšanje.

Kmetijska svetovalna služba za Pomurje
Damjan JERIČ, dipl. inž. kmet.

Zadnjih 20 let dajejo veterinarji psom ob cepljenju proti steklini še tablete ali injekcije proti trakulji. Po cepljenju oziroma uživanju tablet proti trakulji je potrebno nekaj dni paziti na pasje iztrebke, jih zbirati in sežigati ali globoko zakopati, da ne bi prišlo do okužbe okolja.

«Opozoriti bi bilo potrebno na možne okužbe otrok, ki se radi igrajo in božajo pse predvsem neznanih lastnikov, saj so morda okuženi s trakuljo. Ker se členki trakulje izločajo z iztrebki, so velikokrat na zadnjem delu pasjega telesa. Pes se liže, ker si čisti dlako, in nehoti ali hote polize otroka po licih ali rokah. Če si otrok ne umije lica in rok po igri s psom, je možnost okužbe večja.

V Sloveniji je 3,5 % psov okuženih z malo pasjo trakuljo, v severovzhodni Sloveniji pa do 6 %.

Upoštevaajoč vse naštetje, je treba z mehurjavimi jetri ravnati previdno, predvsem pa opozoriti otroke, da se ne igrajo z neznanimi oziroma potepuškiimi psi.

VETERINARSKI ZAVOD
SLOVENIJE, O. E. M. SOBOTA, MAG.
BORISLAV ŠIMUNDIČ, DR. VET. MED.,
SPECIALIST EPIZOOTIOLOG

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

V novem letu vam želim kar največ beljakovin v pšenici, veliko maščob in beljakovin v mleku, dosti sladkorja v pesi, čim boljše kakovost pri prašičih in govedu ter takšne odkupne cene kmetijskih pridelkov, ki bodo pokrile vsaj pridelovalne stroške!

Zakaj (ne)radi hodimo v gostilne?

Gost – gostitelj – gostoljubje – gostilna

Opozorilo: nikar ne razumite tega pisanja kot reklamiranje gostiln, ker tole pisanje o gostilnah ni povezano s pijančevanjem (na kar ste verjetno najprej pomislili ob besedici »gostilna«)

Dragi lastniki gostilniških prostorov, napako ste naredili, ker ste zaupali preureditev le arhitektu ali morebiti celo trgovcu, dobavitelju opreme! O podobi gostilne, o njeni notranji opremini in ponudbi ne more odločati le ena stroka; glede na to da današnji gostinci več niso to, kar so bili nekoč, torej široko razgledani in obveščeni o sodobnih dosežkih strok (pa brez zamere), bi se morali posvetovati s primerni strokovnjaki, ki jih poznamo: kuharski mojstri, etnologi, zgodovinarji, oblikovalci, morebiti celo pesniki.

Muzeologiziranje gostiln

Druga skrajnost, ki je zajela slovenske gostilne, je bilo njeno muzeologiziranje, ko so hoteli nekoliko bolj zavedni in samoza-

gostje ne vedo preценiti, kam spada kateri etnološki predmet: kolo spada v skedenj in pisker v kuhinjo, ne pa nad mizo! Manjka zgodovinska kontinuiteta ustreznega vzgajanja in izobraževanja gostincev in gostov. Manjka nam

je še tako dobra, ki se tedne in mesece navzema vonjev cigaretne dima, kadečih se kislih juh, pečenek ... Včasih lahko v lokalnih vidimo tudi kakšne dobre izdelke, izbrane z okusom. Pa vseeno: najlepša slika in gostilniška dekoracija za gosta, ki pride v gostilno, je krožnik z okusno hrano. Saj zato pride v gostilno, da bo jedel, ne pa na razstavo slik. Če pri tem vidi eno sliko na steni, previdno izbrano, ga razveseli. Osebo me mine tek, ko moram gledati na stenah slabe slike, ker sem pač trenutno prisiljena, da gledam v tisto smer; seveda me jezi tudi, ko moram gledati na mizi umazan prt, umazan pepelnik, zaprašene umetne rože v plastični vazi na mizi in ko moram poslušati glasno glasbo, ki mi ne ustreza (kakšno avstrijsko ali hrvaško radijsko postajo najslabše kakovosti, kot je Radio 105).

Prav tako mi ni prav, če nekdo ne razlikuje, kaj je del nemške in kaj slovenske nacionalne značilnosti; slovenstva (niti prekmurstva ali prilešstva) ne morete kupiti v veleblagovnici sredi Münchna.

Kulinarična in še kakšna kultura

Gostilne ne potrebujejo druge kulture, če imajo dobro kulinarično kulturo. Kdor je dober gostilničar, si želi, da bi postal znan in cenjen po svoji kulinarični ponudbi. Najprej potrebuje idejo, v kakšno kulinariko se bo specializiral: bo to prava domača izvirna hrana tistega območja, namenjena domačinom in gostom; bo to vegetarijanska hrana ali morebiti le jedi iz govejega mesa; tudi zajčje ali piščančje meso je malo znano; najbolj iskana je tradicionalna hrana iz tega območja, pripravljena na sodoben in zdrav način, njen okus pa mora ustrezati potrebam sodobnega človeka.

Kakšna hrana je to? Sama za sebe si včasih kaj pripravim in si rečem: le zakaj tega ne ponujajo v naših gostilnah? Nimajo njihovi kuharji nobene domišljije? Ne vedo prodajati »novih izdelkov«? Kdor se vsaj malo spozna na prekmursko in prileško hrano, ve, da je bila v preteklosti v osnovi to zelo zdrava hrana, šele uporaba in vrsta zabel je pričala o tem, kako premožna je bila družina. In prav zaradi tega imamo v tem obdobju stremjenja po čim bolj zdravi in naravni hrani prednosti pred drugimi. Za pokrajino ob Muri je bila v preteklosti značilna kuhinja s proseno in ajdovo kašo, koruzno moko in zdrobom, s svežim in kislim zeljem, krompirjem, repo, gobami, bučami ... Saj ni nujno, da se držimo starih receptov kot pijan plot, preizkusimo kaj novega s temi sestavinami in jim dajmo nova imena.

Zalostno je, da so »kolone« ali »prekmurska gibanica« edino, kar poznamo: roko na srce, poznajo in cenijo ju bolj drugi kot mi, gibanico pa lažje dobiš v gostilni v Ljubljani kot v Prekmurju.

Tudi ljudski običaji, luteranski prazniki ali prazniki drugih verstev ali narodnostnih in etničnih skupin (Madžarov in Romov) v pokrajini ob Muri so del nekega kraja in pokrajine in so lahko dobro osnova gostilničarjem, da popestrijo svojo kulinarično in družabno ponudbo v gostilni, kajti prav naša pestrost je lahko naš največji KAPITAL.

Danes se gostilničarji spominjajo le martinovanja in pustovanja, vendar je možnosti toliko, kolikor je dni v letu. Vsak dan goduje kakšen svetnik, izbrati moramo le prave patrone hiše, poklica, kraja ali pokrajine, pa bomo takoj dobili najmanj dvajset pomembnih praznikov na leto, ki so povezani s kakšnimi vražami ali običaji, povezane s

poklicem ali krajem (kolega Štefan Sobočan prav zdaj objavlja v Vestniku podlistek o godovnih zavetnikih). Če bi na primer imeli v neki gostilni Lucijin večer, bi morali temu primerno spremeniti dekoracijo, okrasiti gostilno ali pripraviti kakšen dogodek, zaradi česar bi ljudje hoteli priti v lokal; prilagojena mora biti tudi ponudba hrane in pijače tistega dne.

Dediščino morajo gostilničarji jemati kot nekaj uporabnega, za

brano z okusom in vzdrževano, predvsem pa tega na mizi ne sme biti preveč) in kulinariki (Ali gostilničarji sploh vedo, kako se pripravljajo določena jed v njihovem kraju? Pestrost v pripravi jedi je namreč značilnost obmurske dežele, saj je gibanica na Tišini lahko drugačna kot na Bistričah, prav tako so različne pripravne kaše, juhe, bujete repe).

Piko na i pri ustvarjanju domaćih gostiln pa bomo dosegli

Samo v DECEMBRU bi lahko gostilničarji za popestritev svoje ponudbe jedi in pijače, s ciljem privabiti večje število gostov, izkoristili naslednje godove:

- 3. december - FRANČIŠEK
- 4. december - BARBARA
- 6. december - NIKOLAJ
- 8. december - BREZMADEŽNA
- 10. december - MELKIAD
- 13. december - LUCIJA
- 15. december - KRISTINA
- 17. december - LAZAR
- 21. december - PETER
- 23. december - VIKTORIJA
- 24. december - ADAM, EVA
- 25. december - BOŽIČ
- 26. december - ŠTEFAN
- 27. december - JANEZ
- 28. december - NEDOLŽNI OTROCI
- 29. december - DAVI

vestni gostinci narediti gostilno na umeten način starinsko. V želji, da bi bili čim bolj »pristni, originalni in slovenski«, so nekatere gostilne močno pretiravale s poudarjanjem »etnološkosti«. Tako smo lahko videli v gostilniških sobah kolovrate, lesena kolesa, lončevino, hamote in podobno. »Ali ste že bili v tisti kmečki gostilni, prava domača je ...« Nekateri gostinci bi dali vse, če bi se o njih govorilo na ta način – zato torej prinesejo v gostilne in navesijo na stene vse mogoče, kar najdejo na podstrešjih. Res pa je tudi, da je učinek takšnih muzejskih predmetov takšen, kakršnega so pričakovali, ker pač samo okolje in

nekaj desetletij nacionalne zavesti, kamor spadajo tudi gostilne. Manjka nam torej tisti zgrešeni čas, ko so bili gostinski lokali le industrijski obrati za hitro pripravljanje hrane ali prostor za zapijanje.

In še eno zgrešeno predstavo o »pravilni usmeritvi« gostinskih lokalov moramo omeniti: nekatere gostilne bi želele postati galerije, zato navesijo na stene vse mogoče slike. Večkrat so to slike ljubiteljskih, manj znanih in manj uspešnih avtorjev, ki pač ne morejo uspeti na drugačen način in se dogovorijo z lastnikom za razstavo (tudi prodajno razstavo). Le kdo bo kupil sliko, pa če

njeno strokovno predstavitev so zadolženi strokovnjaki, ki pa so v službah tudi zato, da svetujejo drugim nepoznavalcem. Dediščina v gostilnah ni neka muzeologija, ki jo postavimo v kot na ogled; naše gostilne bi morale upoštevati značilnosti neke pokrajine v arhitekturi (Zakaj večina gostilniških zgradb ne vsebuje nobenih arhitekturnih značilnosti te pokrajine?), notranji opremini (Večina stolov v prenovljenih gostilnah je enakih – velikih in masivnih, sploh pa niso niti malo gostilniški), dekoraciji (Najlepše je sveže cvetje, če pa je že posušeno ali celo umetno, naj bo iz-

šele s primerno obleko in prijaznostjo zaposlenih in gostilničarja (Zakaj morajo vsi nositi nekatere uniforme?) ter z jedilnim priborom in krožniki. Nekako mi ne teknejo kolone s porcelanastih krožnikov ali kvasenice s plastičnih pladnjev. V deželi, kjer je lončevina doma, kjer so leseni loparji še danes v uporabi, to ne bi smeli biti problem!

Pa tudi z malce več prijaznosti in gostoljubnosti ne bi smeli imeti problemov, saj smo ja »dežela prijaznih ljudi«!

BERNARDA B. PEČEK

Pomoč na domu

”Je že čisto naša...”

V ljubljenski občini v okviru javnih del Centra za socialno delo že več let uspešno deluje program Pomoč na domu, ki ga izvajajo gospodinje – udleženke javnih del. Pomoč je namenjena osebam, ki zaradi starosti, invalidnosti oziroma zdravstvenih razlogov ne morejo skrbeti same zase. Z namenom, da bi videla, kaj ta pomoč pomeni osebam, ki jim je namenjena, sem na terenu poiskala gospo Klemenčičevo, eno od sedmih gospodinj ljubljanske ekipe.

Našla sem jo pri križniških sestrah, ko je ravno pospravljala stvari, ki so ostale za umrlo sestro Hiacinto. Marsikomu bi bilo to opravilo

gledala, mi je povedala: »Ne morem je prebraviti. Tako domača je, jaz jo imam že čisto za našo.« Sestra prednica pa je dodala: »Običajno prideta skupaj z Novakovo Marijo. Zelo sta pridni. Veliko sta nam pomagali, ko smo imeli bolni sestre Hiacinto in Katarino. Lepo sta stregli, zares sta bili spretni. Negibni sestre sta nam pomagali umiti, nahraniti ... Da bi bilo še več takšnih žena. Enkratni sta. Boljših sploh ni! In koliko veselja prinese ta v hišo ...« Res je, da sta sestri hvalili

ni, ne pa sami in odvečni, dela gospo Klemenčičevo tako priljubljeno in popularno. Po približno dveh urah sva se odpravili h gospe Pirherjevi. Malo smo poklepetale, gospa Klemenčičeva pa je sproti opravljala hišna dela. Nisem mogla, da ne bi tudi gospe Pirherjeve pobarala, kaj meni o pomoči na domu. Povedala mi je: »Zelo dobro je, da imamo pomoč na domu. Ko sem se vrnila iz bolnišnice, sem težko opravljala hišna dela. Pa ni samo delo. Lepo je, da pride, da se malo pogovori z mano. Njena živost budi voljo do življenja. Zelo veliko je, če človek lahko ostane doma in mu ni treba iti v dom. Ta ne vpliva pozitivno na ljudi in še veliko stane. Klemenčičeva je zelo pridna, želim ji, da bi ji lahko zagotovili redno službo. Človek se navadi, naveže nanjo. Zelo hudo je, če se moraš navajati na vedno nove ljudi in ti nate, to ni prijetno.«

Kdo je torej ta skrivnostna Polonca? Gospa Klemenčičeva že osem let živi v Cezanjencih. Rojena je bila v Brestanici pri Krškem, moža pa je spoznala v Ljubljani, kjer je obiskovala medicinsko šolo in pozneje delala na onkologiji. Z možem in hčerama se je preselila na možovo domačijo, kjer je skrbel tudi za taščo in tasta. Ko sta hčeri začeli obiskovati šolo, moževa starša pa sta umrla, je postala želja po zaposlitvi zopet močnejša. Povedala je:

Pri gospe Pirherjevi: gospodinjska dela so vsakdanje opravilo

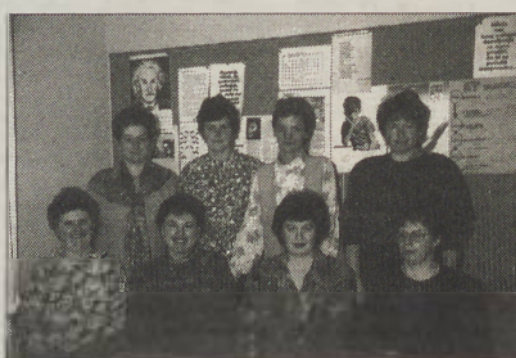
»Nekega dne sem šla v lekarno. Tam je visel oglas s ponudbo za javna dela. Nisem dosti pomišljala, takoj sem se oglasila na Centru za socialno delo. Obljubili so mi, da me bodo poklicali takoj, ko me bodo potrebovali. Zelo sem bila vesela, ko so me čez tri dni poklicali. Bila sem osem let brez službe, pred tem pa navajena na lastni vir dohodkov. Seveda denar se zdela ni vse. Pa vendar si želim, da bi lahko to delo opravljala stalno in imela redno zaposlitev. Direktor Sunko in socialna delavka Rozina Kralj se zelo trudita, da bi nam zagotovila stalno službo.«

Delo gospe Klemenčičeve je težko, vendar je vedno nasmejana. Včasih mora tudi kaj potrpeti, vendar se ne pritožuje. Kamorkoli je prišla, povsod jo je bili veseli. Ne glede na čas je bila vesela, prevečal jo je optimizem, za vsakega svojih prijateljev je našla spodbudno besedo. Navezana je na ljudi, ki jih obiskuje. Zato ji je najtežje, ko mora kdo od

njih v dom. Toda tudi takrat jih ne pozabi, na svoje stroške se odpravi k njim na obisk in največ ji pomeni, ko vidi njihove nasmejane obraze. Budilki dobre volje, kakor bi gospe Klemenčičevo lahko imenovali, ljudje zaupajo in se nanjo zanesajo. In to je veliko. Že leta 1988

so na Centru za socialno delo pripravili predlog za organizacijo profesionalne oblike pomoči na domu, vendar zaradi ozkoglede sisovske politike takrat niso uspeli. Šele v novi državi in v okviru javnih del jim je uspelo uvesti program pomoči na

domu. V Ljubljani so bili med prvimi v Sloveniji. Program, ki ga je pripravil direktor Boris Sunko v sodelovanju s socialno delavko Rozino Kralj, ni nastal s posnemanjem podobnih služb v tujini, temveč iz potrebe, ki so jih zaznali v okolju, kjer živi nadpovprečni delež starostnikov, ki so zaradi odseljevanja mladih ostali sami, še posebej v odmaknjenih naseljih in kmetijah. Pomoč na domu je koristna z več vidikov: starostnikom omogoča, da ostanejo čim dalj časa v domačem okolju, delavkam dajejo vsaj nadomestilo plače in ne nazadnje afirmirajo Center za socialno delo. Danes deluje v ekipi osem žensk, sedem gospodinj in socialna delavka R. Kralj. Med njihovimi najpogostejšimi storitvami so gospodinjska pomoč, laična socialna pomoč in nega. Ob tem gospodinje opravijo še množico del, ki izpolnjevanje individualnih potreb

Na fotografiji so Marija Novak, Nada Zemljak, Rozina Kralj (socialna delavka), Jadranka Ščavničar, v spodnji vrsti Zdenka Černjavič, Liljana Blagović, Milena Kavaš in Polona Klemenčič.

in želja starostnikov. Delo gospodinj in socialne delavke za zaposlovanje, določeno stimulacijo pa jim zagotavlja občina. V okviru javnih del redna zaposlitev žal ni možna, čeprav si jo želijo tako gospodinje kot tudi starostniki, ki so navezani nanje.

A. Potočnik

Tudi ob nedeljah in praznikih so organizirana dejstva, gospa Vrbaničičeva na Cvenu mora vsak dan dobiti injekcijo insulina.

nadležno, ona pa je z veliko vnemo, spretnostjo in hitrostjo pospravljala stvari, švignila mimo in odnesla smeti, počistila po tleh ... Njenim gibom sem komajda sledila. Sestre jo imenujejo »naša Polonca«. Ko sem sestro Alfonso malce začudeno po-

Program COBISS/OPAC v soboški knjižnici

Sprehod po katalogih slovenskih knjižnic

Računalniki so postali v našem življenju nepogrešljivi, saj nam delo zelo olajšujejo. Začeli so jih uvajati tudi v soboški knjižnici, najprej je dobila soboška Pokrajinska in študijska knjižnica (PIŠK) štiri računalnike s COBISS/OPAC programom, kmalu pa jih bodo za uporabnike uvedli tudi v grajski knjižnici. Pridobitev omogoča iskanje in izpise iz lokalnih baz podatkov in »online katalogov« knjižničnega gradiva ustanov, vključenih v sistem Cobiss, ter iskanje in izpise iz vzajemne baze podatkov COBIB. Novost pa je, da se lahko sedaj sam potepaš po slovenskih knjižnicah, tudi po knjižnicah na univerzah, raznih inštitutih, ministrstvih in ustanovah, ki so vključene v sistem Cobiss.

Ker je vnos vseh knjižnih enot, ki jih ima PIŠK, dolgotrajen, so do sedaj vnesli naslove knjig z vsemi ustreznimi podatki zadnjih petih let, v prihodnjem letu nameravajo vnesti kakšnih 50 odstotkov knjig, v prihodnjih letih pa še preostale. Soboška knjižnica ima okrog 200 tisoč enot knjig, število le-teh pa se vedno povečuje. Ker je knjižnih enot veliko, vedno pa prihajajo

tudi nove, ki jih je potrebno vnesti, starih katalogov, kjer smo iskali po listkih, še ne bodo odstranili. Tudi zato ne, ker se bo na nov način dela šele potrebno navaditi. Ker pa je v teh katalogih vedno manj prostora, jih bodo v prihodnosti popolnoma nadomestili računalniki.

V knjižnici si prek računalnika knjig še ne da izposoditi, lahko pa si uporabniki sami prek

njeja iščejo primerno literaturo. To pa je možno na več načinov. Ali tako, da poznaš avtorja, naslov dela, ustrezno delo pa lahko najdeš tudi tako, da poznaš le del naslova in del prijma avtorja. Lahko ti tudi svetuje o literaturi, in sicer vtipkaš geslo oziroma predmet interesa, na ekranu pa se ti pojavijo dela, ki obravnavajo določeno problematiko. Literaturo pa lahko zbiraš v različnih jezikih in različnih bazah podatkov, na primer v katalogu Filozofske fakultete v Ljubljani ali na Inštitutu za varstvo okolja v Mariboru.

S pomočjo novega sistema bo tudi bolj potekala medknjižnična izmenjava knjig, saj bodo uporabniki literaturo, ki je soboška knjižnica nima, poiskali v kateri od knjižnic, ki jo ima. In

če knjižnica knjigo ima v trenutnem dostopnem fondu, jo bo bralec lahko dobil v dveh, treh dneh. Pri tem bo moral plačati potne stroške.

V knjižnici sedaj intenzivno vnašajo v računalnik retrospektivo. Pri svojem delu pa se ubadajo s kadrovskimi in prostorskimi težavami. Zaposlenih je sedemnajst delavcev, po norantivih pa bi jih moralo biti deset več, če bi upoštevali pravila Unesca, pa kar 32. Poleg tega pa je kar 25 tisoč knjižnih enot v rakičanskem gradu. Upajo, da se bo prostorsko vprašanje čim prej rešilo, ko se bo urejalo mestno jedro. Jože Vugrinec, ravnatelj knjižnice, je tudi povedal, da lahko v prihodnjem letu pričakujemo slabše financiranje soboške knjižnice.

Svoje obveznosti so namreč korektno poravnale le Mestna občina Murska Sobota in Občina Moravske Toplice ter Ministrstvo za kulturo. Druge občine pa se sofinanciranju knjižnice raje izognejo. Ker sofinanciranje ni zakonsko urejeno, imajo težave zaradi nefinanciranja tudi druge knjižnice.

Aleksandra Nana Rituper

Za zeleni jezik (90)

O (ne)seksistični rabi jezika

V treh doslednih zapisih na temo (ne)seksistične rabe jezika smo bralke in bralce Vestnika najprej seznanili s tem, kaj si pri nas oz. v Uradu za žensko politiko predstavljajo pod seksistično rabo jezika in kako jo odpraviti. V nadaljevanju smo kritično obravnavali prvi del definicije seksistične rabe in opozorili, da je treba razlikovati med jezikom kot sistemom (kjer ima moški spol kot slovnica kategorija t. i. generično ali nezaznamovano vlogo) in rabo jezika, pri čemer je lahko seksistična le slednja, ne pa jezik kot tak. V tretjem zapisu smo v območju rabe jezika nakazali nekatere možnosti za omilitve, če že ne popolno odpravo seksistične rabe. Za zadnji zapis smo si pustili in tako tudi napovedali dve vprašanji: 1. ali slogovna in besedilna načela dopuščajo 100-odstotno uresničitev načela neseksistične rabe in 2. ali je s protiseksističnimi posegi v jezikovno rabo mogoče odpraviti seksizem kot družbeni pojav.

Seveda si ne domišljamo, da bomo lahko na ti dve vprašanji dokončno ali izčrpno odgovorili; skušali bomo v njiju zajeto problematiko osvetliti z jezikovnega zornega kota in opozoriti na nekatere pasti, ki prežijo na projekt neseksistične rabe jezika.

Lotimo se torej prvega vprašanja in si poglejmo oglejmo tole fiktivno novinarsko poročilo, ki upošteva napotke za neseksistično rabo jezika: Strokovnjaki in strokovnjakinje z različnih družbenih področij, med njimi predvsem arheologi in arheologinje, sociologi in sociologinje, jezikoslovci in jezikoslovke, filozofi in filozofinje ter številni drugi in druge, so se ob koncu minulega tedna na Bledu zbrali oz. zbrale na mednarodnem posvetu o neseksistični rabi jezika. Posebno težo so dali (e) posvetu univerzitetni predavatelj iz ZDA in Kitajske.

Neprijetnemu in v bistvu tavološkemu ponavljanju moških ženskih samostalnikov bi se morebiti lahko izognili z navajanjem ženskih oblik v oklepajih ob koncu moškospolnih samostalnikov, vendar tudi v tem primeru ne bi mogli trditi, da je besedilo tekoče berljivo in jezikovnemu uporabniku, ki mu v časovni stiski gre za hitro pridobljeno informacijo, prijazno: Strokovnjaki(nje) z različnih družbenih področij, med njimi predvsem arheologi(nje), sociologi(nje), jezikoslovci(ke), filozofi(nje) ter številni drugi(e), so se ob koncu minulega tedna na Bledu zbrali(e) na mednarodnem posvetu o neseksistični rabi jezika. Posebno težo so dali(e) posvetu univerzitetni(e) predavatelj(ce) iz ZDA in Kitajske.

Če bi med načela dobrega jezikovnega sloga, ki smo jih v rubriki Za zeleni jezik že bili predstavili, uvrstili tudi načelo neseksistične rabe jezika, bi se le-to izključevalo – in tudi oba primera kažeta, da se dejansko izključuje – z načelom jasnosti, jezikovne gospodarnosti in jedrnatosti, vse to pa na račun sporočilnosti in razumljivosti besedila. Seveda pa ne kaže kar takoj vreči puške v koruzo: za tiste pišočce in govorečce, ki se želijo preskusiti v svojih izražajskih spretnostih, je lahko to pravi izziv.

Zagotovo pa lahko k razrešitvi tovrstnih zagat v prihodnosti veliko prispeva tudi slovenistična stroka.

Ob ustreznih jezikovni iznajdljivosti so vsi ti »posegi« mogoči in uresničljivi v t. i. denotativnih (= enopomenskih) sporočilih. Malo ali pa nič pa ne bo mogoče storiti na ravni t. i. prenesenih pomenov, predvsem t. i. stalnih besednih zvez, kot so rekla, rečenice ipd. V njih namreč vladajo posebne jezikovno-pomenske zakonitosti.

Kar pa zadeva drugo vprašanje, pa je očitno, da tvorke in tvorci projekta neseksistične rabe slovenščine izhajajo iz prepostavke, da je jezik goli odsev družbenih in zgodovinskih razmer in da je zato posledično mogoče z diktirano spremembo jezika oz. njegove rabe spremeniti družbene odnose. Tako je npr. Eva D. Bahovčeva v javni rabi o neseksistični rabi jezika dejala: »Če v jeziku prevladujejo moške oblike, je to pač zato, ker so tudi v družbi doslej prevladovali moški. Šele ko bo tega postopoma konec, bo tudi jezik nehal biti problem. A seveda ni treba, da bi čakali do takrat – tudi z jezikovnimi spremembami bomo prispevali k vzpostavitvi takega stanja (poudaril F. J.).«

O takšni povezavi je seveda mogoče govoriti na določenih jezikovnih ravneh, npr. na poimenovalni, ne pa v globinskih, kjer je očitno, da jezik ni zgolj odslužila družbenih razmer(ij), ampak sistem s svojimi avtonomnimi zakonitostmi.

Naslednjih dveh primerov ne navajamo zato, da bi z njima zavrnili težnjo po neseksistični rabi jezika, ampak zato, da bi nakazali, kako varljiva je lahko vera v magično moč od zunaj diktiranih jezikovnih sprememb.

a) V skladu z »uzakonjeno« neseksistično rabo jezika predsedujoči na simpoziju pozdravi zbrane »Spoštovani kolegi strojniki in kolegice strojnice« ter besedno zvezo »kolegice strojnice« izgovori s posebnim podtonom, iz katerega je razbrati ironijo in podcenjevanje. Očitno je, da formalno uresničena neseksistična raba jezika ni preprečila dejanskega seksističnega medčloveškega odnosa.

b) Direktor v skladu z »uzakonjeno« obojespolno klasifikacijo poklicev (kar je ena najstarejših feminističnih zahtev) objavi delovno mesto »električarja in električarke za nedolžen čas s polnim delovnim časom«, nato pa kljub boljšim referencam ženske kandidatke sprejme moškega kandidata. Zgled drastično kaže, da neseksistična raba jezika ne zagotavlja, da življenjska praksa ne bo diskriminatorna.

Čeprav sta oba primera demoralizirajoča, ju nismo navajali zato, ker bi želeli pozivati k ohranjanju statusa quo (= obstoječega, nespremenjenega stanja) v rabi jezika. Nasprotno: želeli smo le opozoriti na to, da se je takšnih družbenih vprašanj, kot je seksizem, treba lotiti na pravem koncu, torej na ravni družbeno-ekonomske enakopravnosti žensk.

Morda pa je tudi drugače: da so zahteve po spremenjenju, neseksistični rabi jezika le logična posledica položaja, ki so ga ženske v družbi že zavzele (to v publikaciji Urada za žensko politiko sicer ni predpostavljeno). V tem primeru se zahteve po neseksistični rabi jezika umeščajo v sklop t. i. jezikovne kulture, ki je sestavni del splošne kulture, splošnega medsebojnega priznavanja in spoštovanja, torej tudi neseksističnega ravnanja.

Da bi bilo prav tega v prihajajočem letu 1996 veliko več kot v iztekajočem se letu 1995, želim podpisani Vestnikovi bralkam in bralcem v svojem imenu in imenu Slavističnega društva Pomurja od vsega srca.

FRANCI JUST

Druga številka Glasila Zgodovinskega društva Gornja Radona

Iz bogate zgodovine upravne enote Gornja Radgona

Zgodovinsko društvo iz Gornje Radgone je izdalo drugo številko svojega Glasila, kjer obravnavajo bogato zgodovinsko preteklost krajev iz celotne upravne enote Gornja Radgona. Za to številko je šest avtorjev pripravilo devet prispevkov. Glasilo je izšlo v nakladi tristo izvodov, dobite pa ga lahko v knjižnici na Ljudski univerzi v Gornji Radgoni.

Akademik dr. Anton Trstenjak predstavlja znamenitega Gornjeradgončana, filozofa dr. Franceta Vebra, njegovo znanstveno pot doma in v tujini ter se spominja razgovorov z njim in v tujini opravljenega doktorata iz njegove filozofije. Ljudovik Kramberger končuje pisanje o negovskem rojaku Mirku Geratiču, predvsem o njegovem boju v Ameriki za slovenski časopis in člankih, v katerih se je zavzemal za neodvisno in samostojno Slovenijo.

Msg. Franc Puncer je prikazal prispevek pokojnega arhivarja Jakoba Richterja o novih dokumentih pri postavitvi cerkve sv. Petra v Gornji Radgoni (1460) in njenih dohodkih.

Mag. Ivan Rihtarič je na podlagi listinskega gradiva prikazal osnovne podatke o Boračevi, Kapeli in Hrstje-Moti, predvsem pa njihov izvor imen in zemljiško posest.

Mag. Ivan Rihtarič je v daljšem prispevku nanizal cene za živino, poljščine in vina na Spodnjem Sta-

jerskem od 1700 do 1848, ki so bile že takrat odvisne ne samo od letine, ampak tudi od denarnih reform in gospodarske politike države nasploh.

Anton Vodan je v najobsežnejšem prispevku natančno prikazal vinogradniško-kletarska opravila (rigoljanje, gnojenje, rez, kop, gnojenje, škropljenje, trgatve, prešanje in kletarjenje) ter prispevek obogatil s 46 originalnimi skicami ustreznega orodja in fotografijami iz Radgonsko-Kapelskih gor.

Mag. Ivan Rihtarič je predstavil dokument o Antonu Kremplju, znamenitem radgonskem rojaku in piscu »Dogodivščin štajerske zemle« (1845), ki je nastal okoli 1894. leta.

Jože Rogan končuje obsežen prispevek o razvoju denarnišva v občinah Gornja Radgona (G. Radgona, Stogovci, Žepovci in Apače), Radenci (Radenci, Kapela) in Sv. Jurij (Videm ob Ščavnici). Piše o posojilnih društvih v teh krajih, o

poslovanju, sestavi vodstvenih teles ter prispevek obogati s starimi fotografijami. Jože Rogan je v tradicionalni rubriki Ocvirki zbral zanimi-

vosti iz Slovenskega gospodarja (1779, 1780) in jih objavil v originalnem jeziku in stilu kratkega časa. mag. Ivan Rihtarič

Nova knjiga dr. Antona Trstenjaka

Slovenska poštenost

Nas rojak dr. Anton Trstenjak nas vedno preseneča s svojimi strokovnimi in poljudnoznanstvenimi knjigami, od katerih jih ima več kot 60 v naslovu besedo – človek. Tudi je malo ljudi, ki bi bili sposobni napisati knjigo v 90. letu svojega življenja. Najnovejša Trstenjakovo delo se imenuje Slovenska poštenost.

Poštenost je slovenska vrlina, je ugotovil. Komu naj bi bila knjiga namenjena? Verjetno vsem! Kmetu in delavcu, ki od davnine živita pošteno, zato, da utrjujejo svojo poštenost. Kmet zemlje ne more goljufati. Pošteno jo mora obdelati, da bo pošteno rodila. Uradnikom, posebno višjim, podjetnikom in politikom pa naj bi bila poštenost vodilo pri njihovem delu. Pisec namreč ugotavlja, da je ravno v te pore prodrla nepoštenost. Mnogi bi radi napredovali, obogatili – na račun nepoštenosti, na račun poštenih.

»Ko sem pisal o slovenskem človeku, sem si prizadeval, da bi odkril kako lastnost, ki bi bila slovenska posebnost. Odkril sem jo v besedi poštenost. Z njo povemo nekaj, česar v tem pomenu ne more izraziti noben drug narod v svojem jeziku. Za Slovence je poštenjak človek, ki je brez graje. Tujci so nas od nekdaj imeli za poštenjake. Poštenost je najčistejša kakovost, ki naj bi tudi v prihodnje naš narod ohranjala kot elito v družbi številno večjih ljudstev.« je med drugim zapisal dr. Trstenjak. Knjiga je sicer nekaj učbenik za ohranjanje in krepitev poštenosti. Brali naj bi jo tisti, ki so poštenost ohranili kot vrednoto, da bi jo krepili; brali naj bi jo tisti, ki jim poštenost nič ne pomeni in jim je malo mar, če je kdo še sploh pošten. Morda pa se bodo po branju spreobrnil – postali pošteni?

L. KRAMBERGER

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji Murska Sobota bo v petek, 28. decembra ob 18. uri otvoritev pregledne razstave slik in risb iz obdobja 1986-1995 slikarja Marjana Gumilarja.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja si lahko ogledate razstavo karikatur, stripa in risane filma ob 70. letnici Mikija Muštra. Razstava bo na ogled do konca letošnjega leta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure, v četrtek pa tudi od 16. do 18. ure.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske si lahko ogledate razstavo Veš, slikar, svoj dolg?, kjer razstavlja skupina, ki je zastopala Slovenijo na letošnjem bienalu likovne umetnosti v Benetkah.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Zavarovalnice si lahko ogledate dela s slikarskega popotovanja dveh akademskih slikarjev – Ferija Mesariča in Sandija Červeka.

LEDAVA: V galerijskem prostoru hotela Elizabeta v kompleksu Mlnska si lahko ogledate razstavo slik akademskega slikarja Lojzeta Logarja.

PRIREDITVE:

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 28. decembra, bo v grajski dvorani glasbeni večer Pesmi španskih Židov. Nastopijo pevka Klarisa Jovanovič, kitarist Veno Dolenc in drugi glasbeni gostje, večji del repertuarja predstavljajo pesmi sarajevskih in solunskih Židov.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku soboške knjižnice si lahko ob 160-letnici rojstva Simona Jenka ogledate razstavo njegovih pesniških del. Razstava je na ogled od 18. januarja.

LJUTOMER: V nedeljo, 31. decembra, bo ob 10. uri v hotelu Jeruzalem pel moški pevski zbor KUD-a I. Kavčiča iz Ljutomerja. V atriju Mestne hiše pa bo zapel Orfej-Slovenski madrigalisti.

RADENCI: V ponedeljek, 1. januarja, bo ob 16.30 uri v kongresni dvorani hotela Radin novoletni koncert s šopkom najlepših Straussovih melodij v izvedbi Beautiful Music Orchestra pod taktirko dirigenta Renata Ribiča.

Mestna občina Murska Sobota objavlja

RAZPIS

o podelitvi nagrad ob slovenskem kulturnem prazniku za dosežke na filmskem, glasbenem, gledališkem, knjižničnem, likovnem, literarnem, muzejskem, plesnem, prevajalskem in publicističnem področju, na področju varstva naravne in kulturne dediščine ter drugih kulturnih področij.

Podeljene bodo naslednje nagrade:

- nagrada Mestne občine M. Sobota za vrhunske dosežke ali življenjsko delo v kulturi,
- plaketa Mestne občine M. Sobota za pomembne dosežke v kulturi,
- priznanje Mestne občine M. Sobota za uspešno delo v kulturi in
- priznanje Mestne občine M. Sobota mladim ustvarjalcem v kulturi.

Nagrade bodo podeljene na osrednji občinski slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku v mesecu februarju 1996.

Kandidate za nagrade lahko predlagajo posamezniki in pravne osebe.

Predloge z utemeljitvami pošljite na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 69000 Murska Sobota, do 15. januarja 1996.

Kako potuje pismo?

Poštar ne zvoni samo dvakrat!

Delo poštarja si največkrat predstavljamo zelo poenostavljeno. Pismo pač napišemo, ga damo v kuverto, zalepimo in nanjo napišemo naslov prejemnika. Nato seveda prilepimo še znamko in pismo vržemo v poštni nabiralnik. Pozabljamo pa, da mora poštar vsa pisma, ki so se nabrala v nabiralniku, spraviti v posebno torbo. Ta je velikokrat precej težka, saj si ljudje radi dopisujejo. Ko so v torbi vsa pisma, jih poštar odnese na pošto in strese na mizo. Tudi drugi poštarji, ki so pobirali pisma iz nabiralnikov, stresejo pisma iz svojih torb na mizo. Ta ogromen kup pisem in dopisnic je treba tedaj razvrstiti. Vsa pisma, ki bodo potovala v Maribor, dajo v eno vrečo, vsa pisma za Ljubljano v drugo ... Vreče s pismi naložijo na vlak, avtobus ali poseben poštni avto, ki se imenuje furgon. V daljne kraje pelje pošto ladja ali letalo.

Tudi vrečo s pismi za Mursko Soboto naložijo zvečer na furgon in zjutraj imajo poštarji pisma že v svojih rokah. Tisti, ki raznaša pošto v ulici, bo vrzel pismo v strankin nabiralnik. Marsikdaj pa mora poštar poklicati stranko in ji osebno izročiti priporočeno pismo ali paket. Tokrat smo našega poštarja

li v Mursko Soboto. S svojo službo sem dokaj zadovoljen. V Murski Soboti je sedem rajonov; doslej sem raznašal pošto na petih, čakata pa me še dva. Pri tem vsak mesec menjamo rajon. Komaj se spoznam s strankami, že moram drugam. Imam dokaj dober stik z lju-

NAJPREJ JE TREBA RAZPOREDITI PRISPELO POŠTO - Ta opravek gre mlademu poštarju Vitalu Zveru hitro od rok.

spremljali na njegovi poti tudi mi. Kaj smo videli in slišali, pa v nadaljevanju tega prispevka.

PRI STRANKAH - Vsako pošto pošiljko je treba natančno oddati v poštni nabiralnik, kar terja veliko časa in potrpežljivosti.

Med poštarje zašel povsem slučajno

24-letni Vital Zver iz Beltincev je že tri leta zaposlen na Pošti Murske Sobotice. Kot kaže, se je dokaj dobro vživel v to delovno okolje, kjer mu dela družbo še drugih deset poštarjev. »Po odslužitvi vojaškega roka sem bil približno leto dni doma, ker nisem dobil zaposlitve. Domači poštar v Beltincih me je ob neki priložnosti vprašal, ali bi želel opravljati ta poklic poleti, ko bi lahko nadomeščal katerega od poštarjev. Ker sem želel delati, po poklicu pa sem strojni mehanik in takrat ni bilo ustreznih službe, sem takoj pristal na to vabljivo ponudbo. Seveda sem moral še prej opraviti izpit.

V začetku sem nekaj časa delal v Beltincih, zaradi vedno večjih potreb v mestu pa so me premesti-

pisemske pošiljke, po rajonih. Vse to zložimo v »potovnike«, kjer imamo označene hišne številke. Kasneje prevzamemo še priporočene pošiljke in nakaznice. V torbo naložimo toliko pošte, kolikor zmremo, preostalo pošto pa damo v posebne vreče, ki jih zvežemo. To pošto damo v dostavnike, od koder jih vzamejo poštni vozniki in odpeljejo do naslovnika. Najbolj normalno je, če pošto raznašamo nekje do 13. ure, včasih pa se delavnik lahko zavleče celo do 16. ure. V zadnjem času pred prazniki je poštnih pošiljk več, kar se pozna tudi pri našem delu.

Koliko tehta poštarjeva torba?

»Približno deset kilogramov ali več. V teh torbah nosimo običajno le »odkupnine«, druga pošta pa se nosi v posebnih mapah.

»Tudi pes mi je že zmeril hlače«

Katera je največja težava, s katero se srečujete pri svojem poklicu?

»Največje težave so po blokih, kjer nekatere stranke nimajo priimkov na poštinih nabiralnikih. Zato včasih ne vem, kam odložiti pošto. Zato se moram znajti, ka-

POŠTARJI SO V REDU FANTJE - To nam je ob obisku enega od so-boškoh blokov potrdila tudi starejša ženska. Pripomnila je, da nima nobenih pripomb na njihovo delo. Najbolj vesela pa je, ko ji prinesejo kak denar. Fotografija: JURE ZAUNEKER

kor vem in znam. Še dobro, da poznam večino naslovov strank.

Ali imate morda problem z raznašanjem časopisa Vestnik?

»V glavnem ni problemov z njegovim raznašanjem, ampak mi precej pregeljav povzroča izterjevanje naročnine. Sicer pa je največ dela z raznašanjem položnic, saj z njimi izgubim precej delovnega časa.

Večkrat slišimo, da so psi še posebej jezni na poštarje v uniformah?

»Tudi meni se je že zgodilo, da mi je kak pes zmeril hlače. Da pa bi poštar zvonil samo dvakrat, ni res!

Kako pa je z vašo opremo?

»Oprema je v redu. Imamo poletno in zimsko opremo pa tudi dežni plašč.

»Ni časa za praznovanje«

Vam je danes kaj žal, da ste se odločili za ta poklic?

»Ne, ni mi žal, da sem se tako odločil. Ta poklic opravljam z veseljem, samo da imam stalno zaposlitev.

Kaj si najbolj želite tik pred novim letom 1996?

»Predvsem to, da se bo čim prej zmanjšal predpraznični promet s pismi in drugimi pošiljkami, saj se

ravno v teh dneh moj delavnik razširi od jutra do večera. Zato bom lahko bolj sproščeno praznoval šele po novem letu.

Poslovili smo se od našega vrlega poštarja, ki je še dolgo zatem, ko se je dan prevesil v večer, raz-

našal razno pošto. Prepričali smo se, da poštarski poklic ni lahak, kot si ga morda marsikdo predstavlja. Veliko volje, potrpežljivosti in telesne kondicije je potrebno za opravljanje tega zahtevnega poklica. In ker ima Vital Zver vse te

S POLNO TORBO NA POT - Več kot deset kilogramov težko torbo ni lahko nositi, še posebno pozimi.

potrebne lastnosti, se zdi, da je kot rojen za poštarja.

Ne pozabimo zaželeto srečno in uspešno novo leto 1996 vsem poštarjem, ki prinašajo pošto v naše domove!

MILAN JERŠE

Občina Tišina - Cankova Proračun za prihodnje leto večji od letošnjega

Leto se že izteka, na tišinsko -cankovski občini pa intenzivno delajo, saj želijo urediti vse za nazaj in se že pripravljajo za prihodnje leto.

Na predzadnji letošnji seji, konec meseca bo še ena, so obravnavali osnutek rebalansa proračuna za leto 1995, rezerv pa znaša nekoliko manj kot 33 milijonov tolarjev, ki jih bodo prenesli v prihodnje leto, če ne bo nepredvidenih stroškov. Na dnevni red pa so že uvrstili osnutek proračuna za leto 1996. Proračun za prihodnje leto bo 310 milijonov tolarjev, kar je za sedemnajst odstotkov več kot lani. Računajo tudi na sredstva ministrstev, nekaj denarja bodo dobili za različne projekte od republike, drugo pa iz lastnih prihodkov.

Na seji so obravnavali samo prihodke, razpravljali pa so tudi o predvidenih odhodkih za prihodnje leto. Zaradi počasnega prehoda na devetletno osnovnošolsko izobraževanje bodo morali reševati prostorske težave, ne vedo pa še, katerih se bodo lotili prej, ali na Cankovi ali Tišini.

Za zdravstveno zaščito nameravajo na Cankovi uvesti še splošno zdravstvo, medtem ko zobozdravnica in lekarni že imajo, na Tišini pa nimajo še nič od tega, želeli pa bi, da bi kmalu dobili tudi veterinarja. Pri kmetijstvu bodo nadaljevali s subvencijami ter melioracijami in komasacijami obmurskih delov. V novem proračunu bodo namenili denar za ureditev komunale, predvsem kanalizacije v KS Gederovci in Tišina ter nadaljevanje proti Cankovi. Gradili bodo tudi cesto Tišina-Vanča vas.

Za prihodnje leto načrtujejo naložbe v kulturno dvorano, za kar imajo že narejene idejne načrte. Obravnavali so tudi predlog prostorskega plana, kjer so zajeti vsi večji posegi v pokrajino v tej občini: kanalizacija, čistilna naprava, industrijska cona, obrtna cona, individualna gradnja in drugo.

Prostorski plan je v javni razgrnitvi, do konca decembra pa sprejemajo še predloge in pripombe občanov. Vse relevantne predloge občanov bodo upoštevali, še januarja pa bodo sprejeli prostorski plan Občine Cankova - Tišina. Zavedajo se, da so na kulturnem področju precej šibki, zato bodo več pozornosti namenjali kulturnim dejavnostim, ustanoviti pa želijo tudi kulturno-umetniško društvo. Upajo tudi, da bo z obnovo kulturne dvorane ta aktivnost bolj zaživel.

Predvidevajo tudi, da bi na Tišini začeli graditi pošto ter da bi izdali turistično razglednico.

Aleksandra Nana Rituper

SOS

telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82,
od 18. do 23. ure.

Tudi v sindikatih pomembna lokalna raven

V Pomurju, kjer je v svobodni sindikat vključenih že okrog 30 tisoč delavcev, kar je približno 70 odstotkov vseh zaposlenih, si prizadevajo, da bi se enotna organiziranost v prihodnje še bolj okrepila. Zdaj je aktivnih članov v Območni organizaciji svobodnih sindikatov Pomurja okrog 25 tisoč delavcev, članarino pa plačuje nekaj nad dve tretjini članov. Posebno pozornost namenjajo organiziranosti sindikatov prek odborov dejavnosti, ki so se že v preteklosti dobro uveljavili.

Dosedanje izkušnje potrjujejo, da je nujna neposredna in hitra pomoč zlasti na lokalni ravni. Brez te pomoči bi bili namreč predsedniki sindikatov podjetij in zavodov v mnogih primerih nemočni, problemi bi se reševali mnogo dlje pa tudi vpliv in neposredni stik s članstvom bi se izgubljal. Pri tem jih spodbuja dobro sodelovanje s sindikati podjetij, saj so bili predstavniki območne sindikalne organizacije skoraj v vseh podjetjih. Žal večkrat tam, kjer so bili problemi, manj pa tam, kjer so bili sindikati uspešnejši.

Spremenjeni položaj delavcev v podjetjih je terjal od predsednikov sindikatov in članov izvršnih od-

borov izredne aktivnosti. Ob tehnoloških presežkih delavcev, številnih stečajih podjetij, nerentabilnem poslovanju, čakanju na delo, neizplačevanju plač, nehumanih delovnih razmerah in kršenju kolektivnih pogodb so morali še bolj utrditi sindikalno organiziranost in poiskati najprimernejše rešitve za uveljavljanje delavskih interesov. V ta okvir spadajo tudi razni protestni shodi in stavke, katerih cilj je bil zmanjšanje števila nezaposlenih in uredjanje njihovih pravic. Pomembno vlogo je odigrala tudi komisija za dodeljevanje pomoči, ki je na osnovi pisnih vlog prosilcev dajala nepovratne denarne pomoči. Višina te pomoči je

bila odvisna od socialnega stanja družine.

Ob vsem navedenem ne smemo prezreti tudi poklicno organizirane pravne pomoči pomurskih svobodnih sindikatov. Ta je bila namreč v veliko pomoč sindikalnemu članstvu in sindikatom podjetij pri uveljavljanju pravic s področja delovno-pravne zakonodaje, uresničevanja kolektivnih pogodb in varstva pri delu. Ravno pravna služba je vlagala ogromno tožb v imenu delavcev, pri čemer je spodbudno, da je bila večina pozitivno rešena. Z delovanjem pravne pomoči pa se je dokaj dvignil tudi ugled svobodnih sindikatov v Pomurju. Žal je sredi leta 1995 zaposleni pravnik s pomočjo območne sindikalne organizacije pridobil advokaturu in prekinil delovno razmerje. S prehodom na pogodbeni odnos med območno sindikalno organizacijo in odvetnikom pa se v mnogočem otežuje pravno zastopanje delavcev. Zato si prizadevajo ta problem čimprej odpraviti.

MILAN JERŠE

V Pomurju je najštevilčnejši sindikat dejavnosti tekstila in usnjarskopredelovalne industrije, ki šteje 8287 članov. Sledijo mu kovinarji s 4710 in kmetijci s 4362 člani. Precejšnje je tudi število v sindikatu dejavnosti gradbeništva (2745), trgovine (1731), gostinstva in turizma (1091) in izobraževanja (955), sledijo sindikat dejavnosti prometa (864), obrti (744), lesarji (650), sindikat družbenih in državnih organov (596), zdravstva (491), energetike (303), kemije (263), financ (261), komunale (258), drugih (162), kulture (63) in gozdarstva (37).

Poslednji Davidov sin

To je zgodba o starosti lendavskega in slovenskega židovstva, ki mu je sprava življenjsko vodilo in ne obkrojuje več temne usode svojega naroda, ker verjame, da je Izrael rešitev za Davidovo ljudstvo. David po hebrejsko pomeni ljubljen in Davidovi sinovi so ljubljani, ker sami tako hočejo.

»Davnega 1903. leta sem zagledal luč sveta v Lendavi, menda v hiši, ki je stala tam, kjer je danes Klarova. Moji predniki izhajajo iz Burgenlanda, vsaj tako pravi izročilo, zagotovo pa vem, da so se stari starši po očetu preselili iz Zalalövöja, po materini strani pa iz Pake na Madžarskem. Zanimali so s trgovino v Petišovcih, Kolodvorsko restavracijo in ne-

kaj zemlje. Po končani židovski elementarki sem moral v tukajšnje meščansko šolo, potem pa na trgovsko akademijo v Zalagerščeg. Po družinski tradiciji sem moral kot najstarejši sin prevzeti trgovino in moj oče je vedno govoril, da brez znanja nemškega jezika nihče ne more biti dober trgovec. Tako sem dve leti delal na Dunaju, po vrnitvi pa še odslužil vojaščino in v Zagrebu končal šolo za rezervne oficije. Morda mi je to rešilo življenje, saj sem že aprila 1941. prišel v ujetništvo in zaradi ženevske konvencije, ki so jo spoštovali tudi Nemci, nekako preživel štiri leta grozot. Žena, hčerka znanega lendavskega zdravnika, se ne dve leti star sin, brat, magister farmacije, sestra, poročena v Zalagerščegu, ženini starši in drugi sorodniki so umrli v taboriščih smrti. Moje starše so odpeljali v Sarvar in za njimi je izginila vsaka sled. Velikokrat grem na pokopališče v Dolgi vasi, kjer počiva Mojzesov rod, in si mislim, da imajo ti vsaj svoja spominska znamenja, moji najdražji pa niti svojega groba ne. Skupna temna usoda me je zblizala z mojo drugo ženo. Klari tudi izhaja iz čakovske židovske družine, v Jasenovcu je izgubila moža, v Auswitu svojega otroka. Po vojni so se mnogi izselili, največ jih je odšlo v Izrael, midva sva ostala, saj smo imeli že pred vojno cvetoč obrat dežnikarne, pozneje pa pletilstva, ki smo ga v strahu, ker je bil Hitler že v avstrijski Radgoni, 1939. leta premestili v Karlovac. Po vojni sem še dve leti delal tam kot glavni knjigovodja, potem sem se vrnil v Lendavo, strne svojo življenjsko zgodbo. Morda je bil eden od modrih mož, ki so ob jasnih počastili dete Jezusa, prav tako spokojen, miren in premišljen moder kot ta dva tdesetletni mož, poslednji starosta lendavske židovske skupnosti. Lajos Blau posebej židovstvo: v sebi nosi tradicijo svojega rodu, trpljenje preganjanih ter spokoj in spravo modrih.

»Židovsko poreklo je odredilo, zaznamovalo vašo usodo?»

– Že nekako v zibelki mi je bilo odrejeno, da postanem trgovec in nadaljujem družinsko tradicijo. Vsaka, vsaj malo dobro situirana židovska družina je svoje otroke izsolala, vsi smo dobili dobre meščanske poklice. Mnogi moji vrstniki so postali odvjetniki, uslužbeni, bančniki, zdravniki, trgovci, farmacevti, tekstilci, le za tehnične poklice se nismo odločali. Premišljeval in prišel sem do ugotovitve, da to niso bili donosni poklici pa tudi ne dovolj spoštovani. Veliko se je govorilo o židovskem bogastvu, vendar med nami ni bilo zelo premožne finančne aristokracije, čeprav so nekateri imeli mline, opekarne, tekstilne obrate in tiskarne. Usoda nas je zaznamovala, vendar končno spet združila v Izraelu, kjer so vse možnosti za življenje.

»Na začetku prehoda v dvajseto stoletje, nekako v času vašega rojstva, je v Lendavi, ki je takrat štela okrog dva tisoč ljudi, živelo približno 250 židov, ki so imeli svojo versko skupnost, šolo, društvo ...»

– Našo šolo s skoraj stoletno tradicijo so ukinili 1918. leta s kraljevim odlokom o ukinitvi verskih šol; sredi tridesetih let je umrl naš doktor rabbi, duhovnik, vodja naše skupnosti, in tako do današnjega dne samuje častna sinagoga, ki pa so jo kot umetnostni spomenik začeli obnavljati hkrati z židovsko šolo. Tako rekoč od vojne ni nobene verskega življenja, čeprav smo nekoč jeseni praznovali dan priprošenj. Stalen datum tega dneva se ne more določiti, kajti žido-

vski koledar se ravna po lunini meni in pri nas prestopno leto ne šteje le en dan več, ampak cel mesec. To je dejansko dan posta, ki se začne z večerjo prejšnjega dne, potem pa ob molitvi čakajo na vzhajanje zvezde večernice, ko se post konča. Veliko naše tradicije je vezane na hrano, imamo poseben način klanja živali; že Mojzes je v stari zavezi prepovedal uživanje svinjskega mesa in masti. Za pripravo jedi imamo dve posodi, mlečni in mastni lonec, ki se uporabljata strogo namensko ter tudi med uživanjem mlečne in mastne hrane mora preteči nekaj časa. Korenine teh verskih in življenjskih odredb temeljijo na higienskih pravilih, čistoči, zdravem življenju pa tudi na izročilu. Tu je na primer naš nekvašeni kruh, imenovan mešet. Po stari zavezi, ko so morali židje v sili morali zapustiti domovino, niso imeli časa speči kvašenega kruha in so na hitro pripravili za popotnico nekaj nekvašenega testa ...

»Novo leto, božič, so to tudi židovski prazniki?»

– Božič ni naš praznik, vendar imamo tudi mi slavje, praznuje se dan osvoboditve, ki je zgodovinski praznik, kajti po izročilu in starih zapisih je v bitki ob izgonu židov iz Izraela mnogo ljudi izgubilo življenje. Spomin na žrtve je praznik hanuka, ko na naših hanukarah, devetkrakih svečnikih na sredinski sveči prižgemo vsak dan po eno svečo, zadnji osmi dan. To je nekaj podobnega kot adventno prižiganje sveč pri katolikih. Novo leto smo praznovali kot meščanski praznik, vendar židovski začetek leta ni 1. januar, ampak po našem koledarju je rašahana glava ali začetek leta deset dni prej kot je priprošni dan, torej tam neke v drugi polovici septembra. Pri nas čaščenje novega leta pomeni spomin na stvaritev sveta, kakor tudi spomladanski, nekoč osemndesletni praznik, ki sovpada s katoliškim binkoštom, ko je že vsa narava v cvetju. Pesah je pa spomin na izgon iz Egipta. Naši prazniki so naša zgodovina ...

»Kjer koli ste živeli židje, ste tvorili majhne otoke sredi drugih kultur. Ali ste bili dovzetni za druge vplive?»

– Ne. Ravno naša trdoživost, tradicija, vzajemnost so nas ohranili. Iz okolja smo prevzeli samo toliko, koliko nam je odgovarjalo. Naši ljudje so osvojili jezik okolice le v toliki meri, kolikor so potrebovali pri trgovanju, poslovnih zadevah in vsakdanjih opravilih, kontaktih. Pred prvo vojno sta med lendavskimi židji veljala za pogovorna le madžarski in nemški jezik, v Jugoslaviji pa so prevzeli tudi hrvaškega, kajti mnogo naših otrok se je šolalo v Čakovcu, Varaždinu, predvsem pa v Zagrebu. Mešanih zakonov skoraj ni bilo, vendar tistih nekaj izjem se je zelo dobro obneslo. Čeprav smo kontaktirali z okolico, mladi smo sodelovali v skupnih družtvih, za hišnim pragom ni bilo preveč mesta za druge in tudi mi nismo vsiljevali svojega prijateljstva drugim, sami pa smo ostali povezani ...

»Deportacije, taborišča smrti, zdesetanost, izselitev v Izrael in druge dele sveta so znova in znova, kot že tolikokrat v zgodovini, pisali življenjske zgodbe ...»

– Vsak od nas nosi svoj križ, morda je pa židovski najtežji, kajti vsak od nas ima svoje temne grobove, telesne in duševne rane, ki jih čas morda na videz zaceli, toda znova in znova se odpirajo. Pred dnevi me je spet obiskal eden od lendavskih advokatov, kdo ve že kolikokrat, v zvezi s Tomasom Schwarzem, živim, vendar za birokracijo mrtvin židom, sinom mojega sošolca. Kot petnajstleten otrok je preživel grozote taborišč smrti in petinštiridesetega odšel v Izrael. Stric, ki pa je že umrl, ga je proglasil za mrtvega in ta je edini

Madžarski zakoni naperjeni proti židom nekako do 1943. leta so zaobšli prizadete, toda ko je na spomlad 1944. leta Eichmann obiskal Budimpešto, so jih v kratkem času več kot 400 tisoč deportirali v razna taborišča smrti. Prekmurški židje so prišli na vrsto aprila. 26. aprila brez predhodne najave se je v Lendavi pojavil vladni zastopnik in odredil takojšnje deportiranje židov v sinagogo v Spodnji ulici. Člane vseh 57 družin so naložili na tovornjake in odpeljali v Čakovec ter predali Gestapu. Od tod so jih z vlakom odpeljali v Nagykanyizso, nato v Birkenau od tam pa je za veliko večino vodila zadnja pot v Auschwitz. Od deportiranih 220 lendavskih židov se je vrnilo le osemnajst, večina le-teh ne iz koncentracijskih taborišč, ampak s prisilnega dela.

Danes sta v Lendavi družini Lajosa Blaua in Lászla Weisa edini od sedeminpedeset izpred začetka druge svetovne vojne.

dokument o njem, kajti v nobeni dosegljivi matični knjigi ne najdemo zaznambe njegovega rojstva. Ta Sahar Joel, kot se je pozneje preimenoval, je dedič, njegovi oče je bil lastnik dolgovške opekarne, mline in nadstropne hiše ob današnji glasbeni šoli in zdaj bo moral dokazati, da je živ. Vse kaže, da našemu trpljenju ne bo nikoli konca ...

Doma izgubljam svojo indentiteto, morda nas je še okrog 120 v vsej državi. V Ljubljani imamo svojo versko skupnost, ki jo vodi upokojena zdravnica in tako administrativno obstajamo, toda mladi, predvsem otroci iz mešanih zakonov ne pripadajo več nobeni veri. Veliko se jih enači s slovensko tradicijo. Marsikdo ne ve, da je slovenski politik dr. Lev Kreft tudi napol žid. Njegova mati Jucika Hahn, hči znanega soboškega židovskega trgovca, je kot igralka nastopala v Slovenskem narodnem gledališču in pozneje se je poročila s pisateljem Kreftom ...

Življenjska zgodba Lajosa Blaua, dolga dvaindevedeset let, je sprava. Spravil se je s svetom, s temnimi spomini. Z ženo Klari sta se navezala na Furstove, Juditini in Evini otroci jima nadomestljajo vnuke, njihova mladost, občasni obiski pomagajo prenašati tegobe življenja, katerega vodilo je ostalo do danes: »Ljubi vse ljudi, kakor samega sebe ...» Življenje, ne tako dolgo nazaj še olepšano z umetnostjo, koncerti, sprehodi ... se utesnjuje med stene družinskih hiš Blaujev, nacionalizirane po vojni. Vračanje je zanju zadoščenje, ne pa več nujna, saj jima pomenijo resnično zadovoljstvo dobra knjiga, brana s povečevalnim steklom, topla beseda in predvsem spoznanje, da vse ni bilo zaman ... ELLA PIVAR

Dogajanja na ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oz. trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom, 19. 12., in petkom, 22. 12. 1995

Po sklepu Odbora za sprejem vrednostnih papirjev na borzo z dne 24. 11. 1995 je 21. decembra 1995 pričela kotirati na Ljubljanski borzi v kotaciji B obveznica 1. emisije Komercialne banke Triglav, d. d. Te obveznice so bile izdane zaradi povečanja kapitala banke in pridobitve dolgoročnih virov za financiranje naložb v skladu s poslovno politiko. Skupna nominalna vrednost obveznic je 5 mio nemških mark, najmanjši apoen pa znaša 500 nemških mark. Letna obrestna mera obveznic je 9 odstotkov, obresti se izplačujejo dvakrat letno, dospelost obveznic je šest let od dneva izdaje, in sicer 1. maja 2001, s triletnim moratorijem na odplačevanje glavnice.

21. decembra stopi v veljavo tudi sklep o začasnih ustavitvi trgovanja prek BIS-a s prednostnimi delnicami Komercialne banke Triglav, d. d., III. izdaje (borzna kotacija B) ter II. in IV. izdaje (OTC). Zbor Komercialne banke Triglav, d. d., je namreč sprejel sklep o poenotenju pravic prednostnih delnic vseh treh izdaj, o renominaciji delnic in zamenjavi starih delnic za nove (le-te bodo izdane v nematerializirani obliki v knjižbo v centralni register, ki ga vodi Klirinško depotna družba, d. d. - KDD). Nadaljevanje trgovanja s prednostnimi delnicami KBT bo možno po knjižbi le-teh v sistem centralnega registra KDD (banka namerava 29. 12. 1995 dostaviti ustrezno zahtevo za knjižbo delnic v centralni register) in po izpolnitvi drugih potrebnih pogojev.

Od vključno 22. decembra se je trgovalo z obveznicami RS01, RS1D, SKR1 in OZG brez kuponov, saj leti zapadejo 31. decembra 1995, zaradi tehnike poravnave ter narave poslovanja depo hiše.

Borzna kotacija A - redne delnice

V torek je zdrsnil enotni tečaj delnice Finmedie, in sicer s 27573 na 27050, ko je bilo za 541 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 27015 ob 11,4 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 27134, ko je bilo za 21,3 mio dolarjev prometa, v petek pa na 27200 ob 16,2 mio dolarjev prometa.

Enotni tečaj delnice Probanke je padel v torek s 17443 na 16986, ko je bilo za 4,5 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 17184 ob 8,8 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 17391, ko je bilo za 2,6 mio dolarjev prometa, v petek pa na 17446 ob 3,9 mio dolarjev prometa.

19. decembra je porasel enotni tečaj Salusove delnice s 16988 na 17301, ko je bilo za 16,4 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 17407 ob 10,8 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 17451, ko je bilo za 3,1 mio dolarjev prometa, v petek pa padel na 17159 ob 1,9 mio dolarjev prometa.

V torek je padel enotni tečaj delnice SKBR-ja s 36787 na 35879, ko je bilo za 26,9 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 36475 ob 103,6 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 36764, ko je bilo za 11,9 mio dolarjev prometa, v petek pa na 36786 ob 173,3 mio dolarjev prometa.

Borzna kotacija A - obveznice

S 110 na 108,0 je v torek padel enotni tečaj obveznice Banke Celje (BCE1) ter se na tem nivoju zadržal tudi naslednjega dne, skupno je bilo za 29,9 mio dolarjev prometa, v petek pa porasel na 108,1 ob prometu 532 tisoč dolarjev.

Enotni tečaj obveznice RSL1 je v torek zdrsnil s 105,6 na 103,1, ko je bilo za 17,7 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 103,5 ob 12,9 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj padel na 103,3, ko je bilo za 16,8 mio dolarjev prometa, v petek pa na 102,3 ob 33,8 mio dolarjev prometa.

Za 3,21 odstotka na 114,7 je v torek zdrsnil enotni tečaj obveznice RSL2, ko je bilo za 128,7 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 115,8 ob 49,4 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj padel na 114,7, ko je bilo za 204,6 mio dolarjev prometa, v petek pa porasel na 117,9 ob 11,7 mio dolarjev prometa.

V četrtek je padel enotni tečaj RSL8 s 95,7 na 95,0, prometa pa je bilo za 205 tisoč dolarjev. V torek je zdrsnil enotni tečaj RS11 s 103,0 na 100,0, ko je bilo za 23,4 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 91,3 ob 200,5 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj poskočil na 95,2, ko je bilo za 114 mio dolarjev prometa, v petek pa na 99,9 ob 10,1 mio dolarjev prometa.

Tudi enotni tečaj RS01 z izkoriščeno davčno olajšavo je v torek padel, in sicer s 103,4 na 102,5, ko je bilo za 492 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 102,8 ob 1,5 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj padel na 101,2, ko je bilo za 6,3 mio dolarjev prometa, v petek pa porasel na 102,2 ob 1,5 mio dolarjev prometa. Za 1,9-odstotne točke na 114,1 je v torek zdrsnil tudi enotni tečaj RS02 z izkoriščeno davčno olajšavo, naslednjega dne porasel na 114,5 ob prometu 204 tisoč dolarjev, v petek pa na 116,0 ob prometu 621 tisoč dolarjev. Enotni tečaj SKB1 je v torek padel s 106,8 na 106,3, ko je bilo za 1,2 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 106,5 ob 7,7 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj padel na 106,1, ko je bilo za 1,2 mio dolarjev prometa, v petek pa porasel na 106,5 ob 1,7 mio dolarjev prometa. Za 1,7-odstotne točke na 111,0 je v torek zdrsnil enotni tečaj obveznice SKB2, prometa je bilo za 2,5 mio dolarjev, v petek pa poskočil na 111,7 ob 2,7 mio dolarjev prometa. 19. decembra je padel s 86,0 na 84,1 enotni tečaj obveznice Sklada za razvoj (SKR1), ko je bilo za 151 tisoč dolarjev prometa, v četrtek pa porasel na 85,5 ob prometu 770 tisoč sit.

Tončka Božinović

Matične knjige vodijo od 1850. leta, vendar je takratni rabbi Aron Frischauer na podlagi ustnega izročila razpoložljive podatke vpisal vse do leta 1820.

Na prelomu stoletja je v Lendavi živelo 47 židovskih družin s 234 družinskimi člani. Od teh družin se je le 16 ukvarjalo s trgovino, ostali so bili zdravniki, uslužbeni, advokati, veterinarji, nekaj se jih je ukvarjalo tudi z obrtjo in gostinstvom. Po popisu sodeč so imeli vsi razen enega za takratne razmere zelo donosne poklice.

V prvem desetletju tega stoletja in tja do konca tridesetih let nastajajo v Lendavi industrijski obrati, ki so predvsem v židovskih rokah - dežnikarna, pletilstvo, opekarne, mlini, tiskarna ...

V Bukovnici in Filovcih za samoprispevek

V nedeljo sta bila v Krajevni skupnosti Bogojina dva referendumata za uvedbo krajevnega samoprispevka v naslednjih petih letih. V krajih Bukovnica in Filovci so se občani odločali za dodatno zbiranje denarja v obdobju od 1. januarja 1996 do 31. decembra 2000. Oba referendumata sta uspela. V Bukovnici je od 56 vpisanih volilnih upravičencev prišlo na glasovalno mesto 40 volilcev ali 71,43 odstotka, za samoprispevek pa je glasovalo kar 39 krajanov ali 97,5 odstotka. V Filovcih je bila udeležba nekoliko nižja, saj se je od 429 vpisanih volilnih upravičencev odzvalo 306 ali 71,33 odstotka, za krajevni samoprispevek pa je bilo 234 ali 76,47 odstotka volilcev.

Na ta način bodo v Bukovnici, kjer naj bi letno zbrali okrog 500 tisoč tolarjev, zaposleni in obrtniki plačevali od svojih prejemkov 2-odstotni delež, upokojeanci 1 odstotek, kmetje pa 10 odstotkov od katastrskega dohodka. V Filovcih pa naj bi letno zbrali 2,7 milijona tolarjev. To bo omogočilo zbiranje 2-odstotnega deleža od zaposlenih in obrtnikov, 1-odstotnega deleža od upokojencev, 5-odstotne stopnje od katastrskega dohodka kmetov in 3 odstotkov od povprečnih neto plač v RS v minulem letu od zaposlenih v tujini.

En kaj vse načrtujejo narediti z zbranim krajevnim samoprispevkom? V Bukovnici bodo v ospredju gradnja vaške kanalizacije, obnova vaškega doma ter vzdrževanje vaških poti in drugih del. V Filovcih bodo gradili mrliško vežico, asfaltirali cestni odsek Gorice-Breg, uredili vodnjake in poskrbeli za vso potrebno komunalno vzdrževanje. Poleg tega bodo zbrani denar namenili za vzdrževanje jarkov in po potrebi za izkop novih, za sofinanciranje delovanja društev, ureditev prostora za odvoz odpadkov, ustanovitve turističnega društva in ureditev vaških cest, izdelavo projekta infrastrukture in prometno signalizacijo.

M. JERŠE

Nekoč so na kmetih jedli v glavnem krompir in zelje, saj si česa boljšega niso mogli privoščiti, ko pa so družine imele celo do deset članov. Ščasoma pa so jedilnik le popestrili, v glavnem z mesnimi jedmi. In zdaj pa presenečenje: ne le v kmečkih, ampak tudi v »gospodskih« kuhinjah spet pripravljajo vse več nekdanjih zdravih kmečkih jedi. Torej tudi zelja. Tega so Kuzmovi iz Rankovca v letu 1995 pridelovali kar na 1 hektarju in ga kar precej tudi naribali in stlačili v kad. Podobno so ravnali še na več drugih kmetijah. Brez zelja pa niso tudi tisti, ki ga sami ne pridelujejo, saj ga lahko kupijo v trgovinah. Morda prav Zelkovo, saj sami toliko zelje, kot so ga pridelali, ne bi pojedli celo večnost.

- Fotografija: F. Kuhar

MURSKA SOBOTA - Mestna občina je prevzela poročstvo za premostitveno kratkoročno posojilo v višini 5 milijonov tolarjev, ki jih je pri Ljubljanski banki Pomurski banki najel Nogometni klub Mura iz Murske Sobote. MJ

MURSKA SOBOTA - Mestni svetniki so soglašali s podpisom pogodbe za gradnjo zavarovanja nivojskega križanja železniške proge Ormož-Murska Sobota in lokalne ceste Rakičan-letališče v skupni vrednosti nekaj čez 33,4 milijona tolarjev. Pri tem znaša delež mestne občine 50 odstotkov od skupne vrednosti naložbe. MJ

MURSKA SOBOTA - Iz proračunskih sredstev mestne občine so dodelili 2 milijona tolarjev za opravljanje gradbenih in obrt-noinstalacijskih del pri preureditvi prostorov v elektrodela v srednje strojne in tekstilne šole. Gre za donacijo za elektronski laboratorij. MJ

Senior med ljutomerskimi gimnazijci

Dijaki Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer, ki poslušamo sociologijo kot izbirni maturitetni predmet, smo pripravili pred kratkim srečanje s seniorjem evangeličanske Cerkve na Slovenskem mag. Gezo Ernišem. Tako smo hoteli razširiti svoje znanje o religiji. Pojem religija se namreč vse bolj vrača v naše vsakdanje življenje.

Gospod Erniša nam je s svojim predavanjem predstavil razvoj evangeličanske Cerkve na Slovenskem ter razlike in podrobnosti med evangeličansko in katoliško Cerkvijo, zgodovino protentantizma in reformacije v Evropi in začetek le-te na Slovenskem. Med drugim smo zvedeli, da je danes v Sloveniji približno 20.000 evangeličanov, ki imajo 13 cerkvenih občin. Razen treh (Apače, Maribor, Ljubljana) so vse druge v Prekmurju. Ena od zanimivosti evangeličanske Cerkve pa je vsekakor ta, da ne priznava celibata in da lahko tudi ženske opravljajo cerkveno službo. Imajo skupno priznanje grehov, pri evharistiji pa dobijo poleg kruha tudi vino.

Spoznali smo, da ima evangeličanska Cerkver bogato zgodovino, ki je bila pomembna tudi za razvoj slovenskega jezika, saj se je naš jezik izoblikoval ravno v času protestantizma.

J. Kocbek in M. Makoter

Splošno gradbeništvo Franc Šumenjak s Hotize

Gradijo tudi božje hrame

Tradicija zidarstva oziroma gradbeništva prehaja iz roda v rod

Še nekaj dni pred božičem so delavci zidarskega mojstra Franca Šumenjaka hiteli z zidavo in betoniranjem cerkvice v Gaberju, da bi tako čimprej lahko postavili ostrešje. Zidarji so delo dokončali, »rušt« pa bo moral malo počakati, kajti nenadoma je zapadel sneg.

Samostojni gradbeni podjetnik Franc Šumenjak s svojimi sodelavci ne gradi sakralnega objekta prvič, ampak ima s takimi gradnjami že lepe izkušnje. Tako so prvo (in doslej največjo) cerkev zgradili 1974. leta v Genterovcih, potem so se naročila kar vrstila. Gradili so v Medžimurju na Hrvaškem, v Dobrovniku so popolnoma prenovili (od temeljev do vrha stolpa) 200 let staro cerkev, ki je potem, ko so z deli končali in odstranili zidarske odre, zablestela kot mladenka. Podobna dela so opravili na župnijski cerkvi na Hotizi, obnovili so kapelo v Mali Polani in Gornji Bistrici ter še kaj, kjer je bilo treba pokazati znanje in izkušnje ter znova potrditi kakovost dela. In Šumenjakovi delavci so po tem znani daleč naokrog.

Že res, da ljudje obnavljajo in grade nove sakralne objekte, toda takih gradenj le ni toliko, da bi neka gradbena firma delala samo to, zato tudi gradbeništvo Šumenjak opravlja še niz drugih del. Gradijo torej nove stanovanjske hiše in manjše bloke, kot je tisti v Kobilju, gospodarske objekte, poslovne stavbe ..., potrdili pa so se še z obnovo starejših stavb. Tu bom omenil

nekdanjo staro občinsko stavbo v Lendavi, ki je bila nešteto krat »zapisana« rušenju, potem pa so se le odločili za temeljito prenovilo. Največ dela so opravili delavci gradbeništva Franca Šumenjaka s Hotize. Veliko delo so opravili tudi s prenavljanjem nekdanjih Naftnih Strojnih delavnic v Mlinski ulici v Lendavi, kajti po nekajmesečnem delu so iz njih naredili prijetne lokalčke.

Tradicija zidarstva oziroma gradbeništva prehaja pri Šumenjakovih iz roda v rod. Z zidarstvom je 1927. leta začel Ivan Šumenjak in vztrajal do 1954. leta, ko je moral obrt odjaviti, saj ni zmogel dajatev. Kljub vsemu se je pri Ivanu izučilo poklica lepo število zidarjev in tudi sin Franc, sedanjí hotiški zidar-ski mojster. Le-ta je potem končal poklicno gradbeno šolo v Ljubljani, potem je bil dve leti vojak. 1957. leta pa se je zaposlil pri gradbenem podjetju Zidar Kočevje in delal po gradbiščih v Ljubljani, Zagrebu, na Reki in drugje. Leta 1962 pa je Franc Šumenjak odšel na delo v Nemčijo. 1967. leta, ko se je vrnil, je vzel obrtno dovoljenje in tako se počasi približuje 30-letnemu obrtništvu oziroma po novem samostojnemu podjetništvu

v gradbeništvo. Redno zaposluje 10 delavcev, kadar pa je dela več, kot ga le-ti zmorejo, pa pogodbeno zaposli še več delavcev. Glede na to, da imajo zaposleni primerne osebne dohodeke in druge prejemke, fluktuacije delovne sile ni. Marsikateremu

sel s cementinarstvom, a je ostal zvest zidarstvu, fasaderstvu, oblaganju temeljev s kamnom, zidov z opeko, postavljanju kamninov ... in - gradnji božjih hramov. Tudi to, da se je pri njem izučilo zidarstva 50 mladih, veliko pove. Marsikateri mladi, ki

Delavci gradbeništva Šumenjak so hiteli in v Gaberju, še preden je zapadel sneg, sezidali kapelico, za katero je načrte naredil dipl. inž. Jozef Kovač. - Fotografija: Simonka

je prišla še kako prav tudi pred-novoletna »božičnica«, ki znaša polovico plače. Kako naprej? Gradbena tradicija, ki jo je začel oče, se bo nadaljevala tudi tedaj, ko se bo »majster Šumenjak« (tako ga ogovarjajo stranke) upokojil, kajti hčerka in sin sta končala gradbeno šolo. Zdaj sta zaposlena pri očetu, ščasoma pa bosta firmo prevzela onadva. Franc Šumenjak mi je v pogovoru sicer omenil, da bi, če bi bil spet mlad, kaj naredil drugače. Nekoč se mu je na primer ponujal po-

je zdaj šolan človek, je z delom pri mojstru Šumenjaku v početniškem času zaslužil, da se je potem lažje prebijal. Znano je, da so zasebniki zaposleni od jutra pozno v noč, saj se povsem predajajo svojemu poklicu. Z njim živi tudi mojster Šumenjak, vendar zaradi tega ne trpijo ne njegova družina ne vinograd, angažiran je bil v skupščini območne obrtne zbornice, po svojih močeh pa gmotno podpira nogometni klub, gasilce in tudi svojo župnijo. Š. SOBOČAN

Sveti Jurij Preprečiti kolone vozil pri črpalki

Upravna enota Murska Sobota je po uradni dolžnosti Cestnemu podjetju Murska Sobota kot upravljalcu regionalnih cest naložila ureditev prometne signalizacije oz. prometnega znaka »Prepovedano parkiranje in ustavljanje« z dopolnilno tablo »v dolžini 15 metrov« na regionalni cesti pri Svetem Juriju. Upravljalca mora prometni znak postaviti pred bencinskim servisom Petrola v smeri proti Cankovi.

To se je zgodilo ob obravnavi problema, ki ga je načela občanka Elizabeta Ficko od Svetega Jurija. Zato so si predstavniki upravne enote, Uprave za notranje zadeve Murska Sobota, Policijske postaje Rogoševci, Ljubljanskega Petrola in rogašovski župan ogledali, za kaj gre. Ugotovili so, da prihaja na omenjeni regionalni cesti pred Petrolom

bencinskim servisom pri Svetem Juriju do pogostih kolon osebnih vozil, predvsem avstrijskih državljanov, ki čakajo na goriva. Razmere so večkrat nevzdržne, ker se promet na regionalni cesti ustavi ali je močno oviran. Čakajoča vozila pa blokirajo tudi določene priključke, med drugim tudi priključek in parkirišče Fickovih.

M. JERŠE

Malokdo ve,

da se je Janez Puh (Avstrijci pišejo Johann Puch) rodil 1862. leta v Sakušaku blizu Juršinec v Slovenskih goricah. Ključavničarskega poklica se je učil pri mojstru Gerschaku v avstrijski Radgoni. V spomin nanj je na tamkajšnji stavbi narisano kolo. Puh ima veliko zaslug za razvoj dvokolesa, zlasti pa zadnjega kolesa. Izumil je več reči in obogatel.

Po njem se imenuje tovarna avtomobilov (Puch) v Avstriji. Ukvarjal se je tudi s športom in umrl je, zadet od srčne kapi, na konjskih dirkah v Zagrebu.

- Fotografija: F. Ku.

V Noršincih in Sebeborcih za samoprispevek

Nedeljska referendumata za uvedbo krajevnega samoprispevka v naslednjih petih letih v Sebeborcih in Noršincih sta uspela. V Sebeborcih se je od 357 volilnih upravičencev odzvalo 244 ali nekaj čez 68,3 odstotka volilcev, za krajevni samoprispevek pa jih je glasovalo 181 ali nekaj več kot 74,17 odstotka. Proti je glasovalo 56 volilcev, 7 glasovnic pa je bilo neveljavnih. V Noršincih se je nedeljskega glasovanja udeležilo 161 volilcev od 209 vpisanih ali 77,03 odstotka. Za krajevni samoprispevek se jih je odločilo 137 ali 85,1 odstotka, le 24 volilcev pa je bilo proti takemu načinu dodatnega zbiranja denarja.

S tem bodo v Noršincih lahko lažje dokončali nekatere nujne objekte, kot so obnova vodovoda, ureditev poti na pokopališču, predvsem pa se lotili kanalizacije, ki je nedvomno največji naložbeni zalogaj tega majhnega kraja v neposredni bližini Murske Sobote. Poleg tega bodo sofinancirali gradnjo kabskega televizijskega sistema, obnovo cest, ureditev gasilskega doma, javne razsvetljave v naselju, vzdrževanje infrastrukturnih objektov, delovanje društev in drugo. Medtem pa

so se v Sebeborcih odločili za sofinanciranje vaškega vodovoda, asfaltiranje nekaterih cestnih odcepih, vzdrževanje vaških cest in poljskih poti na ob- eh pokopališčih in ureditev prostora pred mrliško vežico, ki jo nameravajo razširiti. Načrtujejo še širitev in vzdrževanje ulične razsvetljave, denar pa bodo porabili tudi za funkcionalne obveznosti vaške oziroma krajevne skupnosti in za druga manjša dela v naselju.

M. JERŠE

Marija Slana od Negove pravi

Dobre gibanice morajo imeti devet plasti testa

Boljše so, če so pečene v krušni peči.
Kdo jo je naučil peke?

Marija Slana se je narodila 1941. leta pri Negovi in tam tudi ostala. Vse življenje dela na mali kmetiji. Vse, kar zna postoriti, se je naučila od staršev. Še vedno pripravlja tudi obrote, in sicer na star kmečki način, a ima pri tem nekatere novejšie pripomočke. Kruh in gibanice pripravlja in peče po receptu svoje matere. Nam pa je nazorno pokazala, kako je mogoče speči dobre gibanice.

Najprej je treba pripraviti testo. Tega naredi iz mehke glade moke, mleka ali vode, soli, olja in jajca. Zameseno testo mora počivati najmanj pol ure, mora pa biti pokrito, da se ne posuši. V tem času poteka priprava nadeva. Naredi ga iz domače skute (po prekmursko »kislak«), ki so ji primešani: kisl

po Marijinem mnenju, v krušni peči ni mogoče peči gibanic. Ko si je testo spočilo, pristopi k »tenjenju« na lesenem loparju, ki je sicer namenjen za gibanice in kvasenice. Potem na testo enakomerno natrosi že pripravljeni nadev, ki ga polije še s smetano. Nadev nato pokrije s plastmi razvlečenega tes-

co da v peč, kjer se peče od 20 do 30 minut. Potem, ko je pečena, jo najprej namaže z raztopljenim maslom, nato pa polije s kislom smetano, po potrebi pa posladka s sladkorjem. To je prava kmečka gibanica, ki vzbudi tek še tako sitemu ali izbiri-

so imeli »likof« po končani gradnji hiše ali gospodarskega poslopja. Z gibanicami je tedaj

Testo za gibanico je treba razvaljati na loparju.

Prava mera skutinega nadeva, obilo kisle smetane in gibanica bo dobra nemu gostu!

Marija Slana je doslej spekla veliko gibanic. Tudi za gostišče ob Negovskem jezeru, kjer je živel dobri človek Ivan Kramberger. Njene gibanice so jedli tudi na mnogih veseljih. Danes jih peče le še za domače potrebe in posebne goste. Tudi nekoč gibanice niso bile na mizi pogosto, ampak le za božične, novoletne in velikonočne praznike ter ob gostijah. Z njimi so obogatili jedilnik še takrat, ko

gospodinja počastila zidarske, tesarske in druge mojstre ter delavce, gospodar pa se je izkazal z boljšim vinom.

Naša sogovornica je potožila, da se mladi ne zanimajo za nekdanjo peko. Morda tudi zato, ker sta priprava testa in nadeva ter peka zamudni. Tudi »hoste« (kurjave) ni mogoče pripraviti v kratkem času.

L. KRAMBERGER

Prleški fučkec

He, lübi moji; zaj pa smo tan, ge nega müh. Ja! Sunčni obrot, kak tumi provijo. Zaj lahko Prlek celi den f pivnici sidi, naleti do vüh pa pregoja zimske hüde dühe. Svoj teater si lahko naprovi, bojši ot tiste-ga na televiziji, ge te klukajo z intermetelacijami no herbijami store Jugoslavije no zobajon črešen s srpskimi prijateli, kere so tisti, ka jin zaj slovo pojejo, pret neke letami vün sprešacali, ka so pre »okupato-ri« naše lepe žepne držovice, f keroj mo zaj te meli v Lüblani pri šmentanen Jakobi še eno novo rezidimenco za popežovega nüncija. Se vete, nünci pride ot besede nüna, samo ka mo luleka namesto lu-like.

Hehe, kokši teater mojo zaj f Ptuj! Tan so postavili za uradnega režisera Strelčovega Sameka. Zaj de pje še vekši cirkus, gda do ga mogli plačuvati. Ja, Prleki so Ptuj že vzeli za svojega, to so pokazali že na sprotlje s Srečajon Prlekof. Teatra pa ne nücajo. F Prlekiji mojo zaj zadosti teatros s strankami - ta sredjimi, ta sredjo levimi, ta sredjo provimi, ta provo provimi na levo, ta levo levimi na provo pa pitaj boga na kero stron še fse. Prleške stranke do pre sredi Lotmerka na glavnen mosti napravile aftenomne pokrajine Prlekije, takak mojo to zrihtano Srbi. Zaj pa se te ne ve, kera stranka de mela ta glavno prleško predmestje, Marprog, kera pa Haloze, Medžimurje no Prekmurje pa Zogorje no Moslavino. Fse do ziher meli, gda de skos Lotmerk tekla Drova ali pa denok Müra. Dokič pa nede tekla pa tüdi nemre biti Lotmerk glavno mesto Prlekije. En falai Lotmerka se pred dela prleški zato, ka bi nas pre radi zlodili na hrvaško stron pa bi te granico potegnili tan negi pri Veržeji no Ptüji.

O, lüba Marijika tan na Ptüjskoj Gori, pomogoj Priekon! K tebi, Marijika, so od pamtíveka romali tüdi Prleki po grden makadomi pa kameji. Zaj pa do te tan napravili asfalterano cesto. Store babice, kere so negda na sveti na Ptüjsko Goro po nogih kolnah hodile, pa se zaj aufregajo. To je pre ne nikša božja pot. Morala bi biti drgočišna. Toka süroka asfaltna cesta ziher pre pela f pekel ne pa k Marijiki. Te pa zaj eni tak zolijo kak ti hempeki, ka se pre v nebasa pride po trji.

Ja, Marijika je Jezuščka tüdi rodila f slami pa f trji. Pa so že te eni rekli: »Ka de te toti foti!« Te pa so soldoki poklali fso molo deco. Bogec pa nebi bija bogec, če jin nebi vujša. Cetnikovi ostrastreliki soldoki so po Bosni ne lovili bogeca, pa so glih tak klali deco. O, lüba Marijika, kak je fš hüdo!

Ja, Jezušček je bija že te vekši bogec, čiglih je bija moli - eni pa so gnes ne najš moli bogeci, pa se delajo veke kak ti ministrski presed-niki fseh bogof. Pa čiglih so že neko ne neko firmo v Lotmerki no Radgoni pa v Ormoži doj vñičli.

O, Marijiko, bres Jezuščka, pa so te tote mrzle dneve v Lotmerki anštendig vün spucali. Pa ne ali z jeziki, kak se to med Prleki reče, pač pa faktično po zidarsko no restavratorsko. Zaj de te tota Marija fčokala božič na novo vün spožegnana. Najbole so pre vün spucali funduše, toti fundušof kamen pa tisti steber, na keren stoji Marija. Marijiko pa so pre samo namajkeperali s pozlačevojon. To pa pre zato, ka nebi delovcon moga niše očitati, ka so preveč levi ali pa pro-vi. Če bi samo Marijo anštendig obdelali, te bi še gdo reka, ka so preveč ta provi. Na stebi pa je lahko kajše, če se sistem meja. Ja, tak je to v živleji. V Rožičken Vrhi bi lahko pred rojstnoj hišaj norodnega buditela dr. Jakoba Zamvca tüdi na steber postavili. Tan pa najš svetnikof nega; ne ta levih pa ne ta provih ... Naj zotoma živita naša lüba precednika Kučna no Drnovšek, dokič pač levo no provo prežmekjeno lüdsrvo ne zvoli drügh!

MIROS

Pokrajinski odbor DeSUS o aktualnih zadevah

Nas vračanje premoženja grofom vrača v stare čase?

Ponedeljkove seje pokrajinskega odbora Demokratske stranke upokojencev za Podravje in Pomurje, ki je bila v Gornji Radgoni, so se udeležili predsedniki in tajniki občinskih in območnih odborov iz pokrajine ob Muri ter iz Ormoža in Ptuja. Pod predsednikovanjem Emila Tomaziča so obravnavali dokaj obširen dnevni red, ki je zajemal vrsto aktualnih zadev z njihovega področja

Uvodno poročilo o delu predsedstva DeSUS s poudarkom na pripravah za sejo republiškega odbora te stranke. Postojni je imel predsednik območnega odbora Gornja Radgona Milan Nekrep. Med drugim je poudaril, da so v minulem obdobju namenili precej pozornosti oceni političnega stanja in delovanju Demokratske stranke upokojencev. Dosedanji rezultati so dokaj spodbudni, kar velja tudi za uveljavitev t. i. Praznikove komisije, ki se je ukvarjala z ekonomskimi odnosi v družbi, predvsem pa s spremembami zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je že prestopil drugo obravnavo. Veliko časa so porabili tudi za obravnavo zakona o političnih strankah in opredelili svoja stališča do ključnih problemov. Tako so izpostavili vprašanje vračanja premoženja in lastnine nekdanjim tujim ple-mičem, pri čemer so nekateri razpravljali opozarjali, da so ti postopki nevarnost za vno-vično vzpostavitev nekdanjih

fevdalnih odnosov. Predstav-niki Demokratske stranke upokojencev pa ne zanema-rjajo tudi položaja delavcev in uveljavljanja njihovih pravic, odnosa do lokalne samouprave, regionalizma in državnega centralizma. Seveda je bil govor še o upokojenski zakonodaji in usodi upokojenskega sklada, ki ne bi smel preiti v državne roke.

V nadaljevanju razprave je bil govor o pripravah na volitve, delovanju volilnih štabov in evidentiranju možnih kandidatov. Znova so se izrekli za povsem samostojno volilno pot, saj se v prihodnje ne nameravajo povezovati z nobeno od političnih strank. Že v začetku leta 1996 bodo ustanovili svoje volilne štabe in začeli z evidentiranjem lastnih kandidatov v vseh 88 volilnih enotah po državi. V ta namen so se odločili za nekaj zanimivih akcij. Tako bodo poslej prodajali vrednotnice in voščilnice, zbrani denar pa bodo porabili za volilni sklad in propagandne akcije. Pri tem bo-

do 60 odstotkov skupnega zn-eska porabili v lastnem okolju, 40 odstotkov pa v osrednjem volilnem skladu v Ljubljani. Sklep predsedstva DeSUS je bil tudi, da bodo s tremi pismi skušali pritegniti k njihovi dejavnosti čimveč upokojencev. Govor je bil tudi o organizacijskem vprašanju ustanovitve stranke v Murski Soboti, ki je delovala že pred leti, nato pa je njena dejavnost za nekaj časa zamrla.

MILAN JERŠE

V Bukovnici in Filovcih za samoprispevek

V nedeljo sta bila v Krajevni skupnosti Bogojina dva referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka v naslednjih petih letih. V krajih Bukovnica in Filovci so se občani odločali za dodatno zbiranje denarja v obdobju od 1. januarja 1996 do 31. decembra 2000. Oba referenduma sta uspela. V Bukovnici je od 56 vpisanih volilnih upravičencev prišlo na glasovalno mesto 40 volilcev ali 71,43 odstotka, za samoprispevek pa je glasovalo kar 39 krajanov ali 97,5 odstotka. V Filovcih je bila udeležba nekoliko nižja, saj se je od 429 vpisanih volilnih upravičencev odzvalo 306 ali 71,33 odstotka, za krajevni samoprispevek pa je bilo 234 ali 76,47 odstotka volilcev.

Na ta način bodo v Bukovnici, kjer naj bi letno zbrali okrog 500 tisoč tolarjev, zaposleni in obrtniki plačevali od svojih prejemkov 2-odstotni delež, upokojenci 1 odstotek, kmetje pa 10 odstotkov od katastrskega dohodka. V Filo-

vcih pa naj bi letno zbrali 2,7 milijona tolarjev. To bo omogočilo zbiranje 2-odstotnega deleža od zaposlenih in obrtnikov, 1-odstotnega deleža od upokojencev, 5-odstotne stopnje od katastrskega dohodka kmetov in 3 odstotkov od pov-

prečnih neto plač v RS v minulnem letu od zaposlenih v tujini.

In kaj vse načrtujejo narediti z zbranim krajevnim samoprispevkom? V Bukovnici bodo v ospredju gradnja vaše kanalizacije, obnova vaškega doma ter vzdrževanje vaških poti in drugih del. V Filovcih bodo gradili mrliško vežico, asfaltirali cestni odsek Gorice-Breg, uredili vodnjake in poskrbeli za vso potrebno komunalno vzdrževanje. Poleg tega bodo zbrani denar namenili za vzdrževanje jarkov in po potrebi za izkop novih, za sofinanciranje delovanja društev, ureditev prostora za odvoz odpadkov, ustanovitev turističnega društva in ureditev vaških cest, izdelavo projekta infrastrukture in prometno signalizacijo.

M. JERŠE

Romi ustanavljajo društvo

Romi na območju Upravne enote Lendava, torej na območju nekdanje lendavske občine iščejo možnosti za ustanovitev kulturnega društva. Društvo naj bi združevalo mlade Rome iz Dolge vasi, Dobrovnice, Črenšovce, Gomilice in Trnja. Teh Romov je okoli 100, želeli pa bi ohraniti svojo kulturo v glasbi, petju in besedi. Zveza kulturnih or-

ganizacij iz Lendave jim pri ustanovitvi društva strokovno svetuje. Najbolj so ta čas aktivni mladi Romi iz Črenšovce, ki so tudi pobudniki za ustanovitev društva. Romi želijo predvsem dokazati, da so se osebnostno in aktivno občani, ki se ne ukvarjajo le s klatenjem. Pri tem jim seveda želimo veliko uspehov.

Jani

MURSKA SOBOTA - Kot prednostno načrtujejo prometno ureditev Ulice ob progi. V prvi vrsti bo treba zgraditi kanalizacijo, vodovod in javno razsvetljavo. Prav tako naj bi čimprej posodobili cesto do Markišavca, v prihodnje pa načrtujejo podobna dela na cestnem odseku med Černelavci in Puščo. MJ

RAKIČAN - Glede predvidene ureditve tehničnega muzeja v rakičanskem gradu, o čemer je bilo še nedavno veliko govora, stroka in mestna uprava ne najdeta ustreznih rešitev. Če se ne bodo mogli dogovoriti o tehničnem muzeju, bi lahko tam uredili druge dejavnosti. MJ

MURSKA SOBOTA - V sedanjem mandatu mestnega sveta naj bi zagotovili zemljišče za gradnjo srednje ekonomske, trgovske in upravno-administrativne šole ter gimnazije. Če bo Slovenska ulica zaprta za promet, je ena od rešitev za SETUAS obnovitev šolskega poslopja, v primeru novogradnje obeh šol pa zgradbi ne bi smeli stati skupaj, saj veliki šolski objekti z množico dijakov niso priporočljivi. MJ

SOS
telefon za ženske in otroke,
žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82,
od 18. do 23. ure.

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Tvoji nasprotniki bodo ob tvojih uspehih popolnoma obupani in zgubljeni, prijatelji pa te bodo poskušali posnemati. Sploh pa si na najboljši poti, da si za dalj časa zagotoviš mirno spanje in veliko lepih trenutkov.

On: Ni dovolj samo imeti zdravo pamet - potrebno jo je tudi znati uporabljati. Vsi okoli tebe so že zdavnaj obupali, ti pa še vedno vztrajno rineš z glavo skozi zid. Raje se poskusi zbrati in pogledati stvari realneje.

BIK

Ona: Še vedno boš nihala med realnostjo in lepi sanjami in ravno zato lahko zamudiš priložnost pri osebi, ki ti sicer vzbuja spoštovanje, vendar si nikoli nisi upala pomisliti na karkoli več.

On: Je že res, da boš napredoval počasi, vendar bo vsaka nova zmaga utrdila občutek zadovoljstva in samozvesti, ki si jo do sedaj pogrešal. V ljubezni pa se ti ne obeta prav nič dobrega, zato bodi pozoren na partnerkine poteze.

DVOJČKA

Ona: Kar trenutno najbolj potrebuješ, je zvrhana mera potrpljenja. Toda to niti ne bo tako lahko, kot se ti morda zdi na prvi pogled. Vsekakor pa ti bo to koristna šola za prihodnje preskušnje.

On: Poklicala te bo stara prijateljica in ti predlagala nekaj, česar enostavno ne boš pričakoval. Toda kaj hitro se boš uspel otresti začetne zmedenosti in vse skupaj se bo izteklo natanko tako, kot boš načrtoval.

RAK

Ona: Kot se je zadeva začela, tako se bo tudi končala. Vprašanje je le, ali boš iz vsega tega potegnila kakšen nauk za prihodnost. Neke sanje se ti bodo mogoče le uresničile in postale realnost.

On: Pričakuj obisk, ki lahko doživi spremeni tvoje življenje. Naj ti ne bo žal izdatkov, saj brez tveganja ne bo pravih rezultatov. Konec tedna te čaka prijetna avantura, le oseba ne bo tista, ki bi si jo želel.

LEV

Ona: Doživela boš nekaj nesporazumov, predvsem zaradi stalnega vmešavanja prijateljev v povsem zasebne zadeve. Proti koncu tedna se ti obeta zanimiva zabava, ki pa se bo končala na nekoliko neprijeten način.

On: S prijateljico si bosta privoščila nekoliko več, kot si predvideval v začetku. Je že res, da boš kasneje dobil občutek krivde, vendar se bo splašalo ... Vprašanje je le, kaj bo storila ona ...

DEVICA

Ona: Prispelo bo prav zanimivo pismo, ki ti bo odkrilo marsikaj takega, kar bo presneto uporabno. Konec tedna se boš sicer odlično zabavala, vendar ima vse svoje meje. Pazi, da ne boš na koncu prevarana.

On: Nihče ti ne bo pomagal, kar pa bo le posledica tvojih prejšnjih odločitev. Je že tako, da se vse enkrat plača, pa naj bo to ugodno ali ravno nasprotno. Pa še v ljubezni se bodo pojavile težave.

TEHTNICA

Ona: Nekdo ti bo ponudil roko, toda tvoja ihta in zaletavost, predvsem pa ponos te bodo pokopali. Nikar si ne misli, da je zate vsem čisto vseno, saj se nekdo vseskozi trudi, da bi ti pomagal. Poglej malo okoli sebe!

On: Raje dvakrat premisli, preden se boš odločil za kakšno konkretno dejanje. Poslovni sestanek bo sicer minil brez večjih razburjanj, vendar ne bo prinesel kdo ve kakšnih pozitivnih rezultatov.

ŠKORPIJON

Ona: Prepričana si, da ti mora sreča kar sama pasti v naročje. Pazi se, saj se ti obeta boleče razočanje, ki te bo v hipu prepričalo o popolnoma nasprotnem. Seveda pa bo resnica nekje v sredini.

On: Čeprav se ti bo od začetka dozdevalo, da si zašel v slepo ulico, se bo kmalu pokazalo, da ni tako. Pri poslovni strategiji, za katero si se odločil, pa še ne bo kakšnih večjih rezultatov.

STRELEC

Ona: Res je, da je tvoj trenutni položaj še kar ugoden, vendar ti prav nič ne zagotavlja stabilne prihodnosti. Potrebno se bo vsaj malo potruditi in se odreči stvarim, ki ti lahko še zelo zagrenijo življenje.

On: Spodletela naložba ti še vedno ne gre povsem iz glave, kar pa lahko samo še poslabša tvoje trenutno stanje. Miren konec tedna ti bo omogočil sprostitve, ki si je že dalj časa potreben. In še nekaj več, to pa je že druga zgodba ...

KOZOROG

Ona: Vedi, da lahko od prijatelja pričakuješ kvečjemu toliko, kot si mu pripravljena dati. Toda nikar ne čakaj predolgo, saj lahko kaj hitro ostaneš sama in praznik rok. Poskusi raje z majhno zvijačo.

On: Poslušal boš vse vrste nasvetov, na koncu pa se boš vendarle odločil popolnoma po svoji muhasti glavi. To se ti zna obrestovati na dokaj nenavaden način: v ljubezni odlično, v poslu pa povsem nasprotno!

VODNAR

Ona: Zaljubila se boš, ljubezen bo prijetna in globoka, ravno takšna, kot si jo želiš. Pokazala se bo možnost za spremembo v poklicnem življenju, s tem pa še obilo drugih ugodnosti, ki so s tem povezane.

On: Vse okoli sebe gledaš predvsem s temne strani, kar pa nikakor ni dejanska slika tvojega okolja. Stara prijateljica si bo na vsak način poskušala ponovno pridobiti tvoje zaupanje. Stopi ji naproti - ne bo ti žal ...

RIBI

Ona: S smelostjo se boš poglala v drzno dejanje, kar bo prav gotovo korak naprej v tvojih ambicijah. Vseeno pa se nikar ne usvajaj z doseženimi rezultati, saj je željeni cilj še zelo oddaljen.

On: Pomagal boš prijateljici v težavah, saj si bil prav ti tisti, ki je največ prispeval k njenemu zapletenemu položaju, tako posredno kot tudi povsem neposredno. Sicer pa je to le del tvojega norega načrta.

Gnjes je gljiv eden teden od tistoga časa, gda so se začnoli dnevi dukšati, pa se je začnola zima za štero pravijo ka je astronomska. No, tou pravijo vremenoslovci. Bela pa pravi, ka je tou nikša zima nej. V prejšnji zimaj je ešče nekšo volou moū do žensk, v toj zimi ga pa ešče nika ne lovij. Mogouče zatou, ka so letošnji oreji tūdi nej več takši kak so negda bili.

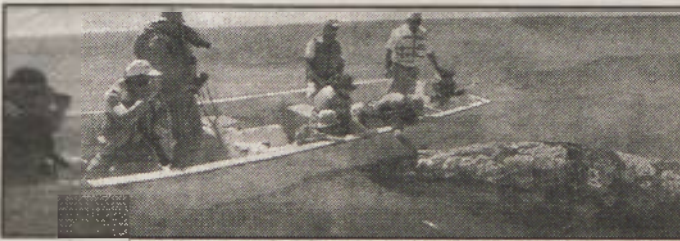
Tūdi 22. decembar je nej več takši kak pred lejti, gda smo se vō metali, pa paradijo špilali, ka nemo v našoj državi (preminoučoj) najbokšo armado na Balkani pa ka nas "niko ne može pobjediti". No nej so nas pobjediti, liki so samo fkorakali na Balkan, pa ešče korakajo soldaki s cejlaga svejta, ka do držali mir pa ešče ka, na Balkani. Zatou se pa mi Slovenci tak trčamo v Evropo ka nas naj ne bi što zamenjo za Balkance, tolači pa premišlavle Bela, samo so lekar Alpa previsiše. No, tūdi čī bi jī što fkrāj odneso, pa tūdi čī bi se taljanska zvinešnja ministrica v našoga zalūjbila, mij letos v Evropo več ne prijdmo - zatou, ka sta do novoga leta samo ešče dva delovniha dneva, mi smo pa v dvej dnevaj nej sposobni nikšoga pravno veljavnoga pismenoga dokumenta fkuš spraviti, tūdi čī bi nan cejlja Evropa pomagala.

Ma dan samostojnosti preminouči tork se je Bela resno zamislo, čī smo samostojni ali smo osamljeni ali se pa samo navidezno trčamo v odvisnost?! V toj sadnjoj beleški v eton leti bi rad od srca zaželo vsen, šteri z Belekona pa z menof broдите pa premišlavlete od vsej tej težav, štere si v glavnon sami nakāplemo, ka bi mirno pa srečno zdravo živel v ton leti 1996, štero nan tak naglo kooj ide.

Brat Džouži

Zivalski vrt za sive kite

Kar 300.000 ljudi vsako leto odpluje k polotoku Spodnja Kalifornija, da bi na lastne oči videli največjega sesalca na svetu. Ko se pojavi kit, občutki ljubiteljev zanihajo med navdušenjem in strahom. Ljudje na čolnu so očarani. Počasi priplava sivi kit k ladji in se pusti božati, potem pa se spet potopi in izgine. Z opa-

zovanjem kitov ustvarijo okoli 7,5 milijona dolarjev prometa na leto. Za potovanje h Kalifornijskemu zalivu je treba v Nemčiji agenciji odšteti kakih 10.000 mark.

Dedek mraz na severu Finske ima čedalje več dela. Njegovo pisarno obišče vsako leto 10.000 ljudi, prejme pa najmanj 400.000 pisem. Zato si je omislil ustrezno posodobitev, ki ga bo razbremenila garaškega pisarniškega dela. Zagotovil si je prostor na Internetu (z njim stopite v stik, če vtipkate ht-tp: // www.mofile.fi), tako da lahko prek E-maila v miru prebira pošto otrok z vsega sveta. In kaj po navadi sprašujejo majhni računalniški navdušenci? »Večino ma hočejo njegov naslov, da bi mu napisali pismo.«

Mnogi si zaradi prostorske ali časovne stiske ne morejo privoščiti domače živali, ki zahteva veliko pozornosti. Idealna rešitev zanje je denimo vodna želva. Najbolje je, da si kupite par - tako bo malima »oklepniko-

ma« življenje lepše. Pa še nekaj dajte v akvarij, ki bo želvin dom. Poleg kakšne veje in nekaj zelenja postavite še dve posodi: prva, večja, je namenjena plavanju, v drugo, manjšo, boste nastavili hrano.

Ribičev
več
kot rib

Kitajci so navdušeni ribiči. Ribolov zanje ni le zabava, temveč tudi priložnost za poceni popestritev jedilnika.

Za simbolično pristojbino je mogoče loviti celo v jezeru sredi Pekinga, kjer pa je ribičev očitno že več kot rib. Kljub vrhunski opremljeni, ki tudi na Kitajskem ni več redkost, je ulov pičeli. Bo pa drugič bolje!

Tigri na Sumatri so ogroženi

Sumatrski tigri spadajo med ogrožene živalske vrste. Ugotavljajo, da jih v divjini živi še nekaj sto, 200 pa jih imajo v živalskih vrtovih po vsem svetu. V živalskem vrtu v Sydneyju so še posebno ponosni na šest tednov stare mladiče.

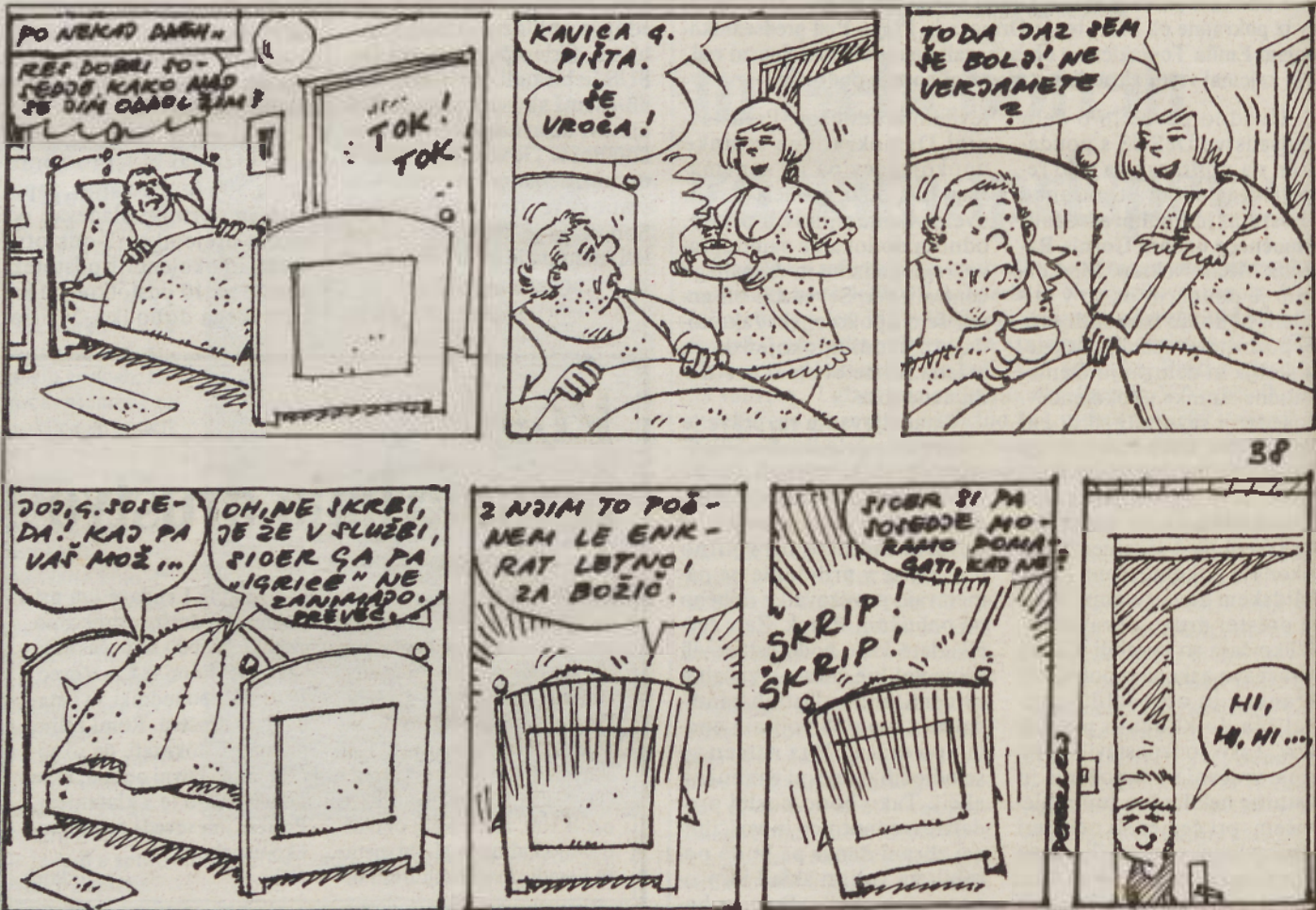
Samomor številka 1000

Z znamenitega mostu Golden Gate v San Franciscu se je pred nedavnim pognal v smrt 1000. samomorilec, 25-letni Eric Atkinson.

75 metrov globoko je tresil ob vodno gladino, ki je ob doskoku s takšne višine trda kot beton. Prvi samomorilec je bil leta 1937 vojni

veteran Harold Wober, star 47 let. Za samomorilce ni privlačen le Golden Gate Bridge, ampak tudi londonski Tower, pariška cerkev Notre Dame in dunajski mostovi čez Donavo. Vendar v teh primerih oblasti ne dajejo podatkov o številu tistih, ki so si prostovoljno izbraли smrt.

Veterani Rdeče armade so zgoreli nad reklamnim oglasom v ruskih časnikih: neuporabne sovjetske rakete bodo namreč kmalu prodajali kot strašila za ptice ali vrtno skulpture, in sicer po 300 mark za kos. Ceno je določila moskovska uprava za protiletalsko obrambo in hkrati pojasnila, da je nekdanje srhljivo orožje, ki je ustihalo ves zahodni svet, sila primerno za ozaljšanje okolice ruskih počitniških hiš. Iz raket so odstranili gorivo in razstrelivo in jih napolnili s peskom.

Zaščitni škornji

Ko je 39-letni singapurski izumitelj Andrew Vaz na tamkajšnji patettni urad prinesel te »minoodporne« škornje, so se mu najprej smejali. Preizkus pa je pokazal, da zadeva deluje. Škornji, narejeni iz keramičnih vlaken in drugih zaščitnih materialov, res varujejo pred poškodbami ob eksploziji pehotne mine. Za zdaj jih izdelujejo le v Singapurju, zanimanje pa so pokazali že v mnogih drugih državah. Glede na podatke o milijonih min, ki so raztrese ne po vsem svetu, bodo ti škornji verjetno kmalu postali del obvezne vojaške opreme.

Rastline, ki čistijo zrak

Navadni bršljan se z nekaj metrov dolgimi poganjki plazí iz svoje posode in išče opore, po katerih se lahko vzpenja le malokatera vrsta sobnih rastlin. Razrašča se lepo in raznoliko, temnozeleni listi so razvejeni. Druga vrsta ima rumenozelene liste ali pa takšne, kot da bi imeli sončne pege. Ta rastlina vpija strupeno organsko raztopino benzol, ki je v izpušnih plinih avtomobilskega bencina. Zato je rast bršljana smiselna v vežah, na stopniščih, pač tam, kjer obstaja možnost, da pridejo s preprihom v hišo nezdravi plini. Pozimi naj bo bršljan na hladnem, okoli 12 stopinj C; potrebuje malo svetlobe. V topli sobi ga napadejo pajki in listne uši. Živikasta kosmuljka, bolj znana pod imenom klorofitum, se pogosto razrašča s poganjki, ki jih lahko kot podtaknjence gojimo dalje. Najpomembnejši med vlažilci zraka je cyperus, ki je vi-

deti kot okrasna močvirska trava oziroma poltrava. Poznamo je po dokaj neobičajnem načinu razmnoževanja. Bilko odrežemo in postavimo narobe obrnjeno v kozarec z vodo. Steblo mora gledati iz vode, sicer lahko začne plesniti. K rastlinskimi uničevalcem škodljivih snovi prištevamo tudi mnoge vrste fitodendrona, ki ob pravilni negi ustvarjajo v sobi ali v zimskem vrtu toplo vlago. Dobra vlažilka zraka je tudi sobna lipa, ki ima svetlozelene kot žamet mehke liste. Za lepo rast potrebuje dovolj vode, saj precej hitro raste in odpira svoje belorumenecvetove. Sobne rastline nam predvsem v zimskih mesecih lajšajo bivanje v prostorih s centralnim ogrevanjem in zavarujejo sluznico pred izsušitvijo. Tako preprečijo razna zimska obolenja in z razstrupljanjem zraka blažijo civilizacijske napake.

Izdelajte ptičjo hišico

Vse, kar potrebujemo za izdelavo idealne ptičje hišice, so ostanki lesa iz domače delavnice, navodila za delo in nekaj

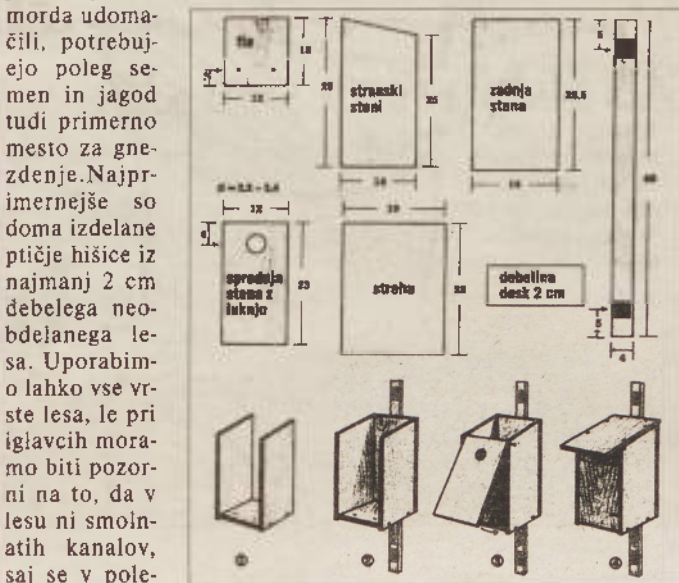
nasvetov. Velikih starih dreves, grmovja in divjega rastlinstva je čedalje manj. Ptičke, vsaj nekatere, so tako zgubile svoj avtohtoni prostor. Da bodo sinice, pogorelčki in muharji spet obiskovali vaš vrt, na katerem je dovolj hrane, in da se bodo

oporo, ko zapuščajo gnezdo.

Kam obesiti hišico, je odvisno od vrste ptice – duplarji se naselijo samo v hišicah, ki visijo najmanj 3 metre od tal, sinice marajo tudi take, ki visijo v višini oči. Vsekakor pa morajo biti varne pred mačkami, kunami in roparicami, hkrati pa ne smejo biti izpostavljene žgočemu soncu in dežju. Okno naj bo obrnjeno proti jugovzhodu, tako da je ptici dostopno tudi v prostem letu. Manjše ptice potrebujejo za vzlét meter do dva, večje pa tri ali več.

Čim prej obesimo hišico, tem bolje, saj lahko ptice v njej tudi prezimijo pa tudi spomladi se raje vselijo v hišice.

Najpreprosteja in najbolj vsestranska je hišica za sinice, ki jo naredimo po tem načrtu. Vano se bodo naselile modre sinice, sinice mlakarice, čopke, br-

ola zmečka in lepi na perje ptic. Predvsem notranjost hišice mora biti hrapava, da mladiči v hrapavih stenah najdejo

glezi, pogorelčki in belovrati muharji. V načrtu imate vse elemente, le dela se morate lotiti sami, pa veliko sreče.

Kuhajte z nami

Nadevana telečja pečenka

Najboljšo pečenko pripravimo iz telečjega hrbta. Če se odločimo za nadevano pečenko, vzamemo zareznični del skupaj s potrebušvino. Menimo, da je ledvična pečenka primerna tudi v prazničnih dneh, ko je visokokalorične hrane v izobilju.

Za njo potrebujemo približno 1,5 do 2 kg težak kos ledvenega dela s potrebušvino. Ledvico odstranimo. Iz mesa poberemo kosti in jih položimo v pekač, kjer bomo pekli pečenko. Solimo. Debelejši del mesa previdno plosko prerežemo, a pazimo, da ne naredimo lukenj. Kos razširimo, kolikor je mogoče, in ga na notranji strani namažemo z nadevom.

Trdno zvijemo v rulado in povijemo s poparjeno bombažno vrvico. Rulado položimo na kosti in jo prelujemo z žlicami vročega olja. Med kosti podlijemo zajemalko vroče juhe ali vode. Dalje pečemo kot vsako drugo pečenko. Pečenki odlijemo masčobo, pridenemo košček masla, v skodelici vode ali mrzle juhe razmešamo kavno žličko škroba. Ko prevre, prilijemo žlico belega vina in žlico goste kisle smetane.

Zraven ponudimo zdrobov narastek in solato.

Nadev: 1/2 namočene in ožete bolj suhe žemlje, en rumenjak, drobno naribano šalotko, 6 dag prekajene drobno sesekljane šunke, sol, poper, timijan, žlica belega vina. Vse premešamo.

Cilka Sukič

V prednovoletnem času, ko pokajo petarde – psi pa se jih prav panično bojijo – se marsikatera prestrašena žival izgubi, ker pobegne pred pokanjem. Tavajoči psi so lačni in žejni; če se jih ne bojite, jim ponudite vodo in hrano, to pa je tudi eden od načinov, kako zadržati izgubljenega psa. V Sloveniji je že postala praksa, da radijske postaje oddajajo

sporočila o pogrešanih psih, zato najditelju priporočamo, da odda obvestilo na najbližjo radijsko postajo. Lastniki pogrešanih živali naj se čim prej pozanimajo pri bližnji veterinarski postaji, kinološkem društvu, ali je njihov štirinožec nemara že najden. Čakanje, da bo pogrešani pes prišel domov, se največkrat izkaže za nekoristno in nesmiselno.

V tem času potrebujete veliko vitamina C. Uživate veliko zelene paprike, presne ali v solati, potrese s svežim peteršiljem. Srednje velika paprika ima več vitamina C kot kilogram limon ali pomaranč. Vsaj enkrat na dan se savnjajte, če pa to ni mogoče, si pod domačo prho vsako jutro privoščite zdravilno knajpanje – izmenično oblivanje telesa s hladno in toplo vodo. Če se zanašate na preventivo v obliki vitaminskih tablet in drugih naravnih preparatov, pazite, da jih boste zaužili pred 22. uro, v tem času namreč najmočnejše delujejo na organizem. Gibajte se, sprehajajte, ukvarjajte s športom. Pozimi je to še kako potrebno, kajti šport krepi obtok in dihalo, gibanje oskrbi celice s svežim kisikom. V stanovanju naj ne bo pretoplo. Pri 20 stopinjah Celzija se boste prav dobro počutili. Centralno ogrevanje zrak izsuši, zato poskrbite za vlaženje; če nimate posebnega vlažilnika, obesite na radiatorje mokre krpe. Priporočljivo je tudi, da prostore vsaj trikrat na dan dobro prezračite.

SESTAVIL NAPOV NAPAST	NEKŠI TV KOMIK IN MODER- TOR	STROJ NA ELEK- TRON POGON	SPROTA MEVZA	MAKEDON- SKO KOLO	IZDELAVA- LEC IGEL	SMOV ZA NETERJE OGNJA	SLADEK JUZNI SAD
DRAMSKA ALI LITERARNA JUNAKINJA							
SMOV, JO POVZROČA ALERGIJO							
UPOR, VSTAJA RAZKA- CENOST							
IZRAELSKA LUKA (JAKON)				REKA IN DEPARTMA V FRANCIJI			
LEV TROČO			KURNO AVTOR ROMANA JARIANA				
NEKŠKO IME ZA RENO DRAVO					SREDNJE VITELJA		
STAREJŠI BRITANSKI POPEVKAR (TOM)					ČISTOČA	ROMAN HANS HABEA	VELIKA PTICA LJETA, KI LOVI MISI
USTVAR- JALEC UMETNIN							
ZVST JAZZOVSE GLASBE					KRILLO RIMSKE LEGIE		
NADJA TILLER					OČE		
DREVO IN NJEKOV UZITNI SADOV			ŠPORTNA TEKMA V ANITRI				
PEŠNICA MUSER			KOSTER			ANDRE AGASSI	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – vodoravno: ekseget, Niagara, arbi-ter, l, opeka, nart, CN, dl, vit, večerja, Amintas, Jani, Sn, gvaš, Edomiti, tamarak

**JEKLO
TEHNA**

d.d. MARIBOR

PRODAJNI CENTER

MURSKA SOBOTA

Cvetkova 2a

tel.: 31 760

**Srečno in vse dobro
v letu 1996!**

JEKLOTEHNA OSTAJA Z VAMI IN ZA VAS!

Veselim se vašega obiska!

Glasbene lestvice

LESTVICE LETA 1995 NA MURSKEM VALU

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH

SKLADB NA MURSKEM VALU

1. SCATMAN - John Scatman
2. HAVE YOU REALLY LOVED A WOMAN - Bryan Adams
3. ZOMBIE - The Cranberries
4. HYPNOTISED - Simple minds
5. BACK FOR GOOD - Take That
6. AN ANGEL - The Kelly Family
7. SOMETHING FOR THE PAIN - Bon Jovi

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE

1. PRISLUHNI MI - Darja Svajger
2. KAKO MI ZADIŠIŠ - Andrej Sifrer
3. JOUZEK - Vlado Kreslin in Mali bogovi
4. POTEPUH - Pop Design
5. EN GLAZ VINA MI DEJ - Iztok Mlakar
6. LJUBEZEN JE - Faraoni
7. POZABLJAŠ, DA POZABLJAŠ - Be Radio

LESTVICA NARODNOZABAVNO GLASBE

S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. POMEMBNO JE NEKOGA IMETI RAD - Slapovi
2. ČEBELAR - Ans. Lojzeta Slaka
3. ZALJUBLJEN SI - Štirje kovači
4. VSO SREČO SI MI DAL - Fanteje treh dolin
5. PA BREZ ZAMERE - Ptujskih 5
6. VIHRAVO DEKLE - Zoran Zorko
7. LE ODMEVAJ PESEM - Slovenskogoriški kvintet

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 28. decembra 1995, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 52

Glasujem za skladbo:

*tuja

*domaća

*narodnozabavna

Ime in priimek ter naslov:

Gospod Filip se zaljubi

Ko je naše podjetje bilo še samoupravno, smo imeli službo za izobraževanje. Prvi šef te službe je bil zaslužen član kolektiva s tremi razredi osnovne šole! (Prisegam vam, da je to res, da si tega nisem izmislil, da s tem ne želim kaliti ugleda samoupravne družbe, ki me je konec koncev tako dolgo hranila.) Tisti, ki naj bi izobraževal druge, je bil preprosto polpismen človek.

Sedaj v kapitalizmu smo med prvimi ukinili prav to službo in tako pridobili dve pisarni, v katere so se naselili delavci firme Koximp, d. d., iz sosednje ulice. Gre jim namreč tako dobro, da se kljub vsemu še širijo.

Tako smo spoznali tudi novega soseda gospoda Filipa, dobrodušnega moža, ki se je vsem takoj prikupil. Gospod Filip je srednjemajhen človek, zrelih srednjih let, srednje debel, s povprečno plešo. Skratka, človek brez posebnosti! Edino njegova prijaznost in vljudnost sta ga dvigali nad povprečje.

Ta gospod Filip pa se je zaljubil v našo sodelavko Anico s konca hođnika. Ob njegovih šestdesetih pomladih je kar zbledelo njenih petindvajset. Bila je izredno mila deklica, vitka, lepa, prijetna. Neka čudna bolezen, katere ime je bilo tako nenavadno, da si ga nihče ni mogel zapomniti, jo je delala še prosojnejšo in milejšo.

Gospod Filip ji je začel dvoriti izredno previdno, po klasični metodi, brez vsiljivosti. V bistvu je bil le prijazen, mogoče malo več kot prijazen.

Kljub temu, da smo Filipa spoštovali in se nam je v bistvu smilil, smo mu pripravili grdobijo brez primere. Po tretji neplanirani kavi smo se zbrali Cene Čebula, oba Škrice, Dušan, Francišek iz propagande in jaz.

Cene je rekel odprto: »Filipa bo pobralo, moramo ga rešiti! Kako? Najbrž le tako, da ga postavimo na trdna tla, ki se mu sedaj izmikajo.«

»Kako bi to naredili?« je zanimalo Dušana.

Potem so padali predlogi, nobeden ni bil dober. Končno je Cene rekel: »Takole, Dušan naj kot arhitekt nariše projekt s ponudbo za nakup neke knjige. Naslov knjige bo znan – Lepotica in zver. Ob knjigi bodo vsakdanje podobe, ki spremljajo vse knjižne kataloge, in nepravi avtor.

Rečeno – storjeno. Tako je začel nastajati projekt. Med delom nas je presenetil pomočnik generalnega direktorja Konrad Kokodajnsnik. »Se dobro bavate, medtem ko firma propada?«

»Ne,« sem rekel, »pač pa rešujemo človeško dušo!«

Tri dni po dostavi »projekta« Filip ni nikogar niti pogledal, četrti dan pa je vstopil v našo pisarno. Bil je židane volje, prinesel je pol kile kave.

»Hvala, prijatelji, bilo je okrutno, a je pomagalo.«

»Zakaj hvala?« je vprašal Cene in se delal nevednega.

»Pozabimo na vse skupaj, me povabite na kavo?« je rekel Filip, ta dobri človek s sinjimi očmi.

Borivoj Repe

18 pomurskih županov bolj ali manj

Pa je eno leto

LUDVIK KOČAR, župan Občine Kuzma: Županovanje in poštarski poklic imata marsikaj skupnega. Z daljšim nosom hodim naokrog, manj priložnosti zavoham.

Misli, ki ste jim priča, resda niso izrekli najhujših vendarle kanček resnice. Ne pravimo zameri predpraznično razpoloženje pravi čas za hudo svojem ravnanju. Nikomur ničesar ne zameri s katerimi je bilo sodelovanje v letu 1995 na v novem letu 1996. Z željo, da bi se ob karli vas prepuščamo gledanju in prebiranju tola

JOŽE TOPLAK, župan Občine Radenci: Knjiga, iz katere sem se največ naučil, je bila biblija, čeprav je nikoli nisem bral.

JOŽEF KAVAŠ, župan Občine Beltinci: Bolj kot vera v boga je razširjeno - verovanje v »bogovsko« življenje. Najboljši »angel varuh« je še vedno - plava kuverta.

SLAVKO MIHALIČ, župan Občine Sveti Jurij: Šumijo gozdovi domači, veselo v cerkvi zvoni. Ko je stvarnost začela odmevati, so postali gluhi.

MIHA VODENIK, župan Občine Gornja Radgona: Najhuje mi začne voda teči v grlo, če zamočim pri političnih jeguljah. Vseeno pa mi je, kam odteče voda, le da se v vino ne zameša.

ANTON TÖRNAR, župan Občine Črenšovci: Ne vem, zakaj se politiki delijo na levico in desnico, ko pa vsi marljivo delajo z levo in desno. Z nogo, namreč! Še najraje pa se dajejo - na čevlji!

LUDVIK BRATUŠA, župan Občine Ljutomer: Nisem vrgel puške v koruzo, ampak je puška vrgla mene. Nič zato, saj je pomembno, da bomo imeli tudi Prleki svoje zastave.

ALOJZ FLEGAR, župan Občine Cankova - Tišina: Pri streljanju kozlov jo najslabše odnesejo črne ovce. In ker me zadnje dni kar zebe, je skrajni čas, da mi kdo spet malo podkuri ...

ALEKSANDER ABRAHAM, župan Občine Velika Parka: Velika ženska. Velika

rečno prestalo ognjeni krst

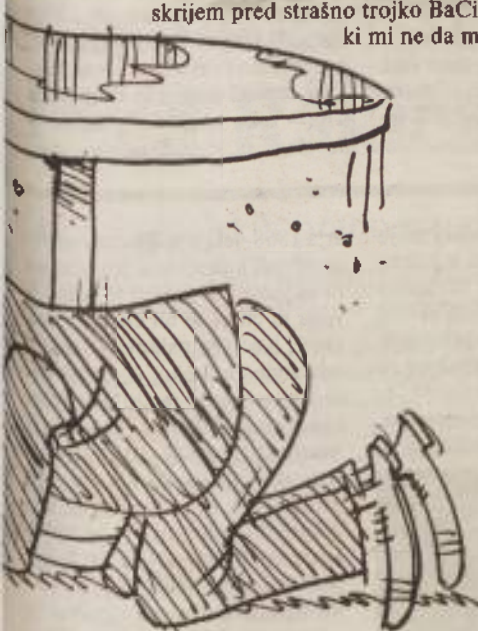
za nami ...

... predstavniki novih občin, toda v njih je
... er je dim, tam je tudi ogenj. Sicer pa je
... zrečene besede in za kasnejši razmislek o
... pričakujemo tudi od pomurskih županov,
... dobro. To naj bi se seveda nadaljevalo tudi
... pripisanih stavkih vsaj malce nasmehnili,
... voletne inventure naših vrlih županov.

JOŽE KOCET, župan Občine Turnišče: Zgodba o uspehu me vsak dan znova sili k smehu: afera za afero se vrsti, a krivcev od nikoder ni in ni!

GERENČER, župan Občine Murska Sobota: Ne levo ne desno, ampak pod mizo! Tam se najlaže skrijem pred strašno trojko BaCiHa, ki mi ne da miru.

Šalovci: Naložbe so kot nepokrite.

FRANC CIPOT, župan Občine Moravske Toplice: Enemu, dvema ali desetim svetnikom še lahko nekako pomagam, a tudi če pomagam stoterim ljudem, kljub temu preostanejo tisoči. Kaj pomaga kaplja medu v veliki čaši žolča?

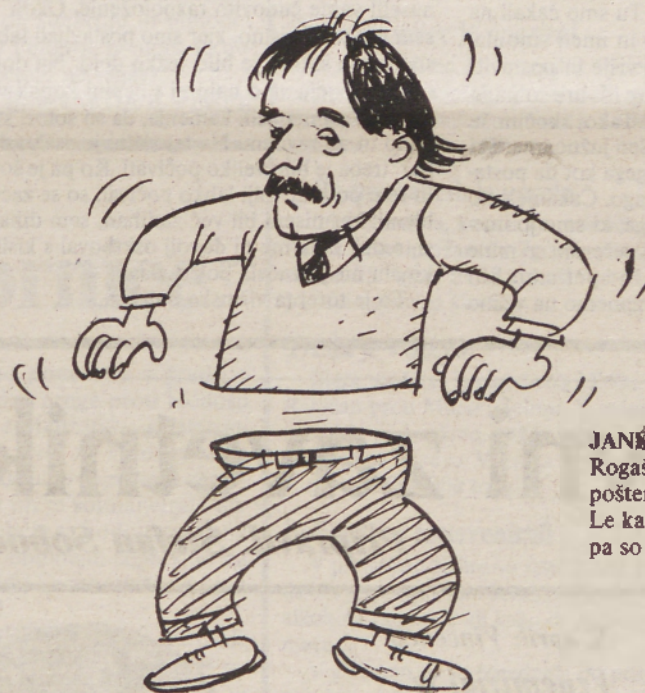
JOŽEF KOCON, župan Občine Lendava: Kmalu bo prišel čas streznitve. Torej se je zdaj treba napiti. Za naprednejšo Slovenijo ... na zdravje!

FRANC ŠLIHTHUBER, župan Občine Gornji Petrovci: Še pravočasno sem se umaknil s potaplajoče se Pomurke barke. Kako lepo je zdaj na trdnih goričkih tleh!

LUDVIK NOVAK, župan Občine Puconci: Za zaprtimi vrati se najpogosteje govori o zapiranju. Nisem kriv, če so se tako odločili svetniki, ki ne želijo, da jim novinarji gledajo v skledo.

JANKO HALB, župan Občine Rogašovci: Če je le mogoče, pošteno, če ne gre, pa drugače. Le kako si ne bi belil glave, ko pa so me očrnilo do temena.

IVAN MARKOJA, župan Občine Odranci: V pogovoru na štiri oči sem ostal brez očal. Tako sem se prepričal, da v politiki ni potrebno, da si kmet, da jih dobiš po buči.

PAVEL NEMET, župan Občine Kobilje: Od vseh izmov najbolj poznam revmatizem. To mi popolnoma zadostuje, saj me drugi izmi niti najmanj ne zanimajo.

8. del ACONCAGUA

Januarja 1995 je Planinska zveza Slovenije organizirala skupino 43 planincev, ki naj bi se povzpeli na Aconcagua (7014 m), najvišji vrh Amerike. V skupini je bilo tudi 7 planincev iz Prekmurja. O vtisih s potovanja piše Janoš Vöröš.

Kmalu se je znočilo in ker je pihal močan veter, smo se hitro porazgubili v šotorih. Tabor je bil približno 2400 m nadmorske višine v dokaj neprijazni skalni pokrajini z močnim hladnim vetrom, pa so kljub temu tu rasle čudovite rože. Vstali smo zgodaj, pospravili šotore in svojo kramo, potem pa so se naši vodniki dogovorili z domačinom, da nam bo s svojimi mulami prinesel del prtljage na višino 3100 m. Vsak je lahko dal 9 kg prtljage na mule in tehtanje prtljage je trajalo celo večnost. Dobili smo tudi pol litra vode vsak, pa ni bila pitna in smo jo morali prekuhati. Tako smo na pot odrinili šele ob

4300 m. Moram povedati, da me je bilo malo strah pred prvim resnejšim srečanjem z višinsko boleznijo, da pa me je tudi zelo zanimalo, kako ta reč izgleda. Težave z višinsko boleznijo se namreč začnejo na 3500 m višine, na 4300 m pa smo jih imeli zagaranirane. Na pot smo odšli zgodaj. Najprej po strmih prašnem grušču, nekaj sto metrov višje pa se je začel sneg. Po snegu je bilo lažje hoditi, ni se ugrezal in v glavnem ni drselo. Sem pa kmalu opazil, da je zrak vedno redkejši. Vedno hitreje sem se zadihal in vedno dlje je trajalo, da sem prišel do sape. Snežišča so bila vse bolj strma in vedno pogostejše sem se moral ustavljati. Z redkim zrakom se človek bori tako, da se med hojo pogosto ustavlja in takrat hitro in globoko diha. Nato spet nekaj deset korakov, pa spet postanek. Med temi postanki sem veliko fotografiral in si ogledoval pokra-

Probležno 300 m visoko, ovce na paši, v ozadju vrh.

čenje, obuvanje, oblačenje je trajalo tudi kakšno uro). Potem se je začel kar strm vzpon do višine 3120 m. Ta del poti gre vzporedno s potočkom, okoli katerega je bujno zelenje, ostala pokrajina pa je v glavnem gola. Na mestih, kjer se potoček široko razlije in razcepi v veliko manjših potočkov, so bujni pašniki za živino. Na višini 3100 m je planinska kočica in tu izvira ta potoček. Tu smo čakali na mule, da nam prinesejo prtljago in imeli smo namen vzpeti se še kakšnih 700 m višje in postaviti tabor. Pa ni šlo tako zlahka! Okrog 15. ure so mule sicer prinesle prtljago, a ne vso. »Tako! skočim še po ostalo!« je rekel gaučo (nekakšen južnoameriški kavboj), nam pa ni preostalo drugega kot da postavimo šotore in čakamo še to prtljago. Čakanje smo izkoristili tako, da smo del prtljage, ki smo jo imeli, odnesli na višino 3800 m. Pred večerom so mule prinesle še preostalo prtljago in spet smo bili opremljeni, da se naslednji dan vzpnemo na višino

živino. Strma vulkanska gmota, črna slaka s položnejšimi jeziki snega, vse okoli. Višje na snegu kot lesene deske navpično štrleči kosi zmrznjenega snega, gosto posejani čez snežišča. Te čudne tvorbe, ki sta jih ustvarila sonce in veter, so zelo značilne za Ande, pravijo jim spokorniki. Zrak je bil vedno redkejši, a časa je bilo dovolj in čudovit razgled je naselil vame čudovito razpoloženje. Okoli 14. ure sem prišel na višino, kjer smo postavljali tabor. Postavljanje šotora je bilo težko delo. Na dokaj strmim pobočju smo najprej s cepini kopali v strmini, nato pa nanosili kamenja, da so šotori stali stabilno in na ravni. Na tej višini je vsako delo naporn, treba je bilo veliko počivati. Ko pa je šotor stal in sem po mili volji lahko počival, so se začeli problemi: ker nisem bil več zadihan, sem dihal počasi, redke zrak me ni dovolj oskrboval s kisikom in kmalu me je začela boleti glava.

To je torej ta višinska bolezen.

Komunistična politika in njene posledice 15.

Mag. Miran Puconja

Ovsa in ječmena se je oddalo nekaj manj, kar pa ni bilo najbolj pravično, ker takrat še ni bilo visokorodnih sort pšenice, stare sorte pa so slabše rodile. Zato so kmetje gojili več ječmena in ovsa.

Nadalje je bilo določeno, koliko zrnja naj bi ostalo pri hiši. Za ravninske vasi, kakršna je tudi Cven, so na člana družine določili 250 kg. V višinskih krajih je na člana družine ostalo manj. Sem je sodilo recimo Radomerje. To razliko, za katero so bili prikrajšani, so jim nadomestili z nakaznicami za nakup živil in blaga. Se pravi, kolikor bolj so bili prikrajšani pri žitnem pridelku, toliko več nakaznic so dobili v primerjavi z ravninskimi vasi.

Oddajo so izvajali krajevni ljudski odbori. V tem je bilo precej liberalnosti. Oddaja živine se je določala na podlagi letnega popisa, zato so ljudje skrivali živino. Ko je šlo za večje kmetije, so rekli: imaš tako veliko posestvo, toliko travnikov, njiv in živine, toliko govejega mesa boš dal. S srednje velike kmetije sem kot kmet moral oddati 1400 kg mesa.

Oddati sem moral 2 teleti in telico. Živino smo gonili v staro ljutomersko klavnico (prej Vreгова). Krava je bila takrat vredna 14.000 dinov. Centralno državno podjetje, ki je odkupovalo živila in živino ter vse, kar je bilo določeno z obvezno oddajo, se je imenovalo NAVOD za mariborsko oblast s sedežem v Mariboru.

Za ljutomerski okraj je za obvezno oddajo predpisane prašiče in živino kupoval ljutomerski Živinopromet, za druga živila je bilo centralno zbirno mesto

pri kmetijski zadrugi v Križevcih pri Ljutomeru.

Notranja sestava cvenske kmečke delovne zadruge

Kmečko delovno zadrugo so sestavljali zadrugniki - gospodarji z ženami. V zadrugi so bile tudi nekatere zadružnice: Alojzija Kovačič, Berta Slavič, Marija Makoter, Antonija Kukolj in Antonija Kovačič. Vse žene pa niso bile zadružnice, recimo Ana Sever. Člani zadruge so bili tudi drugi družinski člani pa tudi vaški proletarci ali polproletarci, ki niso bili zaposleni.

V zadrugo vložena lastnina je postala zadruga in razen ohišnice ni bilo nič več kmetovega. Pridelki so tako povečini šli za obvezno oddajo. Tudi davek se je plačeval le od ohišnice, zadruga zemlja ni bila obdavčena. Zemlje, ki je postala zadruga, niso komasirali, ampak je ostala razparcelirana, tako da je v glavnem vsak dalje obdeloval »svojo«, bolje rečeno nekdaj svojo zemljo. Taka razdelitev je nekako ustrezala smotni razporeditvi dela v okviru obstoječe zasebne kmečke tehnologije. Ničesar namreč ne bi pridobili, če bi vsi orači šli najprej na eno, potem na drugo njivo itd.

Na sosednjem Spodnjem Krapju pa so preorali meje in tako zemljo dejansko združili.

Tudi pridelke so shranjevali v glavnem v »svojih«, sedaj sicer zadrugnih prostorih. Mlatil je prav tako vsak doma; torej z nekdanjega svojega je mlatil vsak doma. In tako je kmeta sedaj mučila zavest, da je v resnici vse to »tuje«. Tako je delo razumel

kot tuje delo in take produkte dela kot tuje produkte. Torej odtujitev v pravem pomenu besede.

Nekaj zadrugnega snopja se je zložilo v velikem Makoterjevem sklednju »pri kuči«. Proso in ajdo so mlatili zmeraj skupaj. Tudi krompir je bil shranjen skupaj v večjih količinah. Na ta način so ga pri obvezni oddaji tudi lažje transportirali.

Tudi delovna opravila so potekala po direktivah. Kurirji aktivisti so z okrožnico obveščali zadružnike o vsakršni delovni akciji s pojasnilom o vrsti in kraju dela, recimo okopavanje koruze, pobiranje krompirja. Delo so vodili in nadzirali brigadirji - za vinogradništvo Adalbert Roškar, za poljedelstvo Stan-ko Kukolj in Stefan Kuhar, za živinorejo Franc Rus. Proti koncu obstoja zadruge leta 1952 je bila brigadirka tudi Elizabeta Vaupotič. Brigadirka za »trudod-neve« je bila Danica Kovačič. (»Trudodan« je bila oznaka za zadrugnikov delovni dan. Povsem jasno je, da je bila beseda ideološka skovanka, saj v duhu socialističnega aktivizma pou-darja dan, prežet s trudom.) Ferdo Magdič je nadziral zlasti delo v vinogradih in bil predsednik delavskega sveta. Pri teh opravil-ih so obvezno sodelovale kmečke ženske - zadružnice s »prosto« delovno silo. Moški so bili bolj vozniki z vprego.

Seveda pri tem skoraj prisilnem delu pravega delovnega časa in discipline ni bilo. Vsak zadrugnik je imel zadrugo knji-zico. V njej so bila po rubrikah razporejena opravila in vsak si je sam zapisal datum in vrsto opravi-la - tako imenovane »trudod-neve«. (se nadaljuje)

Godovni zavetniki

5. del

Pripravil: Štefan Sobočan

2. april: Marija

Služila je kot hotnica

Tu bomo spoznali Marijo Egip-tovsko, ki se je rodila v Aleksandriji v Egiptu, kjer je (430. leta) tudi umrla. Velja kot zavet-nica spokornic in skesanih greš-nic, kar je bila tudi sama. Po izročilu si je kruh služila kot ho-dnica in kot taka se je priplazila tudi na romarsko ladjo, ki je bila na poti v Sveto deželo. Po prihodu v Jeruzalem se je hotela mla-da ženska, ki je prihajala iz krščanske družine in bila tudi krščena, udeležiti praznika povišanja sv. Križa v cerkvi božjega groba, a ni mogla vanjo, ker naj bi jo zadržala nevidna moč in ker ji je notranji glas rekel: »Nisi vredna, da bi videla križ tistega, ki je zate umrl v neizmernih bolečinah!« Marija Egipčanska se je zgrudila na tla in se začela globoko kesati.

S tremi novčiči, ki jih ji je ponudil neznanec, si je kupila tri hlebce kruha in odšla čez Jordan v puščavo, kjer jo je po sko-raj pol stoletja našel menih Zo-sim in ji dal sveto obhajilo.

Umrli je čez leto dni in po-ložili so jo v grob, ki ga je s svojimi šapami izkopal lev. Marijin grob je bil že v 6. stoletju romar-ski cilj.

5. april: Vincencij

Vznemirjal je duhovščino

Vincencij Ferrer je bil redov-nik. Umrli je 1419. leta v Vanne-su v Španiji. Njegove izjave so med duhovščino večkrat povz-ročale ogorčenje, ko pa je trdil, da se bliža konec sveta ali da se je Juda spreobrnil ... Dominikanec je postal s 17 leti, po študiju prejel mašniško posvečenje in delal kot učitelj in pridigar. Med papeškim razkolom se je postavil na stran proti papežu, ki je imel sedež v Avignonu v Franciji. Kot spokorniški pridigar je na oslu potoval po Bretaniji in Norman-diji, obdan s trumami spokor-nikov. Za svetnika so ga razglasili 1458. leta. Časti ga predsem do-minikanski red. Je zavetnik kro-veev, opekarjev, drvarjev, topil-ničarjev; k njemu se zatekajo lju-dje zaradi božjasti, ob glavobolu, v prizadevanjih za dobro poroko, plodnost, za blaženo smrt ...

6. april: Peter

Plačanci so ga zabodli

6. aprila je dan Petra Mučen-ca, rojenega 1205. leta v Veroni v Italiji. Je zavetnik reda domi-

Vincencij. Slika iz 1472 leta v Narodni galeriji v Londonu

nikancev in porodnic, k njemu pa se zatekajo še s prošnjami proti viharju, streli in neurju ter za do-bro žetev. Čeprav sta bila njego-

va starša člana neke sekte, sta ga vzgojila po katoliško in stopil je med redovnike, kjer je kmalu začel opravljati visoke funkcije. Bil je tudi odličen pridigar. Oko-li njega naj bi se zgodilo več čudežev, zato so ga ljubili in spo-štovali. A ne vsi! 1252. leta so ga med misijonarskim popotovan-jem umorili plačani morilci, ki so jih najbrž najeli krivoverci. Med umiranjem je s svojo krvjo napisal na tla: Credo (verujem). Njegove relikvije so v stolnici v Kölnu. V dominikanskem redu poznajo tako imenovano Petrovo vodo, ki je blagoslovljena in naj bi odganjala bolezni pa tudi hudobne duhove.

13. april: Martin

Papež in mučenec

V našem popotovanju od svet-nika do svetnika oziroma od ene-ga godovnega zavetnika do dru-gega ne bomo predstavljali Mar-tina, ki goduje 11. novembra, ko mošt postane vino, saj ga vsi poz-nate, mar ne? Tu bomo spoznali Martina I., rojenega leta 600 v Todiju v Italiji. Za papeža so ga izvolili 649. leta in ga posvetili brez odobritve cesarja Konstan-tina II., zato ga je dal prijeti in v Carigradu so ga obsodili na smrt, vendar so ga pozneje pomilosti-li, a mučili in poniževali, zato je kmalu umrl.

16. april: Bernardka

Prikazala se ji je Marija

Njeno ime in priimek sta Ber-

nardka Soubirous. Rodila se je 17. februarja 1844. leta v Lurdu v Franciji, umrla pa je 16. aprila 1879. leta v francoskem mestu Nevers. Odraščala je v revni mli-narski družini in velikokrat je bila bolna. 11. februarja 1858. leta, nekaj dni pred njenim 14. rojstnim dnevom, je s prijateljica-

11. februarja 1858 se je Bernar-dki prikazala čudovita lepa go-spa

mi nabirala v gozdu suhljad. Ne-nadoma je pred nekaj metrov od-daljeno votlino opazila, da se gr-movje premika, nakar se je prika-zala v zlatu se lesketajočem ob-laku čudovito lepa ženska v be-lem oblačilu in z rožnim vencem na rokah. Bila je božja Mati, ki je Bernardki naročila, naj na tistem mestu zgradijo cerkev in tam pri-rejajo procesije. Pozneje se ji je prikazala še večkrat. 25. febru-

arja 1858. leta ji je Marija naroči-la: »Pojdi k studencu, pij iz njega in se umij!« V votlini je pritekla voda in curek je bil čedalje moč-nejši. Ko si je oslepeli moški z isto vodo umil oko, je spregledal in glas o tem se je širil naokrog, nakar so začeli prihajati romarji. Bernardka je 1866. leta stopila v samostan, kjer je dobila ime Ma-rie Bernard, in se posvečala bol-nikom. Za svetnico jo je 1933. leta razglasil papež Pij XI. Božja pot v Lurd je najbolj znana v sve-tu. Ljudje molijo in prosijo za odzdravljenje. Nekateri naj bi bili uslišani.

19. april: Leon

Nemški papež

Leon IX. se je rodil 1002. leta v Franciji kot Bruno grof von Egisheim und Dagsburg, umrl pa je 52 let pozneje v Rimu. Je zavet-nik organistov in glasbenikov. Škof je postal že, ko mu je bilo 24 let. Vodil je številne sinode (zbo-rovanje duhovnikov). Za papeža ga je 1048. leta imenoval cesar Henrik III. Bil je oster nasprotnik laične investiture (umestitev, po-delitev službe), obnavljal je duho-vniški celibat (neporočenost) in se boril proti simoniji (kupovanje cerkvenih položajev). Obnavljal je samostane in posvetil številne cerkve. Leta 1053 so ga ujeli Nor-mani in zaprli za 9 mesecev. Izpustili so ga marca 1054. leta, nakar je po šestih tednih umrl. Na slikah je često upodobljen v družbi z gobavci.

(Se nadaljuje)

Avstrijci poostrili možnosti za pridobitev univerzalnih dovolilnic

2 : 1 v korist železniškega prevoza – v Avstriji

Kdor dvakrat prepelje tovor prek Avstrije z oprtnim vlakom, lahko potem enkrat pelje s tovornjakom po cesti – Slovenija pri urejanju prometnih problemov še ni v Evropi

V Pravilniku o merilih, postopkih in načinu delitve dovolilnic (objavljen v Uradnem listu št. 45, 4.8.95), ki določa merila, postopke in način delitve dovolilnic za mednarodni cestni prevoz stvari, so za pridobitev univerzalnih dovolilnic za prevoze po Avstriji in za pridobitev dvostranskih in maloobmejnih dovolilnic za prevoze po Italiji določena posebna merila za delitev teh dovolilnic. Predvsem Avstrija (še bolj pa Švica) ima sprejete močne omejevalne ukrepe za prevoze blaga po cestah.

Pridobitev univerzalnih avstrijskih dovolilnic je vezana na uporabo oprtnega vlaka v posameznem obdobju. Prvotno določeno letno razmerje 1 : 1 (prevoz po cesti : oprtni prevoz, dve enosmerni ali ena povratna vožnja) je bilo spremenjeno s sprejetimi spremembami pravilnika (št. 60, 20.10. 95) v korist prevozov po železnici. Torej je potrebno za eno dovolilnico za prevoz po cesti predhodno opraviti dva oprtna prevoza ali dve povratni vožnji.

Druga točka posebnih meril določa, da se za »zelene tovornjake«, ki izpolnjujejo zahteve EURO 1 ali EURO 2 in imajo vgrajeno standardizirano protitrušno zaščito, mesečno izda dodatno ena avstrijska univerzalna dovolilnica.

V tretji točki je nadalje določeno, da se prevoznikom, ki so pre-

jeli tudi dovolilnico CEMT za Avstrijo, za vsako prejeto dovolilnico CEMT od prej navedenih dodatnih namenskih dovolilnic za »zelene tovornjake« odšteje 10 univerzalnih dovolilnic mesečno (najprej je bilo zapisano 5, s spremembo pravilnika pa je določenih deset dovolilnic).

Spremenjena je tudi četrta točka v merilih, in sicer tako, da je sedaj točno določena dimenzija vozila (2,60 m širine in 4 m višine), ki so prevelika za prevoz z oprtnim vlakom, zato se jim torej dodeli ena avstrijska dovolilnica.

Prevozniki prejmejo za uporabo oprtnega vlaka še »nagradne dovolilnice«. Avstrije je takšne ukrepe uvedla z namenom povečanja prevozov blaga z železnico, ki je dokazano bolj ekološki kot prevoz blaga po cestah. Če pa že pridobijo dovolilnice za prevoz po avstrijskih cestah, morajo

tovorna vozila izpolnjevati stroge kriterije tehnične primernosti.

Slovenija ne omejuje tovornega prometa

Zanimivo je primerjati, kaj je Slovenija ukrenila v korist bolj ekoloških prevozov blaga po železnici oziroma na kakšen način je prispevala k izboljšanju prometnih razmer na cestah; v Pomurju si želijo, da bi država uvedla vsaj eno od omejitev: prepoved vožnje po slovenskih cestah tistim tovornjakom, ki tehnično ne ustrezajo predpisom.

Doslej Slovenija še ni sprejela nobenih podobnih spodbujevalnih ukrepov za prevoz po železnici oziroma omejevalnih za prevoz blaga po cestah. Zakaj? Ker še nima izdelane prometne strategije ali ker se mora podrežati potrebam Evropske zveze, ki uporablja ozemlje Slovenije za prevoze blaga v svojo korist od Zahoda proti Vzhodu in nasprotno. Na svojem ozemlju imajo članice Evropske zveze omejitve, vendar Slovenija podobnih omejitev ne sme sprejeti. Menda »poznamo prepoved vožnje težkih tovornih vozil ob nedeljah in ponoči na osnovi odredbe o omejitvi prometa na cestah v republiki Sloveniji (UL RS št. 15, 16.3.1995), medtem ko je v poletnih mesecih prepoved vožnje razširjena tudi na sobote od 6. do 13. ure; tudi prometni sporazum, sklenjen z Evropsko zvezo, vsebuje t. i.

zaščitno klavzulo, ki na primer daje Sloveniji pravico, da kadar se tranzitni promet prevoznikov iz EZ tako poveča, da utegne povzročiti resno škodo cestni infrastrukturi in/ali prometnemu pretoku na oseh JZ/SV in SZ/JV, Slovenija lahko predlaga sprejetje začasnih ukrepov, ki so potrebni za omejitev in ublažitev te škode.« (Valentin L. Furlan, služba MPZ za stike z javnostjo, Delo, Pisma bralcev, 9. 12. 95) Morebiti je Slovenija res sprejela omenjeno uredbo in vključila v prometni sporazum tudi »zaščitno klavzulo«, vendar ne od uredbe in ne zaščitne klavzule ni nobene koristi, če so določila zapisana le na papirju. V Pomurju lahko vsi udeleženci v prometu zadržijo, da se določila ne izvajajo: tovornjaki vozijo najpogostejše prav ponoči, ne glede na dan ali letni čas so ta tuja vozila (večina je tehnično neprimerna) na magistralni cesti, ki je povsem neprimerna za mednarodni tovorni promet, saj je preozka, pešci pa v vaseh nimajo na voljo ustreznih pločnikov. Kako poteka promet po cesti M 10-1 na še nerekonstruiranih in neobnovljenih odsekih ob slabih vremenskih razmerah, na primer obilnem sneženju, je težko opisati. Vsem, ki govorijo, da v Sloveniji ni razlogov za sprejemanje omejitvenih ukrepov, predlagam, da ob naslednjem sneženju poskušajo priti v Mursko Soboto; če bodo imeli srečo, bodo za prehod čez znameniti petanjski most potrebovali le eno uro. Kljub prepovedi vožnje tovornjakarji po pomurskih cestah vozijo ob sneženju in ponoči, kajti za Pomurje predpisi in določila očitno ne veljajo!

BERNARDA B. PEČEK

Zgodilo se je ...

Sopotnik se je smrt to ponesrečil

V minulih prazničnih dneh se v Pomurju ni zgodilo veliko nesreč. Bodi tako tudi v dneh, ki so pred nami! Žal pa pretekli teden le ni minil brez tragedije. V sredo, 20. decembra, okrog 15. ure se je v Veržetu zgodila manjša prometna nesreča, na katere ogled so seveda prišli policisti. Ko so delo sklenili in pospravili opremo, je eden od udeležencev nesreče zaustavil mimo vozeči kombi, da bi voznika zaprosil, če bi njegov avto potegnil na cesto. Ko je voznik kombija Marjan M. zaustavil na sredini cestišča, je za njim iz smeri Križevcev pripeljal osebni avto z neprimerne hitrosti, ki ga je vozil 41-letni Milan Boljković iz Križevcev pri Ljutomeru. Policist, ki je ravno pospravljali tripan znak za označevanje posebnih dogodkov na cesti, ga je poskušal z roko zaustaviti, a je voznik z nezmanjšano hitrostjo nadaljeval vožnjo mimo njega in mimo ob robu ceste parkiranega policijskega avtomobila, ki je imel prižgano modro rotacijsko luč in utripalke, in trčil v kombi. Od tam ga je odbilo v jarek, kjer se je avtomobil prevračal in po 50 metrih obstal na cesti. Voznik je med prevračanjem padel iz avtomobila in se lažje poškodoval, sopotnik v njegovem avtu, 41-letni Slavko Pertoci iz Černelavec, pa je dobil tako hude poškodbe, da je zaradi njih umrl v razbitinah avtomobila. Škode na vozilih je za 1.600.000 tolarjev.

Delovna nezgoda na gradbišču

Na gradbišču novega poslovnega objekta v ulici Staneta Rozmana v Murski Soboti se je 20. decembra ob 12.30 uri zgodila nesreča pri delu. Franjo T. iz Murske Sobotice je s skupino sodelavcev polagal opaže v četrtem nadstropju, neprevidno je stopil na rob betonske plošče, izgubil ravnotežje in padel tri metre globoko v spodnje nastropje ter si hudo poškodoval hrbtenico.

Vlomil v samopostrežbo

Sredi preteklega tedna je nekdo vlomil v samopostrežno trgovino ljutomerske Vesne v Križevcih pri Ljutomeru in odnesel različno blago v skupni vrednosti 350.000 tolarjev. Vlomilec je »operiral« ponoči in ga še iščejo.

Deklica se je hudo ranila

Anton M. iz Murske Sobotice se je peljal z osebnim avtom po lokalni cesti v Predanovcih proti Polani. Nenadoma je z voznikove leve strani pritekla na cesto 6-letna S. H., ki pa se ji kljub izmikanju in zaviranju ni uspel popolnoma izogniti; deklica se je ob trčenju hudo ranila.

Vlomilec v otroškem vrtcu

V času med 18. in 19. decembrom je doslej še neodkrit porednež vlomil v prostore vzgojno-vasrvene enote Štefana Kovača v Murski Soboti in ukradel razne predmete v skupni vrednosti 25.000 tolarjev. V prostoru se je splazil skozi priprto okno.

Še en vlomilec je operiral

V noči s 24. na 25. december (torej na sveti večer) je nekdo skozi vrata vlomil v prodajalno v Bučevcih in ukradel večjo količino cigaret, kave in dve jakni. Lastnico prodajalne Ano K. je oškodoval za najmanj 100.000 tolarjev.

V Radmožancih je gorelo

26. decembra, kmalu po polnoči, je zagorelo gospodarsko poslopje Ane S. v Radmožancih. Zgorelo je ostreže, razno kmečko orodje, seno, slama, 25 zajcev in 10 kokoši. Vzrok požara še raziskujejo, ugotavljajo pa tudi dejansko škodo.

Trčila je v drevo

Blaženka Č. se je v sredo ob 23.40 uri peljala z osebnim avtom iz smeri Rakičan proti Murski Soboti. V ovinku je zaradi neprilagojene hitrosti zapeljala na bankino, nakar jo je zaneslo čez vozišče na kolesarsko stezo, nato pa v drevo. Voznica se je hudo poškodovala, škode na vozilu pa je okrog 1.000.000 tolarjev.

Policisti so intervenirali

V prejšnjem tednu so spet iz več krajev Pomurja poklicali policiste, da bi v gostiščih in na domovih pomirili vročekrvneže, ki so pod učinkom alkohola razgrajali ali kako drugače maltretirali goste oziroma svoje domače.

V glavnem so se poredneži ob prihodu uniformirancev (in »maric«) pomirili, dva pa so le odpeljali in pridržali do izteznitve. Š. S.

Sreča v nesreči bi lahko dejali za nesrečo Borisa T., ki je zaradi neprimerne hitrosti v bližini BTC v Nemčevcih zapeljal s ceste, nakar je vozilo obtičalo na strehi, voznik pa je imel srečo, saj se ni hudo poškodoval. Gmotna škoda: 300.000 tolarjev. – Fotografija: J. Z.

Poroke

V upravnih enoti Murska Sobota so se poročili: Bojan Bertalanč, kmetovalec, iz Strukovec in Irena Kosajnič, natakarica, iz Strukovec; Bojan Kolmanč, strojni tehnik, iz Murskih Črnc in Lidija Poldauf, šivilja, iz Murskih Črnc; Karel Bertalanč, živinski tehnik, s Cankove in Bernarda Barbarič, tekstilna konfektionarka, iz Peskovec; Branko Kolmanč, rezkar, iz Borejec in Sabina Sapač, natakarica, iz Lemerja; Janez Čontala, policist, iz Sebebovec in Darja Kocet, kmetovalka, iz Sela; Stanko Sočič, delavec, iz Krnec in Darinka Vogrincič, upravna tehnica, iz Krnec.

Čestitamo!

Zaželjeni »izredni dogodek« na železniški progi

Pred Rakičanom končno zapornice

Od 59 nivojskih prehodov ceste in železnice v Pomurju je 11 prehodov opremljenih z zapornicami

V sredo, 20. decembra 1995, so nekaj pred 15. uro prvič zazvile signalne naprave pred nivojskim križanjem ceste in železnice v Rakičanu. Zapornice so se spustile in mimo je pripeljal vlak. Trenutek, na katerega so dolgo čakali domačini in vsi, ki imajo kakršenkoli opravke na posestvu ali letališču, kajti prav na tem križišču ceste in železnice je bilo v preteklosti največ prometnih nesreč.

Na 38,5 kilometra dolgi progi Murska Sobota-Ljutomer-Ormož je kar 59 nivojskih prehodov, le 10 jih je bilo opremljenih z zapornicami, kar 49 pa zgolj z Andrejevim križem. Slovenske železnice imajo avtomatsko zavarovanih 210 prehodov, mehanično 72 in pasivno 785 prehodov. Takšen pasivno zavarovani prehod je bil tudi v Rakičanu, namestitev zapornic pa bi bila nujna tudi na drugih nevarnih križiščih, npr. v Lukavcih in Gornji Radgoni. Na tem majhnem območju železniškega omrežja v Pomurju, kjer vozi vedno manj vlakov, je bilo v zadnjem letu kar 9 večjih železniških prometnih nesreč, 4 s smrtnim izidom. Razmere v Pomurju so torej povsem drugačne kot drugod po Sloveniji, kjer je bilo od 1. 1. 1993 skupno 86 »izrednih dogodkov« oziroma nesreč, od tega 60 na zavarovanih prehodih in le 26 na pasivno označenih prehodih.

Slovenske železnice si v skladu z nacionalnim programom in programom zmanjševanja cestno-železniških križišč trudijo, da bi število nevarnih mest zmanjšali na minimum. V dolgoročni program je bilo vključeno tudi križišče v Rakičanu, vendar so se na pritisk javnosti in lokalne oblasti odločili za predčasno ureditev problematičnega križišča, kjer je bilo veliko nesreč. Pogodbo o sofinanciranju so podpisali novembra, tako da je lokalna uprava s pomočjo zavarovalnic pokrila polovico stroškov. Ti pa niso tako majhni, saj stane oprema križišča s signalizacijo in zapornicami skoraj toliko kot gradnja podvoza ali nadvoza. Vrednost vseh del je bila 35,7 milijona tolarjev, avtomatsko napravo je izdelala družba ISKRA SISTEM1, dela so izvedli delavci PAP AVTOMATIKA Ljubljana, nadzor pa je opravljala Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomu-

nikacijskih naprav Celje. Oprema križišča z zapornicami še ne pomeni, da je zagotovljena 100-odstotna varnost in da ne bo več nobenih nesreč. Prav tako to ne bo oviralo gradbenih del na po-

PRIZNANJA ZASLUŽNIM AKTIVISTOM CZ – V Občini Gornji Petrovci so se med prvimi odločili, da najzaslužnejšim aktivistom civilne zaščite v zadnjih 15 letih, ki so bili na vodilnih mestih v štabih CZ, poverjeniki po vaseh in vodje enot prve medicinske pomoči, podelijo posebna priznanja. Na slovesnosti v turističnem domu Pindža v Gornjih Petrovcih, ki sta se je udeležila tudi predstavnika soboške izpostave ministrstva za obrambo Dušan Grof in Slavko

Jauk, je župan Občine Gornji Petrovci Franc Šlihthuber izročil plaketi kot najvišji priznanji patronažnima sestrama Mariji Došen (na sliki) iz Gornjih Petrovec in Erki Časar iz Križevcev. Zlate medalje so prejeli: Aleksander Balek iz Neradnovca, Emil Kerčmar iz Peskovec, Tibor Šebök iz Domanjševca in Janez Vukanič iz Košarovec. Poleg tega je srebrne medalje prejelo 10 posameznikov, razdelili pa so tudi 15 bronastih medalj in 30 častnih znakov civilne zaščite. Ob tej priložnosti so pripravili tudi kulturni program, v katerem so sodelovali Aleksander Bencik st. iz Gornjih Petrovec ter Sergeja Sukič in Ciril Kozar iz Martinja. M. JERŠE

SOS

telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82,
od 18. do 23. ure.

Anketa

Med zadovoljstvom in razočaranjem

Končan je bil jesenski del prvenstva v drugi moški in ženski rokometni ligi, kjer sodeluje pet pomurskih ekip: Pomurka iz Bako-vec; Polet iz Murske Sobote in Krog pri moških ter Bakovci in Črenšovci pri ženskah. Kako so pri posameznih klubih zadovoljni s prvim delom prvenstva in kaj si obetajo od nadaljevanja tekmo- vanja, o tem smo se pogovarjali z nekaterimi najodgovornejšimi v klubih.

Štefan Buzeti - teh. vodja RK Pomurka Bakovci: »Če se spomnim težav, ki smo jih imeli pred začetkom tekmovanja, finančnih in organizacijskih, saj so nam močnejši klubi hoteli odkupiti nekaj igralcev, pestile so nas poškodbe, zaradi česar smo se tudi odpovedali skupnim pripravam in pokal- nemu tekmovanju, potem smo z drugim mestom lahko zelo zadovoljni. Za ta uspeh smo hvaležni tudi pokroviteljem, ki so nam pomagali. Od tekmovanja smo pričakovali uvrstitev med prvih šest moštev, ki bodo v

novi tekmovalni sezoni tekmovala v enotni drugi ligi. Moram pove- dati, da so se nekatere ekipe precej okrepile in da je prvenstvo zelo izenačeno. Naša ekipa je dosegla največ golov, prikazali pa smo tudi odlično igranje v obrambi. Priložnost pa smo dali tudi mladim ro- kometasem, ki se že uveljavljajo. S sojenjem nismo najbolj zado- voljni, saj so nas sodniki nekajkrat oškodovali. S pripravi bomo začeli v začetku januarja in upam, da se bomo dobro pripravili ter dosegli cilj, uvrstitev v enotno drugo ligo.«

Ivay Plej - vodja ekipe ŽRK Črenšovci: »Imamo najmlajšo ekipo v drugi državni ligi, ki nastopa prvič. V tekmovanje smo se vključili z namenom, da si dekleta pridobijo izkušnje, da bi v naslednjih letih lahko pričakovali kaj več. S trenutno uvrstitvijo naše ekipe se ne obremenjujemo, saj se za- vedamo, da so dekleta brez izkušenj in da smo nekatere tekme izgubili povsem po ne- potrebnem. V naši ekipi imamo nekaj zelo talentiranih rokometas, ki se ob dobrem strokovnem delu lahko razvijejo v odlične igralke. Veliko pa si obetamo od ekipe, ki bo sodelovala na državnem prvenstvu kadetinj. Med pripravi na drugi del prven- stva si bomo prizadevali odpraviti slabosti v ekipi, ki so bile opazne v jesenskem delu prvenstva. Mislim tudi, da si je ekipa že pridobila nekaj izkušenj in da bo spomladi igrala stabilneje ter v Črenšovcih ne bo z lahkoto prepuščala zmage drugim.«

Stane Kovačič - teh. vodja RK Polet Mur- ska Sobota: »Pred prvenstvom smo ponov- no angažirali trenerja Jožeta Benka z name- nom, da se ekipa dobro pripravi in si za- gotovi mesto, ki vodi v enotno drugo rokomet- no ligo. Žal smo s premalo uigrano ekipo slabo štartali, saj smo po štirih tesnih pora- zih šele v Hrastniku prišli do točk. Po do- brih igrah in treh zaporednih zmagah smo doma nepričakovano izgubili z Ormožem. Moram pa tudi povedati, da je ekipa Poleta v jesenskem delu prvenstva nastopala osla- bljena, brez dveh standardnih igralcev. Tomaž Rugelj, ki je v vojski, je brez treningov odigral le nekaj tekem, medtem ko je Tomaž Merico Rokometna zveza Slovenije po zaslugi RK Pomur- ke iz Bakovec kaznovala s prepovedjo igranja v jesenskem delu prvenstva. V drugem delu prvenstva bo ekipa nastopala v popolni sestavi, morda tudi z okrepitevami, in upam, da bodo dosegli zaželjeni cilj, to je uvrstitev v enotno drugo ligo.«

Franc Donša - predsednik ŽRK Bakovci: »Po izpadu rokometas Bakovec iz prve državne lige, se je klub znašel v velikih fi- nančnih težavah, tako da je bilo vprašanje obstoja. Ker pa nam nekaterim ni bilo vse- no, kaj bo z ženskim rokometom v Bako-vcih, smo se zbrali zanesenjaki, ki so ostali v klubu, in nekaj novih ter imenovali inia- tivni odbor, ki je pripravil skupščino kluba. Izvoljeno novo vodstvo se je zavzelo lotilo dela. V klub smo ponovno pritegnili tren-erja Adolfa Vargo, ki je žensko ekipo Bako-vec pripeljal v prvo državno ligo, delo trenerja pa opravlja brezplačno. Z rezultati jesenskega dela prvenstva smo zadovoljni, saj smo pristali na četrtem mestu.

Janez Kolmanko - teh. vodja RK Krog: »Z uvrstitvijo po jesenskem delu prvenstva v drugi državni rokometni ligi nikakor ni- smo zadovoljni, saj smo pričakovali veliko več. Za to so objektivni in subjektivni vzro- ki. Dejstvo je, da smo nekaj tekem izgubili s tesnimi rezultati in povsem po nepotre- bnem pa tudi sodniki so nas nekajkrat oško- dovali. Analizirali bomo naše slabosti iz jesenskega dela prvenstva in jih spomladi skušali odpraviti ter izboljšati našo uvrsti- tev.«

Naša uvrstitev bi lahko bila še boljša, če nas sodniki ne bi oško- dovali za nekaj točk. V ekipi smo vključili tudi nekaj mladih igral- k, ki so se že uveljavile. Želeli bi, da bi dobili nove pokrovitelje, da bi tako lažje reševali finančno težavo. Prav tako si želimo, da bo dobi- li primernejši prostor za vadbo in soboški športni dvorani, da se ne bi vozili v Črenšovce.«

Žal cilja, ki smo si ga zadali pred prvenstvom, to je uvrstitev med prvih šest ekip, najbrž ne bomo mogli doseči. Sicer pa mislim, da bo tekmovanje v enotni drugi državni rokometni ligi zelo drago, morda celo dražje kot v prvi ligi. V nadaljevanju prvenstva bomo ekipo še bolj pomladili ter tako dali možnost mladim rokometas- em, da se uveljavijo. Ob tej priložnosti bi rad izrekel zahvalo vsem našim pokroviteljem z željo, da tudi v prihodnje ne bi pozabili na nas.«

Feri Maučec

Najboljše športnice in športniki Slovenije v letu 1995

Spominjamo se samo uspehov

Kajakaši, slalomisti, košarkarice Ježice, Iztok Čop in Brigita Bukovec

Zadnji dan božičnih praznikov je bila zdaj že tradicionalna slovesna podelitev priznanj najboljšim slovenskim športnicam in športnikom ter ekipam v individualnih ter kolektivnih športih za izetakajoče se (športno) leto. Športnike je na vsakoletnem sprejemu najprej pozdravil predsednik države Milan Kučan, nato pa so se napotili v Halo Tivoli, kjer je bila akademija, ki jo je režiral Jan Zakonjšek. Organizator, Društvo šport- nih novinarjev Slovenije, sodeloval pa je tudi Olimpijski komite - zveza športnih organizacij, je podelitev prenesel iz Cankarjevega doma v halo Tivoli, kjer bi se moralo zbrati več gledalcev. Najboljše je izbral izvršni odbor društva, in to skoraj soglasno. Za nas pa je to priložnost, da pogle- damo, kaj so najboljše med najboljšimi naredili za slovenski šport ter svojo in našo mednarodno uveljavitev.

Kajakaši slalomisti

Med ekipami je bilo v indivi- dualnih športnih panogah naj- boljše moštvo kajakašev slalomis- tov na divjih vodah. V ekipi, ki je nastopila na svetovnem prven- stvu v Nottinghamu, so sodelova- li Marjan Štrukelj, Fedja Marušić (oba člana Soških elektrarn) in Andraž Vehovar (Rašica). Bili so drugi, in to je bila že 34. medalja, ki so jo prinesli kajakaši in kanui- sti Slovenije s svetovnih članskih prvenstev. Za 30-letnega Marjana Štruklja, ki je po svetovnem prvenstvu napovedal odhod iz tek- movalne arene, je bila to šesta medalja (eno zlato, tri srebrne, dve bronasti), ki jih je osvojil na svetovnih prvenstvih. Fedja Ma- rušić in Andraž Vehovar, četrti in peti v skupni razvrstitvi svetov- nega pokala, pa bosta imela na olimpijskih igrah v Atlanti pri- ložnost, da osvojita še zadnjo la- voriko za Slovence - medaljo na olimpijskih igrah.

Košarkarice Ježice

Najboljša ekipa v kolektivnih športih v Sloveniji v letu 1995 je Košarkarski klub Ježica, ženska ekipa, ki je v letu 1995 četrtič zapored osvojila naslov državnih in pokalnih prvakinj. V ekipi pod vodstvom trenerja Dražena Grb-

ca so igrale: Mateja Mrzlikar, Katka Krivič, Sergeja Zupan, Sa- bina Felc, Urša Žen, Vesna Spa- lovič, Rankica Šarenac, Nevenka Topolović, Jera Grobčnik in Ljudmila Nazarenko. Igralke Je- žice so bile tretje v polfinalni B- skupini evropskega košarkarske- ga pokala in so si tako v konku- renci najmočnejših košarkarskih ekip Evrope delile 5. do 6. mesto s Costo Naranjo iz Valencije.

Tretja sta Špela Pretnar in Gregor Cankar

V pretekli sezoni je Špela Pre-tnar, naša najbolj vsestranska smučarka alpinka, štirikrat stala na stopničkah za zmagovalce. Zmagala je na finalu svetovnega pokala v Bormiju, v Mariboru na Zlati lisici je bila v veleslalomu druga, v Cortini D' Ampezzo tretja v veleslalomu in tudi tretja v Flachauu v superveleslalomu. Maja letos si je na pripravi na novo sezono še četrtič zlomila nogo.

Gregor Cankar, Celjan, mla- dinski svetovni prvak v skoku v daljavo, je na univerziadi na Ja- ponskem osvojil bronasto me- daljo. Osem metrov je letos pre- skočil 6-krat, od tega dvakrat s

premočnim vetrom v hrbet. Na Sardiniji je skočil 828 centime- torov, kar je štiri centimetre bolje od najboljšega skoka Boruta Bi- lača, vendar mu rezultat ni priz- nan, ker je bil odsežen zunaj športnega štadiona - na mest- nem trgu.

Najboljša v ospredju: Brigita Bukovec in Iztok Čop, foto: Ljubo Stojanović

Druga sta Britta Bilač in Jure Košir

Če nista prva, sta druga. Britta Bilač je bila na svetovnem prven- stvu v dvoranah v Barceloni v skoku v višino druga. Nato si je poškodovala peto in je izgubila vso atletsko sezono. Na srečo ni izgubila volje do treningov in je kondicijo vzdrževala z vajami, ki niso obremenjevale stopala leve noge. V novi sezoni, na olim- pijskih igrah in dvoranskem evropskem prvenstvu, bo imela priložnost izboljšati svoj rekord - strokovnjaki pričakujejo skok čez 204 centimetre.

Jure Košir je v skupni razvrsti- tvu svetovnega pokala osvojil bron- asto medaljo, za Alberto Tom-

bo in Guntherjem Maderjem. Si- cer je ostal brez posamične zma- ge; bil pa je v svetovnem pokalu v slalomu enkrat drugi, dvakrat tretji, v veleslalomu pa dvakrat drugi.

Prvič je bil torej Slovenec med prvimi tremi smučarji na svetu v skupni uvrstitvi.

Najboljša: Brigita Bukovec in Iztok Čop

Brigita Bukovec je bila v letu 1995 prva dama slovenskega športa in atletike, ne glede na ponesrečen nastop na svetovnem prvenstvu v Goteborgu, kjer je namesto pričakovane medalje zasedla osmo mesto. V 22 polet- nih nastopih je 8-krat zmagala, prvič je zmagala tudi na Grand prix tekmi v Lousanni. V Postoj-

ni je postavila državni rekord 12,75 - seveda v teku na 100 metrov z ovirami. Je tretja špor- tica sveta v tej disciplini. Na dvoranskem evropskem prven- stvu v atletiki je bila tretja.

Svetovni prvak med veslači skifisti Iztok Čop je star 23 let, doma je iz Studenci pri Bledu. Z Denisom Zvegljom je dvakrat osvojil naslov svetovnega prvaka med mladinci, na olimpijskih igrah v Barceloni sta bila tretja. Po poškodbi Denisa je Iztok Čop predsedal v skif. Po uspešni sezo- ni 1995 je prišel še čas svetovne- ga prvenstva na Finskem. Iztok Čop se ni ustrašil tekmecev in favoritov, veslal je pametno, tak- tično izredno in v finalu premag- al vse tekmece.

Marjan HORVAT

Sprejem športnikov in športnic

Plakete najboljšim v letu 1995

Župan Mestne občine Murska Sobota Andrej Gerenčer je pri- pravil sprejem za najboljše špor- tnice, športnice in moštva v letu 1995.

Po slavnostnem nagovoru je petim najboljšim, ki so letos do- bili status kategoriziranih špor- tnikov, ter za vidne uvrstitve in dosežke podelil plakete. Te so med športniki prejeli: Borut Hor- vat (kanu), član BD Mura iz Kro- ga in državni reprezentant.

Na evropskem mladinskem pr- venstvu je osvojil srebrno me- daljo, na svetovnem članskem pr-

venstvu v moštveni vožnji pa bron- asto medaljo; Dejan Fujs (od- bojka), član OK Pomurje iz Mur- ske Sobote in državni reprezen- tant in tudi udeleženec kvalifika- cij za svetovno prvenstvo; Daniel Brežič (nogomet), član NK Mu- ra in državni mladinski reprezen- tant; z moštvom Mure je osvojil naslov pokalnega prvaka Slove- nije; Franc Vidonja (trap), član SD Štefana Kovača iz Murske Sobote, državni prvak v strelja- nju na glinaste golobe in član eki- pe, ki je osvojila naslov držav- nega prvaka; Slavko Zec (roko-

borba), član RK Murska Sobota in državni reprezentant ter udele- ženec svetovnega prvenstva.

Športnice: Sonja Roman (atle- tika), članica AK pomurje iz Murske Sobote, udeleženka olim- pijskih iger mladih in evropskega mladinskega prvenstva; Sabina Jakovljevič (karate), članica RK Murska Sobota, udeleženka ev- ropškega mladinskega prvenstva; Marija Števanec (atletika), člani- ca AK Pomurje iz Murske Sobote, državna prvakinja; Katarina Marič (šah), članica ŠD Raden- ska Pomgrad iz Murske Sobote, mojstrska kandidatka; Alenka Ōri (košarka), članica KK Pomur- je iz Murske Sobote in državna reprezentantka, udeleženka ev- ropškega mladinskega prvenstva.

Moštva: Nogomentski klub Mura Murska Sobota, pokalni prvak Slovenije in udeleženec tekmo- vanja v evropskem pokalu. Pokal- ni prvak so tudi mladinci. Klub ima 32 kategoriziranih špor- tnikov; Odbojarski klub Pomurje Murska Sobota, udeleženec ev- ropškega pokala in tekmovanja v interligi; Rokoborski klub Murska Sobota, državni prvak in ude- leženec svetovnega prvenstva; Namiznoteniški klub Murska So- bota, udeleženec evropskega po- kala; Košarkarski klub Pomurje Murska Sobota, uvrstitev v prvo državno ligo. (L. Z.)

Pomurska strelska liga

Vodita Milan Hari in SCT

Že nekaj časa poteka tekmo- vanja v pomurski strelski ligi s se- rijsko zračno puško, kjer sode- luje 12 strelskih družin in 48 po- sameznikov.

Doslej so bila na sporedu štiri kola.

Vrstni red pa je naslednji - ekipno: SCT (4265) 12 točk, Ljutomer (4193) 12, Gančani (4353) 10, Škorpiljon (4308) 10, Bakovci (4245) 8, Coal (4076) 8, Radgona (4066) 8, Dolina (3173) 7, SD Janka Jurkoviča (4104) 6, Črenšovci (4094) 4, SD Kolomana Flisarja Tišina (4066) 4 in Varstroj Lendava (3045) 3 točke.

Posamezno: Milan Hari 1470,

Marjan Balažic (oba Gančani) 1466, Goran Maučec (Bakovci) 1454, Janko Kuzma (SCT) 1450, Iztok Kapun (Škorpiljon) 1449, Borut Filipič (Ljutomer) 1430, Jani Horvat (SCT) 1426, Jože Pucko (Gančani) 1417, Peter Tibaut (Črenšovci) 1411, Si- mon Farkaš (Bakovci) 1407, Mi- lan Cofek (Coal) 1403, Marjan Balaško (Škorpiljon) 1402, Branko Korošak (SD Janka Ju- rkoviča) 1401, Matjaž Čor (Bakovci) 1400, Štefan Majc (SCT) 1389, Georg Peischl (Lju- tomer) 1387, Jožef Kepe (Coal) 1380, Robi Červek (Bakovci) 1379, Sašo Žuman (Ljutomer) 1376 krogov. (T. Horvat)

SKL - ženske Pomurje predzadnje

V zadnjem kolu prvenstva v slovenski ženski košarkarski ligi je Ježica po pričakovanju premagala Pomurje iz Murske Sobote z 89 : 57 (44 : 23). Pomurje: Ka- rova 3, Cerova 8 (3 : 2), Orijeva 8 (0 : 2), Drožinova 8 (0 : 2), Zotova 23 (3 : 4), Horvatova 5, Jocičeva 2 (2 : 2). Sobočanke so tako izpadle iz prve lige in bodo za ponovno vrnitev morale igrati v play autu, kjer sodelujeta za- dnji dve iz prve in prve štiri iz druge lige. Prvi dve ekipi se uvr- stita v prvo ligo.

Ježica	14	13	1	1084	834	27
Celje	14	12	2	1082	846	26
Maribor	14	9	5	947	898	23
Odeja	14	7	7	958	948	21
Ilirija	14	6	8	962	915	20
Unior	14	5	9	887	993	19
POMURJE	14	4	10	880	994	18
Ježica ml.	14	0	14	728	1100	14

Košarka - V dvanajstem kolu prvenstva v slovenski moški C-košarkarski ligi je Rogla v Zrečah premagala Radence z 89 : 87 po po- daljšku. V regularnem času se je tekna končala 81 : 81. To je bil prvi poraz Raden- čanov. Najboljši strelci pri Radenci: Ulaga 37, Lukič 25 in Bratkovič 8. (BG)

VESTNIK

Namizni tenis

Moravske Toplice za sredino, Radgona za vrh

Po jesenskem delu prvenstva v prvi državni namiznoteniški ligi je ekipa Moravskih Toplic Sobote pristala na osmem mestu, kar je manj, kot so pričakovali pred tekmovalcem. Zato je več objektivnih in subjektivnih razlogov. Sporazumni prestop Robija Benkoviča k Radgoni je bil načrtovan, nihče pa ni predvideval, da bo klub že takoj na začetku ostal

brez prvega igralca Boruta Benka. Tako so morali Sobočani v prvo ekipo vključiti 15-letnega Mirana Solarja, ki do takrat ni odigral niti ene tekme v prvi ligi. Tudi 17-letni Mitja Horvat je v prejšnji sezoni odigral le pet partij in je tudi brez izkušenj. Robiju Smodišu pa se pozna, da precej časa ni nastopal. Tako je vse breme odgovornosti ležalo

na Mirku Ungerju kot prvem igralcu, za kar na začetku tekmovaljanja ni bil pripravljen. Zato ni čudno, da so Sobočani kar pet dvobojev izgubili z najtesnejšim izidom s 3 : 4. Tretji igralec namreč ni bil sposoben dobiti partije v odločilnih tekmah, Unger in Horvat pa se tudi nista ujela, da bi vsak dobil po dve partiji ali da bi vsaj zmagala v igri dvojice na posamezni tekmi. Če so bili nekateri porazi pričakovani od objektivno boljših ekip, si porazov z Radljami in Vesno ne bi smeli dovoliti. Očitno je, da psihološka priprava ekipe ni bila najboljša. V spomladanskem delu prvenstva bi morali uvrstitve za kakšno mesto izboljšati. Zato bodo morali na tekmah pokazati več agresivnosti, volje in želje po uspehu. Najuspešnejša igralca Moravskih Toplic Sobote v jesenskem delu prvenstva sta bila Mitja Horvat, ki je z rezultatom 12 : 4 sedmi

Namiznoteniška ekipa Moravskih Toplic Sobote, članica prve državne lige. Stojijo od leve: Miran Močan (trener), Gregor Kocovan, Miran Solar, Mirko Unger, Robi Smodiš in Mitja Horvat.

igralec, kar je lep dosežek, ter Mirko Unger, ki je z rezultatom 13 : 5 na osmem mestu v ligi. Rezultati drugih igralcev pa so naslednji: Benko 2 : 0, Smodiš 2 : 0, Solar 4 : 12, dvojica Unger - Horvat 4 : 4, Unger - Benko 1 : 0.

Namiznoteniška ekipa Radgone je dosegla po jesenskem delu prvenstva v drugi državni ligi cilj, ki si ga je zaželela pred prvenstvom. Radgončani so namreč pripriljivo zasedli prvo mesto, saj so zmagali le na dveh tekmah, pa še to z najtesnejšim izidom. Pozna se, da sta Boris Rihtarič in Robi Benkovič prvoligaška igralca, ki v drugi ligi lahko zmagujeta tudi z manj treninga. Tudi v spomladanskem delu prvenstva Radgončani prvega mesta ne bi smeli izpustiti iz rok, četudi ekipi Križ in Ere računata na uvrstitev v prvo državno ligo. Najboljši igralec v ekipi je bil Rihtarič, ki je z 18 : 0 tudi najuspešnejši igralec v ligi. Benkovič je z rezultatom 16 : 2 na petem mestu. Drugi igralci pa so dosegli naslednje rezultate: Solar 4 : 2, Brumec 3 : 8, Očepek 0 : 1, dvojica Rihtarič - Benkovič 8 : 0 in Rihtarič - Brumec 0 : 1.

M. U.

Športni obrazi

Lea Mauko šesta na SP

V Eurodisneyju pri Parizu je bilo svetovno prvenstvo v aktivnem šahu za mlade od 14. do 18. leta. Na tekmovalcu je sodelovala tudi učenka osmega razreda Osnovne šole Radenci, 13-letna Lea Mauko iz Radenec, članica Šahovskega društva Beltrans iz Gornje Radgone, in se odlično odrezala. Med 38 udeleženkami je osvojila šest točk in zasedla šesto mesto.

Lea Mauko se je začela ukvarjati s šahom v prvem razredu osnovne šole, navdušil pa jo je oče Ivan, ki je tudi njen mentor. Tekmovati je začela v drugem razredu osnovne šole, ko je na občinskem tekmovalcu v Gornji Radgoni zasedla prvo mesto, na pomurskem pa je bila druga. Vidnejši uspeh je dosegla leta 1991 na državnem prvenstvu za deklice v Ilirski Bistrici, kjer je zasedla drugo mesto. Bila je tudi občinska in pomurska prvakinja. Leta 1993 je na državnem prvenstvu za deklice v Radovljici zasedla drugo mesto in sodelovala na evropskem prvenstvu za deklice do 12 let v Szombatelyu na Madžarskem. Lani je bila na državnem prvenstvu za deklice do 12 let v Mariboru prva in postala državna prvakinja ter sodelovala na svetovnem prvenstvu v Szegedu na Madžarskem. Letos je na državnem prvenstvu za deklice do 14 let v aktivnem šahu v Mariboru osvojila prvo mesto in postala državna prvakinja ter se udeležila svetovnega prvenstva v Franciji, kjer je z osvojenim šestim mestom dosegla svoj največji uspeh. To tembolj, saj je le za eno samo točko zaostala za svetovno prvakinja Gao Chau Thingom iz Vietnama. Tega odmevnega rezultata je bila izredno vesela, kar ji je nova spodbuda za igranje šaha tudi v prihodnje. Za doseženi uspeh pa je vsakakor hvaležna očetu Ivanu in bratu Ivanu, ki sta ji dobra partnerja pri igranju šaha. Za letošnje svetovno prvenstvo se je vestno pripravljala, vadila okrog tri mesece dnevno po dve uri in rezultati niso izostali. Tudi v prihodnje bi rada igrala šah (ne profesionalno), čeprav bo z nadaljevanjem šolanja na soboški gimnaziji manj časa. Upajmo pa, da bo uspešna šolanje in igranje šaha uskladiti in da tudi v prihodnje rezultati ne bodo izostali, saj gre za zelo talentirano šahistko. Feri Mauček

Šah
Števanec in Korpič

Šahovsko društvo Radenska Pomgrad iz Murske Sobote je vsak mesec v letošnjem letu organiziralo hitropotezne turnirje za mladince in mladinke ter dečke in deklice.

V mladinski konkurenci je zmagala Lea Števanec s 14 točkami pred Mihom Gombocem 101, Jožetom Sedonjo

91, Mitjem Kovačem 72 in Nedo Tompa 51 točk.

Med dečki in deklicami je zmagal Borut Korpič z 81 točkami pred Majom Vučko 80, Samuelom Hodoškom 79, Simonom Kolarjem 76 in Boštjanom Hočevanjem 75 točk.

Med dečki in deklicami je na hitropoteznih turnirjih sodelovalo 28 igralcev, v mladinski konkurenci pa 12 šahistov.

Horvatu drugo mesto

V Murski Soboti je bil prvi mladinski TOP 12 turnir, ki ga je odlično pripravil NTK Moravske Toplice - Sobotka. Sodelovalo je 24 igralcev, ki so bili poklicani iz 13 klubov. Med njimi so bili tudi štirje Sobočani, ki so dosegli solidne uvrstitve. Najboljši med njimi je bil Mitja Horvat, mladinski državni reprezentant, ki je v finalu izgubil s prvim favoritom in državnim reprezentantom Petrovčičem (Preserje) z 0 : 2, ki se

mu je tako oddolžil za poraza na letošnjih odprtih mladinskih turnirjih. Četrto mesto je zasedel domačin Miran Solar, kar je njegova najboljša uvrstitev v mladinski konkurenci. Sedmo mesto Gregorja Kocuvana je bilo pričakovano. V drugi skupini je pionir Jure Koščak prvič nastopil v tej konkurenci, zato je lahko z devetim mestom zadovoljen. Najboljši so prejeli lepe pokale in praktična darila. M. U.

Karate - božično-novoletni turnir

Sobočani zmagali v katah in borbah

Karate klub Murska Sobotka je bil organizator 7. tradicionalnega mednarodnega božično-novoletnega turnirja v karateju (kate in borbe). Sodelovalo je 195 tekmovalcev in tekmovalk iz 5 držav. Največ uspeh so imeli gostitelji, saj so zmagali tako v katah kot v borbah. Prva mesta v katah so osvojili: Tina Mlinarič (ml. deklice), Klaudija Madjar (deklice), Zdravko Kovač (malčki), Peter Kaštrun (ml. dečki), Vesna Zadržavac (st. deklice), Nina Gaber (ml. mladinke), Kristjan Vrečič (ml. mladinci), Matej Skandali (st. dečki), Jernej Štefanec (st. mladinci), vsi Murska Sobotka. Drugi so bili: Dejan Novak (malčki), Goran Kološa (dečki), vsi Murska Sobotka. Tretja mesta so zasedli: Nuša Ledinek (deklice), Mateja Recek (st. deklice), Miha Benkič (dečki), vsi Murska Sobotka. Ekipno je v katah zmagala Murska Sobotka z 210 točkami pred Ilirsko Bistrico 45 in Ravnam 25 točk. V borbe je osvojil prvo mesto Kristjan Vrečič (mladinci do 65 kg), drugi pa so bili: Jernej Štefanec (mladinci), Nina Gaber (članice), Tomaž Pivec (mladinci nad 65 kg); tretji je bil Andrej Husar (mladinci nad 65 kg), četrti pa Alojz Cener (čla-

ni), vsi Murska Sobotka. V borbah je ekipno zmagala Murska Sobotka s 60 točkami pred Branikom 30 in Reko 20 točk.

Mali nogomet - SRP
Meteorplast peti

V Slovenskih Konjicah je bil skupni turnir jubilejnega desetega slovenskega revialnega pokala (SRP) v malem nogometu. Med 16 ekipami sta sodelovali tudi ekipi KMN Križevci pri Ljutomeru in KMN Meteorplast iz Ljutomerja. Nogometaši Križevci so z enim remijem v skupini zasedli četrto mesto. Več uspeha so imeli nogometaši Meteorplasta, ki so v močni skupini zasedli drugo mesto in izločili dvakratne zmagovalce Talce iz Maribora. Neodločeno pa so igrali z ekipami Elektro Rogič (0 : 0), Zdenex

meru in KMN Meteorplast iz Ljutomerja. Nogometaši Križevci so z enim remijem v skupini zasedli četrto mesto. Več uspeha so imeli nogometaši Meteorplasta, ki so v močni skupini zasedli drugo mesto in izločili dvakratne zmagovalce Talce iz Maribora. Neodločeno pa so igrali z ekipami Elektro Rogič (0 : 0), Zdenex

Mila (1 : 1) in Cariocami (2 : 2). Prvaki so postali nogometaši Petrovie iz Ptuja. Meteorplast je zasedel 5. do 8. mesto. Na fotografiji nogometaši Meteorplasta. Stojijo od leve: Kajdič (trener), Žuman, S. Novak, S. Makoter, Copot in Šoštarčič (teh. vodja); čepijo: Hošpel, Vozlič, Stojko in Kosi. Manjkajo: J. Makoter (predsednik) in D. Novak. (N. Š., fotografija: D. T.)

Atletika

Uspeh Pomurcev

AD TAM iz Maribora je bil organizator božično-novoletnega teka po mariborskih ulicah. Teko so se udeležili tudi pomurski tekači in se dobro odrezali. V teku na 1.350 metrov je zmagala Mojca Meglič (TS Radenska), Slavko Kumeč pa je bil pri moških peti. Mojca Meglič se je izkazala tudi

Rokoborba

Visok poraz
Mlekoprometa

V zadnjem kolu prvenstva v državni rokoborski ligi je Keor iz Razvanja visoko premagal Mlekopromet Ljutomer s 35 : 6. Edino zmago za Mlekopromet je dosegel D. Žnidarič. (NŠ)

M. SOBOTA	8	7	0	1	208	98	14
Razvanje	8	6	0	2	230	89	12
LJUTOMER	8	4	0	4	142	178	8
Maribor	8	2	0	6	125	191	4
Lenart	8	1	0	7	87	236	2

II. DRL - moški

Radeče	10	8	2	0269	227	18
POMURKA	11	8	1	2319	256	17
Lisca	11	6	4	1285	251	16
Drava	11	7	1	3296	271	15
Gorenje B	11	7	1	3281	272	15
Ormož	11	4	1	6264	263	9
Celje	11	4	1	6308	319	9
V. Nedelja	11	4	0	7259	268	8
Dol	11	3	2	6283	310	8
POLET	11	3	1	7250	265	7
Brežice	10	3	0	7224	292	6
KROG	11	0	2	9274	318	2

PKL - moški

Rezultati - 7. kolo

Claudia shop	: Brod	121 : 44
Sebeborci	: Lindau	68 : 66
La Luna	: Sobotka	91 : 87
Viena cafe	: Radgona	prel.
La Luna	: 7	7 0578 : 50014
Claudia shop	: 7	6 1546 : 38513
Lindau	: 7	5 2377 : 36912
Sobotka	: 7	4 3546 : 45211
Sebeborci	: 7	3 4414 : 42510
Lindau	: 7	3 4351 : 38010
Radgona	: 6	3 3338 : 3179
Viena cafe	: 6	2 4485 : 4898
Brod	: 7	1 6300 : 5648
Ljutomer (-4)	: 7	0 7166 : 2203

(K. Glazar)

I. strelska liga

Olimpija Ljubljana	6	6	0	18
Koloman Flisar Tišina	6	6	0	18
Štefan Kovač Turnišče	6	5	1	16
Ahorkraut	6	4	2	14
Ljutomer	6	3	3	12
I. Pohorski bataljon	6	3	3	12
Portorož	6	3	3	12
Leskovec	6	2	4	10
Kamnik	6	2	4	10
Proleter	6	1	5	8
Brest	6	1	5	8
Janko Jurkovič Videm	6	0	6	6

II. strelska liga

29. oktober	6	6	0	18
Radgona	6	6	0	18
H. Marok	6	4	2	14
FLV	6	4	2	14
Ormož	6	4	2	14
Pomurka	6	3	3	12
Steklar	6	2	4	10
Juteks	6	2	4	10
Celje	6	2	4	10
Domžale	6	2	4	9
S. Šlander	6	1	5	8
Rudar	6	0	6	6

III. DOL - ženske

Kamnik	9	9	027	: 5	18
Mežica	9	8	124	: 4	16
Dravograd	9	6	320	: 10	12
Granit	9	5	417	: 17	10
Celje II	9	5	417	: 17	10
Benedikt	9	4	515	: 16	8
Branik III	9	4	516	: 18	8
Črna	9	3	616	: 21	6
MTC-ROTO	9	1	87	: 24	2
Step	9	0	90	: 27	0

III. DOL - moški

Gamsi	11	11	033	: 1	22
Vuzenica	11	9	230	: 9	18
BELTINCI	10	9	127	: 11	18
Celje	11	7	424	: 15	14
Fužinar II	11	6	521	: 17	12
Braslovce	11	6	523	: 20	12
Mežica	11	5	617	: 20	10
Šempeter II	11	4	715	: 24	8
Lenart	11	4	713	: 24	8
Šoštanj	11	2	911	: 29	4
Ptuj	11	1	109	: 30	2
Črna	10	1	94	: 27	2

Šah - Začenjajo se tradicionalni šahovski »vikend« turnirji, ki so bili doslej zelo dobro obiskani. Prvi od desetih turnirjev bo v nedeljo, 14. januarja 1996, ob 9. uri v hotelu Grozd v Gornji Radgoni. Organizatorji vabijo šahiste, da se turnirja udeležijo v čim večjem številu.

Mali nogomet - V Lendavi je bil božično-novoletni turnir v malem nogometu, ki ga je pripravilo ŠD Dokonca. Med 22 moštvi je zmagala ekipa Okrepčevalnica Palma Renkovec pred Bistrom Lipa. Čaglavijem iz Slovenj Gradca in Centibo. Srečanje ženskih ekip Pande iz Gornjih Petrovec in Vesprema iz Madžarske se je končalo z 2 : 8. Župan Lendave je najstarejšim in dolgoletnim nogometašem podelil grafiko Štefana Galica. To so prejeli: Karel Pojbič, Dezider Pal, Ladislav Terek, Milan Vajda, Jože Gerenčer, Geza Šiftar in Ludvik Šimonka. (F. H.)

Bil sem astronaut

Pripravljali smo se na polet. Obkleli smo si neprepustno obleko. Na glavo smo si dali čelado, ki smo jo pritrdili k obleki, na roke pa smo si nataknili posebne rokavice. Kontrola je sporočila, da je vse pripravljeno za polet.

Vstopili smo v leteli krožnik. Sedel sem za kontrolno ploščo. Na njej je bilo 125 lučk, 16 ekranov, 24 ur, 32 stikal in 50 ročic. Pritisnil sem na gumb za štart. Kazalci so se začeli premikati in lučke so utripale. Potegnil sem ročico za polet. Hitro smo se oddaljevali od Zemlje. Leteli smo s hitrostjo 10.001 kilometer na uro. V treh sekundah smo trikrat obkrožili Zemljo. Pritisnil sem na gumb za pristanek. Na ekranu so se mi prikazala mesta, ki so bila primerna za pristanek. Potegnil sem ročico za pristanek. Teleskopske noge so se začele spuščati. Srečno smo pristali in tako se je (v domišljiji) končal moj astronautski polet.

MARKO FIŠER, 4. a
OŠ III M. Sobota

Moje spoznanje

Udeležila sem se otroškega parlamenta na naši šoli in prišla do naslednjih spoznanj in ugotovitev:

1. Bodimo odločni in recimo alkoholu, cigaretam in drogam: »Ne, hvala!« Če te zasvojijo, je tvoje veselje do življenja kratkotrajno.

2. Starši, pomagajte nam in nikdar ne recite: »Nimam časa.« Potrebni smo pogovora, radi bi se vam zaupali.

3. Zahajajmo na igrišča, v gledališča, na razstave, v muzeje ali kam drugam, le v svet zasvojenosti se ne podajmo.

J. VOHAR, 6. bOŠ Bakovci

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Če smo iskreni, smo pričakovali, da vas bo večina odgovorila, da odontometer uporablja zobozdravnik, v resnici pa je to priprava, s katero filatelista meri velikost zobcev na znamkah in razdaljo med njimi. Redki ste odgovorili pravilno, med njimi pa je imel največ sreče pri zrebanju LUDVIK VUKAN iz Budincev. Čestitamo!

KUPON št. 16- ALI VESTE?

Ali veste, kako bi se moral glasiti naslednji stavek: Ravnal se je v smislu zakona? Odgovore pričakujemo najpozneje do 3. januarja 1996.

Vsem sodelavcem želimo srečno novo leto!

Začetek velikega boja, a tudi zabave

Še nikdar doslej ni bilo šolsko leto tako zanimivo kot sedaj, saj smo vstopili v slovensko košarkarsko ligo, ki ni mačji kašelj. Košarka je šport, ki zahteva mnogo časa in trdega dela. To pa ne pomeni, da bomo šolo obesili na klin, kot pravimo po domače. Če hočemo imeti dobro ekipo, moramo veliko trenirati.

In kako je bilo na prvi tekmi, ko smo gostili ekipo iz Gornje Radgone? V telovadnici je bilo peklensko razpoloženje, kajti zbrali so se skoraj vsi učenci, ki so nam pomagali z glasnim navijanjem. Prišli so tudi navijači iz Gornje Radgone, ki jih skoraj ni

bilo slišati. Pred tekmo smo se zavedali, da smo slabši in neizkušeni, a se nismo nameravali kar tako predati. Borili smo se do zadnjih atomov moči, na koncu pa je le prišla do izraza izkušnost, ki je bila na nasprotnikovi strani. Tako smo tekmo izgubili z majhnim zaostankom, vendar pregovor pravi, da za slabim začetkom pride dober konec.

Sklenili smo, da se bomo še bolj trudili in trdo trenirali, saj si ne moremo dovoliti, da bi nas katerakoli ekipa v »totih« prileških Križevcih z lahkoto premagala.

MIHAEL PANIČ, 8. a
OŠ Križevci pri Ljutomeru

KORAK K SONČKU - Nekaj učencev naše šole se je pred kratkim udeležilo javne predstavitve projekta Korak k sončku, ki je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Namen tega projekta, v katerega se je vključil tudi naš razred, je, da bi zdravi, predvsem pa osnovnošolci spoznali svet ljudi obolenih za cerebralno paralizo. Na prireditvi smo se predstavili s pesmico o verjicku Čopku.

Tega dne je bilo ves čas zelo zanimivo, zato bi bilo lepo, če bi se kaj podobnega še kdaj dogajalo.

(Fotografija: F. Matko)

MEGGIE GRAH, 4. raz, Podružnična OŠ Serdica

Srečanja starejših občanov

Prednovoletna srečanja za starejše občane so postala že tradicionalna. V lendarški občini ni vasi, v kateri krajevna samouprava ne bi pripravila srečanja, na katerem starejše občane seznanijo s svojim delom in jim ob obdarovanju zaželijo tudi srečno novo leto. Nekaj takih srečanj so že opravili, denimo v G. Lakošu, kjer jim je kulturno društvo pripravilo pester kulturni program. Tudi v novih občinah se pripravljajo na takšna srečanja. Skrb za ostarele se kaže tudi v tem, da se le-ti letno vsaj enkrat srečajo in pokramljajo ter se tako vključijo v življenje vasi ali kraja. Vsekakor je dobro, da se teh srečanj udeležijo tudi mladi, predvsem pa kulturna društva, ki starejše tudi razvedrijo.

Jani

Zimsko veselje

Začele so naletavati prve snežinke. To je posebno razveselilo nas otroke. Vsi smo v en glas zavpili: »Hura, hura, sneg!« Spet se je obetalo veselje na sosedovem hribu. Treba je bilo poiskati sanke in smuči.

Komaj sem čakal, da se konča pouk in da grem najprej na šolsko dvorišče. Kepe so letele sem ter tja. Nekajkrat me je zadelo v glavo, vendar ni bilo hudo.

Popoldan sem se z bratom odpravil na sosedov hrib, ki nam omogoča pravo zimsko veselje. Tam je že bilo nekaj drugih otrok. Naredili smo si izvrstno progo, in to med drevjem. Vozili in vozili smo se, dokler se ni zgodilo. Zaletel sem se v drevo. Meni ni bilo nič, le prevrnil sem se v sneg. Sanke pa so se razletele na dvoje. Snežinke so zaplesale okrog mene, kot da bi mi hotele povedati, da to ni nič hudega. Pobrali smo zlomljene sanke in žalostni odšli domov. Drugi dan smo si vzeli vreče, jih napolnili s slamo ter spet odšli na hrib. Kako pa to drvi, samo dreves se moraš izogibati! Poskusite še vi!

UROŠ ROUDI, 6. c, OŠ Puconci

V letu 1966 ...

Moja prva želja v letu 1966 je, da bi dobila kužka bele barve. Želim si še konja in morskega prašička. Kužku bi dala ime Piki, konju Liska, prašičku pa Filipi. Moja največja želja pa je, da bi se končale vse vojne ter da bi ljudje živeli srečno in zadovoljno.

BETINA SENEKOVIČ

Želim si, da bi vsi ljudje na svetu živeli v miru in ljubezni, da ne bi bili lačni in da z odpadki ne bi onesneževali okolja.

JELKA KOLER

Moja želja je tudi, da ljudje ne bi pili alkohola, da se ne bi tepli in ubijali.

TINA KOLER

Želim si tudi novo punčko. Ime ji bo Romana. Enkrat bi se rada peljala z vlakom in si ogledala rojstno hišo Franceta Prešerna. Želim si še gorsko kolo, novo verižico, in da ne bi bilo prometnih nesreč.

NINA KOCBEK

Učenci dopisniškega krožka
OŠ Apače

Glasbena uganka

Oliver Antauer sodeluje s skupino Magnet. Pravilno je odgovorila tudi Anita Hanžekovič, Berkovci 14, 69244 Videm ob Ščavnici. Čestitamo! Obvestilo o nagradi, ki jo poklanja trgovina M-Shop iz Murske Sobote, bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke, in sicer obkrožite pravilni odgovor:

Tomaž Domicelj si želi, da ga vzame
a) na konec sveta, b) kidat sneg ali c) kaj drugega?

Kupon št. 25

Odgovor:

Odgovore pošljite na naš naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 Murska Sobota, s pripisom Za Pop Rock Noviceeee. Pripisite tudi, o katerih domačih in tujih glasbenikih želite brati v Pop Rock novicah.

Kje je Willy?

Chilli Willy And The Red Hot Peppers

O skupini Red Hot Chili Peppers smo že veliko pisali in je ni potrebno še enkrat predstavljati, verjetno pa so redki, ki so slišali za skupino Chilli Willy And The Red Hot Pappers. Podobnost je verjetno naključna. Ali pa znajo tudi takšne skupine krasti zanimive ideje in imena.

Pa naj najprej spregovorimo o Williju. Prva ustanovitelj skupine CWARHP sta se sestala že v šestdesetih letih, vokalist in kitarist Phil Lithman ter kitarist Martin Stone, kasneje so vključili še bendžo, saksofon in bas. Skupina je potem v času delovanja velikokrat spremenila sestavo, v svoji glasbeni karieri pa so izdali tudi plošči King's Of Robot Rhythm

in A Bunch Of Stiffs ter druge. Skupina je igrala predvsem po pubih nezahtevni country rock. Nikoli niso bili preveč slavni, z nekaj skladbami pa so poskusili tudi na lestvicah v tujini. Kasneje so se preimenovali samo v Chilliie, sedaj pa si nekateri prizadevajo, da bi jim posthumno priznali status, ki so si ga zaslužili. Časa pa se žal ne da povrniti. S tem ime-

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceeee

nom pa danes bolj identificiramo skupino Red Hot Chili Peppers. Torej Peppersi sploh niso tako duhoviti, kot smo si včasih mislili.

Willieeve slike nimamo, zato pa naj po njihovi zaslugi objavimo sliko Peppersev. Naj jim bo, saj fan-tje niso slabi.

Novice od tu... ... in tam

Moni Kovačič se bo poskusila tudi z jazzovski skladbami. V Ameriki že končuje svoj novi album, katerega bo spremljal tudi videospot za skladbo It's All Over Now. Že pred leti so jo to skladbo ukradli Rolling Stones. S svojim stasom in glasom pa jo bomo lahko videli šele poleti.

Za konec leta se pripravlja projekt, ki se imenuje Rok referendum 1995. Glasovalno pravico dobite z glasovalnimi lističi, ki so v nekaterih glasbenih revijah. Izvedeti pa želijo, kaj slovenska mladina najraje posluša in gleda. Rezultati bodo objavljeni konec januarja.

Ena najbolj popularnih najstniških skupin MN8 se že mora ubadati s težavami velike popularnosti. Potem ko so po nekem koncertu do dveh zjutraj dajali avtograme in so porabili kar nekaj kemičnih svitčnikov, so se morali zakleniti v neko nemarno sladico, da jih truma oboževalk ne bi zadušila.

Pevec, ki ga poznamo po imenih Prince, Simbol in nekaterih imenih v zvezi z banano, se je odločil, da v javnosti spet dvigne nekaj prahu. Tokrat želi posneti glasbo za balet Kama Sutra. Ali je to res ali ne, se bomo lahko kmalu prepričali. Prince pa pri plesu v baletu verjetno ne bo sodeloval.

Koncerti, Koncerti

V sklopu svoje poslovilne turneje bo 28. decembra k nam prišla skupina Kastrierte Philosophen, legendarna hamburška skupina, ki deluje že od poznih 70-ih let kot ena najbolj inovativnih zasedb v nemški alternativni glasbi. Od kreativno diletantskih začetkov v tedanjem nemškem New Waveu so preko albumov srednje faze Inomnija in Nerves pa vse do albuma Souldier spreminjali in rafinirali svoj glasbeni izraz, vedno pa so se navezovali na aktualno dogajanje na svetovni glasbeni in politični sceni. Njihova zadnja plošča Souldier je izšla leta 1994 in tu pride do izraza edinstvena kombinacija jazz elementov, ambientalnih zvokov, globalne etnoglasbe, crossover rocka in dancefloor-beats s besedili iz romana The Process, beat poeta in vsestranskega eksperimentatorja Bryona Gysina. Po turneji se bo skupina samoukinitela, napovedujejo pa preobrazbo v nekaj »protopunkovsko divjega«, kar v tem trenutku še nima imena. Nastopili bodo v četrtek, 28. novembra, ob 19. uri v telovadnici Ekonomske šole skupaj s soboško skupino Psycho Path.

MURSKO-MORSKA LESTVICA

1. Vladimir Kočoš zec: - To je bila noč
2. Dražen Zečić - Silvija
3. Magazin - Nek se ruke rukuju
4. Minea - Mornaru moj
5. Zorica Kondža - Tko ti je kriv

Predlog:

Tone Cetinski - Tu

GLASUJEM ZA:

»Stoj mi moč in dan ob strani ...«

Čedalje popularnejši so. Po svetu se ustanavljajo klubi ljudi, ki so imeli izkušnje z angeli. Sorodniki Nicole Brown v procesu proti O. J. Simpsonu so nosili priponke z angeli; minulo pomlad je samo v Ameriki izšlo več kot 100 poljudnoznanstvenih knjig o angelih. Deluje že 140 »angelskih« trgovin in v zadnjih mesecih se je povečala prodaja harf.

Ko sem v ljubljanski knjižnici vprašala po knjigi o angelih, je knjižničarka odmahnila z roko in zavzdihnila: »Že spet angeli...«

Celuloidni in glasbeni angeli

Dva možakarja srednjih let, v temnih plaščih in z lasmi spetimi v čop na zatilju, sedita v avtu, na svetlih sedežih in se pomenkujeta. Prizor je črno-bel. Potem se kamera oddalji in prizor se obarva. Izkaže se, da je avto razstavljen v avtomobilskem salonu. Ljudje hodijo mimo in vzklikajo: »Joj, pogledaj, Cadillac! Možakarjev, ki sedita v njem in v barvnem prizoru nista vidna, ne opazijo. Tako kot onadva ne opazita, da vendar sedita v Cadillacu! Jasno, saj sta angela.

Prizor je iz Wendersovega filma *Nebo nad Berlinom*. Posnet je bil v poznih osemdesetih letih in govori o dveh strežniških angelih, dvema od mnogih, ki se sprehajajo po zemlji in bedijo nad nami, snovnimi bitji, od katerih se eden od njih zaljubi v zemljanko, cirkušsko akrobatinjo, ki blesti v točki, ko s perutnicami plahuta pod strojnim pomirjujočim šotorom. Angel iz zaljubljenosti prevzame telesno podobo in prestopi iz sveta enotnosti v snovni svet ločevanja, dvojnosti in nasprotij. Začuti trpljenje in bolečino mesa, mraz, lakoto in žejo.

Pravi angeli pa so enoviti in brez nasprotij.

O angelu je pel Elvis Presley, o njih pojeta Eurhythmics, filmi kot *Angel* za mojo mizo in *Nebeška* bitja nosijo angele v naslovu.

Angel, sem pogledaj, prosim!

Se spomnite molitve, ki se začne »Angel božji, varuh moj, stoj mi noč in dan ob strani, vsega hudega me brani?«

Ste morda danes na cesti našli kovanec? Morda je kakšen ptič poletel proti vam? Ste zagledali prosojno srebrnkasto meglico? Zasišali nežno vršanje v grmu na dvorišču? Spet ste šli mimo angela!

Po zadnjih poročilih ameriških angelologov angeli namreč že dolgo več ne posegajo v zemeljski svet s takimi deli kot nekoč nadangel Mihael, ki je v eni noči sam potolkel stopetinoosemdesettisoč vojakov asirskega kralja *Senaheriba*, temveč se zadovoljuje z drobnejšimi deli: ljudi varno vodijo čez ceste, uspravljajo nespečne in pomagajo tistim, ki so ostali v dvigalu. Prav tako se več ne oglašajo iz gorečih grmov, temveč opozarjajo z drobnim znamenji.

Koliko jih je po številu

Zgodovinsko so angeli nastali z judovskim križanjem sumerskih, egipčanskih in babilonskih nadnaravnih bitij. V prvem stoletju po Kristusu jih je sprejelo krščanstvo, prav tako so krilate božje sle sprejeli muslimani.

Na nebu naj bi se jih po izračunih srednjeveškega teologa Alberta Magnusa iz 14. stoletja gnetlo spočetka 399.920.004 angelov, od

ttega naj bi jih pozneje padlo 133.306.668. Sveti oče Avgustin je trdil, da »je vsaka vidna stvar na tem svatu pod skrbjo angela«.

V talmudu piše, da je vsakemu Judu ob rojstvu dodeljeno 11 tisoč angelov čuvarjev. Kristjani se o natančnem številu ne opredeljujejo, čeprav v nekaterih spisih piše, da nad vsakim človekom bedita dva, en na desni in en na levi; tisti na desni prigovarja k dobremu, oni na levi k slabemu. Bogve, če bomo z nenadnim oziranjem na levo in na desno kakšnega ozirali.

Spodnji, zgornji in srednji

V hierarhiji angelov vlada zmeda, nerazrešljiva brez angelske pomoči. Redovi in oddelki si nasprotujejo, prepletajo in pomnožujejo. Sveti Hieronim ne soglašja s svetim Ambrožem, obema pa nasprotuje sveti Tomaž Akvinski, ki trdi, da se je sveti Pavel motil.

Najpravovernejša je delitev po Tomaževi *Summi Theologici* in Dionizijevi *Nebeški hierarhiji*. V obeh spisih se angelski svet deli v devet angelskih zborov, ki obkrožajo nebeški prestol in se delijo v tri hierarhije: prvo hierarhijo serafov, kerubov in prestolov, drugo hierarhijo gospodstev, vladarstev in oblasti ter tretjo hierarhijo moči, nadangelov in angelov.

Prva hierarhija. Serafi - V neposredni bližini božjega prestola pojejo večno pesem stvarjenja in in slavja: »Svet, svet, svet si ti gospod«. Kerubi v drugem angelskem zboru prve hierarhije so tisti, ki so vzhodno od raja in varujejo pot k drevesu življenja. Imajo štiri krila in štiri obraze, so krilati varuhi in sploh niso podobni baročnim debelušnim in pritlikavim okraskom vogalov fresk, ki nosijo

njihovo ime. Se manj angelsko naj bi zgedel tretji zbor, prestoli ali ofani, ki so oblike kolesa. Niso nesnovni, kot zgoraj omenjeni serafi in kerubi, temveč pričnejo privzemati snovnost.

Druga hierarhija - Angeli druge hierarhije si prizadevajo za združitev z Bogom, zaradi pričujočega nasprotja med snovnim in duhovnim pa so ti angeli nagnjeni k spremembam in popačenju. Tudi ti se delijo na več zborov. Četrty zbor uravnava angelske dolžnosti, peti zbor vladarstev pa podeljuje milost z nebes. Šesti zbor so bili po nekaterih podatkih prvi angeli ustvarjeni od Boga. Tó so čuječi angeli, ki skrbijo, da se v nebesa ne priplazijo hudobni duhovi.

Tretja hierarhija - Stoji na meji med nebesi in nami. Ti angeli so dovezni za naše skušnjave in hkrati so to najbolj znani angeli. Sedmi zbor moči ima na skrbi narode in vere. Osmi zbor je zbor sedmih nadangelov, ki so posredovalci med Bogom in Zemljo. So tisti, ki v *Janezovem razodetju* stojijo pred Bogom. Islamski koran priznava le štiri nadangele, medtem so si Kri-

stjani enotni v številu sedem, le kdo natančno so sedemica veličastnih, se viri ne strinjajo. Prav gotovo so štirje: Mihael, Gabriel, Rafael in Uriel, preostali trije se pa izbirajo med Metatronom, Remielom, Sarielom, Anaelom, Raguelom in Razielom. Mihael in Gabriel sta edina angela, ki sta omenjena v *Stari zavezi*.

Mihael

Mihaelovo ime pomeni »je kakor Bog«. Poleg v uvodu omenjenega podviga je Mihael angel, ki se je prikazal Mojzesu v gorečem grmu in tisti, ki je zadržal Abrahama roko nad sinom Izakom. Prav tako se bo Mihael spustil »s ključem k breznu in veliko verigo v svoji roki« ter priklenil satanskega zmaja (Razodetje: 20:1). V poslednji sodbi bo Mihael tehtal duše in nekoč je že v boju pahnul hudobca z nebes.

Gabriel

Gabriel je edini angel ženskega spola, je vladar prvih nebes in poglavar kerubov. Po ljudskem izročilu Gabriel vzame upirajočo se dušo iz raja in jo položi v maternico, kjer jo poučuje devet mesecev. Nadangel Gabriel je tudi angel, ki je

oznanila devici Mariji, da je spočela, po Luku (1:28) naj bi bil Gabriel tisti, »ki je stopil pri njej«. Gabriel so nekoč zaradi slabega vedenja, o katerem se pa ne ve nič natančnega, začasno izobčili in takrat jo je nadomeščal Dobiel.

Rafael

Nadangel Rafael je angel zdravljenja. Abrahama ozdravi bolečin zaradi prepoznega obrezovanja in poskrbi za Jakobov izpahnjeno kolk, ki ga je slednji staknil v boju z nadangelom Urielom. Uradno naj bi bil angel vladarstev, čeprav nosi lastnosti in se prištevja še k drugim angelskim zborom. Je najbolj družaben in zabaven angel in prav rad poklepeta s kakšnim smrtnikom.

Uriel

Uriel je neusmiljen angel kesanja, njegovo ime pa pomeni »Bog je ogenj«. Je hkrati seraf in kerub. Ta najbistroidnejši med angeli je neznosno pravičen zato je mogoče upravičeno, da ga je v 8. stoletju cerkveni zbor prekel in obsodil na večno pogubljenje, kasneje pa so se ga vseeno usmili in ga preobrnil v svetnika. Uriel je prvi angel, ki je postal človek, saj je med svojim bojevanjem z Jakobom zaklical: »Prišel sem na Zemljo, da bi bival med ljudmi in ime mi je Jakob.«

Bližnji, daljnji in padli

Zadnji zbor nebeške hierarhije, zbor angelov, naj bi bil najbližji človeškemu rodu. Hebrejski izraz za angela *mal'akh* pomeni glasnik. So posredniki med časnostjo in večnostjo.

Zgodnji hebrejski viri so trdili, da so angeli kot snovna in telesna bitja ustvarjena vsako jutro kot rosa z vsakim vzdihom Vsemogočnega. Katoliška cerkev je sprva trdila, da so angeli obstajali že pred stvarjenjem, medtem ko je sedanje uradno stališče katoliške cerkve, da so angeli popolnoma duhovni in nesnovni, najbrž tudi pod vplivom *Tomaža Akvinskega*, ki v spisu *De ente et essentia* trdi, da je angel lik in bit brez tvoril.

Toda vsaj 133.306.668 (po podatkih iz 14. stol.) angelov je oporečnih. O vzroku padca angelov je sedem teorij. Od tega, da se je prvotna božja senca prelevila iz nepristranskega tekmeča ha - satana v Satana, zlega nasprotnika Dobrega, do legende o svobodni volji *Origena Aleksandrijskega*, ki je trdil, da so bile vse od Boga ustvarjene angelske inteligence svobodne in so se pričele oddaljevati od Boga. Tisti, ki so padli najdlje, na področje nesmisla in nebitavja - čega so postali demoni.

Po neki drugi legendi, tretji, naj bi angelski opazovalci ob izpolnjevanju svoje naloge, da pomagajo človeštvu, padli v meseno poželenje po *Kajnovih zemeljskih hčerah*.

Legenda govori tudi o padlih ženskih angelih, za izhodišče ji pa služi zgodba o Lilit, prvi Adamovi ženi. Zaradi svoje divjosti in veseljstva se v svoji mesenosti ni držala predpisane kaitalnega misijonarskega položaja, v katerega jo je hotel Adam prisiliti in ga je kratko malo zapustila ter se svobodno predala demonom, kjer je zdaj najljubša Satanova nevesta.

Po četrti legendi *napuha*, naj bi se eden od angelskih redov prevzel, želeč postaviti »prestol višje kot so oblaki nad Zemljo«. Po Novi zavezi naj bi se Satan spustil na Zemljo v obliki strele.

Legenda vojne govori o strašnem boju, ki se je razvnel ob začetku sveta, kajti Bog je dal angelom svobodno voljo, vendar je opazil, da so zmotljivi. Tako je nekaterim med njimi naklonil nove milosti. Ti od Boga povišani so v vojni, na čelu z *Mihaelom*, pahnili lile grešnikov z neba.

Scenarij šeste legende *odrešenikovega trpljenja* se začne šele, ko so hudič in njegovi že ločeni od

Geza se zeza

V zimsko zasneženih Gornjih Petrovcih

Kar en teden smo morali čakati, da smo lahko odšli v Gornje Petrovce. Kajti takrat, ko bi morala biti oddaja Geza se zeza v živo, nam je ponagajal sneg. In če smo si še tako neznansko želeli, da bi oddajo izvedli v živo, nam ni uspelo. Zato pa smo se v Gornje Petrovce odpravili teden kasneje in zato v toliko množičnejšem številu.

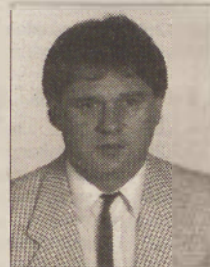
Tudi Geza je že nestrpno čakal na oddajo v živo; pravi, da je rad v studiu, še rajši pa dela svoje oddaje med ljudmi. Kako priljubljen je ta voditelj in njegova oddaja, so pokazali tudi številni klici iz Slovenije, vse tja do Celja in še naprej ter iz tujine. K sodelovanju pa smo povabili tudi pevce in pevke. Nastopila sta tudi mlada pevka Nuša Mecilošek in domačin Šandor Bencak, ki se je zelo starih pesmi učil peti od vojega očeta in drugih. Pravi, da se je naučil vse, kar je bilo boljšega in ena izmed skladb, ki jo je zapel, je bila tudi kak je Lušno na ton svetli. Peli pa niso samo nastopajoči, ampak tudi tisti, ki so prišli na oddajo v živo. In tisti, ki so peli najlepše, jih je čakalo presenečenje, lepe nagrade naših sponzorjev. Prireditvev pa je s svojim sintetizatorjem ves čas spremljal tudi Peter Juhnov.

Izzrebal smo tudi tedenske in mesečne nagradence. Tokrat je iz košarice vlekla nagradence Nuša Mecilošek. Srečno roko je imela za Karolino in Denisa Žnuderla, Plitvički vrh 45, Gornja Radgona, Alenka Pondelek, Gornji Petrovci 44, 69203 Petrovci, Majdo Rajbar, Lipovci 243, 69231 Beltinci, Denisa Roudi, Lemerje 15/e, 69201 Puconci in Jožeta Petka, Postružnikova 3, 69240 Ljutomer.

Na prireditvev pa niso prišli samo iz Gornjih Petrovcov, ampak tudi iz okoliških vasi. Dve uri in pol oddaje je minilo kot bi mignil, želje mnogih pa so takrat bile, da bi bila oddaja še daljša. Sicer pa vse lepe stvari hitro minejo. Dedek Mraz pa je obljubil, da bo željo ta četrtek uresničil in bo oddaja trajala do polnoči. Vabimo pa vse bralce *Vestnika* in poslušalce oddaje Geza se zeza, da pridno pošiljajo kupončke s praviim odgovorom, seveda. Mogoče bomo imeli prihodnjo oddajo Geza se zeza v živo ravno pri vas.

ANR, fotografija: Jure Zauneker

Ko si odhajal, se nisi postavljal, saj si verjel, da boš prišel, a usoda je hotela, da za vedno si odšel.

ZAHVALA

Tragično nas je zapustil 41-letni

Slavko Pertoci

iz Černelavec, Liškova 4
direktor podjetja TRGOLES

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi pomagali in mi v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrazili pisna in ustna sožalja, darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem iz Pečarovec za odpete žalostinke in godbeniku za odigrano Tišino.

Posebna hvala kolektivu Galexa in Pomurskih lekarn, sodelavcem Trgolesa Pečarovci, d.o.o., prijateljem, poslovnim partnerjem, sorodnikom, sosedom in znancem.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žena Draga

Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.

ZBOGOM. ATEK

Slavko Pertoci

Zdaj, ko bi te najbolj rabila, si odšel.

Hčerka Martina in sin Peter

televizijski spored od 29. decembra do 4. januarja

PETEK
29. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

- 8.10 Gospodična Semfina in gospod Mimo, pantomimska pravljica
8.40 Junaki petega razreda, mladinski film, zadnji del
9.15 Pravljice iz mavrice
9.40 Snežna kraljica, gledališka predstava
10.40 Roka rocka
11.40 Pajčevina življenja, ameriška poljudnost-nanstvena oddaja
12.35 Znanje za znanje. Učite se z nami
13.00 Poročila
15.35 Kam vodijo naše stezice, oddaja TV Koper
16.10 Bonboniera, tv-igra
17.00 Dnevnik
17.10 Učimo se ročnih ustvarjalnosti
17.25 Heathcliff, risana serija
18.00 Samo za šalo, angleška nanizanka
18.30 Umetniki za svet
18.45 Hugo
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik
20.05 Podarim - dobim
20.15 Pogled in zadnji
21.50 Turistična oddaja
22.10 Dnevnik
22.30 Žarišče
22.50 Sova
Fraser, ameriška nanizanka
23.20 Huda telesna poškodba, angleška nadaljevalka, 6/10
0.15 Tretji človek, angleški film (čb)

TV SLOVENIJA 2

- 9.25 SP v alpskem smučanju: slalom (ž), 1. tek, prenos iz Semmeringa
11.55 Slalom (ž), 2. tek
12.45 Forum
13.00 Učitelj, francoska nadaljevalka
13.55 Osmi dan
15.00 Sorodne duše, angleška nanizanka
15.30 Sova, ponovitev
Norec v množici, ameriška nanizanka
16.05 Huda telesna poškodba, angleška nadaljevalka, 5/10
17.00 Posnetek slaloma
18.00 Regionalni studio Koper
18.45 Svetovi poslovnih utrip, ameriška oddaja
19.15 Pogled me!
20.05 Smrt Jugoslavije, angleška dokumentarna serija
21.00 Novoletni koncert iz Portoroža
22.00 Stanley in ženske, angleška nadaljevalka, zadnji del
22.55 Portret: Montserrat Caballé

POP TV

- 7.00 Videostrani - 11.00 Santa Barbara, ponovitev - 12.00 Magnum, ponovitev - 13.00 MASH, ponovitev - 13.30 Med prijatelji, ponovitev - 14.30 Vrnitev v prihodnost, ponovitev filma - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Dosjeji X - 21.00 Newyorška policija - 22.00 Odpadnik - 23.00 Konan Barbar, film - 1.10 POP 30, ponovitev - 1.30 24 ur - 2.10 Videostrani

TV 3

- 7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.15 Poročila - 7.20 Dobro jutro, Slovenija - 7.55 Dnevi napot - 8.00 Dobro jutro, Slovenija - 8.15 Poročila - 8.20 Dobro jutro, Slovenija - 9.00 Medical Center West - 10.00 Arsen Lupin - 10.55 Glasba za dobro voljo - 12.30 Burleska - 13.00 Omizje: Lelo 1995, obračun - 14.30 Ponovitev jutranjega programa - 16.00 Otroški program - 17.30 New Swing Quartet - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Očka in nihče drug, film - 21.30 Glasbeni izbor - 22.00 Medical Center West - 23.00 Arsen Lupin, film

TV HRVAŠKA 1

- 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Sedmi planet, otroška serija - 11.45 Že veste? - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubene, serija - 12.45 Gusar Blackie, italijanski film - 14.35 Smešna družina, ameriška nanizanka - 15.05 Poročila - 15.10 V divjini, dokumentarna serija - 15.15 Za otroke - 16.45 Hrvatska danes - 17.35 Kristalni imperij, serija - 18.05 Kolo sreče - 18.45 Pol ure kulture - 19.30 Dnevnik - 20.10 Hrvatska v letu '95 - 22.15 Dnevnik - 22.35 Sliko na sliko - 23.05 Skrivnostni leopard, dokumentarna film - 0.00 Poročila

TV HRVAŠKA 2

- 18.20 Koledar - 18.30 Hrvatske županije - 19.00 Risana serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Na zdravje!, ameriška nanizanka - 20.40 Alfred Hitchcock: Družina Plot, ameriški film - 22.40 Latinica: Diamanti - 23.55 Frankensteinova vrnitev, ameriški film

TV MADŽARSKA 1

- 5.30 Vaška Tv - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Poročila - 9.05 Serijski film - 9.35 Dopoldne, vmes Dallas - 12.00 Poročila - 13.45 Početniška matineja - 15.40 Otroški božič - 16.00 Poročila - 16.10 Posel - 16.25 Top model - 17.00 Za upokojece - 17.30 Teka - 17.40 15 minut - 18.00 Pravljica - 19.13 Muza - 19.30 Dnevnik, sport - 20.10 Klip mix - 20.25 Dallas, serija - 21.20 Odločate vi! - 22.25 Moški, ki je ljubil ženske, francoski film - 0.20 Ameriška glasba v štiridesetih letih

TV MADŽARSKA 2

- 13.00 Siesta - 16.00 Tekmovanje-primašev, 3. del - 17.30 Pomagaj - 17.40 Za mnogostransko mladino - 17.20 Lutke - 17.30 Pin-Tin-Tin, serija - 18.00 Regionalni program - 18.20 Vesele game, serija - 18.45 Olimpijci - 18.55 Scarlett, 1. del - 20.30 Stotnica filma, dokumentarna serija - 21.10 Smith in Jones - 21.45 Dnevnik - 22.00 Objektiv - 22.35 Sportna stava - 22.50 Policijska poročila - 23.00 Arena, zabavna glasba

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Halo, sestra! - 6.25 Otroški spored - 9.00 Zla-

ta dekleta - 9.25 Šport - 10.15 Bigfoot in Hendersonovi, film - 11.55 Šport - 14.40 Pravljice iz Sibirije, risani film - 15.05 Sambu in kompanija, nanizanka - 15.30 Mini Čas v sliki - 15.40 Vesoljska ladja Enterprise - 16.25 Baywatch - 17.15 Kdo je tukaj šef? - 17.40 Zlata dekleta - 18.05 Frankie, mladinska nanizanka - 19.00 Pri Huztablovih - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Časti vreden gentleman, komedija - 22.00 Šport - 23.00 Slamnatá lutka, kriminalna - 0.50 Čas v sliki - 0.55 Grozljiva zabava, film - 2.20 Kdo je tukaj šef? - 2.45 Schiekjok vsak dan - 3.45 Dobrodošli v Avstriji - 5.35 Raj za živali

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Čas v sliki - 9.05 Schiekjok vsak dan - 10.05 Dvojica v Avstriji, film - 10.55 V 80 dneh okrog sveta, film - 12.25 Šiling - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Vskandanje zgodbe - 14.00 Pravica do ljubezni - 14.25 Španjska dinastija, film - 16.00 Schiekjok vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Stari, nanizanka - 21.15 Pogled v leto, ki se izteka - 22.05 Čas v sliki - 22.30 Bavarska ljudska vstaja 1705. leta, zadnji del - 0.30 Veseli krivoverci: Gregor von Rezzori, portret - 1.15 Pogledi s strani - 1.25 Videonoc

RTL

- 5.30 Poročila - 5.35 Družinski dvoboj - 6.00 Poročila - 6.05 Tvegano - 6.30 Poročila - 6.35 Dobri časi, slabi časi - 7.00 Točno ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.00 Poročila - 8.05 Springfieldova zgodba - 9.00 Poročila - 9.05 Kalifornijski klub - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Ločljivo sodišče - 11.00 Vročna nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Zlata dekleta - 13.00 Umori so njen konjček - 14.00 Barbel Schafer, šov - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Tvegano - 17.30 Med nami - 18.00 Dober večer, magazin - 18.30 Zvezde - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Hercules, film - 21.15 Mr. Bakinja iz Amelunga, 3. del filma - 23.00 Robocop - 23.45 Dnevnik - 0.15 Boj najboljših, film - 1.50 24 ur strahu, film - 3.20 Ekipa A - 4.55 Risanka

SOBOTA
30. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

- 8.05 Radovedni Taček: Galerija
8.25 Učimo se ročnih ustvarjalnosti
8.40 Pravljice iz mavrice
9.00 Pod klubokom
9.50 Oglejmo si, angleška dokumentarna serija
10.15 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
11.00 Zgodbe iz praznične školke
11.30 Drobničica, danski film, 1. del
13.00 Poročila
13.05 Kaj so povedali večerni gosti v letu 1995
14.35 Teknik
15.20 Pogled in zadnji
17.00 Dnevnik
17.10 O praznikih: Božiček
17.30 Zigijev darilo
17.55 Ameriški šaljivec, ameriška poljudnost-nanstvena oddaja
18.45 Hugo
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik
20.05 Hipnotični svet Paula McKenne, angleški show
21.05 Skrivnostni svet Arthurja Clarka, angleška dokumentarna serija
21.30 Za tv-kamero
22.00 Dnevnik
22.25 Grace na udaru, ameriška nanizanka
22.50 Crikni, Fred, ameriški film

TV SLOVENIJA 2

- 7.55 Trmčičica, lutkovni balet
9.25 SP v alpskem smučanju: slalom (m), 1. tek, prenos iz Semmeringa
10.30 Moja najljubša teta, tv-nadaljevalka, zadnji del
11.00 Turistična oddaja
11.15 Sorodna duša, angleška nanizanka
11.55 Slalom (m), 2. tek
12.45 Smučarski skoki, turneja InterSport, prenos iz Oberstdorfa
15.50 Sova, ponovitev
Fraser, ameriška nanizanka
16.20 Huda telesna poškodba, angleška nadaljevalka, 6/10
18.00 Sportna sobota
Košarka NBA
19.05 Karaoke
20.10 V Vatikanu s Petrom Ustinovom, ameriška serija
21.00 Na tuj račun, ameriški film
Sobotna noč
Novice iz sveta razvedrila
Koncert: Rod Stewart
Angleška glasbena lestevica

POP TV

- 7.00 Videostrani - 8.10 Reboot, risanka - 9.00 Oliver Twist, risanka - 10.00 Dosjeji X, ponovitev - 12.00 Odpadnik, ponovitev - 12.50 Konan Barbar, ponovitev - 15.00 Obraz tedna, ponovitev - 15.30 Ninje žetke, film - 17.30 Avtodrom - 18.00 Elizabetina zgodba, nanizanka - 18.55 2,4 otroka, nanizanka - 19.30 24 ur - 20.00 Na jug, nanizanka - 21.00 Dvojčka, film - 23.00 Riba z imenom Vanda, film - 0.50 24 ur, ponovitev - 1.20 Videostrani

TV 3

- 7.00 Otroški program - 8.30 Medical Center West, ponovitev - 9.30 Arsen Lupin, ponovitev - 10.25 Očka in nihče drug, ponovitev filma - 12.00 Družinski studio - 12.30 Burleska - 13.00 Film - 14.30 Družinski studio - 17.30 Film - 18.30 Jutri bo nedelja - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Film - 21.30 Na pragu novega leta, glasbena oddaja - 22.00 Film

TV HRVAŠKA 1

- 8.55 Poročila - 9.00 Sliko, otroška serija - 9.25 Risanka - 9.40 Festival za otroke in mlade - 10.40 Charlie Chaplin, ameriški film - 12.00 Dnevnik - 12.20 Priz-

ma, mednarodni magazin - 13.20 Živeti na otoku Visu, dokumentarna oddaja - 13.50 Risanka - 14.05 Briljanten, oddaja za mlade - 14.55 Svetovni reporterji - 15.45 Poročila - 15.50 Ognjena lisica, ameriški film - 18.00 Televizija o televiziji - 18.35 Hrvatski katoliški misijonarji - 19.30 Dnevnik - 20.15 Policist iz Bronx, ameriški film - 22.30 David Copperfield, ameriški show - 23.25 Dnevnik - 23.45 Sliko na sliko - 0.15 Polnočna premiera

TV HRVAŠKA 2

- 12.45 Smučarski skoki, noveletna turneja - 15.00 Mali Nemo, ameriški animirani film - 16.25 Risanka - 17.00 Življenje na severu, ameriška nanizanka - 17.45 Beethovenov klavir, dokumentarna film - 18.30 Serijski film - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.10 Lepa naša, dokumentarna oddaja - 20.45 Vidikon - 21.30 Z jadrni okrog sveta, serija - 22.30 TOP 20

TV MADŽARSKA 1

- 5.30 Vaška Tv - 6.00 Sončni vzhod - 8.00 Otroški program - 11.00 Verske skupnosti v Ameriki - 12.00 Zvon - 12.02 Sobotni portret - 12.25 Orkester, serija - 13.00 Top model - 14.30 Priporočamo filme - 15.25 Biser med reporterji, filmska komedija - 17.10 Čas X - 18.05 Storijske - 18.30 Kolo sreče - 19.10 Pravljica - 19.30 Dnevnik, sport - 20.10 Proza - 20.20 Policijska akademija, ameriški film - 22.00 Zabavni magazin - 22.35 Ljubimec, francoski film

TV MADŽARSKA 2

- 6.00 Zamejski Madžari - 6.45 Sliki brez meja - 8.00 Romski program - 8.25 Narodnostne oddaje - 11.00 Familija, serija - 11.30 Narodna glasba - 11.50 Naravoslovni filmi - 12.50 Sport '95 - 14.10 Gremo v kino - 14.45 Avtomagazin - 15.15 Košarka - 17.20 Scarlett, 2. del - 18.50 Ljudski občaji - 19.05 Familija - 19.45 Svet knjige - 20.05 Bingo - 21.00 Koncert treh basistov - 22.35 Sreča - 0.05 Lido, francoski revijski film

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Halo, sestra! - 6.30 Otroški spored - 9.00 Pravljice iz Sibirije - 9.20 Šport - 10.50 Sobotna igra - 11.30 Garfield in njegovi prijatelji - 11.50 Šport - 12.15 Harry in Hendersonovi - 12.35 Salve smeha - 12.45 Šport - 14.45 Ekipa A - 15.30 Superman - 16.20 Beverly Hills - 17.00 Frankie - 18.45 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Razvedrila oddaja - 21.50 Šport - 22.50 Nočni šov - 23.50 Čas v sliki - 23.55 Grifiters, shiljka - 1.40 Beverly Hills - 2.25 Sončnica, film - 4.05 Boj Sare Bowman, film

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Čas v sliki - 9.05 Halo, Avstrija - 9.30 James Bond: Doktor No, akcijski film - 11.15 Časti vreden gentleman, film - 13.00 Čas v sliki - 13.10 - 16.20 Dežela in ljudje - 16.45 Živali iščejo dom - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Pogled v deželo - 17.53 Verstva sveta - 18.00 Milijonsko kolo - 18.25 Sporna vprašanja - 19.00 Avstrija v sliki - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Oče proti svoji volji, film - 21.40 Čas v sliki - 21.45 Ženska skrivnost, shiljka - 23.15 Sramota regimeta, film - 1.00 Pogledi s strani - 1.05 Šport - 2.05 Videonoc

RTL

- 5.35 Različne risanke in nadaljevalke - 9.40 Disneyev Aladdin - 10.00 Kviz - 10.15 Potegavščine - 10.25 Na krilih pravičnosti, film - 10.50 Power Rangers - 11.10 Beethoven - 11.35 Spiderman - 11.55 Eerie, Indiana - 12.20 Polna hiša - 12.50 Kdo je tukaj šef? - 13.15 Krepka družina - 13.40 Princ iz Bel Aira - 14.05 L. A. Stroj - 14.50 T in T - 15.45 Ekipa A - 16.45 Beverly Hills - 17.45 Melrose Place - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno: Konec sveta - 20.15 Šov z Lindo de Mol - 22.00 Kako, prosim? - 23.00 Sobotna noč - 0.00 Karate Tiger IV, film - 1.35 L. A. Stroj - 2.20 T in T - 2.45 Boj najboljših, ponovitev - 4.20 Melrose Place - 5.10 Pustolovščine Billa in Teda

NEDELJA
31. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

- 7.50 Samo za punce, ameriška nanizanka
8.20 O praznikih: novo leto
8.35 Živ žav
9.20 Čebelica Maja
9.45 Drobničica, danski film, 1. del
11.10 Grace na udaru, ameriška nanizanka
11.35 Obzorja duha
12.05 Opazujmo naravo, kanadska serija
12.30 Po domače ob nedeljski kavi
13.00 Poročila
13.05 Karaoke
14.05 Za tv-kamero
14.30 Policisti s srcem, avstralska nanizanka
15.15 Dajmo, trabant, nemški film
17.00 Dnevnik
17.10 Po domače
18.50 Hugo
19.05 Otrokom za praznike
19.18 Loto
19.30 Dnevnik
20.00 Slovenija silvestruje
2.00 Nočni čuvaj, danski film

TV SLOVENIJA 2

- 8.55 Ncoj smo pršli do vas
9.25 Pogled me!
10.10 V vrtincu
10.55 Novoletni koncert iz Portoroža
11.55 Stanley in ženske, angleška nadaljevalka, zadnji del
12.45 Hipnotični svet Paula McKenne, angleški show
13.40 UNICEF - koncert za otroke
14.50 Lutke imajo žur
16.00 La Boheme, avstralska opera
17.55 Beli balon, iranski film
19.20 Rdeča kapica, angleški film
20.05 Ta veseli dan ali Matiček se ženi, predstava SLG v Celju
22.00 Zgodba Glenna Millerja, ameriški film
23.50 Vse to zato, francoski film
1.45 Rosalinda, balet SNG Ljubljana
3.20 Dekleta Crazy Horsa

POP TV

- 7.00 Videostrani - 9.00 Kimba, risanka - 9.30 Peter Pan, risanka - 10.00 Edera, nanizanka - 11.00 Kuhajmo skupaj - 11.30 Orfejeva parada, posnetek koncerta - 12.30 Na jug!, nanizanka - 13.30 Dvojčka, ponovitev - 15.30 Maharadžina hči, nanizanka - 16.30 Veterinarka, nanizanka - 17.30 Edvard Škarje, film - 19.30 24 ur - 20.00 Prijatelji, nanizanka - 20.30 Urgenca, nanizanka - 21.30 Črni gad: Prerokba, nanizanka - 22.00 57. potnik, film - 0.00 V zadnjem trenutku, film - 2.00 24 ur, ponovitev - 2.30 Videostrani

TV 3

- 7.00 Otroški spored - 10.00 Prenos sv. maše - 11.00 Vera in čas - 11.30 Otroški studio, risanka - 12.00 Družinski studio - 12.30 Burleska - 13.00 Film - 14.30 Družinski studio - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Film - 21.30 Silvestrska oddaja - 1.00 Film

TV HRVAŠKA 1

- 8.30 Poročila - 8.35 Leteči medvedki - 9.00 Einstein Tonight, tv-film - 9.50 Risanka - 10.00 ZOO 2000, dokumentarna serija - 10.30 Verjetno so ponoreli - 11.00 Kamitli svetje - 11.25 Turbo Limach Show - 11.45 Risanka - 12.00 Dnevnik - 12.20 Folklorna oddaja - 12.50 Mir in dobro - 13.25 Navigatorjev let, ameriški film za otroke - 14.50 Risani film - 15.30 Opera Box - 16.10 Oprah Show - 16.55 Poročila - 17.05 Arthur, ameriški film - 18.45 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.10 V pričakovanju novega leta - 0.45 Poročila - 0.50 Sea of Love, ameriški film - 2.40 Beatljuce, ameriški film

TV HRVAŠKA 2

- 11.20 Koledar - 11.30 Briljanten - 12.15 Vidikon - 13.00 Revija na ledu - 13.40 Polnočna premiera - 17.00 Risanka - 17.10 Peta prestava, športna oddaja - 17.40 Smučarski show - 18.10 Košarka NBA - 19.00 Z jadrni okrog sveta, dokumentarna serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Arthur na tankem ledu, ameriški film - 22.05 Gospod Bean, angleška serija - 22.35 Ogrnjene ulice, ameriški film - 0.05 Gospod Bean - 0.30 HIT DEPO

TV MADŽARSKA 1

- 7.25 Risanka - 7.50 Biblija - 7.55 Računatništvo - 8.30 Nedeljski magazin - 11.00 Čarovniški festival - 12.00 Zvon - 12.05 Po poteh vetra - 13.00 Netopir, filmska opereta - 14.50 Delta - 15.15 Silvestrski kokteji - 15.45 Silvester 1995 - 16.55 Pozabljeni pesnik - 17.30 Kolo sreče - 18.00 Deklamacija - 18.10 Silvester '95 - 18.55 Pravljica - 19.30 Film meseca - 21.15 Silvester '95 - 24.00 Himna, nato noveletno voščilo predsednika Árpada Göncza - 0.10 Novoletna veselica - 0.25 V kavarni - 0.55 Prišli, videli in se vrnili, francoska filmska komedija

TV MADŽARSKA 2

- 7.35 Za mladino - 8.00 Julijin program - 8.35 Vesoljske game - 9.00 Otroški program - 10.35 Nespravljiva nasproja, ameriški film - 12.30 Igra 100-članski ciganski orkester - 13.00 To je pravi rock - 13.55 Ljudski občaji - 14.10 Smith in Jones - 14.40 Za otroke - 15.10 Gimi, serija - 16.00 Medickhen, si ob pamet?, švedski film - 17.45 Scarlett, 3. del - 19.25 Reportaža - 19.55 Napisne table - 20.20 Sreča - 21.10 Policaj iz Philadelphije, ameriški film - 22.45 Zabavna glasba do zore - 24.00 Himna, voščilo predsednika republike, zabavnoglasbeni program

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Nahrtnik, poln dogodivščin - 6.30 Otroški spored - 9.35 Liza, pravljica - 10.35 Vsa sreča tega sveta, film - 12.25 Dick Tracy, film - 14.00 Hudson Hawk, akcijski film - 15.35 Pratska postaja, komedija - 17.00 Princeza, film - 18.30 Srček - 19.00 Krepka družina - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Silvestrski nagovor - 20.15 Zvezde luči, šov - 21.35 Skrita kamera - 22.00 Silvestrski senik, vodi Karl Moik - 0.00 Srečno v novo leto - 0.07 Nadaljevanje programa - 4.00 Bananas, komedija - 5.20 Fantastične zgodbe

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Čas v sliki - 9.05 Sanje zimskih noči, komedija - 10.25 Trije mušketirji, pustolovski film - 12.30 Orientacija - 13.00 Čas v sliki - 13.05 Teknik - 13.30 Naš doktor je najboljši, komedija - 14.55 Encijan cveti mo dro, komedija - 16.30 Ironimus - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Klub za starejše - 17.55 Lipova cesta - 18.25 Kristjan in čas - 18.30 Avstrija v sliki - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Božični nagovor - 20.15 Španska muha, gledališka predstava - 21.50 Čas v sliki - 0.00 Srečno novo leto - 0.07 The Rocky Horror Picture Show, film - 1.40 Dve kameli na enem konju, film - 3.05 Lasje, film - 5.00 Na pomoč, bombe ni več, komedija

RTL

- 5.30 Različne risanke in nadaljevalke - 10.00 Na krilih pravičnosti - 10.30 Zaklad San Bosca, film - 11.50 Lov na kristal življenja, film - 13.30 Iskanje skrivnostnega kristala, film - 15.00 Pustolovščine v Maleziji, film - 16.40 Nihče ni tak kot Dom Camillo - 18.45 Poročila - 19.10 Pogled v leto, ki se izteka - 20.15 Bo ali ne bo storil, šov - 21.50 Šepetanje na postelji, komedija - 23.35 Boks - 0.05 Prsa ali stegno, komedija - 1.50 Anna Nicole Smith, film - 2.45 Liven Wild, erotični film - 3.45 Šepetanje na postelji, ponovitev

PONEDELJEK
1. JANUARJA

TV SLOVENIJA 1

- 8.50 Novoletni živ žav
9.35 Drobničica, danski film, 2. del
11.15 Dunaj: Novoletni koncert, prenos
13.30 Poročila
13.35 Skrivnost hokejskega paka, kanadski film
15.10 Videomeh
17.00 Dnevnik
17.10 Radovedni Taček: Muzej
17.30 Oglejmo si, dokumentarna serija
18.00 Simpsonovi, ameriška nanizanka
18.45 ABC - ITD, tv-igra
19.30 Dnevnik
20.05 Teater Paradižnik
21.15 Slovenija v letu 1995
22.00 Dnevnik
22.45 Nepristevna, ameriški film

TV SLOVENIJA 2

- 10.30 Koncert skupine Take That
11.30 Ta veseli dan ali Matiček se ženi, gledališka predstava
13.25 Smučarski skoki InterSport turneje, prenos
15.20 Policisti s srcem, avstralska nanizanka
16.10 Poirot Agathe Christie, angleška nanizanka
17.55 Portret Marie Callas
19.30 Dnevnik
20.05 Koncert Erosa Ramazzottija
21.15 Pepermintov trape, španski film
22.45 Brane Rončel izza odra
Abbey Lincoln

POP TV

- 7.00 Videostrani - 8.30 Kimba - 9.00 Edvard Škarje, ponovitev filma - 11.00 Santa Barbara, ponovitev - 12.00 Kuhajmo skupaj, ponovitev - 12.30 Prijatelji, nanizanka - 13.00 Urgenca, ponovitev - 14.00 Maharadžina hči, ponovitev - 15.00 57. popotnik, ponovitev - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Ženske na robu živčnega zloma, film - 22.00 MASH, nanizanka - 22.30 Magnum, nanizanka - 0.00 V zadnjem trenutku, ponovitev filma - 2.00 POP 30 - 2.30 24 ur,

Televizijski spored od 29. decembra do 4. januarja

19.10 Risanka
19.30 Dnevnik
20.05 Osmi dan
21.00 Svet v letu 1995
22.05 Dnevnik
22.30 Chicago Joe in lahkoživka, angleški film

TV SLOVENIJA 2

10.00 Zvezde v cirkuški areni
11.40 Slovenija silvestruje
17.40 Poirot Agathe Christie, angleška nani-zanka
19.20 Videošpon
20.05 Koncert Barbare Streisand
21.50 Roka rocka
22.50 Svet poroča
23.20 Koncert Whitney Houston

POP TV

7.00 Videostrani - 8.00 Oliver Twist, risanka - 9.00 Starševstvo, film - 11.00 Santa Barbara - 12.00 Magnum, ponovitev - 13.00 MASH, ponovitev - 13.30 Promo - 14.00 Edera ponovitev - 15.00 Ženske na robu živčnega zloma, film - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Ograje našega mesta, nanizanka - 21.00 Točka pravice, nanizanka - 22.00 MASH, nanizanka - 22.30 Magnum, nanizanka - 23.20 POP 30 - 23.50 24 ur, ponovitev - 0.20 Videostrani

TV 3

7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.55 Dnevu na pot - 8.15 Poročila - 9.00 Medical Center West - 10.00 Arsen Lupin, ponovitev - 10.55 Film - 12.30 Burleska - 13.00 Film - 16.00 Otroški program - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Film - 21.30 Dom in svet - 22.00 Medical Center West - 23.00 Arsen Lupin

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Otroški program - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Gusarski otok, ameriški film - 14.35 Kako živijo živali - 14.50 Risanka - 15.05 Poročila - 15.10 V divjini, dokumentarna serija - 16.15 Za otroke - 16.45 Hrvaška danes - 17.45 Kristalni imperij, serija - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Denarnica - 19.30 Dnevnik - 20.10 Heart Aches, kanadski film - 21.40 Usode, dokumentarna oddaja - 22.25 Dnevnik - 22.45 S sliko na sliko - 23.15 Poročila

TV HRVASKA 2

16.40 Kolerar - 16.50 Koraki, glasbena oddaja - 17.35 Portreti, dokumentarni film - 18.30 Ograjenost Plitvičkih jezer, izobraževalna oddaja - 19.00 Neustrašni, otroška serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Reševalna, serija - 21.05 Črno-belo v barvah: Kino za groš, ameriški film

TV MADZARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Poročila - 9.05 Serijski film - 9.35 Dopoldne, magazin, vmes Ljubezen na preizkušnjo - 12.00 Poročila - 12.05 Posel - 12.25 Telepakk - 12.55 Gospodarska abeceda - 13.05 Počitniška malina - 15.00 Poročila - 15.10 Solrini - 15.20 Biologija - 16.00 Poročila - 16.05 Sposojena Zemlja - 16.30 Top model - 17.00 Za otroke - 17.30 Don Quijote - 17.55 Kalotiska kronika - 18.15 Posel - 18.30 Vse ali nič, kviz - 18.55 Za otroke - 19.15 Klip mix - 19.30 Dnevnik, šport - 20.20 Centerfor, serija - 21.15 Studio '96 - 22.00 Zemlja, sovjetski film (čb) - 23.35 Dnevnik

TV MADZARSKA 2

16.35 Za ribiče Imkarje - 16.45 Gozdarsko-lovski magazin - 17.00 Klinika za živali - 18.00 Regionalni program - 19.05 Magnum, kriminalka - 20.00 Muza - 20.10 Novinarski klub - 21.00 Dnevnik - 21.10 Okolje - 21.15 Torek 21 - 21.45 Klip mix - 22.00 Objektiv - 22.30 Čar športa - 0.00 Baklje, serija

TV AVSTRIJA 1

6.00 Nahrtnik, poln pustolovčin - 6.25 Otroški spored - 15.05 Popejv šov - 15.30 Mini Čas v sliki - 15.40 Vesoljska ladja Enterprise - 16.25 Ekipa A - 17.10 Zlata dekleta - 17.40 Kdo je tukaj šef? - 18.10 Dr. Quinova, zdravnica iz strasti - 19.00 Pri Huxtablovih - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Po silni oči - 21.45 Na lastni koži, shijivka - 23.25 Čas v sliki - 23.30 Umor v celici, shijivka - 1.20 Kalifornijski klan - 3.55 Potovanje v onostranstvo, shijivka - 5.30 Raj za živali

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Zaroka, komedija - 11.00 Schiejk vsak dan - 12.00 Čas v sliki - 12.05 Tatanka, dokumentarna reportaža - 13.10 Sporna vprašanja - 13.40 Umori so njen konjček - 14.25 Kalifornijski klan - 15.05 Bogati in lepi, začetek nanizanke - 15.50 Salve smeja - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Univerzum: Dežela Franca Jožeta - 21.10 Reportaže - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Na kraju samem - 23.00 Duhovi, film - 23.55 Evropa, film - 1.45 Čas za kulturo - 2.25 Pogledi s strani - 2.30 Videonoc

RT L

5.30 Poročila - 5.35 Družinski dvoboj - 6.00 Poročila - 6.35 Dobri časi, slabi časi - 7.00 Točno ob sedmih - 7.30 Poročila - 7.35 Med nami - 8.00 Poročila - 8.05 Springfieldova zgodba - 9.00 Poročila - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Ločitveno sodišče - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Zlata dekleta - 13.00 Umori so njen konjček - 14.00 Barbel Schafer - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Tvegano - 17.30 Med nami - 18.00 Dober večer - 18.30 Ekskluzivno - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Dvojna pogodba: Teror - 21.15 Detektiv Hanka - 22.10 Quincy - 23.10 Miami Vice - 0.00 Dnevnik - 0.30 Cheers - 1.00 Prijazna družina - 1.30 Zlata dekleta - 2.00 Barbel Schafer - 2.55 Dnevnik - 3.20 Ilona Christen - 4.10 Hans Meiser

SREDA 3. JANUARJA

TV SLOVENIJA 1

9.55 UNICEF - koncert za otroke
11.05 Pasje mesto, risana serija

11.30 Roka rocka
12.30 Ncoj smo pršli do vas
13.00 Poročila
13.05 Kolo sreče
13.35 Zgodbe iz školjke
15.30 Osmi dan
16.20 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV
17.00 Dnevnik
17.10 Rdeča kapica, angleški film
18.00 Fina gospa, angleška nanizanka
18.35 Kolo sreče
19.05 Risanka
19.30 Dnevnik
20.05 Gospod Bean, angleška nanizanka
20.40 Film tedna: Ne mečte se stran, ameriški film
22.30 Dnevnik
23.00 Huda telesna poškodba, angleška nadaljevanka, 7/10
23.55 Spletke, francoska nadaljevanka, zadnji del
0.50 Poročila

TV SLOVENIJA 2

14.20 Črni tulipan, francoski film
16.10 Povečava: Sto let živčnih fotografij
18.00 Po Sloveniji
18.45 Izobraževalna oddaja
19.15 V vrtincu
20.05 Športna sredi
EP v košarki, Smelt Olimpija: Kaleb
21.40 PEP v košarki
22.20 Figarova svatba, opera

POP TV

7.00 Videostrani - 9.00 Ograje našega mesta, nanizanka - 10.00 Kuhajmo skupaj - 10.30 Avtodrom, ponovitev - 11.00 Santa Barbara - 12.00 Magnum, ponovitev - 13.00 MASH, ponovitev - 13.30 Točka pravice, ponovitev - 14.30 Starševstvo, ponovitev filma - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Bogovi so padli na glavo, film - 22.00 MASH, nanizanka - 22.30 Obraz tedna - 23.00 Magnum, nanizanka - 23.50 POP 30, ponovitev - 0.20 24 ur, ponovitev - 0.50 Videostrani

TV 3

7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.55 Dnevu na pot - 8.15 Poročila - 9.00 Burleska - 13.00 Film - 16.00 Otroški program - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Film - 22.00 Medical Center West - 23.00 Arsen Lupin

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Otroški program - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Zbogom, supermama, ameriški film - 14.35 Frida, serija - 15.05 Poročila - 15.10 Skrivnostni leopard, dokumentarni film - 16.15 Pisma in dnevniki, otroška serija - 16.45 Hrvaška danes - 17.45 Kristalni imperij, serija - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Virus - 19.30 Dnevnik - 20.10 Poslovni klub - 20.45 Kultura - 21.45 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 S sliko na sliko - 23.05 S ciljem in razlogom - 23.55 Poročila

TV HRVASKA 2

15.50 Kolerar - 16.00 Kino za groš, ameriški film - 18.00 Hrvaški ribiči na Pacifiku, dokumentarna serija - 18.30 Pazi, steklo - 19.00 Neustrašni, otroška serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Pustolovke, serija - 21.00 Klub 1, glasbena oddaja - 21.35 Paper Marriage, britansko-poljski film

TV MADZARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Poročila - 9.10 Serijski film - 9.35 Dopoldne, magazin, vmes Angleška lepica, serija - 12.00 Poročila - 12.05 Posel - 12.25 Telepakk - 12.55 Gospodarska abeceda - 14.50 Risanke - 15.20 Zgodovina - 16.00 Poročila - 16.05 Nacionalna zakladnica - 16.30 Top model - 17.00 Za otroke - 17.30 Trije kralji - 17.55 Nujna pomoč - 18.05 Televideo - 18.10 Iščemo izgubljene odrasle - 18.15 Posel - 18.30 Družabna igra - 18.55 Za otroke - 19.30 Dnevnik, šport - 20.15 Deklamacija - 20.20 Nagradjeni animirani filmi - 20.50 Casablanca, italijanski film - 22.35 Ruska matija, 1. del - 23.30 Dnevnik

TV MADZARSKA 2

15.30 Zamejski Madžari - 16.00 Nepričakovana srečanja, tv-igra - 17.20 Odprti studio - 17.30 Rin-Tin-Tin, serija - 18.00 Regionalni program - 18.15 Mreža, dokumentarna serija - 19.05 En tedn počin, francoski film - 20.45 Klip mix - 21.00 Dnevnik - 21.10 Policijska poročila - 21.15 Parlamentni sveta: Velika Britanija - 21.45 Muza - 22.00 Objektiv - 22.30 Rdeči tramvaj, ameriški film - 0.00 Baklje, serija

TV AVSTRIJA 1

6.00 Halo, sestrice! - 6.25 Otroški spored - 9.05 Zlata dekleta - 9.30 Kdo je tukaj šef? - 9.55 Ekipa A - 10.40 Vesoljska ladja Enterprise - 11.30 Modro cveti encijan, film - 13.00 Otroški spored - 15.05 Popejv šov - 15.30 Mini čas v sliki - 15.40 Vesoljska ladja Enterprise - 16.25 Ekipa A - 17.10 Zlata dekleta - 17.40 Kdo je tukaj šef? - 18.10 Dr. Quinova, zdravnica iz strasti - 19.00 Pri Huxtablovih - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Mož v senci, 2. del filma - 22.15 Policijski kluc - 23.45 Sport - 0.15 Čas v sliki - 0.20 Prijatelji, film - 1.55 Kalifornijski klan - 2.40 Schiejk vsak dan - 3.40 Dobrodošli v Avstriji

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas v sliki - 9.05 Umori so njen konjček - 9.50 Bogati in lepi - 11.00 Schiejk vsak dan - 12.00 Čas v sliki - 12.05 Univerzum: V deželi Franca Jožeta - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Na kraju samem - 13.40 Umori so njen konjček - 14.25 Kalifornijski klan - 16.10 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Samo enkrat v življenju, film - 21.50 Pogledi s strani - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Ljubezen ni vključena, film - 23.55 V petek v Las Vegasu, kriminalka - 1.50 Čas za kulturo - 2.30 Pogledi s strani - 2.35 Videonoc

RT L

5.30 Poročila - 5.35 Družinski dvoboj - 6.00 Poročila - 6.05 Tvegano - 6.35 Dobri časi, slabi časi - 7.00

Točno ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.05 Springfieldova zgodba - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Ločitveno sodišče - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Zlata dekleta - 13.00 Umori so njen konjček - 14.00 Barbel Schafer - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Tvegano - 17.30 Med nami - 18.00 Dober večer - 18.30 Ekskluzivno - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Otrok, kije umrl med nesečnosijo, drama - 22.15 Sternov tv-magazin - 0.00 Dnevnik - 0.30 Cheers - 1.00 Prijazna družina - 1.30 Zlata dekleta - 2.00 Barbel Schafer - 2.55 Dnevnik - 3.20 Ilona Christen - 4.10 Hans Meiser - 5.05 Eksplozivno

ČETRTEK 4. JANUARJA

TV SLOVENIJA 1

10.05 Plesno akrobatska skupina Flip
10.25 Batman, ameriška nanizanka
10.50 Opazujmo naravo, kanadska serija
11.15 Po domače
13.00 Poročila
15.20 Slovenija v letu 1995
16.20 Koroška, dober dan
17.00 Dnevnik
17.10 Živ žav
18.00 V najboljših družinah, norveška nanizanka
18.35 Kolo sreče
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik
20.05 Norec v množici, ameriška nanizanka
20.40 Tednik
21.30 Anne Murray v Novi Škotski, kanadska glasbena oddaja
22.30 Dnevnik
22.55 Poslovna borza
23.05 Huda telesna poškodba, angleška nadaljevanka, 8/10
0.00 Poročila

TV SLOVENIJA 2

10.40 Izobraževalna oddaja
11.10 Poljubi me, Kati, ameriški film
12.55 Smučarski skoki Intersport turneje, prenos iz Innsbrucka
15.30 Skrivnostni svet Arthurja Clarka, angleška serija
16.00 Povečava
Državljan Kane, ameriški film (čb)
18.00 Po Sloveniji
18.45 Svetovni poslovni utrip, ameriška oddaja
19.15 Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
20.05 V žarišču
20.40 Okus po zločinu, angleška nanizanka
21.35 Univerze
22.20 Umetniški večer: Podpisano Kološ
23.05 Slovenski jazz v jazz klubu Gajo Renato Chicco trio

POP TV

7.00 Videostrani - 11.00 Santa Barbara, ponovitev - 12.00 Magnum, ponovitev - 13.00 MASH, ponovitev - 13.30 Elizabetina zgodba, ponovitev - 14.30 Bogovi so padli na glavo, ponovitev filma - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Ognjene kočije, film - 22.00 MASH, nanizanka - 22.30 Magnum, nanizanka - 23.20 POP 30 - 23.50 24 ur - 0.20 Videostrani

TV 3

7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.15 Poročila - 7.20 Dobro jutro, Slovenija - 7.55 Dnevu na pot - 8.00 Dobro jutro, Slovenija - 8.15 Poročila - 8.20 Dobro jutro, Slovenija - 9.00 Medical Center West, ponovitev - 10.00 Arsen Lupin, ponovitev - 12.30 Burleska - 13.00 Film - 16.00 Otroški program - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Film - 22.00 Medical Center West - 23.00 Arsen Lupin, film

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Veseli glasbeni četrtak - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Golde in bokser, ameriški film - 14.35 Zgodba o kitari - 14.40 Risanka - 15.05 Poročila - 15.10 Dežela orlov, dokumentarna serija - 16.15 Za otroke - 16.45 Hrvaška danes - 17.45 Kristalni imperij, serija - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Moč denarja - 19.05 Klub d.d. - 19.30 Dnevnik - 20.10 Smrt Jugoslavije, dokumentarna serija - 21.10 Željka Ogresta in gostje - 22.15 Dnevnik - 22.35 S sliko na sliko - 23.05 Resna glasba - 0.05 Poročila

TV HRVASKA 2

12.45 Kolerar - 12.55 Smučarski skoki, novoletna turneja - 16.00 Kultura - 17.00 Za pest dolarjev, serija - 17.30 Federacija in konfederacija, dokumentarna serija - 18.00 Skrivnostno življenje rastlin, dokumentarna serija - 19.00 Neustrašni, serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kitajska plaža, ameriška nanizanka - 21.00 Reševalna 911, dokumentarna serija - 21.50 Od 16 do 24, oddaja o filmu - 22.35 Stoletnica filma: Seks, laži in videotrakovi, ameriški film

TV MADZARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Poročila - 9.10 Serijski film - 9.35 Dopoldne, vmes Merienhof, serija - 12.00 Poročila - 12.05 Posel - 12.55 Welcome to Hungary - 12.55 Telepakk - 13.25 Gospodarska abeceda - 14.55 Risanke - 15.20 Književnost - 16.00 Poročila - 16.05 Virtualna kavarnica - 16.30 Top model - 17.00 Za otroke - 17.30 Čakajoč na vladno - 17.55 Liturgično leto - 18.15 Posel - 18.30 Družabna igra - 18.55 Za otroke - 19.20 Komercialni program - 19.50 Dnevnik, šport - 20.20 Sosedje, tv-roman - 20.55 Zazie v metropoli, francoski film - 22.25 Zunanje politični pregled leta - 23.25 Stuttgarski jazz večeri - 23.55 Dnevnik

TV MADZARSKA 2

15.05 Prosti kanal - 16.10 Obvezno čtivo za solarje - 17.00 Družinski zdravnik - 17.30 Vesoljske game -

18.00 Regionalni program - 19.05 MacGyver, ameriška serija - 20.00 Srednjeevropski kulturni magazin - 21.00 Dnevnik - 21.15 Kriminalistični magazin - 21.45 Muza - 22.00 Objektiv - 20.30 V znamenju škorpiona, italijanski film - 0.00 Baklja, serija

TV AVSTRIJA 1

6.00 Halo, sestrice! - 6.25 Otroški spored - 8.35 Popejv šov - 9.00 Zlata dekleta - 9.55 Ekipa A - 10.40 Vesoljska ladja Enterprise - 11.25 Beli zrebec, film - 12.55 Sport - 15.30 Mini Čas v sliki - 15.40 Vesoljska ladja Enterprise - 16.25 Ekipa A - 17.10 Zlata dekleta - 17.40 Kdo je tukaj šef? - 18.10 Dr. Quinova, zdravnica iz strasti - 19.00 Pri Huxtablovih - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Komisar Rex - 21.05 Pa prav Chicago, kriminalka - 21.50 Cobra, nanizanka - 22.25 Sport - 23.05 Čas v sliki - 23.10 As asov, film - 0.45 Dva superplamena podzemlja, komedija - 2.10 Kalifornijski klan - 2.55 Schiejk vsak dan - 4.10 Dobrodošli v Avstriji

TV AVSTRIJA 2

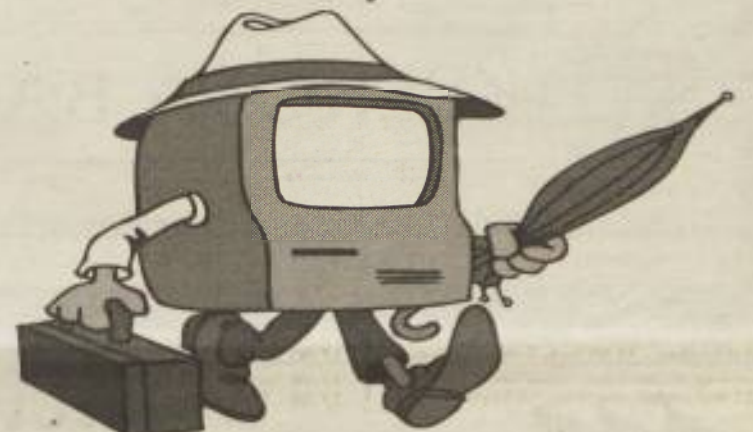
9.00 Čas v sliki - 9.05 Umori so njen konjček - 9.50 Bogati in lepi - 11.00 Schiejk vsak dan - 12.00 Čas v sliki - 12.10 Reportaže - 13.00 Čas v sliki - 13.10

Pogled v deželo - 13.40 Umori so njen konjček - 14.25 Kalifornijski klan - 15.10 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Narodna glasba - 21.10 Vera - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Siling - 23.00 Nightwatch - 23.50 Rojstvo Evrope - 0.45 Čas za kulturo - 1.25 Pogledi s strani - 1.30 Videonoc

RT L

5.30 Poročila - 5.35 Družinski dvoboj - 6.05 Tvegano - 6.35 Dobri časi, slabi časi - 7.00 Točno ob sedmih - 7.30 Poročila - 7.35 Med nami - 8.00 Poročila - 8.05 Springfieldova zgodba - 9.00 Poročila - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Ločitveno sodišče - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Zlata dekleta - 13.00 Umori so njen konjček - 14.00 Barbel Schafer - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Tvegano - 17.30 Med nami - 18.00 Dober večer - 18.30 Zvezde - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Sov Rudja Carella - 21.15 Mestna klinika - 22.10 Straža: Ure za ples - 23.05 Veselje do življenja - 0.00 Dnevnik - 0.30 Cheers - 1.00 Prijazna družina - 1.30 Zlata dekleta - 2.00 Barbel Schafer - 2.55 Dnevnik - 3.20 Ilona Christen - 4.10 Hans Meiser - 5.05 Eksplozivno

**Zelim vam
srečno in veselo
novo leto!**

RADIO MURSKI VAL UKV 94,6 MHz (DOPOLDAN TUDI SV 648 KHz)

PETEK: 5.45 Prebujate se z nami - 5.45 Pozdrav in napovednik - 6.10 Vreme, ceste - 6.25 Obvestila - 6.30 Horoskop - 6.40 Pesem tedna - 6.45 Prebiramo dnevne časopise - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v treh jezikih - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Dopoldne na MV - 8.00 Poročila - 8.05 Obvestila - 8.10 Pozdrav in napovednik - 8.30 Mali oglasi - 9.00 Menjalniški tečaj bank - 9.15 Zamurjenici - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Kinoventilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.05 Obvestila - 12.15 Kronika UNZ-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na MV - 13.10 Pozdrav in napovednik - 13.30 Poročila - 13.35 Obvestila - 14.30 Romskih 60 minut - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Kultura in šport ob koncu tedna - 18.00 MV-dur - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Večerni program MV - 19.30 Sipli mi - 22.00 Želimo vam lahko noč sobota: 5.45 Prebujate se z nami - 5.45 Pozdrav in napovednik - 6.10 Vreme, ceste - 6.25 Obvestila - 6.30 Horoskop - 6.45 Pesem tedna - 6.50 Prebiramo dnevne časopise - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v treh jezikih - 8.00 Dopoldne na MV - 8.00 Poročila - 8.10 Pozdrav in napovednik - 8.30 Mali oglasi - 9.00 Menjalniški tečaj bank - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.05 Obvestila - 12.15 Kronika UNZ-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na MV - 13.10 Pozdrav in napovednik - 13.30 Poročila - 13.35 Obvestila - 14.30 Evropa v enem tednu, BBC - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 1

Zaupanje nas združuje,
skupna pot nas krepi.

Naj bo tako tudi v
bodoče!

**PRIJETNE
BOŽIČNE
PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO
LETO 1996.**

KREKOVA BANKA

Krekova banka d.d. Maribor, s svojimi organizacijskimi enotami

MEGATRON

Stol, ki pomaga človeku

Na sejmu inovacij z mednarodno udeležbo v Pittsburghu v ameriški državi Pennsylvania je dobil **zlato medaljo energijski stol Megatron**, ki ga po zamisli inovatorske skupine **Design Savnik** izdeluje in prodaja podjetje **Vitalis** iz Novega mesta.

V čem je posebnost energijskega stola Megatron?

Megatron je delovni stol, ki ima vgrajene naprave za dovajanje čiste kozmične energije na vse pomembne energijske centre v telesu. S svojo obliko, ki je prilagojena obrisu popolne telesne avre zdravega človeka, varuje njegovo energijo, z vgrajenim sistemom anten pa pomaga vzdrževati oziroma vzpostavljati energijsko ravnotežje v telesu, kar se kaže v boljšem počutju in zdravju.

Namenjen je predvsem ljudem, ki opravljajo zahtevno in odgovorno delo, pri svojem delu pa morajo biti ustvarjalni, polni moči in elana. Fizični preskus delovanja je opravil Inštitut za radiometrijo v Ljubljani, ki je podal tudi strokovno obrazložitev učinka na uporabnika. Izmerjeni so naslednji pozitivni učinki: omogoča hitrejšo odločanje, poveča izrabo inteligenčnega kvocienta, povečuje sposobnost komuniciranja in krepi ustvarjalnost, omogoča večjo koncentracijo, deluje proti stresu, zmanjšuje utrujenost, sprošča telo in odvaja naboj negativne telesne energije.

Naslanjač izdelujejo iz modrega, zelenega, rdečega in belega usnja.

SKB-INVESTICIJSKO PODJETJE d.o.o.

**POSLOVNI
PROSTORI,
STANOVANJA**

INVESTITOR: SKB - INVESTICIJSKO PODJETJE, d. o. o., LJUBLJANA
ZASTOPNIK: PROJEKTIVNI BIRO - INŽENIRING, P. O., MURSKA SOBOTA

*Pred kratkim smo zgradili poslovno-stanovanjski objekt v
Murski Soboti na vogalu Lendavske in Cvetkove ulice.*

PRODAJAMO:

- PISARNE v II. nadstropju
- ENOSOBNO STANOVANJE V MANSARDI z lastnimi komunikacijami (velikost 36, 38)

PREDNOSTI OBJEKTA SO:

- izjemna lokacija

- atraktivna arhitektura

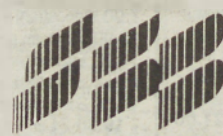
- kakovostna izvedba

- ugodna cena in možnost posojila

projektivni
inženiring biro

INFORMACIJE:
PROJEKTIVNI BIRO - INŽENIRING
Štefana Kovača 28
69000 MURSKA SOBOTA

SKB-INVESTICIJSKO PODJETJE d.o.o.

**POSLOVNI
PROSTORI,
STANOVANJA**

INVESTITOR: SKB - INVESTICIJSKO PODJETJE, d. o. o., LJUBLJANA
ZASTOPNIK: PROJEKTIVNI BIRO - INŽENIRING, P. O., MURSKA SOBOTA

V novo zgrajenem poslovno-stanovanjskem objektu ob Cesti na stadion v Gornji Radgoni (pri sejmišču).

PRODAJAMO:

PREDNOSTI OBJEKTA SO:

- DVA PROSTORA V PRVEM NADSTROPJU (eden 42, drugi 74 m²), primerna za trgovsko ali drugo dejavnost
- ENO DVOSOBNO STANOVANJE (54 m²) v mansardi (vhod z dvoriščne strani - ločen od vhodov v poslovne prostore in lokale)

- izjemna lokacija
- atraktivna arhitektura
- kakovostna izvedba
- možnost notranje razporeditve in ureditve po želji kupca
- ugodna cena in možnost posojila

projektivni
inženiring biro

INFORMACIJE:
PROJEKTIVNI BIRO - INŽENIRING
Štefana Kovača 28
69000 MURSKA SOBOTA
tel.: 069/31 782

SOBOČANKA

VESTNIK

MMV
Radio Muraki val 94,6 MHz

**tudi
prihodnje
leto
z vami!**

Najlepše želje po telefonu

*Želje so lahko prijazne, pristne in pristrčne.
Tudi s telefonskim voščilom.*

**TELEKOM
SLOVENIJE**

Na podlagi 7. člena Statuta delniške družbe MURA, European Fashion Design, Proizvodnja oblačil, d. d., Murska Sobota, Pleše 2, začasna uprava družbe MURA, d. d.,

vabi delničarje na 1. sejo SKUPŠČINE družbe MURA, d. d.,

ki bo v torek, 30. 1. 1996, ob 13. uri v sejni sobi upravne stavbe MURE, d. d., Pleše 2, Murska Sobota.

Predlog dnevnega reda:

1. Otvoritev skupščine in ugotovitev sklepčnosti
2. Izvolitev delovnih teles skupščine
Predlog sklepa: Izvolijo se delovni organi skupščine po predlogu začasne uprave.
3. Obravnava in sprejem dnevnega reda
Predlog sklepa: Sprejme se predlagani dnevni red.
4. Obravnava in sprejem poslovnika skupščine
Predlog sklepa: Sprejme se poslovnik skupščine v predloženem besedilu.
5. Obravnava in sprejem poročila začasne uprave o poteku lastninske preobrazbe podjetja z ugotovitvami o vpisu in vplačilu delnic ter stroških lastninske preobrazbe
Predlog sklepa: Potrdi se poročilo začasne uprave o lastninski preobrazbi podjetja.
6. Obravnava in sprejem sklepa o imenovanju revizorja
Predlog sklepa: Sprejme se predlog začasne uprave o imenovanju revizorja.
7. Obravnava in odločanje o delitvi čistega dobička za leti 1993 in 1994
Predlog sklepa: Na predlog začasne uprave in na podlagi mnenja začasnega nadzornega sveta se sprejme delitev dobička za poslovni leti 1993 in 1994 v predloženem besedilu.
8. Izvolitev članov nadzornega sveta
Predlog sklepa: Izvoli se člani nadzornega sveta - predstavniki delničarjev po predlogu začasnega nadzornega sveta.
9. Določitev nagrad za člane nadzornega sveta
Predlog sklepa: Članom nadzornega sveta se določijo nagrade skladno s predlogom.
10. Vprašanja in pobude delničarjev
Skupščine se lahko udeležijo delničarji, njihovi pooblašenci in zastopniki. Pooblastilo mora biti pisno. Pravico udeležbe na skupščini in glasovalno pravico lahko ureničujejo delničarji, njihovi zastopniki in pooblašenci, ki najkasneje 3 dni pred skupščino pisno prijavijo svojo udeležbo ter deponirajo pooblastilo. Udeležence pozivamo, da se ob prihodu na skupščino pred začetkom zasedanja prijavijo v sprejemni pisarni skupščine, kjer bodo s podpisom potrdili svojo navzočnost in prevzeli ustrezno gradivo. Popolno gradivo za skupščino je delničarjem na vpogled pri pravni službi na sedežu družbe pri ga. Darji Senčur. Vabljeni prosimo, da svoje nasprotne predloge k posameznim točkam dnevnega reda pisno sporočijo v sedmih dneh od objave sklica začasni upravi ter ji s tem omogočijo pravočasno pripravo njenih stališč. Če skupščina ob napovedani uri ne bo sklepčna, nastopi polurni odmor, po katerem se skupščina zopet sestane. V tem primeru je skupščina sklepčna ne glede na višino zastopanega osnovnega kapitala.

Božo Kuharič, dipl. oec.

Gostišče Gaj v Odrancih je odprto komaj dobra dva meseca. Številni domači in tuji obiskovalci potrjujejo, da je lokal na pravem mestu. Je namreč ob glavni cesti, ki vodi proti madžarski in hrvaški meji. In tukaj se ustavljajo tudi številni šoferji tovornjakov. Gaj je odprt od 7. do 24. ure, bife pa prav zaradi šoferjev vso noč.

Tukaj se rade ustavljajo tudi večje skupine izletnikov, saj ima restavracija dovolj sedežev in je lepo opremljena. Pestro gostinsko ponudbo dopolnjuje še bencinska črpalka, ki je sestavni del Gaja. Gospod Matija Kuzma, lastnik objekta, ne skriva zadovoljstva in rad poudari, da je bil prijetno presenečen že na začetku, saj se je že na otvoritvi zbrala nepričakovana množica obiskovalcev.

F. Š., fotografija: J. Zauneker

69000 Murska Sobota, Bakovska 29
Telefon: 069/ 21 884 - 21 459 - Fax: 31 352

organizacija potovanj
počitniški aranžmaji
menjalnica

tel.: 069/ 22 606 Murska Sobota
069/ 51 098 Gornja Radgona
069/ 75 002 Lendava
069/ 82 578 Ljutomer

servis PEUGEOT
servis gospodarskih vozil

tel.: 069/ 21 459
21 884

tel.: 069/ 21 459
21 884

tel.: 069/ 31 282

tel.: 069/ 31 282

tel.: 069/ 32 065

tel.: 069/ 21 459
21 884

Želimo vam prijazen božič in veselo novo leto!

Kujski val svoji zvesti publiki in vsem, ki to še bodo. Da ne bomo zmeraj znova čestitali, bomo to opravili zdaj tu in enkrat za vselej. VSE NAJBOLJŠE VSEM PETNAJSTIM MILIJONOM SLOVENCEV PO SVETU ŽELIMO ZA VELIKO NOČ, VSE SVETE, BOŽIČ, PRVI MAJ, NOVO LETO IN ZA ROJSTNI DAN. Da še natančno povemo, kaj vam želimo. Naj vam bo toplo, polno, trdo, veliko, globoko, suho in mokro. Uživate!

Kujski val, nekaj suhega cvetja

TD Ljutomer prireja silvestrsko mednarodno žrtvovanje z naslovom Ex model of Porlekya. Ubogo dekle bodo vrgli v sto sedemdeset Celzijevih stopinj oziroma štiristo trinštirideset Kelvinovih stopinj vročo vodo. Hkrati bodo s hidravlično stiskalnico znanega ljutomerskega proizvajalca hidravličnih naprav oponašali pritisk globine štiri tisoč metrov, kar znese štiristo atmosfer (delajo tudi one z manjšimi pritiski). Ubogo dekle bodo s tem strahotnim pritiskom zmanjšali na velikost konjske fige, ki jo bodo prodali ha dražbi. Da ne bo nepotrebnih zdrh, TD Ljutomer ne pomeni Turistično društvo Ljutomer, temveč Topla družba Ljutomer. Po novem letu se toploti selijo v Prekmurje. Marko skače, Marko skače gor po topli vodi.

Društvo propadlih študentov prireja silvestrsko izobraževanje za tiste, ki so v življenju zamudili vse priložnosti. Ne bodo veliko pridobili, bo pa ostal prijeten občutek, da so zase nekaj napravili. Pripravljajo tudi novoletni vinski cirkus, razne pljanske akrobacije brez gumic in z njimi ter tekmovalje. Kdo bo spil, kdo zbruhal več. Prva nagrada: večerja in drugo z lady Di.

Kujski val predstavlja stalne naslovne teme tujih televizij. Poročila hrvatske TV: predsednik doktor Franjo Tuđman je...

Poročila srbske TV: predsednik Slobodan Milošević je...

Poročila iraške TV: predsednik Saddam Husein je...

Poročila francoske TV: predsednik Jaques Shirac je...

Poročila slovenske TV: poslanci državnega zbora so...

Zdaj boste rekli, da je to odsev prave demokracije v Sloveniji. Ampak ni tako, to samo pomeni, da so naši poslanci ravno taki absolutisti.

Kujski val, Prlekija - pravljica dežela

Ondan smo srečali svetega Martina pijanega, še od zadržanj se ni streznil. Nekam jo je mahal z dvema pletenkama vina. Šli smo za njim in videli, da se je v Sršenovem logu pridružil blatni in povlani družini. Bili so sveti Miklavž, Božiček, dedek Mraz in nekaj malopridnih deklin. Hrupno so ga pozdravili in se družno vrgli na pijačo. Malo kasneje so že pili.

Ljutomersko podjetje Moderni tuneli vabi na slovesno novoletno otvoritev predora pod Kamenščakom. Na zahod obrnjen projekt je kar celo leto zaposloval tristo delavcev in dva strokovnjaka. Garali so globoko pod zemljo. Kruti gospodar jih ves ta čas ni spustil na svetlo. V tunelu so jedli in spali. Imeli so svojega duhovnika, ki je skrbel za duhovne potrebe ubogih sužnjev. Poročal jih je, krstil dva otroka, ki sta se notri rodila, opravil tri pogrebe ter dve operaciji slepega črevesa. Spotoma je blagoslovil vsak meter novozgrajenega predora. Slovesnost bo ob 5.30 zjutraj. Ker sklepna dela še potekajo, ni natančno znano, kje bo v Ljutomeru predor pogledal na plano. Predvideno je, da naj bi se to zgodilo pod Čarlijevo teraso na Starem trgu. Upajmo, da jim bo uspelo. Če jim bo, bomo v čast dogodka preimenovali bife Carli v bife Tunel.

Odkar vlada v Ljutomeru popolna sloga med nekdanjimi političnimi nasprotniki, so edini črni v našem mestu tisti, ki so jo skupili po očesu, rdeči pa tisti, ki so se ga napili po vseh pravilih tega posla.

Kujski val, naš slavist se je napil, vi pa trpite in berite

Predsodek - mali sod pred velikim sodom
Prepir - preveliki pir
Pomoč - daj pomoč ga že
Pogum - hoja po gumi
Drožje - vzklik občudovanja ob pogledu na kup rožja
Izguba - pogled iz gube
Izjeza - jeza se geza
Kesanje - po primorsko ke sanje (kakšne sanje)
Krvica - krvavi vic ženskega spola
Moški - mali joški
Podrejenost - shujšanost
Šlepar - slepi kleper
Župnik - jušnik

Kujski val, umljivo nadaljuje

Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da je ropadel projekt leta. Če za vodno pot Hrške do zahodne Evrope po reki Muri. Še je bilo že urejeno. Načrti za carinice zapornice in slovenska pristanišča ob

hrvaški vodni poti. Vsa vzporedna dejavnost je bila lepo načrtovana, pravice do lokalov že prodane. Pa se je zataknilo pri veržejem mostu. Potrebno ga je bilo prerezati na pol, montirati zadosti močne tečaje (»pante«) in ga spremeniti v dvizni most. Veržejci so spet opravičili svoj sloves. Mosta niso prerezali počez, pač pa po dolgem. Ko je hrvaški vladni predstavnik videl takšno očitno provokacijo, je postal ves šahovnat in je strgal vse sporazume ter jih vrgel v vodo. Vsi so žalostno gledali za plavajočimi upi.

Podkev na avtu oznanja drugim udeležencem, da je za volanom konj, podobno kot »L« označuje začetnika. Vozniki s podkvijo imajo v Ljutomeru izredne ugodnosti.

V gostilni imajo petdesetodstotni popust. Gasilci s koledarji pridejo najprej k njim. Na cesti se jim vsi umikajo. Policaji jih ne ustavljajo. Zlikovci se jih izogibajo. Torej si za boljše in varnejše življenje priskrbite svojo osebo podkev.

Dvanajst best from Lotmerk:

- Naj kelner: Mitra Milan, dober spomin. Kar ste prvič naročili, to boste zmeraj pili.
- Najboljši učitelj matematike: Studnička Niko, med vsemi učitelji najbolje igra šah.
- Največji prleški kralj vseh časov: Stane Kralj, zavladal je tudi v Ljubljani.
- Najboljši pešec: Vrhovnik Edo, hodi najdlje vsak dan peš v službo (10+10 km).
- Naj pijanec: Tu je bila konkurenca prehuda in naziva nismo podelili.
- Naj kariera med tujci: Nemec Tomi. Tekmovali: Rus, Čeh, Madžar, Poljak, Tajlan.
- Najboljši kuhar: Janez Kuhar, skuhal je že marsikaj.
- Najvišje: Gajser Jože, z zmajem poletel 9530 metrov visoko, skoraj trčil z DC 10.
- Naj glasbenik: Evridika, vodi komorni pevski zbor Orfej, za kolege Romana.
- Naj oče in sin: Steržaj Miro in Hari, vas zadeneta na dvesto metrov.
- Naj cerkovnik: Štuhec Ivanček - šolski zvonček.
- Naj radio: Zdaj vsi mislite, da bo to Kujski val. Ne, to je radio Maxi, ker je tako majhen.

Izbranci naj se oglasijo v uredništvu Kujskega vala, kjer čakajo na bogate nagrade.

Kujski val, reklame ali iščemo žrtve

Turistična agencija Trsek ponuja razkošne silvestrske pakete v hotelih ob najboljših plažah Panonskega morja. V predzgodovinske čase vozijo udobni klimatizirani avtobusi. Tam boste srečali Kremenčkove in druge zvezde iz visoke družbe.

Posebna ponudba: V predprodaji lahko po polovični ceni kupite vstopni

Na podlagi sklepa Upravnega odbora stanovanjskega sklada in sveta Mestne občine Murska Sobota DODELUJEMO ENKRATNE DENARNE POMOČI MLADIM IN DRUGIM SOCIALNO OGROŽENIM DRUŽINAM ZA REŠITEV STANOVANJSKE PROBLEMATIKE V VIŠINI 5.000.000,00 SIT

Razpisna sredstva bomo v razponu od 300.000,00 SIT do 700.000,00 SIT dodelili izbranim prosilcem, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so državljani republike Slovenije
- da imajo stalno bivališče v Mestni občini Murska Sobota
- da njihovi osebni prejemki ne presegajo povprečnega OD na zaposlenega v Republiki Sloveniji
- da imajo urejena lastninska razmerja, gradbeno dovoljenje ali priprave del na objektu, ki ga želijo usposobiti za bivanje
- Vlogi je potrebno priložiti:
- potrdilo o državljanstvu
- zemljiškoknjižni izpisek za stanovanjsko hišo ali stanovanje
- gradbeno dovoljenje ali odločbo o dovolitvi pripravljenih del
- potrdilo o dohodku članov družine ali skupnega gospodinjstva

Prednost pri dodelitvi enkratne denarne pomoči oziroma t. i. stanovanjskega tolarja za mlade in druge socialno ogrožene družine, ki skušajo rešiti svoj stanovanjski problem, bodo imeli prosilci z liste za dodelitev socialnih stanovanj iz leta 1994.

VLOGE Z USTREZNIMI DOKAZILI PRINESITE ALI POŠLJITE NA NASLOV: UPRAVNI ODBOR STANOVANJSKEGA SKLADA MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA, Trg Zmaga 4, do vključno 11. 1. 1996.

ce za jutranji novoletni slalom v Gresovščaku. Priložnost se boste imeli pomeriti s Tombo in Koširjem. Najprej na smučkah, nato za šankom. Popolna kozmetika za vaše čevlje. Zaščitna krema za čez dan, čistilno mleko zvečer in vlažilna krema zjutraj. Če imate težave z jezikom, ga premažite s posebno voodoodporno dišečo kremo. Vam pokajo podplati? Nujno potrebujete vitaminski losion. Zjutraj in zvečer ga tanko nanesite in vaših težav bo hitro konec. So vezalke izgubile sijaj, se jim cepijo konci? Pomagata poseben balzam in regenerator, vezalke bodo kot nove.

Naprodaj, skoraj zastoj, WONDER BRAIN (*), da odpravi vaše pomanjkljivosti. Posebej priporočamo za mlada, razvijajoča se dekleta.

(*) Za tiste, ki so se učili samo francoščino. Wonder bra - čudežni mo-drček, wonder brain - čudežni možgani.

Naprodaj je vinograd v Nunski Grabi. Nasad je starega tipa, od vrha do ceste v dolini. Posebej je primeren za športne sindikalne igre. Določiti je potrebno štart in cilj ter postaviti sodnike ob progi in že lahko štejete denarce. Namesto vlečnice so na voljo traktorske proge z zmogljivostjo tisoč smučarjev na uro.

Nujno prodamo 120.000 kubičnih metrov najkakovostnejšega snega iz neokrnjenih narave. Sladoledarji vseh dežel, združite se in kupite. Dodajte trinajst odstotkov sladkorja, dišave, zrnato sadje in sladoledu ne bo para pod soncem. Kličite komunalno podjetje Ljutomer.

Kujski val, slovo, konec, zbogom

Če ne bi bilo kujskega vala, bi bilo zagotovo vse veliko slabše. Inflacija bi podvijala prej, kot je. Čokolada bi imela slabši okus. Ljudje bi delali samomore. Ljutomer bi že bil vroče jezero. Vi bi ostali brez volje do življenja. Tako pa kupico v roko in na zdravje.

P.E.S.: V prejšnji oddaji je žal izpadel en prleški.

»Žena, jaz sem lačen!« pravi Prlek. »Imam fino govejo juhico,« je žena ustrezljiva. »Sen reka, ka sen lačen, ne žeden.«

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

JAVNI POZIV ZA VPISOVANJE IN VPLAČEVANJE DELNIC na podlagi odločbe št. 11/129/AG - 95 z dne 20. 12. 1995, ki jo je izdala Agencija za trg vrednostnih papirjev

IZDAJATELJ:

Zdravilišče Moravske Toplice, d. d. Kranjčeva 12, Moravske Toplice

VRSTE DELNIC:

Navadne imenske delnice oznake G.

SKUPNA NOMINALNA VREDNOST CELOTNE IZDAJE:

Podjetje je izdalo 2.122.963 delnic v vrednosti 2.122.963.000,00 SIT, od katerih bo v javni prodaji 395.158 delnic.

NOMINALNA VREDNOST:

1.000,00 SIT

PRODAJNA CENA DELNICE:

Prodajna cena delnice znaša na dan 1.1.1993 1.120 SIT.

Pri plačilu z lastninskimi certifikati državljanov se cena revalorizira. Pri plačilu delnic s certifikati denacionalizacijskih upravičencev se izhodiščna cena revalorizira od 1. 1. 1993 do dneva izdaje certifikata denacionalizacijskemu upravičencu.

Pri plačilu delnic z gotovino se izhodiščna cena revalorizira z rasto drobnoprodajnih cen od 1. 1. 1993 do dneva objave javne prodaje, in sicer do 28. 12. 1995 ter znaša 1.775,00 SIT.

Zgoraj navedena izhodiščna cena se glede na število vplačnih delnic oblikuje v intervalu +/- 30 %, vendar ne nižje kot 848,00 SIT.

NAMEN IZDAJE DELNIC:

Prodaja delnic Zdravilišča Moravske Toplice, d. d., v skladu z Zakonom o privatizaciji pravnih oseb v lasti Sklada RS za razvoj in obveznosti Agencije RS za prestrukturiranje in privatizacijo (Ur. list RS, št. 71/94).

PODATKI O DIVIDENDAH:

O višini dobička, ki bo namenjen izplačilu dividend, bo odločala skupščina družbe.

ZAČETEK IN KONEC VPLAČEVANJA DELNIC:

Delnice se bodo vpisovale in vplačevale v roku 30 dni od objave tega poziva v tedniku VESTNIK in dnevniku DELO, in sicer od 28. 12. 1995 do 27. 1. 1996.

VPISNA MESTA:

Vpisno mesto za certifikate državljanov in denacionalizacijskih upravičencev je: Zdravilišče Moravske Toplice, Kranjčeva 12, Moravske Toplice, hotel Termal, vsak dan razen sobote in nedelje med 8. in 15. uro.

Vpisno mesto za gotovino: LB Pomurska banka, Poslovna enota Murska Sobota, Trg zmage 7, med delavnikom od 7.30 do 17.00 in v soboto od 7.30 do 11.30.

Prospekt za javno prodajo je vsem morebitnim kupcem na voljo na razpisnih mestih.

motorna

AVTO, 4. članci 56, Ljutomer prodaja osebna vozila iz programa Fiat, Alfa Romeo, Lancia ... NOVO: Da-hatsu, Feroza EL II, v zalogi tudi rabljena vozila. Tel.: 81 507. m5353

JUGO 45, letnik 1989, in Ford Escord CLX, letnik 1991, prodam. Tel.: 41 709. m5394

PEGEUT 309 GRD, letnik '91, traktor IMT 577, na vse štiri pogone, in seno v balah prodam. Puževci 54. m5431

OPEL KADET 1,4 LS, letnik 1990, limuzina, ugodno prodam. Tel.: 61 623. m5437

MAZDA 323 1,6 i, letnik '91, SEDAN, prvi lastnik, ugodno prodam. Tel.: 61 623. m5438

živali

11 pujskov, težki 20 kg. prodam. Murski Črnci 18. m5391

KRAVO, brejo 8 mesecev z drugim teletom, A-kontrola, prodam. Tel.: 60 540. m5436

posesti

DILL d.o.o.

PRODAMO

- HIŠE
- STANOVANJA
- GRADBENE PARCELE
- POČITNIŠKE HIŠICE
- KMETIJSKA ZEMLJIŠČA
- POSLOVNO-GOSTINSKE PROSTORE

DAMO V NAJEM

- POSLOVNE PROSTORE
- STANOVANJSKE HIŠE
- STANOVANJA

DILL d.o.o.

TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
A. NOVAKA 4 M. SOBOTA

HIŠO, novogradnja, v Mostju ob glavni cesti, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 062 102 664 ali 655 013. m5093

HIŠO - VILO pri Murski Soboti, 400 m², na 77 arih zemlje, primerno za gostinstvo, šiviljstvo, frizerstvo ali drugo dejavnost, z gospodarsko zgradbo 250 m², primerno za avtodelavnico, diskontno trgovino ali rejo konj, prodajo. Cena 200.000 DEM. Tel.: 062 36 527 ali mobilni 0609 618 184. m5154

dom. Vse ostalo po dogovoru. Tel.: 46 007. m5419

BOROV GOZD, 1 ha, na Goričkem pri Mačkovi, prodam. Tel.: 46 007 ali 062 221 586. m5419

TRISOBNO KOMFORTNO STANOVANJE na Kocjerci v M. Soboti, s pripadajočim pokritim parkirnim prostorom, prodam. Tel.: 23 416. m5421

VINOGRAD /900 trsov/ s starejšo hišo /voda, elektrika/ primerno za

www.cunet.si/ e-mail: yellowpage@cunet.si
yellowpage/yellowpage.html Jasico d.o.o.

069 32 027

ZAKAJ? OGLASI

v NAJBOLJ obiskane www strani v Sloveniji

RUMENI INTERNET - SLOVENIA

100 OBISKOV / URO IZ VSEGA SVET 24 UR/DAN

MULTIMEDIJALNA PREDSTAVITEV - BARVNE SLIKE, ANIMACIJA, ZVOK, OGROMNO ŠTEVILO STRANI TEKSTA

CENA/KORIST - ZELO UGODNO!

POKLIČITE, PIŠITE, TAKOJ! INTERNET JE IN

KREDITI! KREDITI! KREDITI! ..

Najugodnejši najem kredita v AVSTRIJI

NOVOST! NOVOST! NOVOST!

1. Dolgoročni hipotekarni krediti
- možnost najetja kredita do 10 let

2. Kratkoročni krediti
- na 6-mesečno odplačilo

ŽREBANJE MED KREDITOJEMALCI, KI SKLENEJO KREDITNO POGODBO OD 1. 1. DO 30. 6. 1996

N A G R A D A: POTOVANJE ZA DVE OSEBI V ABU DHABI

Srečno in uspešno novo leto vam želi
BIRO KATARINA, Langgasse 18, BAD RADKERSBURG, tel.: 0043 34 76 37 14

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8. do 12. in od 14. do 17. ure

POSLOVNI PROSTOR, 2 x 108 m², v OBRTNI CONI NA MARKIŠAVSKI CESTI PROdamo ALI DAMO V NAJEM. TEL.: 57 104.

počitniško hišico ali stanovanje, v bližini Kapele, prodamo. tel.: 65 427. m5426

GASILSKO DRUŠVO STRUKOVCI daje v najem prostore v gasilskem domu v Strukovcih, 100 do 250 m², ob asfaltni cesti, primerno za skladišče ali za kakšno drugo dejavnost. Informacije: Strukovci 52. tel.: 49 085. Vsem občanom, posebno vaščanom Strukovec srečno novo leto 1996. Gasilsko društvo Strukovci m5428

HIŠO, starejšo, pri asfaltni cesti v Stanjevcih, primerno za počitniško hišico (voda, elektrika v hiši) ter njivo in gozd prodamo. Tel.: 51 120. m5429

STANOVANJE v M. Soboti, eno- in polsobno, prodam. Tel.: 24 730. m5439

STANOVANJE, enosobno, opremljeno, v M. Soboti, dam v najem. Tel.: 31 618. m5440

STANOVANJSKO HIŠO, visokopri- tično, podkleteno, centralna kurjava, telefon, v Ivanovcih, možnost trgovine ali druge dejavnosti, prodam. Tel.: 23 368. m5441

STANOVANJSKO HIŠO z gospo- darskim poslopjem in pripadajočo zemljo v Poznanovcih, ob asfaltni ce- sti, prodam. Tel.: 45 599. m5442

kmetijska mehanizacija

DVOOSNE PRIKOLICE in rabljene traktorje ter pluge, po ugodnih pose- zonskih cenah, prodamo. Za plačilo v devizah dodatni popust. M & W FU- TURA, Ljutomer, tel.: 82 580 in 81 487. m5261

TRAKTOR STAYR, 50 km, z origi- nalnim čeltnim nakladalcom, lopata in vile v odličnem stanju, prodam. Tel.: 57 045. m5406

ŽITNI KOMBANJ EPPLER MOBIL 940 z dvema adapterjema prodam. Sebeborci 76, tel.: 48 054. m5417

★★★★

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite

IZOLACIJSKI SERVIS F. HAJDINJAK;

Gornji Slaveči 6, Kuzma, tel.: 55071.

Popravilo z garancijo na vašem domu.

Radenska

ZDRAVILIŠČE

PODJETJE ZA ZDRAVSTVO, TURIZEM IN GOSTINSTVO

RADENCI, d. o. o.

TEHNIČNI VODJA VZDRŽEVANJA

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:

- visoka ali višješolska izobrazba, smer strojništvo ali elektrotehnika
- 4 leta delovnih izkušenj
- pasivno znanje enega tujega jezika
- izpit iz varstva pri delu
- strokovni izpit za energetike

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: RADENSKA RADENCI, p. o.

Center za razvoj kadrov, Zdraviliško naselje 14, 69 252 Ra- denci.

Prijavljeni kandidati bodo v 30 dneh od poteka objavnega roka pisno obveščeni o izidu izbire.

SEJALNICO OLT 4-redno, malo ra- bljeno in plug Olt 3-brazdni, 12-colni, v dobrem stanju, ugodno prodam. Tel.: 062 715 177. m5423

KOMBANJ ĐURO ĐAKOVIČ 770, prodam. Franc Krpic, G. Slaveci 53, tel.: 55 090. m5424

razno

Svetujemo, kako priti do lastnega po- sla z dodatnim delom, brez vlaganj in brez rizika. Tel.: 069 26 217. m5272

VLOŽITE CERTIFIKAT IN DOBI- TE NAGRADO: parni likalnik ali ra- diokasetofon. Možnost posojila. Tel.: 062 631 164, 062 221 106, po 16. uri. m5380

Preklicujem veljavnost spričevala o končani OŠ Negova, izdanega leta 1992 na ime Nataša Klanfar, Radven- ci 20. m5386

SMUČI več vrst, rabljen z vezmi, pro- dam. Tel.: 55 142. m5393

Preklicujem veljavnost hranilne knji- žice št. 11673/1, izdano HKS Pa- nonka M. Soboti, Bela Breskoč. Do- manjševci 131. m5400

ŠTEDILNIK, kombinirani, ugodno prodam. Tel.: 31 004. m5402

Domači med, akacijev in gozdni, pro- dam po 300 SIT/kg. Prinesite kozar- ce od vložene zelenjave. Alojz Cigan, Ribiška 8, Odranci, tel.: 70 173. m5405

KRZNENA plašča, moška št. 52 in 56, prodam. Tel.: 32 488. m5407

Preklicujem veljavnost hranilne knji- žice št. 30800/7, izdano HKS Pa- nonka M. Soboti, Mihael Grah, Vi- donci 58. m5409

BARVNI TELEVIZOR Grunding, ekran 55 cm, brezhiben, ugodno pro- dam. Branko Hajdinjak, Šratovci 11, Radenci. m5435

delo

RAČUNOVODJO ali računovodki- njo honorarno zaposlimo na domu. Zaposlimo tudi nakupovalca za ži- vino za določen čas. Tel.: 49 014. m5381

srečanja

35-letna ženska, simpatičnega videza, želi spoznati policajta za skupna sre- čanja. Ponudbe pod šifro UREJE- NOST. m5443

storitve

ROLETARSTVO NOGRAŠEK vam nudi izdelavo, montažo žaluzij, lame- nih in plise zaves, rolet in rolojev. Na zalogi imajo tudi vse sestavne dele za senčila. Tel.: 061 651 247. m5267

Satelitski sistemi

PARAT NEMEC SERVIS MARJAN

KUPŠINCI 67; Tel.: 069/31-268

RTV, AVDIO - VIDEO

GORNJA RADGONA - V Zdravstvenem domu v Gornji Radgoni so uvedli najavljanje bolnikov po telefonu. Pričakujejo, da bo zaradi tega v čakalnicah te ustanove manj lju- di, pacienti pa bodo prišli na vrsto ob napovedanih urah. Upaj- mo, da bo res tako. (F. Kl.)

TIŠINA - Gasilci so v 1995. letu obnovili notranjost in zu- nanjost vaško-gasilskega doma, nanj pa bodo spomladi dali naslikati še svojega zaščitnika Florijana. Tišinski gasilci so bili na sektorskih vajah peti, na tekmovanju za pokal Občine Cankova - Tišina pa osmi.

Lovci lovske družine Cankova ne streljajo le divjadi, ampak tudi tako imenovane glinaste golobe. Pred kratkim so se posodobili, saj so kupili napravo za odmetavanje umetnih tarč, ki je stala 8.000 mark. V letu 1996 bodo pripravili več tekmovanj, kjer se bodo lovci preizkusili, kako spretni so. Tako je tudi prav, saj bi bilo nemoralno, ko bi se urili - v streljanju na divjad. (F. Ku.)

ODRANCI - Roman in Milena Kavaš sta pred kratkim odprla v Ravenski ulici v bližini potoka Črnc sodoben go- stinski lokal, ki meri kar 250 kvadratnih metrov. Nova gostinca obljublja, da bodo stregli ne le pijačo in klasične jedi, ampak bosta dala poudarek prekmurski kuhinji. Na otvoritveni slovesno- sti sta govorila župan Ivan Markoja in predsednik območne obrt- ne zbornice Štefan Matjašec, domači župnik Lojze Kozar pa je gostišče blagoslovil. Prvim gostom pa je zapel moški pevski zbor kuda Beltinci. (J. Ž.)

GORNJI IVANJCI - Blizu hiše Mirka Kaučiča stoji stolet- na vrba, v katero so se letos naselile čebele, ki so verjetno »zbežale« iz pravega čebelnjaka. Očitno jim je tam kar všeč. saj poskus čebelarja, da bi jih spravil v koš, ni uspel. Ko bo hladneje, pa se bodo verjetno umaknile še bolj v duplino, kjer kraljuje če- belja matica. (L. Kr.)

LIPOVCI - V Lipovcih ljudem ni dolg čas, kajti na pobu- do domačega turističnega društva so začeli s tako imeno- vanimi zimskimi zabavnimi večeri, ki so ob sobotah. Avtor in po- vezovalec šaljivih iger za zakonske pare je domači humorsit Piči. (G. G.)

GORNJA RADGONA - Rdeči križ iz Gornje Radgone je organiziral na turistični kmetiji Hari v Spodnji Ščavnici srečanje starejših upokoencev. Udeleženci so preživeli nekaj prijetnih trenutkov, saj so bili v lepem okolju in dobro pogošeni. Nedvomno lepa gesta Rdečega križa, katerega funkcionarji ne pozabljajo starejših občanov. (J. Ka.)

RADENCI - V tej občini so uspeli asfaltirati več cest. Asfalt v dolžini 640 metrov so položili na cesti Kapelski Vrh-Kocjan, kar je stalo 6.200.000 tolarjev. Na Račkem Vrhju pa je stal asfalt dolžini 986 metrov 9.800.000 tolarjev. Posodobili so tudi 470 metrov dolgo cesto v Hrastju-Moti, ki vodi do odlaga- lišča komunalnih odpadkov. Za ta dela so plačali 4.200. 000 tolarjev, denar pa so zagotovile občine Radenci. Sv. Jurij in Gornja Radgona. Vas Boračeva pa bo končno dobila most čez potok. Gradi ga Vodnogospodarsko podjetje iz Murske Soboti, stal pa bo 5.400.000 tolarjev. Na vidiku je tudi posodobitev ceste mimo tovarne polnilne opreme do Šratovec. (L. Kr.)

SATELITSKI SISTEMI

Cena z montažo samo 33.500 SIT.

Zemeljske antene že za 1500 SIT. TAF, Trnje 61, tel.: 70 021.

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT

Finančni inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplemenite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročna premostitvena posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel.-telefaks: (069) 32 848

VESTNIK

B2 D.O.O. LJUBLJANA MARIBOR MURSKA SOBOTA

RAČUNALNIŠKI TEČAJI

Po novem letu bo potekal tečaj za uporabo omrežja

INTERNET

Za zaključene skupine nudimo popust!

069/22-539

Pokličite za brezplačen katalog

ŠPORTNO-REKREACIJSKI CENTER LENDAVA, d. o. o.

Partizanska 12, Lendava

VABI IN POZIVA

vse morebitne interesente za vlaganje v nadaljni razvoj in gradnjo kopališkega kompleksa v Lendavi, da se oglasijo na sedežu podjetja, to je v Partizanski ulici 12 v Lendavi.

Žaželjena je predhodna najava po telefonu, številka je: 75 151 (kontaktna oseba: A. Sankovič).

V pogovoru bomo predstavili našo vizijo razvoja, verificirano pri Krajevni skupnosti Lendava, ki je lastnik kopališkega kompleksa, in proučili možnost vključitve v projekt razvoja ideje in zamisli ter možnosti morebitnih interesentov.

LENDAVA, DECEMBER 1995

*Solze se nam ne morejo posušiti,
tudi rane ne ozdraviti,
ker tebe, dragi sinek, nam ne more
nihče več nazaj vrniti.*

V SPOMIN

Že leti dve tvoj večni dom le rože zdaj
krasijo in sveče ti v spomin gorijo,
vendar bolečina ostaja ista, ker te
solza ne žalost zbudili nista.

Milanu Žerdinu

iz Trnja, 13.12.72 - 1.1.94, živel je v Nemčiji
Bil si naša radost, naša sreča, a zdaj si pa bridkost boleča.
Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem preranem grobu, se ga
spomite, mu prinašate cvetje ter v spomin prižigate sveče.
Vsem skupaj še enkrat prisrčna hvala!
*Žalujoci: mama, ata, brat z družino ter vsi drugi, ki so ga
imeli radi*

*Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.*

V SPOMIN

31. decembra bodo minila tri leta,
odkar nas je zapustil naš dragi
mož, oče in brat

Geza Benko

iz Gorice 47

Bolečina da se skriti, a tebe nam ne more nihče vrniti.
Hvala vsem, ki mu prižigate sveče in prinašate cvetje!

Žalujoci vsi njegovi najdražji

*Neznanska moč me vleče
do tebe, sladka stvar -
doseči pa ne morem
nikdar te, oh, nikdar!
(S. Gregorčič)*

V SPOMIN

26. decembra je minilo deset
žalostnih let, odkar nas je
zapustila naša draga žena, mama,
babica, hčerka in snaha

Terezija Benkič

iz Beznovec

Hvala vsem, ki z lepo mislijo stojite ob njenem
preranem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Tvoji najdražji

*Mlad zapustil si očetovino,
našel novo domovino,
ustvaril dom si in družino,
a na žalost vse je mimo ...*

V SPOMIN

30. decembra bo minilo leto
žalosti in bolečine, odkar nas je
zapustil naš najdražji mož, oče,
dedek, brat in stric

Evgen Gomboc

iz Mačkovec 52c

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete
njegov grob in mu prižigate sveče.

Tvoji najdražji

*Na grobu ti rožice lepo cveto,
one naj tebi povedo,
kako jih zaliva naše solzno oko!*

V SPOMIN

Na novega leta dan bo minilo leto, ko nas je za vedno
zapustila draga žena, mama in oma

Emilija Lipič

iz Moravskih Toplic

Hvala vsem, ki se ustavite ob njenem grobu, prižigate
sveče in prinašate cvetje.

Vsi njeni

Tiho smo se 15. 12. 1995 poslovili od našega

Ludvika Gorčana

iz M. Sobote

Njegovi najdražji

*Spet sneg naletava,
kar gledal si rad,
zemlja zmrzuje,
je pod njo naš zaklad.
Ne moreš več vstati
in z nami kramljati,
doma je ostala praznina,
v srcih naših huda bolečina.*

Ob prvi obletnici smrti se z
bolečino srcu spomnimo dragega
moža, očeta in dedka

Štefana Žibrika

iz Markišavce

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

*Zaspal si tiho, mirno,
utrujen od boja in bolečin,
za teboj ostala je praznina
in v srcu mojem bolečina.*

V SPOMIN

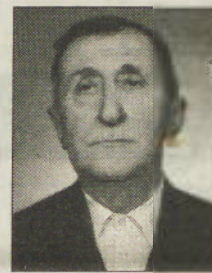
24. decembra bosta minili dve leti
žalosti, odkar me je za vedno
zapustil dragi mož

Franc Pozvek

iz Tešanovec

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v spominu, ki stojite ob
njegovem grobu in mu prižigate sveče.

Žalujoci: žena Gizela

*Oh kako je hiša prazna,
odkar v njej več tebe ni,
prej tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se mi zdi.*

ZAHVALA

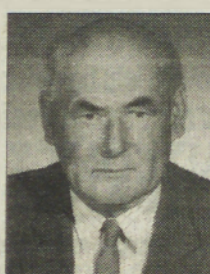
Utrujen od težke bolezni nas je v 77. letu
starosti tiho in mirno zapustil dragi mož,
brat, boter in sorodnik

Koloman Škraban

iz Strukovec 16

Iskrena hvala vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki ste
ga pospremili na zadnji poti, darovali cvetje za dobrodelne
namene in izrekli sožalje. Posebno zahvalo namenjam g.
duhovniku, pevcem žalostink, gasilec, Pogrebništvu Banfi in
vsem, ki ste se potrudili za dostojno slovo.

Žalujoci: žena Avgustina, brat Štefan z družino in drugo sorodstvo

*Morda je tako ustvarjeno,
da ne sme biti izgubljena
nobena kapljica trpljenja,
ki jo je mogoče iztisniti
iz človeških src tistih
prav dobrih, ki znajo najbolj trpeti.*

V SPOMIN

1. januarja bo minilo eno leto
žalosti in bolečine, odkar nas je
zapustil naš dragi mož, oče, dedi,
tast in brat

Franc Legen

iz Noršinec

Vsem, ki se ga spominjate z lepo mislijo, stojite ob
njegovem grobu, mu poklonite cvet ali prižigate svečo,
iskrena hvala.

Tvoji najdražji

V SPOMIN

29. decembra minevata dve leti
žalosti, odkar nas je zapustil dragi
mož, oče in stari oče

Dezider Cigut

iz Vučje Gomile

Vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu,
mu prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala!

Njegovi najdražji

ZAHVALA

7. decembra nas je v 95. letu
zapustila naša draga mama, tašča,
babica in prababica

Terezija Benko

roj. Štrtak
iz Serdice 120

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem,
znancem ter predstavnikom upokojencev, ki ste nam v
težkih trenutkih pomagali in jo pospremili na njeni
zadnji poti, darovali cvetje, vence, sveče in sv. maše ter
izrekli sožalje.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci vsi njeni

*Hiša tiha je postala,
ko si vzel slovo,
v srcu bolečina je ostala,
ki prenehala ne bo.*

V SPOMIN

Hermanu Kočarju

iz Serdice

Lepega božičnega jutra pred devetimi leti si odšel tiho,
mirno in večno zaspal. Bil si dober, skromen, naredil si
nam dom, ki si ga tako zelo ljubil. V mislih si vedno z
nami, ker smo te imeli radi.

Vsem, ki se ga spominjate in radi stojite ob njegovem
grobju, prisrčna hvala.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu nas je nepričakovano
zapustil naš dragi oče, dedek in
pradedek

Štefan Filo

iz Sela

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za
pomoč, izrečena ustna sožalja ter darovalcem vencev,
šopkov in sveč. Iskrena hvala duhovniku Škaliču za
pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, vsem
gasilec, ki so ga prenesli in pospremili na njegov večni
kraj počitka, in govorniku Štefanu ter Pogrebništvu
Banfi.

Vsem še enkrat iskrena hvala!
Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 80. letu nas je za vedno zapustil
naš dragi mož, oče in stari oče

Jožef Domiter

iz Večeslavec 39

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki ste v težkih trenutkih pomagali in ga v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti,
darovali cvetje, vence, sveče in sv. maše ter izrekli
sožalje. Posebna hvala g. župniku in pevcem.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci vsi njegovi

*Življenje je biserna školjka,
udarcev prepolna in ran, a vendar iz
rane ti slednje
rodi se nov biser na dan.*

V SPOMIN

Žal se nov biser še ni rodil, saj ne
mine dan, da ne bi pomislili na 27.
december 1994, ko nas je
zapustila naša
najdražja

Marija Đadič

iz Strehovec 3b

Komaj 47 let si bila stara, ko si nas po težki bolezni
tako hitro za vedno zapustila. Mineva leto žalosti, leto
obujanja spominov na vsak trenutek, ki smo ga preživeli
s teboj. Zelo te pogrešamo in ob tvojem grobu iščemo
novih moči.

Hvala vsem, ki ji prižigate sveče, poklanjate cvetje ali z
lepo mislijo postojite ob njenem grobu.

Neutolajljivi tvoji najdražji

*Ti dotrpela si,
v spominih naših boš živela
po srcu dobrem, ki si ga imela.
Daj Bog ti srečo večnosti.*

ZAHVALA

15. decembra nas je v 88. letu
starosti zapustila naša draga
mama, tašča, babica in prababica

Jožefa Kerec

roj. Gomboc
iz Topolovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo
pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala vsem
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena
ustna in pisna sožalja, vsem darovalcem vencev in cvetja
pa tudi vsem, ki ste darovali v dobrodelne namene. Iskrena
hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete
žalostinke ter govornici Marjeti. Za skrbno pozornost in
nego med njeno boleznijo se najlepše zahvaljujemo dr.
Peričevi, patronažnim sestram ZD Cankova ter osebju
pljučnega oddelka Splošne bolnice M. Sobota.

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli radi

*Kako prazen je dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 66. letu
zapustila naša draga žena, mama, stara
mama, sestra in tašča

Marija Andrejek

iz Martinja 34

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu
pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, sveče in svete maše.
Hvala tudi vsem, ki ste svoje prispevke nakazovali za gradnjo
mrliške vežice v Martinju, nam izrazili pisno ali ustno sožalje, in
vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali.
Iskrenahvala g. župniku in pevcem za odpete žalostinke. Hvala
sodelavcem Mure - skladišče gotovih izdelkov Ženski plašči,
šoferjem transporta Mure, brigadama 329 in 333 in vsem
režijskim delavcem druge izmene, DE Petrovci ter kolektivu
Travmatološkega oddelka UKC Ljubljana.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci vsi njeni najdražji

*Kje si ljubi mož in oče, kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoj skrbna roka, ki skrbela je za nas.
Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih pridnih rok
za vedno nam ostaja.*

ZAHVALA

16. decembra je v 78. letu umrl ljubi mož,
oče, tast, brat, svak, dedek in pradedek

Štefan Bogdan

iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
dohrni sosedom in znancem iz domače in drugih vasi, ki so ga
pospremili na njegov zadnji dom, darovali vence, šopke, sveče in
za svete maše, nam pa izrekli sožalje. Hvala celotnemu
zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice v Rakičanu.
Iskrena hvala g. duhovniku, govornici, pevcem, društvu
upokojencev, kolektivu Mure - TNO, 219. brigada, TMO 2, 283.
brigada. Hvala tudi Pogrebništvu Ferenčak za pogrebne storitve.

Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

*Žalujoci: žena Terezija, sinovi Štefan, Martin, Franc, Slavko,
hčerka Elizabeta, zet Jože z družinami, neutolajljivi vnuki in
vnukinje, pravnuki, sestre ter vsak in vsakinja*

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustil dragi mož,
oče, tast, dedek, stric in boter

Karel Bokan

s Petanjec 71

Iskrena hvala vsem sorodnikom,
sosedom, znancem in prijateljem, ki
ste nam v težkih trenutkih pomagali
in ga v tako velikem številu pospremili
na njegovi zadnji poti, darovali cvetje,
vence, sveče in sv. maše ter izrekli
sožalje.

Posebna hvala g. kaplanu, pevcem, kolektivu Tovarne
mlečnega prahu, Radenski TPO in gasilcem ter g. Mlinariču
za besede slovesa.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

V 83. letu nas je za vedno zapustila
draga mama, tašča, stara mama in
babica

Marija Vučak

iz Lendave

V globoki žalosti se iskreno
zahvaljujemo vsem sorodnikom,
znancem, prijateljem in sodelavcem,
ki ste jo v tako velikem številu
pospremili na njeni zadnji poti,

darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše ter
humanitarne namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala osebju Zdravstvenega doma Lendava in
internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. župniku za
pogrebni obred, Komunalni Lendava in pevcem za odpete
žalostinke.

Iskrena hvala!

Vsi njeni

*Že leto dni te želja krije,
a v mislih z nami vedno si,
umirilo se je zlato in trudno srce,
mirno naj počivajo tvoje skrbne
roke.*

V SPOMIN

31. decembra mineva leto žalosti,
odkar nas je zapustil naš dragi
mož, oče in stari oče

Geza Temlin

z Vaneče 85

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih
spominov na tvoja dejanja, besede in napotke, ko smo
bili skupaj.

Tvoji najdražji

*Ko živela sem, ljubila sem vas vse,
zdaj, ko me več med vami ni,
ljubite me v spominu vi vsi.*

ZAHVALA

V 92. letu 1995 nas je za vedno
zapustila draga mama, stara mama,
prababica, sestra in sorodnica

Karolina Novak

roj. Merica

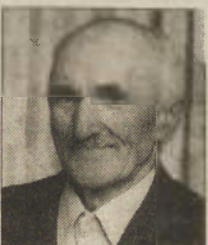
iz Gorice

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem
sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki ste nam v
najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, darovali cvetje in
sveče, v dobrodelne namene ter izrekli ustno in pisno
sožalje.

Iskrena hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka v
Rakičanu, posebno dr. Požunu. Hvala g. duhovniku
Balažicu za lepe besede slovesa, pevcem žalostink,
Pogrebništvu Banfi, g. Severju za odigrano Tišino in
vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

*Kako rad bi dihal, katero vmes
povedal,
ne morem, med nami je krsta
lesena.*

V SPOMIN

Minilo je sedem žalostnih let,
odkar nas je 12. novembra 1988
za vedno zapustil naš dragi oče,
stari oče in sorodnik

Aleksander Novak

iz Gorice 21

Vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu, prisrčna hvala.

Žalujoci vsi njegovi najdražji

*Tja bi šel, kjer naše bukve košate
same zase stojijo ...
(J. Glazer)*

ZAHVALA

V 89. letu je mirno zaspal naš
dragi mož, oče, dedek in pradedek

Karel Kuhar

iz Puconec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, vsem, ki ste ga pospremili na
njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče in nakazali
denar v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se g. duhovniku

Balažicu za pogrebni obred, za izrečene besede slovesa
in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem iskrena hvala!

Vsi njegovi

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

V 61. letu nas je za vedno zapustil
dragi oče in dedi

Štefan Roudi

iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom,
prijateljem, sosedom in vsem, ki so ga pospremili na
njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in nam
izrekli sožalje. Vsem skupaj še enkrat - iskrena hvala!

Lendava, 20. 12. 1995

*Žalujoci: hči Ingrid z možem Andrejem, sin Leo z
Alenko, vnuki Erik, Ines in Matej, tašča Vilma, vsaki
in vsakinja ter drugo sorodstvo*

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prešal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil
dragi mož, oče, tast, dedek,
pradedek in brat

Ludvik Genc

iz Kobilja 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in
znancem ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji
poti, darovali vence, šopke, sveče in za sv. maše, nam pa
izrekli sožalje. Iskreno se zahvaljujemo g. župniku za
pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in
predstavnici KS za ganljive besede slovesa. Hvala tudi
podjetju Integral Lendava, trg. podjetju Merkur iz M.
Sobote in Pogrebništvu Banfi.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Z žalostjo v srcu tvoji najdražji

*Bolečina se da skriti,
tudi solze zatajiti,
le tebe, draga mama,
nam ne more nihče več vrniti.*

ZAHVALA

V globoki žalosti sporočamo, da je v 75.
letu za vedno zaspala naša draga
nepozabna mama, tašča, stara mama in
sorodnica

Sidonija Prosič

roj. Bagar

iz Otovec 36

Ob njeni smrti smo dolžni izreči javno zahvalo vsem, ki ste nam
na kakršen koli način pomagali, predvsem se zahvaljujemo dobrim
sosedom, botrini, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam
v težkih pogrebnih trenutkih in nas tolažili. Hvala Jožetu Roganu in
njegovi družini iz Trdkove za vso pozornost in pomoč ob smrti
naše mame. S hvaležnostjo smo sprejeli izrečeno sožalje, darovane
vence, cvetje, sveče, prispevke v dobre namene ter udeležbo na
njemem pogrebu od blizu in daleč. Iskreno se zahvaljujemo vsemu
osebju Doma oskrbovancev v Rakičanu za vso pomoč in
požrtvovalnost, ki ste jo namenili naši mami. Obenem hvala g.
Rožiki Mohar iz M. Sobote za skrb in prijaznost med težko
boleznijo in vsem tistim, ki ste jo obiskali med njeno boleznijo in
jo hrabril. Spoštljivo zahvalo izrekamo tudi duhovniku Aleksandru
Balažicu za izbrane besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke
ter Pogrebništvu Banfi za opravljene storitve. Zahvaljujemo se tudi
godbi na pihalu iz Avstrije.

Se enkrat najlepša hvala - vsem in vsakemu posebej.

*Za njo žalujejo: sin Zoltan, sin Janez z ženo Marijo,
posebno pa njeni vnukinji Patricija in Melani ter drugo
sorodstvo*

Ko je videl, da Kalužnica postaja center Sobot, v zadnjem času se je v njeno bližnino preselilo gnezdo političnih strank (pod soboške gozdarje), pred kratkim pa v njeno pritlično močvirje tudi Krekova banka z nebeskim jamstvom, je župan Broker - Gerencar izdal nove smernice za urbanistično zasnovanje mesta. Trg zmage bo preseljen na železniško postajo, za skorajšnji pozdrav Zjuganovu, ki prihaja na obisk.

Anton Utroša - Vilmoš Krnski je preučil kreditodajalsko zakonodajo in ugotovil, da ima madžarska manjšina večje zaupanje bančnikov kot vendski domorodci. Zato je pri Prezidiu vložil zahtevek za ustanovitev skitske manjšine.

Zadnja snežna odeja je najnovejša zasluga poslanca zmagovite državno-zborske stranke Geze Džubana - Overkill. Pokončala in prekrila je ves plevel. Naslednje darilo zaslužnega poslanca: milijon mark iz strankinega tajnega sklada.

Po naročilu Semoličevega sindikta nekateri poslušalci Murskega vala pri glasovanju za osebnost leta glasujejo za zdravnike in zdravnice. Gre za preračunano sindikalno akcijo z delovnim naslovom: Boug plati žepa ne pretrga!

V policijskih arhivih in v črnih kronikah ni dokumentov, ki bi potrjevali, da je spoštovani Štefan Harkai - Štefan Harkai nekoč v preteklosti »začel več piti in kaditi«, kakor piše v pravomočnem sodnem aktu. Ni zakrivil nobene prometne nesreče, ni prijav, da bi inhaliral, niti se ni znašal nad bližnjimi ali daljnji. Ker v tem istem aktu ne piše, da je z obema dejavnostima tudi prenehal, je vprašljiva učinkovitost rajonske policije ali pa zadevni akt laže, kar bo najbližje resnici. (DS MOZ) (Dejstva so močnejša od zamere).

Brigita Bavcar - Brigita Bavcar ima vse predpostavke, da bi postala pokrajinska osebnost leta, če te sporne osebnosti ne bi izbirali na sovražnem ji Murskem valu. (DS MOZ)

KESEDA NI KONJ

BODITE Z NAMI - NE BOSTE SAMI

PARKETARSTVO - TRGOVINA **MOJ DOM**
Stanko - Marija Srša
Ravenska 54, Beltinci

Tel.: 42 402
Mobilni:
0609 620 203

28.12.
1995

Kupon z odgovorom, polnim imenom in naslovom pošljite na dopisnici do naslednjega četrta na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 M. Sobota

KUPON Nagradno vprašanje:

Kakšno številko čevljev nosi Geza, ki se rad zeza?

GEZA
SE
ZEZA

Novoletni blišč

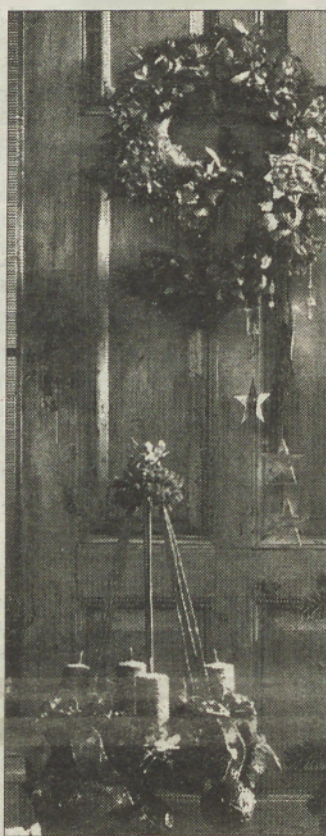
Prav v teh zimskih časih je v floristiki veliko izzivov za dokazovanje in iskanje novih idej. Adventni venec smo namestili na različnih najbolj vidnih mestih. Sedaj pa je čas, da si še tik pred pričakovanjem novega leta pripravimo »venec dobrodošlice«.

Pa si ga naredimo tokrat sami. Praznični venec dobrodošlice je lahko iz različnih materialov. Ogrodje si omislamo iz lovorja (*Prunus laurocerossus*). Če smo med letom dobivali šopke za rojstne dneve, obletnice itd. iz vrtnic in smo jih posušili, potem bodo prišle ravno prav. Vrtnice aranžiramo po obodu v kupčke. Dodamo valovit trak primerne barve in drobne krogljice.

Osnove oblikovanja venčkov so brezčasne, le estetski pogledi in načela se menjajo iz leta v leto. V teh časih, ki jih preživljamo, nimamo vedno dovolj možnosti in pri obliki drugega dela smo tudi nevedski aranžiranja. V novoletni floristiki so zelo pomembne ideje, ki so plod spontanosti utrinkov in navdiha pa tudi dolgotrajnejših procesov miselnega navdiha in izkušenj. Enkratnost in posebnost cvetličarske ponudbe

je v tem času nepopisna. Posebni izdelki so že vnaprej pripravljeni, zviti, speti v kitke, aranžirani iz različnega materiala pa tudi trajni, da vzdržijo prek vse zime, kot so kosarice in venčki, šopki npr. iz hortenzij, tihožitja z velikimi in majhnimi dragocnostmi, ovalni venčki, bogati ali

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 26. decembra 1995, tečaji veljajo od 26. decembra 1995 od 11.00. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 26. decembra 1995 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.236,1146	1.260,00	1.339,00
Francija	100	2.516,1495	2.565,00	2.728,00
Nemčija	100	8.697,0705	8.856,00	9.431,00
Italija	100	7,8726	7,95	8,55
Švica	100	10.762,4508	10.970,00	11.670,00
ZDA	1	125,4118	128,00	136,00

POOBLASTILO BANKI ZA PLAČILO MESEČNIH OBVEZNOSTI VAM PRIHRANI ČAS, SKRBI IN ODVEČNE POTI

Imetniki tekočih računov, poenostavite plačevanje vaših rednih in izrednih obveznosti.

Pooblastite banko, da namesto vas poravnava obveznosti s tekočega računa:

- RTV-naročnino
- elektriko

- in druge redne mesečne obveznosti

Banka poravnava obveznosti na dogovorjeni dan in hkrati za ustrezne znesek bremeni vaš tekoči račun. Prav tako lahko banka po vašem naročilu prenese določen znesek s tekočega računa na posebne varčevalne račune.

O vseh plačilih na podlagi pooblastila vas banka obvešča z izpiski tekočega računa.

Vabimo vas, da se ogledate v vaši enoti LB Pomurske banke, kjer boste dobili podrobnejše informacije.

skromnejši in tisti z modernimi dodatki. Zanimivi in trajni so tudi venčki iz vrbovine, ki so tudi za plitveše žep. Venčki, ki jih obešamo, so različne oblike (polkrožni venci, venci v obliki polmeseca, girlande). Ideje ponuja tudi narava sama v vsej svoji veličini. Posnemanje narave z naravnimi materiali ne potrebuje lepšanja, ampak le veliko domišljije. Tu si lahko pomagamo z raznim vejevjem, plodovi (svežimi in suhimi) ter šopki iz daljnih časov, ki razveseljujejo srce in dušo.

Brez šopka - dekoracije si ne moremo predstavljati nobenega praznovanja in dobrodošlice, naj bo doma ali v javnosti, kajti s svojo bujnostjo, bleščečimi barvami in svežino lepšajo prostor in okolje. Olga Varga

ŠALOVCI - V Občini Hodoš

Šalovci namenajo posebno pozornost razvoju kmetijstva, saj se z njim preživlja velik del prebivalstva. Zato so se odločili izvesti obsežno zlozbo zemljišč na površini 78,9 hektara v katastrski občini Šalovci. Predračunska vrednost del, ki naj bi jih končali do oktobra prihodnjega leta, znaša 10 milijonov tolarjev. MJ

ŠULINCI - V Krajevni skupnosti Šulinci, kamor spadajo

naselja Adrijanci, Boreča, Lucova, Martinje, Neradnovci, Stanjevci, Šulinci in Zvenjave, nameravajo s 6 milijoni tolarjev krajevnega samopripeva sofinancirati asfaltiranje in preplastitev krajevnih cest. Poleg tega bodo vzdrževali vaške poti, uredili vodovodno omrežje, zgradili mrliške vežice, vzdrževali pokopališča, obnovili vaško-gasilsko domove in poskrbeli še za druga komunalna dela. MJ

PETANJCI - Kajak kanu rafting klub Most s Petanjec je

Lendavski pereci

Leto je hitrih nog in je že skoraj naokrog. Stavim, da ste mnogim znanim občanom z območja občin Lendava, Turnišče, Odranci, Črenšovci in Kobilje pozabili čez leto čestitati za dosežke, določene opustitve in tako naprej, zato se vam zahvaljujem za generalno pooblastilo, da to sam storim. Čestitam:

- * Ivanu Sercu za pametno odločitev: upokojitev in posvetitev dvonožnim čebelicam;
- * Franju Strbadi, ker je »likvidiral« opekarno in tako preprečil nadaljnje glinokope;
- * Janezu Bošnjaku za celonočno bdenje pri odgovornem delu blizu dežnikarne;
- * Jožetu Koconu, starejšemu, za obnovitev svojega in čentibskega zaščitnika Florijana;
- * Vendelu Ostriču za namestitve novih hladilnih pultov v blagovnici tik pred zimo;
- * Jožetu Hozjanu za priznanje ISO 9001 in gasilsko napredovanje ter Naftino veselico;
- * Štefanu Tratnjeku za zgledne sprehode z življenjsko sopotnico po običajni trasi;
- * Aleksandru Vargi za »uzbuno« pred obiskom našega in madžarskega predsednika;
- * Štefanu Gjerkešu, ker je uspel obdržati dobro staro pisarno nekdanjega izvršnega sveta;
- * Tomislavu Šantaku za mobilni, saj je zdaj dosegljiv ob vsakem času;
- * Ernestu Horvatu za discipliniranje delavk, ki so se pritoževale čez normo;
- * Jožetu Magyarju, ker na veliko razmišlja, kaj storiti z nedeljskimi govejimi hlevi;
- * Štefanu Šemenu, ker ne toži več tistih, ki ne oddajajo »komunalnih« odpadkov;
- * Antonu Balažeku za nove izdelavne programe, ki pa se čakajo na dah življenja;
- * Rajko Stuparju, ker so ga minile ambicije po Cankarjevem domu - v Lendavi;
- * Sandorju Szunyoghu za zgledno dejanje, potem ko se je naveličal koruzništva;
- * Štefanu Matjašecu, ker bo po novem letu popravil vhodno stopnico;
- * Francu Vitezu za videoposnetke, ki jih ne pokaže komurkoli;
- * Antonu Sepu za strogo varovanje uradnih dokumentov in ribiške trofeje;
- * Cirilu Pucku za veliko gmotno podporo nekdanjemu svojemu klubu;
- * Štefanu Lebarju, ker kani s svojimi mizarji zamenjati vse »varaške« podre ograje;
- * Štefanu Jantlju za nevaren stolp ob trgovini in skorajšnja vselitev v lastni trnjanski grad;
- * Štefanu Ftičarju za dobro vključitev v raziskavo življenja gospoda Klekla;
- * Matiji Kuzmi, saj ob gostišču Gaj ne pozablja na raj - avtokleparstvo;
- * Štefanu Jaklinu, ker zjutraj, ko konkurenca še spi, pridno streže kavico in nula tri;
- * Štefanu Lutarju za vsakodnevne lovske obhode s psom in mercedesom;
- * Štefanu Bogdanu, ki ohranja mirno kri, čeprav bo poslej morda manj gostij;
- * Antonu Čarniju, ker neguje kmečko tradicijo: slika tudi »ceckate« kmetice;
- * Štefanu Prši, saj se bori za občino in prekositve Miška Kranjca.

Ste opazili, da sem čestital samo moškim? Nikar ne mislite, da sem »peder«, le naneslo je tako, da sem »pozabil« na ženske. Oh, tudi te imamo v naši upravni enoti in veliko delajo in trpijo. Torej: hvala vam, ker sta nas moške v iztekajočem se letu prenašale v posteljah, še posebej pa, ko smo se pijani vrnili z nočnega potepa; hvala vam, ker ste nam kuhale, prale, likale in oblačile ... Tisočkrat »bog plati«, ker vas vse to čaka tudi v Gospodovem letu 1996.

NACI

pripravil kostanjev piknik, na katerem so postregli z novo kapljico in seveda kostanji. Prišlo je lepo število ljudi, zato so sklenili, da bo prireditev poslej vsako leto. Tudi zato, ker potrebujejo denar za svojo dejavnost. Veselo pa je bilo tudi v turistični kmetiji Černjavič v Gradišču pri Murski Soboti. Tam je tišinsko poverjenišvo društva invalidov iz Murske Sobotice pripravilo srečanje in pogostitev. Za dobro voljo je skrbel tudi harmonikar Leopold Zorjan - Veseli kmet. Udeležence je pozdravil predsednik društva Alojz Šoštar. Tišinski invalidi so izdali tudi koledar. (F. Ku.)

LENART - Lenartčani so si vrsto let prizadevali, da bi končno posodobili magistralno cesto, ki pelje skozi to mesto. Z deli so končno začeli, in sicer od zaselka Črni les v smeri križišča cest pri Lenartu. Pri odcepu proti Voličini bodo uredili dve avtobusni postajališči. Dela naj bi dokončali do sredine 1996. leta, ko bodo praznovali 800-letnico Lenarta. (L. Kr.)

*Boug van daj srečo, zdravje, veselje,
obelje, krüja, vijna, vsega
zavole, düjšnoga
zveličanja pa največ
v nouvon leti, van želén!*

*Karte med
Prleki in
Prekmurci*

Pen 7

*Spremljali
smo trojčke
in četverčke*

Pen 10, 11

Evropa tukaj in zdaj
Pen 16

Pen

*Zdrav
kot
drén!*

*Penov inpenvju
s soimenjakom*

Pen 6

*Dogodki,
ki so letos
pretresli svet*
Pen 12/13

**VESTNIKOV
MESECNIK**

četrtek,
28. decembra,
1995,
9. številka

Penova gosta: Meta Malus, dr. France Susman Pen 14, 15

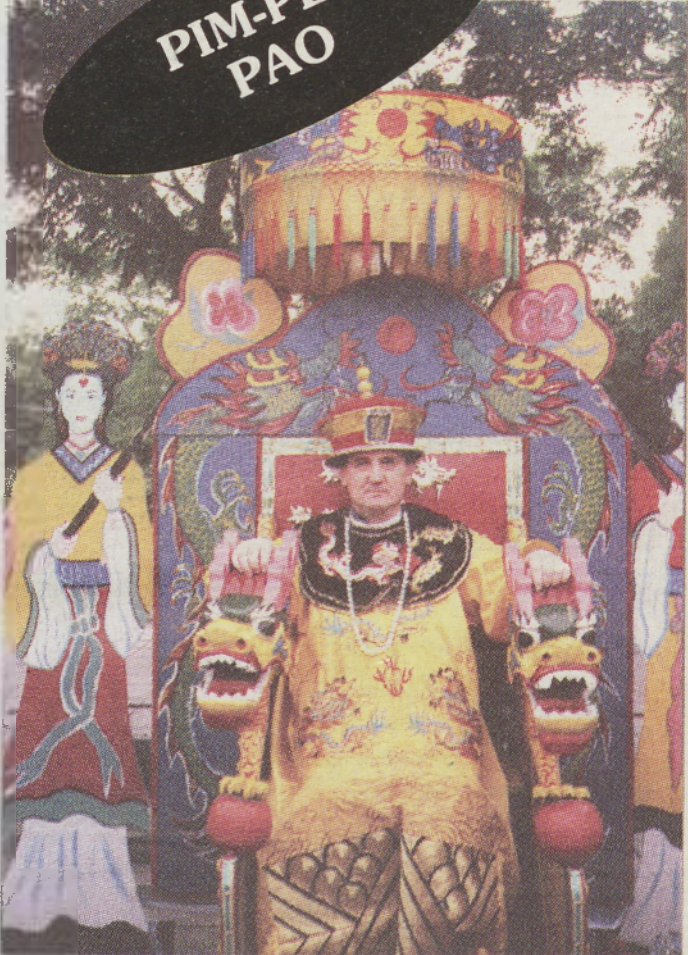
ARHITEKTONSKI

USPEHI NA VSEH FRONTAH

IGNAC DUGAR je arhitekt, ki je v dobršni meri kriv za podobo nove Sobote. V njegovi glavi so namreč zrasli načrti za mnoge nove zgradbe, ki postajajo simbol mestna občine. Spomnite se samo na Panonkino poslovno zgradbo, banko SKB, Sobočanko, ne nazadnje tudi na Žuto izo, v kateri nastajajo tudi Pentute. Nedavno je vrli zunanji in notranji (eksterieri in interieri!) arhitekt Ignac Dugar postal očka. Žal ga v času nastajanja fotografije nismo mogli ovekovečiti z malo Franjo v naročju. Pomagali smo si, kakor smo vedeli in znali, le novorojenček je (predvsem za deklico) malce preveč kosmat. Vsekakor pa redakcija Pena želi gospodu Dugarju še veliko lepih in funkcionalnih zgradb, družini s Franjo na čelu pa vse naj... In ne samo v letu 1996!

Foto: jz

Pentutarska babica Mraz je 26-letna FRANČIŠKA iz Murske Sobote. Posebnih želja nima, ker je prav ona tista, ki jih izpolnjuje. Poleg tega pa zdaj niti ni dovolj časa, da bi si karkoli zaželela. Pravi, da si je dolga leta prizadevala za božič-nonovoletno enakopravnost spolov. Zelo jo je motilo, da darila delijo samo dedki. Zdaj je spokojna in zadovoljna, saj je letos prvič prav med njimi. Sprva so jo dedki v svoji družbi malce postrani gledali, zdajle pa so se kar navađili, Frančiška se počuti kot Sneguljčica med palčki. In ne samo to – dedki so prevzeli babičine navade, saj vsi po vrsti prebirajo Pen, namesto da bi gledali televizijo ali kartali tarok. Seveda samo v prostem času!Foto: Lipe

BABICA MRAZ PRIPOVEDUJE

DREVENŠEK PREVZEL DOLŽNOSTI V PEKINGU

Tik pred sklepom redakcije smo iz glavnega mesta Kitajske, nam prijateljskega Pekinga, dobili ekskluzivno novico: prvi človek firme ELGREGO (električno gretje goriva) iz Vučje Gomile, inovator RUDI DREVENŠEK, je zasedel prestol! Znano je, da je njegovo podjetje pred Sibirijo navezalo stike tudi z daljno deželo mnogih ljudi. Po zadnjih govoricah je zdaj tako daleč, da se je gospod Drevenšek dokončno odločil, da nadaljnja štiri leta preživi v Pekingu. Tam bo kot naslednik zadnjega kitajskega cesarja v mandatu cesarske vlade (od 1996 do 2000) skrbel za izume in smotrno vnovčenje lastne pameti. Ni še znano, koga si je izbral za svetovalca, ne bomo pa daleč od resnice, če sklepamo, da bo gospod Drevenšek kot velik rodoljub in ljubitelj domačih pesmi in napevov določil nekoga iz pokrajine ob Muri. Šušlja se o mnogih Prlekih in Prekmurcih, ker je delovno mesto poleg eksotike zanimivo tudi finančno (spomnite se samo dodatka za ločeno življenje!). Pentute ne bi bile Pentute, če ne bi omenili nekaterih morebitnih kandidatov: Dušan Loparnik, Jože Kocon, Milan Bratkovič in Josip Loren.

Telefoto: Xinhua

ŽUPANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO

Ker v Penu ni dovolj prostora, župani pa so izrazili gorečo željo, da bi vsem bralcem in gledalcem najbolj penske Vestnikove priloge voščili ob prehodu v leto '96, smo se odločili za ta korak: besedilo bomo objavili, pravtako pa sliko ene devetine pomurskih županov – mestnega ANDREJA GERENČERJA in JOŽETA KAVAŠA iz Beltincev (vseh na fotografijo pač ne moremo spraviti). Ob njunih zamišljenih obrazih sicer ne moremo slutiti česa zelo optimističnega za leto, ki prihaja, vsekakor pa je »tutarska« pomurska županska poslanica dovolj praznična: »Drage občanke, dragi občani! Ob tem zgodovinskem dogodku, ko prvič stopamo v prestopno leto z novimi občinskimi mejami, vam vsem iskreno želimo veliko strpnosti, medsebojnega razumevanja, zdravja, da bi vam obrodilo vse, kar rase na vaši zemlji, in da bi vsaj do leta dva tisoč živeli tako komunalno samoupravljeni, kot si vsi želimo!«

foto: Lipe

PRVI ZASEBNI V DEMOKRATIČNEM POMURJU

Od osamosvojitve sem se ni zgodilo – poznali so nas kvečjemu (vsaj kar zadeva letanje) po športnih in jadralnih letalih, balonih, zmajih, padalih –, nekateri pa so si privoščili skok kvečjemu s prvega nadstropja (z odprto »marelo«). Zdaj je drugače – podjetnik ŠTEFAN PAVLINJEK, marsikje prvi, nas bo v pokrajini helikoptersko prosvetlil. Od portoroškega Solinarja si je sposodil helikopter dvosed ameriške znamke Robinson. Zdaj je učni pripomoček peterici, ki bodo verjetno tudi prvi regijski helikopterski piloti. Med njimi je tudi gimnazijka NUSA, sicer hčerka gospoda Štefana, ki je doslej najraje slikala (o uspešnosti njenega početja se lahko prepričate v poslovnih prostorih firme Roto), trenutno pa je prepričana, da bo prva pilotka v demokratičnem Pomurju! Če bo šolanje uspešno, bodo Pavlinjekovi helikopter kupili, stane pa okrog 150 tisoč nemških mark. Do Ljubljane z njim letiš približno uro, saj je potovalna hitrost okoli 160 kilometrov na uro – za prave poslovneže ob znanem dejstvu, kako dragocen je čas, vsekakor ne več razkošje, ampak že kar realna potreba!

P.S.: Nakupa helikopterja se veselijo nekateri znani Prekmurci. V redakciji nam je najbolj znana reakcija gostilničarja gospoda Viktorja iz Strukovec: »Dobro, ka je končno nešče kújpo helikopter, ka se nemo vozo samo z balounon. Pa še v rodi smo si ...«

HELIKOPTER

čiiiiis!

G. ALBERT NE MORE IZ SVOJE KOŽE

Čeprav so mu v zadnjem obdobju na Podjetju za informiranje zaupane v glavnem honorarne avtomobilskozavarovalniške naloge, je nekdanji fotoreporter Vestnika in Nepujsaga Albert Abraham še vedno tozadevno aktiven. Ne mine dogodek, ki ga ne bi zapisoval na svoj način. Tudi z modro »trotlkamero«, če je treba. Sicer pa je gospod Abraham še vedno tudi lastnik nepogrešljivega glasu na madžarskem radiu in televiziji.

Foto: jz

REINKARNACIJA

foto: bbp

POSLANCA ŠIFTARJA

Ne nedavni seji mestnega sveta v Soboti so govorili o reinjekcijski vrtini, ki bi bila nujna za izkoriščanje geotermalne energije. Naložba je vredna 90 milijonov tolarjev, v Evropski uniji pa projekta niso podprli. Po besedah župana GERENCERJA naj bi delo sofinancirala nekatera ministrstva. Na seji je bil tudi državni poslanec in mestni svetnik DRAGO ŠIFTAR. Precej razburjen je trdil, da je to veliko denarja, da pozna ministrstva in ve, da REINKARNACIJSKE vrtnice ne bodo plačali ...

Kdo ve, kaj bomo v naslednjem življenju, ko se bomo reinkarnirali, vsekakor pa imamo možnost biti kaj prijetnega. Seveda, če bomo v tem življenju dovolj pridni. Poslanec, gospod Šiftar, pa ga je ob omenjeni besedni napaki polomil vsaj še enkrat: ob priložnostnem obisku v Žuti izi se je poslovil na hitro in ihtavo. Celo tako zelo, da je ob odhodu snel vrata s spodnjega tečaja. Posebna parlamentarna komisija zdaj raziskuje, če se je zgodilo zaradi jeze ali časa. Poslanci so namreč v teh dneh zelo zasedeni in se jim vedno nudi ...

NOVI TEHNIČNI PRI NOGOMETAŠIH MURE!

Ob prelomnicah, kot bo začetek leta 1996, se dogajajo mnoge zanimive reči, posebej na »tutarskih« stranah, kot sta druga in tretja v Penu. Tako smo s pomočjo Vestnikove športne redakcije zvedeli, da so v taboru nogometašev Mure poleg sprememb med igralci možne tudi nekatere v vodstvu kluba. Kot je klubski mizar gospod ŠTEFAN KOVAČ - PICI v intervjuju za Pen že dejal, ne namerava kandidirati za mesto predsednika kluba. MILAN MÖREC torej bržkone ostaja. Se pa je, tako vsaj kaže, gospod Pici omeščal in na prigovarjanje samega ZLATKA TKALČECA, ki je prezaseden z vodenjem lastne firme, vsaj načelno dahnili DA za funkcijo tehničnega direktorja. Ne vemo natančno, kdaj bo dosedanji tehnični predal posle, in če se bodo govorice uresničile (v nogometu nikoli ne veš čisto zanesljivo!). Vsekakor pa gospod Tkalec želi naslednika, ki ima Muro rad in ki bo nadaljeval njegovo uspešno delo. Pravijo tudi, da se dosedanji tehnični Mure ne bo popolnoma umaknil iz nogometa. Obema želimo veliko dobrega v letu 1996, tudi če bo »tuta« ostala »tuta« in bo vsak ostal na svojem mestu!

Foto: jz

MARKANTNE ŽENSKÉ

DRAGICA VOGRINCÍČ

Drugod po svetu uvrščajo med markantne ženske političarke, direktorice, znanstvenice, umetnice. Mi objavljamo fotografijo ene najbolj markantnih žensk v pokrajini ob Muri, policistke DRAGICÉ. Utemeljitev: predana poklicu, odločna, pravična gospa, ki skupaj s svojimi večinoma moškimi kolegi ogromno prispeva k Vašemu mirnemu spanju. Ko je bila po znanem incidentu na novoletno jutro '95 gostja na Murskem valu, si je zaželela cigansko melodijo. Kot bi hotela reči: imeli smo neprijeten doživljaj, vendar jaz ljudi, ki kršijo zakone in moram po delovni dolžnosti ukrepati proti njim, nikoli ne sovražim. Rome imam celo zelo rada. Policistka Dragica pa je poleg tega tudi vzorna mamica svojemu osmošolcu.

foto: jz

Naše budno oko je zaznalo, da se je iz znanega lokala v središču Murske Sobote odselila dokaj opazna skupinica stalnih gostov. Prav zaradi njih smo za to kavarno rekli »tam, kjer se zbirajo umetniki«. Takšno, morda res ne povsem natančno poimenovanje je vsaj zbujalo občutek, da mesto vendarle premore tudi lokal z izrazitejšim kulturniškim in razumniškim ozračjem. Skoraj bi bili tudi že verjeli, da se tako potihem kljub vsemu obnavlja tradicija

nekdanjih znamenitih soboških kavarn – potem pa ...

Kavarna je seveda gostinski lokal, kjer strežejo zlasti tople in mrzle pijače ter slaščice. Je prostor, kjer so gostom na voljo dnevno časopisje in omizja za taka in drugačna kavarniška politikanstva. Kavarna Jelša je vsekakor imela priložnost, a je žal očitno ni znala ali morda niti ni želela vnovčiti. Raje se je polagoma spreminjala v prostor delavskih malic in »špricerjev« – ter tako na žalost ostala samo Jelša. Na prvo pravo soboško kavarno našega časa pa seveda še čakamo.

ADIJO, KAVARNA JELŠA!

GOVEDINA JE »IN«!

Najnovejši modni trendi seveda ne morejo zaobiti rubrike, kot je »pentutarska«! Iz Rima do Slovenije ni daleč, zato ni čudno, če se nekateri že ravna po zadnji italijanski modi.

Ta pa je dobesedno goveja. Po rimskih ulicah v decembru skoraj ni več videti spodobnejše ženske brez vsaj delčka garderobe iz govedine. Pa naj gre za modne dodatke (robčki, rute, šali) ali (kot na fotografiji) za vso garderobo. Velikokrat prinašajo najnovejšo z zahoda k nam estradni umetniki in pri govedini so pohiteli člani ansambla Agropop, ki so nad rimskimi usmeritvami za sezono zima-pomlad '96 navdušeni. Trendi so namreč čisto v skladu z nazivom skupine. V Sloveniji pa so nove usmeritve poleg muzikantov veseli predvsem mesni predelovalci (morda je tu priložnost za Pomurko v stečaju, zato upamo, da bo gospod MILAN KOREN tole prebral).

Muuu!

Goveja in svinjska koža doslej nista imeli kdo ve kakšne cene. Kot smo neuradno zvedeli, je cena obema artikloma na črnem trgu že zdaj poskočila za 300 do 400 odstotkov! Kaj šele bo, če vemo, da bo taka moda ostala vsaj do poletja!

MURN
EUROPEAN FASHION DESIGN

Tou te bomba more bujti!

Revolucija v zobozdravstvu

Implantologija je veda, ki se ukvarja z vsajevanjem umetnih zobnih korenin. Na zahodu ni to že skoraj dve desetletji nič novega, saj je vsajevanje običajna praksa v zobozdravstvenih ambulantah, v Sloveniji pa je svoj »boom« doživelo šele letos. Prvi poskusi vsajevanja umetnih korenin so se že zgodili na stomatološki kliniki v Ljubljani in Mariboru, v zobozdravstveni ambulanti specialista paradontologa dr. Mihaela Šimonke iz Radenec pa se je to zgodilo pred kratkim. Dr. Branislav Fatori, direktor implantološkega centra iz Essna, pomembno ime implantološke vede in njenega mednarodnega združenja, je namreč na pobudo dr. Šimonke organiziral teoretični in praktični tečaj oziroma učno delavnico za sedem slovenskih zobozdravnikov, specialistov oralne kirurgije oziroma paradontologov. Dokazano je, da so pri vsajevanju umetnih korenin prav ti specialisti najboljši.

Udeleženci seminarja so umetne korenine najprej vstavljali v umetne čeljusti.

Dr. Fatori je v Radencih vstavljaj implantante trem pacientom. Nadgradnja bo sledila čez tri mesece.

Implantacija zob pomeni v zobozdravstvu pravo revolucijo, rešuje namreč situacije, ki so bile do sedaj slabo rešljive ali celo nerešljive. Implantanti se kot nadomestek pravih zob v svetu vsajujejo že od leta 1963 – skozi čas so se spreminjale le oblike in materiali. Danes se to dela iz kovine titan v cilindrični obliki.

Kdo lahko dobi implantant? Splošno zdravi ljudje, ki pa morajo biti pred vsajevanjem seznanjeni z vsemi posledicami vsaditve. Zobozdravniki jo odsvetujejo psihično nestabilnim osebam ter ljudem z boleznimi jeter. Prednosti implantacije v primerjavi s sedanji zobozdravstvenimi posegi so velike. V poštev pride takrat, ko manjka en zob ali več, pa tudi takrat, ko je čeljust brez zoba. Vsajevanje pomeni ohranitev lastnih zob (brušenja ni več), veliko estetsko prednost ter kakovosten nadomestek pravih zob, ki se tudi lažje nosi. Daljši je tudi »rok trajanja vsajenih zob, ki pa se pomembno podaljšuje z idealno higieno ter stalnimi kontrolami. V primerjavi s prednostmi so slabosti implantacije minimalne, zgodi se lahko samo, da se implantant zaradi objektivnih okoliščin ne prime, npr. slaba kost, ali da pride do zapletov kasneje, za kar je kriva slaba ustna higiena.

Postopek vsajevanja zob je daljši od sedanjega načina nadomeščanja zob. Poteka v dveh fazah, in sicer se v prvi v kost operativno vstavlja implantant iz titana. Za dokončanje posega oziroma do druge faze vsajevanja je potrebno, če poteka poseg v spodnji čeljusti, počakati tri mesece, če v

zgornji, pa šest. V tej vmesni fazi je možna vstavev začasnega zobovja. Druga faza je dodelava implantanta in protetična rehabilitacija – krona, mostiček in proteza. Nadgradnja je lahko iz različnih materialov, odvisno od želja pacientov.

ZA ZDRAV UGRIZ IN LEP NASMEH

Dr. Branislav Fatori je stomatolog, ki so se udeležili njegove učne delavnice, včlanil tudi v mednarodno združenje implantologov. Članstvo v tem združenju je za vse tiste, ki se ukvarjajo z implantologijo, zelo pomembno. Združenje namreč spremlja delo posa-

Certifikat dr. Šimonki za usposobljenost vstavljanja implantantov

meznih implantologov, organizira seminarje ter skrbi za strokovno literaturo. V Sloveniji takšnega združenja zaenkrat še ni.

Sedem slovenskih zobozdravnikov je na seminarju v Radencih pridobilo certifikat o zmožnosti opravljanja prve faze implantološkega postopka – za vstavljanje umetne korenine v kost. Čez tri mesece bo prav tako v Radencih nadaljevalni tečaj, na katerem se bodo ti specialisti popolnoma usposobili za implantologijo.

Dr. Mihael Šimonka pravi, da se bo vsajevanja zob v svoji ambulanti lotil v drugi polovici naslednjega leta. Poleg tečaja v Radencih bo svoje znanje dopolnjeval še v Essnu.

In kakšna je cena vsajevanja umetnih korenin? Nekoliko višja kot klasično nadomeščanje zob, za implantant okoli 1500 DEM.

Mednarodni frizerski seminar

NAJLEPŠE IZ MURSKE SOBOTE

Konec novembra je bil v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru mednarodni frizerski seminar – frizerska akademija, ki so se je udeležili številni slovenski in tuji oblikovalci pričesk ter pomemben gost prireditve – Daniel Galvin iz Londona. Seminar je potekal pod geslom Glej in se uči, udeležencem pa so bile prikazane najnovejše frizure za leto 1996. Oblikovali so jih najboljši in najspretnейši slovenski frizerji, vrhunec akademije pa je predstavljal nastop Daniela Galvina, ki je med drugim tudi osebni frizer Nicol Kidman, Fay Dunaway, Jane Seymour, Mela Gibsona, Richarda Gera itd., ter Rickyja Rizza, umetniškega direktorja družbe Sanrizz, ki se postavlja s saloni v Londonu ter frizersko akademijo v Cambridgeu in na Japonskem.

Izvirne in domiselne, predvsem pa lepe in romantične so bile poročne frizure Gizele Grah. Z veliko frizerske spretnosti in različnimi dodatki (suhie rože, sveže cvetje, perje...)

je oblikovala frizure nevest ter v strokovnih krogih in med publiko požela veliko priznanj. Zato ni naključje, da je organizacija naslednje frizerske akademije zaupana prav njej.

Svoje videnje frizerske mode v letu '96 ter tehniko je prikazal tudi frizerski studio Gizela iz Murske Sobote.

Nina Nives Polak je na petih modelih prikazala barvanje las, tehniko striženja ter oblikovanje pričesk, Gizela Grah pa se je predstavila s poročnimi pričeskami.

Nina je zelo modno in spretno polepšala svoje modele, za izvirno kreacijo in splošen umetniški vtis pa ji je priznanje izrekel sam Daniel Galvin.

Bilo je na miklavžev večer, letos, leta petindevedeset.

Kako lepo je snežilo ta dan! Prvi zimski sneg me vedno pretrese. Pravzaprav bi morala napisati »prvi zimski snegi ali pa snegovi«. Ne vem, kako se prav reče. Od osnovnošolskih let že nisem pisala in v zadregi sem za svojo slovenščino. Toda zdaj moram pisati, pa četudi samo zase. Čudna sila me vleče v to pisanje, neuklonljiva in svetla.

Da, morda se mora reči »prva sneženja! Pretresajo me zaradi tišine, ki jo sejejo med suhe trave. In zaradi drobnega prasketanja po suhem listju. Kot da bi celo veselje v pomanjšani obliki obsipalo zemljo.

Tisti večer sem skušala napisati pesem. Že dolgo me ni tako hrepenenje potegnilo pod svoja krila. Me je sploh že kdaj? Ne, ni me! Dotlej me ni! To vem, po vsem, kar se mi je zgodilo. Hrepenenje, ki me nosi od takrat, je največje v mojem življenju. Nemir v zgodnjem miklavževem večeru je bil njegova napoved.

»Okna križajo temo / v rumenem soju se utrinjajo snežinke ...« Ti dve vrstici sem napisala. Spomnim se, kako me je bilo strah, da noč ne bo dovolj dolga, da pesmi ne bom mogla napisati do konca. Nisem je napisala do konca. Pesem, ki sem jo pela tisto noč, pa je bila visoka!

Noč ni bila dovolj dolga! Bila pa je najgloblja! Najgloblja, da, in vroča! Saj ne morem reči »najbolj divja«. Ne morem, čeprav je po eni strani bila divja, toda izraz divjost nosi v sebi toliko surovega. Bila je moja noč ... moja noč! Moja noč, ki se je polnila iz samega dna hrepenenja. To se dobro sliši! Iz dna hrepenenja, smehljaje in divje obenem. Smehljaje in divje obenem. Tako, to dvojje gre skupaj ...

Nekaterih besed se oteparam, ker se mi zdi, da sem jih slišala in prebrala, ko so se z njimi opisovale cenene reči. »Vročna noč; noč, ki se je polnila iz samega dna hrepenenja; moja noč, ki je bila samo moja noč ...« Toda, kako pa naj drugače! Glejte, zdaj bom rekla »duša! Če duša trepeti v nemiru – in moja duša je trepetala ves tisti dan – potem, potem telo preplavlja drhtenje.

Ko sem mogla v hlevu, sem čelo z otroško razigranostjo – ko se gredo »bükabuka« kot pravimo pri nas, ko se s čeli porivajo kakor kozlički – potiskala v topel kravji trebuh. V bedrih, stisnjenih okrog golide, sem čutila valovanje mravljincev, ki so nastajali ob brizganju kakor šivi tankih belih curkov v mlečno peno. Prijala mi je golota seskov v dlaneh in želela sem si, da me krava oplazi s strunastim repom.

Naša hiša leži na samem, zato v oknih kopalnice nimamo vdelanih mlečnih šip. Stara hiša je, tam kjer je bila nekoč kamra, so dali starši urediti kopalnico. Križi so še ostali in rumena svetloba, ki sem jo omenjala v pesniškem poskusu, je iz kopalnice.

Po molži sem šla na senik in nagrahila poln predpasnik senenega drobirja.

»Kaj pa ti bo, za jerebice?« me je vprašala mama.

S prvim snegom priletijo v bližino naše hiše kite jerebic in drobir jim mečemo kar čez ograjo.

»Za kopol sem ga nagrahila, nekaj sem prehlajena.«

Nisem bila prehlajena, želela sem dišati po travah. Mama je tako ali tako vedela. Čutna ženska je, njene oči so svetleče. Iz vasi se je že slišalo rožljanje Miklavževega sprevoda.

Po kopanju sem sedela v kuhinji in odstrla okno. Kako čudovito se je zunaj rojevala zima! Kako neumno je prestrašena snežinka, ki jo je odneslo na toplo šipo, zmežela po njej! Pisala sem tisto pesmico ...

Nisem več primerna za angela. Angela v Miklavževem sprevodu. Odrasla sem in prsata, moje telo ni več brezspolno. Ni mi bilo potrebno reči, nikjer to ne piše, a tisto leto, ko sem začutila to polnost v telesu, na miklavževo zvečer, nisem šla k Vučkovim. Tako je to v naši vasi, preprosto se ve, kateri fant v telovski procesiji ne more več nositi neba nad najsvetejšim, katero dekle več ne bi moglo biti darovano duhovom polja in voda. Ne zato, ker ne bi bil več nedolžen ali ker ne bi bila devica. Marveč zato, ker je v letih, ko bi to lahko ne bil(a) več.

Pri Vučkovih se mladenke in mladeniči opravljajo za sprevod. Miklavž se odene v duhovniško obleko, s škofovsko kapo na glavi in zavito škofovsko palico v rokah. Opazila sem, da so zadnja leta vsi Miklavži posnemali Vojtilovo hojo in njegov nekoliko igrano ponižno sklonjen vrat. Še meziniec so držali rahlo odmaknjen od dlani, prav kakor sedanji rimski papež, ko so z ohlapno roko metali križe po vreščeci deci.

Deklicam (v mojem času, teh nekaj let, ko sem bila primerna za angela, sva bili dve, Greta in jaz) – pomislite,

rekla sem v »mojem času«, tako kakor sem prej rekla »moja noč!« – deklicam so nadelili peruti iz kartona. Da, vse ima svoj čas, angeli in noči, strast in svetost. Oblečeni sva bili v birmanske obleke, lica so nama pordečili; ko sem bila prvo leto angel, še niso uporabljali šminke, še zdaj vonjam slino Kohekove strine, ki je pljuvala na rdeč krep papir in me drgnila po licu. Res je, botra so srkali žganje, kakor se je sušljalo. Koš, ki sem ga nosila na hrbtu, je bil spleten iz preklanega protja, lep koš, vprašati moram Vučkovega hačija, kdo ga je pletel, tak bi bil primeren za perilo.

Plesk! Še zdaj slišim lepo prilepjeno zausnico, ki sem jo nekoč poslala na Stankovo lice. Kak dekliski in za povrhu zbezan obraz ima ta fant, lahko bi bil angel, oči boječe in velike. To naredi iz človeka preobleka! V vsakdanji obleki se me ni bi dotaknil, o tem sem prepričana, ker se me ni nikoli. Brž ko pa je bil opravljen v parklja, me je zgrabil za dojko. Kaj zgrabil, šavsnil, ne, raje kljunil, požrešno in nerodno kakor gos. Vem, da drugače ni tako vzlast.

Menda ima prav tisti etnolog, ki nas je prišel enkrat gledat in smo po končanem miklavževem sprevodu sedeli v gostilni. Razlagal nam je, kako je tako maskiranje nekaj drugega kakor maskiranje za gledališče, da je ritual. Preprosto te potegna, o, kako potegne!

Nobeden od fantov, ki so se našemljali v parklje, ni bil nikak obscen predrznež. Celo leto ne, na miklavžovo pa.

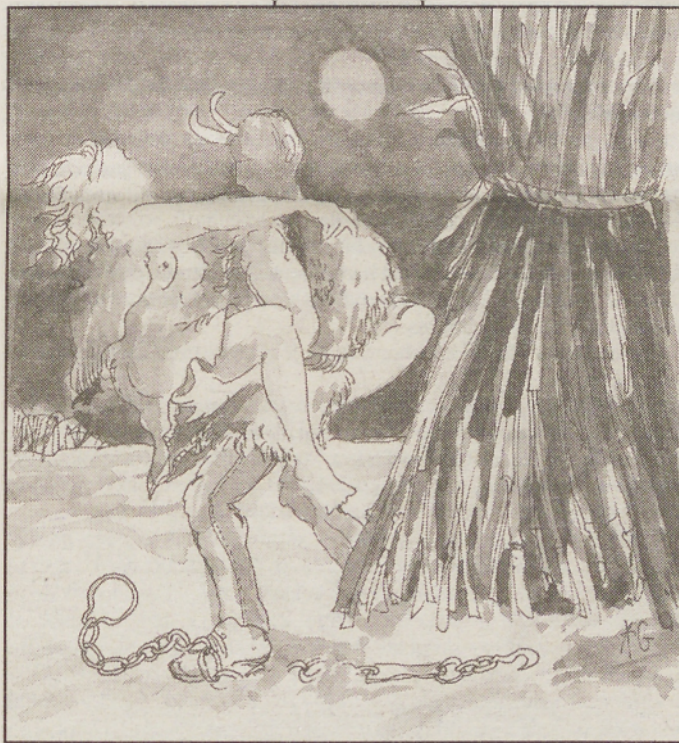
Kako so skozi preluknjane žepe starih hlač, ki so si jih oblekli čez druge hlače, segali proti razporkom in skoznje molili prste in migali z njimi! Takrat sem cvilila v nekaki nemoči, iz nekega skoraj gnusnega pekljena tam doli pod trebuhom, danes pa razumem in nimam tega za nič nesramnega.

Mislim, kako je to značilno! Oni imajo dve kuhinji, eno za gledati in kazati, drugo pa za kuhanje in življenje v njej. Kdo drug tega ne bi mogel reči, Čuričeva pa je nekoč, ko smo se zopet šemili, zablebetala: »Fantje, ne pašite si teh povresel okrog po kozuhih, slama se cefra z njih in potem ostane za vami po kuhinjah vse nastlano kot v hlevu!«

Rekli smo ji, da to mora biti, naj se vidi, da so parklji ponoreli, divji in neotesani, Miklavž in angeli pa so njihovo nasprotje. Svetlo in temno, belo in črno.

»Parklin« in jaz

nekdanjega angela

Ljubezenska zgodba

Nisem več iskala verzov. Pred oči so mi prihajali prizori Miklavževega obhoda po vasi. Zdajle stopajo na dvorišče ene od hiš, parklji so spredaj, v angela preoblečeni dekleti hodita ob visokem Miklavžu. Sklonil se je, ena mu popravlja brado iz prediva, ki se mu je spodmaknila izpod elastike, da je videti kot Ho Si Minh. Takole, zdaj bo v redu, kje so domači! Gospodinja stoji na »saletlinu«, na nedra stiska v rdeč celofan zavita darila.

»Mlajša je pridna, starejšega pa le malce prestrašite, kolesa ne pospravljaj, v šoli je zadnji učiteljici rekel, naj se zase briga ...«

Parklji gredo naprej in se pred kuhinjskimi vrati vržejo na kolena. Že vedo, zakaj si navlečejo dvojje hlače.

Ker sem nekoč bila angel, mi ni težko postati nevidna. huškniti mimo tulečih hudičev in se, kakor pravi angel, ki mu ni težko stati na konici noža, sesti na radijski sprejemnik ob kičasto plastično gondolo. Odlično mesto za opazovanje. Otroka sta poskočila, zatulila in plezala po očetu. Sosedovo dekle, ki je vedelo, da jih k njim ne bo in je kakor mimogrede

prišlo na obisk, nekaj zaradi sladkotrpkega spomina na nekdanjo grozo, ko se jih je še kot otrok bala, nekaj zaradi radovednosti, opazuje razboriteže z nemim smehljajem in v pričakovanju.

Pet parkljev, vsi v narobe obrnjenih kožnatih telovnikih ali suknjičih, opasani s kitami slame, na obrazih imajo črne nogavice, odprtine za oči so podganje majhne, pod orošenini mesti, kjer so usta, jim visijo lascivni rdeči jeziki, na glavi bingljajo nagačeni rožički iz enakega blaga. Nekateri so še čisto po starem, roke imajo pomazane s sajami, drugi nosijo črne rokavice. Vlažne verige tolčejo ob tla, proti vreščicima otrokoma molijo eni križe iz koruzinja, drugi verige: »Poljubi! Poljubi!«

Otrok se s solznimi očmi izza očetovega hrbta hlipaje stegne proti simbolom teme, poljubil bi tudi kačo, žabo, karkoli.

»Ne smeš tega, to je hudičev!« ga odtegne oče. Parkelj mu ovija verigo okrog noge, kot da ga namerava odveči. Jok v grozi, jok, ki ga je spremljala zona.

Dvema parkljema so se oči navadile kuhinjske svetlobe. opazila sta sosedovo dekle, ki se je pomikalo proti vratom, pretvarjajoč se, da hoče pobegniti. Poljubi, poljubi! Bela dlan odriva črno železo. parkljeva roka jo grabi po telesu, v začetku boječe in po neintimnih krajih, potem zatava drugam. Dekle bolj vriska kot vrešči ...

Te otroške groze ne bi bilo več zdravo stopnjavati. Oče pomigne, češ, dovolj bo. Izza vrat stopi Miklavž z angeloma in udari s palico ob pod.

»Miiir parklni!«

Za njegovo vlogo se vedno izbira takega malce prikrito pobožnjakarskega fanta ali moškega, po možnosti pevca v cerkvenem koru, posebej primeren je tak, ki je v mladosti sanjal o duhovniški službi in je v cerkvi stal čisto spredaj pri prečkih. Nekaj let je bil v vasi Miklavž po glasu bolj malo primeren Sotlarjev Milan, ki je nosil v sebi čisto drugo naravo in je včasih rjovel bolj kakor parklji.

Po obrednem pravilu parklji ob nastopu svetega moža otrpnejo. Verige stisnejo k sebi, da ne rožljajo. Svetlo, dobro in mirno je močnejše od razuzdanega, temnega in zdivjanega. Dekle si opeharjeno popravlja obleko in v navidezni zameri šepeče: Vem, kdo si, nesramnež! Oba vsta, kdo sta in kaj sta. Dobro vesta, o dobro!

Smrkavo, od prestane groze izsoplo dekletce postaja kakor mlada mucka, privija se k materi, v očeh se ji ukreše sij in izpod suhih lepih ust en se prikaže zobek, ko ji Miklavž pripoveduje, kako da je slišal, kako pridna je, da naj naprej taka ostane. Z rokavom si gre čez oči, lepi prstki ji še drgetajo. Pogled postaja ženski: dobrikav, prepusten in zviti. Zdaj spoznava: karkoli bo želela doseči, bo skušala doseči kot ženska.

»Tiii pa se poboljšaj!«

Prebledeloga fantiča strese kakor pod bičem, ko parklji znova zarožljajo. Mali čuček je prestrašen do brezumja, nemara bolj kot dekletce, in obljubi vse. Pospravljaj bo kolo in tako naprej. Po levitih rahlo trzne z glavo. Vem, da ne bom tak.

Nehala sem biti angel.

»Grem jih pozdravit,« sem rekla domačim. Papir in pisalo sem spravila. Zdaj, ko to pišem, ju uporabljam.

Šal nosim tako, da si ga ovijem okrog ust in čez nos, ne zaradi mraza, ampak zaradi vonja po sivki, s katerim si ga dišavam, in vonja lastne sape, ki mi tako prija. Ta sladka mešanica je tako moja!

Vem, da imam lep nos, karakteren bi se reklo. Ko si vržem čezenj šal, ga nikoli tako, da bi bil cel zakrit. Se prav posebej pa ne, če sneži. Tako prijetno mi je drobno ščegetanje snežink, ki padajo na koren nosu, na svileno kožo okrog oči. V snežni noči vedno hodim tako, da gledam v zrak.

Hodila sem v mehki gazi, rokavic si nisem nataknila, roke sem obrnila z dlanmi navgor, da sem tudi na njih čutila drobno pikanje snežink.

In kakor po dogovoru, pravi neka Lorcova pesem. Miklavževemu sprevodu sem se približala v svetlobi ulične svetilke. Zagledal me je in nekaj rekel svoji skupini, za njim so nekaj vpili, pa ni maral. Kakor po dogovoru sva sočasno razprla roke, vendar si nisva padla v objem.

Tekla sva čez belo planjavo proč od njih, proč od vasi, čez brazde njiv, ki jih je sneg spremenil v nežne gube. Moj parkelj z rogljički in mahedravim jezikom si ni snel maske in moralo je biti videti kakor beg Urške s povodnim možem. Pravkar sva tekla čez naš travnik, travnik, s katerega je bil seneni drobir, ki sem ga uporabila za dišavno kopel, ko me je zadržal in vprašal, če voham trave. Zasmejala sem se, odvila šal in mu ponudila vrat, da bi ga povohal. Toda mislil je, da želim, naj me poljubi, in njegove ustnice so zasoplo drhte na moji koži.

Pozneje, ko sva vročična ležala v prevrženem kupu koruzinja, ko sem na golem bedru začutila božanje snežink in nisva vedela za mraz, mi je rekel:

»Dišiš po senu.«

Sesul se je vame, s strastjo, odeto v blagost. Zaznala sem svojo žensko vseobsežnost in njegovo iskanje zavetja.

»Žerjavica,« je zašepetal. »Žerjavica v snegu.«

Vihrala sem skozenj in on je vihral skozi mene. Takih poti ne tečeš dvakrat v življenju.

Ne bom pripovedovala, če je bil že prej moj fant in če je bilo prvič. Rekel pa mi je: »Ti si moja ženska.« In jaz sem čez čas, ne da bi hotela povrniti, šepetala: »Ti si moj možki.«

* Spis nam je njegova avtorica odstopila v objavo, ko smo ji obljubili, da ga jezikovno pregledamo in popravimo. Ime je izmišljeno.

KATARINA

Revolucija v zobozdravstvu

Implantologija je veda, ki se ukvarja z vsajevanjem umetnih zobnih korenin. Na zahodu ni to že skoraj dve desetletji nič novega, saj je vsajevanje običajna praksa v zobozdravstvenih ambulantah, v Sloveniji pa je svoj »boom« doživelo šele letos. Prvi poskusi vsajevanja umetnih korenin so se že zgodili na stomatološki kliniki v Ljubljani in Mariboru, v zobozdravstveni ambulanti specialista parodontologa dr. Mihaela Šimonke iz Radenec pa se je to zgodilo pred kratkim. Dr. Branislav Fatori, direktor implantološkega centra iz Essna, pomembno ime implantološke vede in njenega mednarodnega združenja, je namreč na pobudo dr. Šimonke organiziral teoretični in praktični tečaj oziroma učno delavnico za sedem slovenskih zobozdravnikov, specialistov oralne kirurgije oziroma parodontologov. Dokazano je, da so pri vsajevanju umetnih korenin prav ti specialisti najboljši.

Udeleženci seminarja so umetne korenine najprej vstavljali v umetne čeljusti.

Dr. Fatori je v Radencih vstavljaj implantante trem pacientom. Nadgradnja bo sledila čez tri mesece.

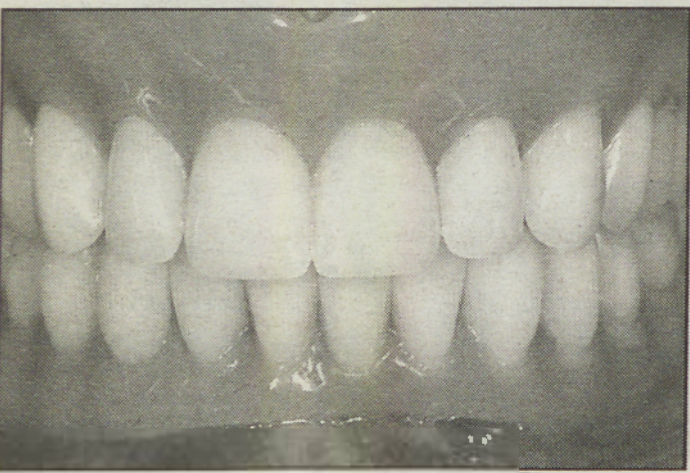
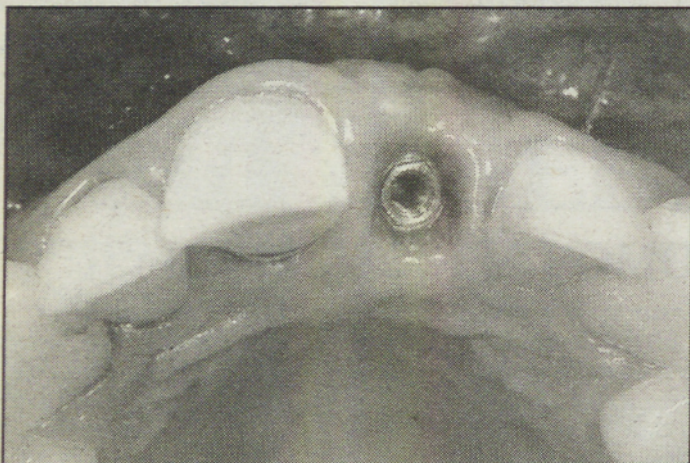
Implantacija zob pomeni v zobozdravstvu pravo revolucijo, rešuje namreč situacije, ki so bile do sedaj slabo rešljive ali celo nerešljive. Implantanti se kot nadomestek pravih zob v svetu vsajujejo že od leta 1963 – skozi čas so se spreminjale le oblike in materiali. Danes se to dela iz kovine titan v cilindrični obliki.

Kdo lahko dobi implantant? Splošno zdravi ljudje, ki pa morajo biti pred vsajevanjem seznanjeni z vsemi posledicami vsaditve. Zobozdravniki jo odsvetujejo psihično nestabilnim osebam ter ljudem z boleznimi jeter. Prednosti implantacije v primerjavi s sedanji zobozdravstvenimi posegi so velike. V poštev pride takrat, ko manjka en zob ali več, pa tudi takrat, ko je čeljust brez zoba. Vsajevanje pomeni ohranitev lastnih zob (brušenja ni več), veliko estetsko prednost ter kakovosten nadomestek pravih zob, ki se tudi lažje nosi. Daljši je tudi »rok trajanja« vsajenih zob, ki pa se pomembno podaljšuje z idealno higieno ter stalnimi kontrolami. V primerjavi s prednostmi so slabosti implantacije minimalne, zgodi se lahko samo, da se implantant zaradi objektivnih okoliščin ne prime, npr. slaba kost, ali da pride do zapletov kasneje, za kar je kriva slaba ustna higiena.

Postopek vsajevanja zob je daljši od sedanjega načina nadomeščanja zob. Poteka v dveh fazah, in sicer se v prvi v kost operativno vstavlja implantant iz titana. Za dokončanje posega oziroma do druge faze vsajevanja je potrebno, če poteka poseg v spodnji čeljusti, počakati tri mesece, če v

zgornji, pa šest. V tej vmesni fazi je možna vstavev začasne zobovja. Druga faza je dodelava implantanta in protetična rehabilitacija – krona, mostiček in proteza. Nadgradnja je lahko iz različnih materialov, odvisno od želja pacientov.

ZA ZDRAV UGRIZ IN LEP NASMEH

Dr. Branislav Fatori je stomatologe, ki so se udeležili njegove učne delavnice, včlanil tudi v mednarodno združenje implantologov. Članstvo v tem združenju je za vse tiste, ki se ukvarjajo z implantologijo, zelo pomembno. Združenje namreč spremlja delo posa-

Certifikat dr. Šimonki za usposobljenost vstavljanja implantantov

meznih implantologov, organizira seminarje ter skrbi za strokovno literaturo. V Sloveniji takšnega združenja zaenkrat še ni.

Sedem slovenskih zobozdravnikov je na seminarju v Radencih pridobilo certifikat o zmoglosti opravljanja prve faze implantološkega postopka – za vstavljanje umetne korenine v kost. Čez tri mesece bo prav tako v Radencih nadaljevalni tečaj, na katerem se bodo ti specialisti popolnoma usposobili za implantologijo.

Dr. Mihael Šimonka pravi, da se bo vsajevanja zob v svoji ambulanti lotil v drugi polovici naslednjega leta. Poleg tečaja v Radencih bo svoje znanje dopolnjeval še v Essnu.

In kakšna je cena vsajevanja umetnih korenin? Nekoliko višja kot klasično nadomeščanje zob, za implantant okoli 1500 DEM.

Mednarodni frizerski seminar

NAJLEPŠE IZ MURSKE SOBOTE

Konec novembra je bil v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru mednarodni frizerski seminar – frizerska akademija, ki so se je udeležili številni slovenski in tuji oblikovalci pričesk ter pomemben gost prireditve – Daniel Galvin iz Londona. Seminar je potekal pod geslom Glej in se uči, udeležencem pa so bile prikazane najnovejše frizure za leto 1996. Oblikovali so jih najboljši in najspretnейši slovenski frizerji, vrhunec akademije pa je predstavljal nastop Daniela Galvina, ki je med drugim tudi osebni frizer Nicol Kidman, Fay Dunaway, Jane Seymour, Mela Gibsona, Richarda Gera itd., ter Rickyja Rizza, umetniškega direktorja družbe Sanrizz, ki se postavlja s saloni v Londonu ter frizersko akademijo v Cambridgeu in na Japonskem.

Izvirne in domiselne, predvsem pa lepe in romantične so bile poročne frizure Gizele Grah. Z veliko frizerske spretnosti in različnimi dodatki (suhe rože, sveže cvetje, perje ...)

je oblikovala frizure nevest ter v strokovnih krogih in med publiko požela veliko priznanj. Zato ni naključje, da je organizacija naslednje frizerske akademije zaupana prav njej.

Svoje videnje frizerske mode v letu '96 ter tehniko je prikazal tudi frizerski studio Gizela iz Murske Sobote.

Nina Nives Polak je na petih modelih prikazala barvanje las, tehniko striženja ter oblikovanje pričesk, Gizela Grah pa se je predstavila s poročnimi pričeskami.

Nina je zelo modno in spretno polepšala svoje modele, za izvirno kreacijo in splošen umetniški vtis pa ji je priznanje izrekel sam Daniel Galvin.

Bilo je na miklavžev večer, letos, leta petindevedeset.

Kako lepo je snežilo ta dan! Prvi zimski sneg me vedno pretrese. Pravzaprav bi morala napisati »prvi zimski snegi ali pa snegovji«. Ne vem, kako se prav reče. Od osnovnošolskih let že nisem pisala in v zadregi sem za svojo slovenščino. Toda zdaj moram pisati, pa četudi samo zase. Čudna sila me vleče v to pisanje, neuklonljiva in svetla.

Da, morda se mora reči »prva sneženja!« Pretrsa me zaradi tišine, ki jo sejejo med suhe trave. In zaradi drobnega prasketanja po suhem listju. Kot da bi celo veselje v pomanjšani obliki obsipalo zemljo.

Tisti večer sem skušala napisati pesem. Že dolgo me ni tako hrepenenje potegnilo pod svoja krila. Me je sploh že kdaj? Ne, ni me! Dotlej me ni! To vem, po vsem, kar se mi je zgodilo. Hrepenenje, ki me nosi od takrat, je največje v mojem življenju. Nemir v zgodnjem miklavževem večeru je bil njegova napoved.

»Okna križajo temo / v rumenem soju se utrinjajo snežinke ...« Ti dve vrstici sem napisala. Spomnim se, kako me je bilo strah, da noč ne bo dovolj dolga, da pesmi ne bom mogla napisati do konca. Nisem je napisala do konca. Pesem, ki sem jo pela tisto noč, pa je bila visoka!

Noč ni bila dovolj dolga! Bila pa je najgloblja! Najgloblja, da, in vroča! Saj ne morem reči »najbolj divja«. Ne morem, čeprav je po eni strani bila divja, toda izraz divjost nosi v sebi toliko surovega. Bila je moja noč ... moja noč! Moja noč, ki se je polnila iz samega dna hrepenenja. To se dobro sliši! Iz dna hrepenenja, smehljaje in divje obenem. Smehljaje in divje obenem. Tako, to dvoje gre skupaj ...

Nekaterih besed se otebam, ker se mi zdi, da sem jih slišala in prebrala, ko so se z njimi opisovale cenene reči. »Vroč noč; noč, ki se je polnila iz samega dna hrepenenja; moja noč, ki je bila samo moja noč ...« Toda, kako pa naj drugače! Glejte, zdaj bom rekla »duša!« Če duša trepetava v nemiru – in moja duša je trepetala ves tisti dan – potem, potem telo preplavlja drhtenje.

Ko sem mozla v hlevu, sem čelo z otroško razigranostjo – ko se gredo »bükabüka« kot pravimo pri nas, ko se s čeli porivajo kakor kozlički – potiskala v topel kravji trebuh. V bedrih, stisnjenih okrog golide, sem čutila valovanje mravljincev, ki so nastajali ob brizganju kakor šivi tankih belih curkov v mlečno peno. Prijala mi je golota seskov v dlaneh in želela sem si, da me krava oplazi s strunastim repom.

Naša hiša leži na samem, zato v oknih kopalnice nimamo vdelenih mlečnih šip. Stara hiša je, tam kjer je bila nekoč kamra, so dali starši urediti kopalnico. Križi so še ostali in rumena svetloba, ki sem jo omenjala v pesniškem poskusu, je iz kopalnice.

Po molži sem šla na senik in nagrahila poln predpasnik senenega drobirja.

»Kaj pa ti bo, za jerebice?« me je vprašala mama.

S prvim snegom priletijo v bližino naše hiše kite jerebic in drobir jim mečemo kar čez ograjo.

»Za kopel sem ga nagrahila, nekaj sem prehlajena.«

Nisem bila prehlajena, želela sem dišati po travah. Mama je tako ali tako vedela. Čutna ženska je, njene oči so svetleče. Iz vasi se je že slišalo rožljanje Miklavževega sprevoda.

Po kopanju sem sedela v kuhinji in odstrla okno. Kako čudovito se je zunaj rojevala zima! Kako neumno je prestrašena snežinka, ki jo je odneslo na toplo šipo, zmezela po njej! Pisala sem tisto pesmico ...

Nisem več primerna za angela. Angela v Miklavževem sprevodu. Odrasla sem in prsata, moje telo ni več brezspolno. Ni mi bilo potrebno reči, nikjer to ne piše, a tisto leto, ko sem začutila to polnost v telesu, na miklavževo zvečer, nisem šla k Vučkovim. Tako je to v naši vasi, preprosto se ve, kateri fant v telovski procesiji ne more več nositi neba nad najsvetejšim, katero dekle več ne bi moglo biti darovano duhovom polja in voda. Ne zato, ker ne bi bil več nedolžen ali ker ne bi bila devica. Marveč zato, ker je v letih, ko bi to lahko ne bil(a) več.

Pri Vučkovih se mladenke in mladeniči opravljajo za sprevod. Miklavž se odene v duhovniško obleko, s škofovsko kapo na glavi in zavito škofovsko palico v rokah. Opazila sem, da so zadnja leta vsi Miklavži posnemali Vojtilovo hojo in njegov nekoliko igrano ponižno sklonjen vrat. Še meziniec so držali rahlo odmaknjen od dlani, prav kakor sedanji rimski papež, ko so z ohlapno roko metali križe po vreščeci deci.

Deklicam (v mojem času, teh nekaj let, ko sem bila primerna za angela, sva bili dve, Greta in jaz) – pomislite, rekla sem v »mojem času«, tako kakor sem prej rekla »moja noč!« – deklicam so nadel peruti iz kartona. Da, vse ima svoj čas, angeli in noči, strast in svetost. Oblečeni sva bili v birmanske obleke, lica so nama pordečili; ko sem bila prvo leto angel, še niso uporabljali šminke, še zdaj vonjam slino Kohekove strine, ki je pljuvala na rdeč krep papir in me drgnila po licu. Res je, botra so srkali žganje, kakor se je šušljalo. Koš, ki sem ga nosila na hrbtu, je bil spleten iz preklanega protja, lep koš, vprašati moram Vučkovega bačija, kdo ga je pletel, tak bi bil primeren za perilo.

Ples! Še zdaj slišim lepo prilepljeno zaušnico, ki sem jo nekoč poslala na Stankovo lice. Kak dekliški in za povrhu zbezan obraz ima ta fant, lahko bi bil angel, oči boječe in velike. To naredi iz človeka preobleka! V vsakdanji obleki se me ni bi dotaknil, o tem sem prepričana, ker se me ni nikoli. Brž ko pa je bil opravljen v parklja, me je zgrabil za dojko. Kaj zgrabil, šavsnil, ne, raje kljunil, požrešno in nerodno kakor gos. Vem, da drugače ni tako vzlast.

Menda ima prav tisti etnolog, ki nas je prišel enkrat gledat in smo po končanem miklavževem sprevodu sedeli v gostilni. Razlagal nam je, kako je tako maskiranje nekaj drugega kakor maskiranje za gledališče, da je ritual. Preprosto te potegna, o, kako potegne!

Nobeden od fantov, ki so se našemljali v parklje, ni bil nikak obscen predrznež. Celo leto ne, na miklavževo pa.

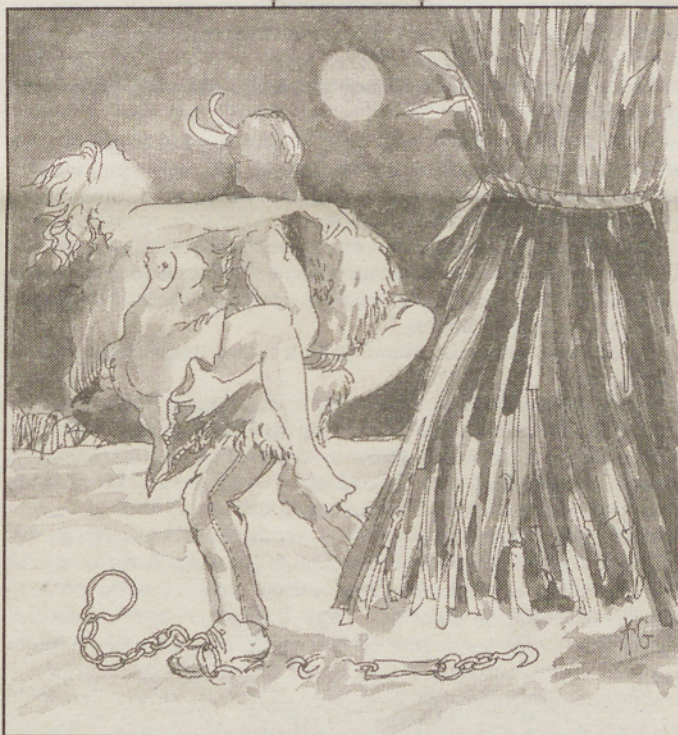
Kako so skozi preluknjane žepe starih hlač, ki so si jih oblekli čez druge hlače, segali proti razporkom in skozi prste in migali z njimi! Takrat sem cvčila v nekaki nemoči, iz nekega skoraj gnusnega pekljenja tam doli pod trebuhom, danes pa razumem in nimam tega za nič nesramnega.

Mislím, kako je to značilno! Oni imajo dve kuhinji, eno za gledati in kazati, drugo pa za kuhanje in življenje v njej. Kdo drug tega ne bi mogel reči, Čuričeva pa je nekoč, ko smo se zopet šemili, zablebetala: »Fantje, ne pašite si teh povresel okrog po kožuhih, slama se cefra z njih in potem ostane za vami po kuhinjah vse nastlano kot v hlevu!«

Rekli smo ji, da to mora biti, naj se vidi, da so parklji ponoreli, divji in neotesani, Miklavž in angeli pa so njihovo nasprotje. Svetlo in temno, belo in črno.

»Parklin« in jaz

nekdanjega angela

Ljubezenska zgodba

Nisem več iskala verzov. Pred oči so mi prihajali prizori Miklavževega obhoda po vasi. Zdajle stopajo na dvorišče ene od hiš, parklji so spredaj, v angela preoblečeni dekleti hodita ob visokem Miklavžu. Sklonil se je, ena mu popravlja brado iz prediva, ki se mu je spodmaknila izpod elastike, da je videti kot Ho Ši Minh. Takole, zdaj bo v redu, kje so domači! Gospodinja stoji na »saletlinu«, na nedra stiska v rdeč celofan zavita darila.

»Mlajša je pridna, starejšega pa le malce prestrašite, kolesa ne pospravlja, v šoli je zadnji učiteljci rekel, naj se zase briga ...«

Parklji gredo naprej in se pred kuhinjskimi vrati vržejo na kolena. Že vedo, zakaj si navlečejo dvoje hlač.

Ker sem nekoč bila angel, mi ni težko postati nevidna. huškniti mimo tulečih hudičev in se, kakor pravi angel, ki mu ni težko stati na konici noža, sesti na radijski sprejemnik ob kičasto plastično gondolo. Odlično mesto za opazovanje. Otroka sta poskočila, zatulila in plezala po očetu. Sosedovo dekle, ki je vedelo, da jih k njim ne bo in je kakor mimogrede

prišlo na obisk, nekaj zaradi sladkotrpkega spomina na nekdanjo grozo, ko se jih je še kot otrok bala, nekaj zaradi radovednosti, opazuje razboriteže z nemim smehljajem in v pričakovanju.

Pet parkljev, vsi v narobe obrnjenih kožnatih telovnikih ali suknjičih, opasani s kitami slame, na obrazih imajo črne nogavice, odprtine za oči so podganje majhne, pod orošenimi mesti, kjer so usta, jim visijo lascivni rdeči jeziki, na glavi bingljajo nagačeni rožički iz enakega blaga. Nekateri so še čisto po starem, roke imajo pomazane s sajami, drugi nosijo črne rokavice. Vlažne verige tolčejo ob tla, proti vreščecima otrokoma molijo eni križe iz koruzinja, drugi verige: »Poljubi! Poljubi!«

Otrok se s solznimi očmi izza očetovega hrbita hlipaje stegne proti simbolom teme, poljubil bi tudi kačo, žabo, karkoli.

»Ne smeš tega, to je hudičev!« ga odtegne oče. Parkelj mu ovija verigo okrog noge, kot da ga namerava odveči. Jok v grozi, jok, ki ga je spremljala zona.

Dvema parkljema so se oči navadile kuhinjske svetlobe, opazila sta sosedovo dekle, ki se je pomikalo proti vratom, pretvarjajoč se, da hoče pobegniti. Poljubi, poljubi! Bela dlan odrija črno železo, parkljeva roka jo grabi po telesu, v začetku boječe in po neintimnih krajih, potem zatava drugam. Dekle bolj vriska kot vrešči ...

Te otroške groze ne bi bilo več zdravo stopnjevati. Oče pomigne, češ, dovolj bo. Izza vrat stopi Miklavž z angeloma in udari s palico ob pod.

»Miiir parklni!«

Za njegovo vlogo se vedno izbira takega malce prikrito pobožnjakarskega fanta ali moškega, po možnosti pevca v cerkvenem koru, posebej primeren je tak, ki je v mladosti sanjal o duhovniški službi in je v cerkvi stal čisto spredaj pri prečkih. Nekaj let je bil v vasi Miklavž po glasu bolj malo primeren Sotlarjev Milan, ki je nosil v sebi čisto drugo naravo in je včasih rjovel bolj kakor parklji.

Po obrednem pravilu parklji ob nastopu svetega moža otrpnejo. Verige stisnejo k sebi, da ne rožljajo. Svetlo, dobro in mirno je močnejše od razuzdanega, temnega in zdvijanega. Dekle si opeharjeno popravlja obleko in v navidezni zameri šepete: Vem, kdo si, nesramnež! Oba ve, sta, kdo sta in kaj sta. Dobro vesta, o dobro!

Smrkavo, od prestane groze izsoplo dekletce postaja kakor mlada mucka, privija se k materi, v obeh se ji ukreše sij in izpod suhih lepih ust se prikaže zobek, ko ji Miklavž pripoveduje, kako da je slišal, kako pridna je, da naj naprej taka ostane. Z rokam si gre čez oči, lepi prstki ji še drgetajo. Pogled postaja ženski: dobričav, prepusten in zviti. Zdaj spoznava: karkoli bo želela doseči, bo skušala doseči kot ženska.

»Tii pa se poboljšaj!«

Prebledelega fantiča strese kakor pod bičem, ko parklji znova zarožljajo. Mali čuček je prestrašen do brezumja, nemara bolj kot dekletce, in obljubi vse. Pospravljaj bo kolo in tako naprej. Po levitih rahlo trzne z glavo. Vem, da ne bom tak.

Nehala sem biti angel.

»Grem jih pozdravit,« sem rekla domačim. Papir in pisalo sem spravila. Zdaj, ko to pišem, ju uporabljam.

Šal nosim tako, da si ga ovijem okrog ust in čez nos, ne zaradi mraza, ampak zaradi vonja po sivki, s katerim si ga dišavim, in vonja lastne sape, ki mi tako prija. Ta sladka mešanica je tako moja!

Vem, da imam lep nos, karakteren bi se reklo. Ko si vržem čezenj šal, ga nikoli tako, da bi bil cel zakrit. Še prav posebej pa ne, če sneži. Tako prijetno mi je drobno ščegetanje snežink, ki padajo na koren nosu, na svileni kožo okrog oči. V snežni noči vedno hodim tako, da gledam v zrak.

Hodila sem v mehki gazi, rokavic si nisem nataknila, roke sem obrnila z dlanmi navzgor, da sem tudi na njih čutila drobno pikanje snežink.

In kakor po dogovoru, pravi neka Lorcova pesem. Miklavževemu sprevodu sem se približala v svetlobi ulične svetilke. Zagledal me je in nekaj rekel svoji skupini, za njim so nekaj vpili, pa ni maral. Kakor po dogovoru sva sočasno razprla roke, vendar si nisva padla v objem.

Tekla sva čez belo planjavo proč od njih, proč od vasi, čez brazde njiv, ki jih je sneg spremenil v nežne gube. Moj parkelj z rogljički in mahedravim jezikom si ni snel maske in moralo je biti videti kakor beg Urške s povodnim možem. Pravkar sva tekla čez naš travnik, travnik, s katerega je bil seneni drobir, ki sem ga uporabila za dišavno kopel, ko me je zadržal in vprašal, če voham trave. Zasmejala sem se, odvila šal in mu ponudila vrat, da bi ga povohal. Toda mislil je, da želim, naj me poljubi, in njegove ustnice so zasoplo drhte na moji koži.

Pozneje, ko sva vročična ležala v prevrženem kupu koruzinja, ko sem na golem bedru začutila božanje snežink in nisva vedela za mrz, mi je rekel:

»Dišiš po senu.«

Sesul se je vame, s strastjo, odeto v blagost. Zaznala sem svojo žensko vseobsežnost in njegovo iskanje zavetja.

»Žerjavica,« je zašepetal. »Žerjavica v snegu.«

Vihrala sem skozenj in on je vihral skozi mene. Takih poti ne tečeš dvakrat v življenju.

Ne bom pripovedovala, če je bil že prej moj fant in če je bilo prvič. Rekel pa mi je: »Ti si moja ženska.« In jaz sem čez čas, ne da bi hotela povrniti, šepetala: »Ti si moj možki.«

* Spis nam je njegova avtorica odstopila v objavo, ko smo ji obljubili, da ga jezikovno pregledamo in popravimo. Ime je izmišljeno.

KATARINA

PA NIKAR NE MISLITE, DA SEM TAKO NEUMEN ...

1944. se je v Lenartu v
Slovenskih goricah rodil **PEN.**

Adolf so mi dali ime. Po očetu, ker je oni drugi Adolf takrat že močno izgubljal. Občasno sem imel težave zaradi imena, zato sem raje, če me kličete Dolfe.

1995. pa se je v
Murski Soboti »rodil« **PEN.**

razlog je bil – na Živnorojsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti, kjer sem še danes v službi, so mi ponudili delo v najsodobnejše urejenih laboratorijih.

V tej umirjeni pokrajini sem našel svoj mir za strokovno delo, slikarstvo, popotništvo, raziskovanje, ohranjanje tradicije in še kaj.

Akademski naslov pa vas ni več zanimal?

Saj kaj dosti ne pomeni, pomembno je to, kar narediš. Edina razlika je morda, da bi mi s titulo že vnaprej verjeli, zdaj pa se moram kar naprej potrjevati. Pri sebi vem, da sem že nekajkrat doktoriral, ampak formalno doktorata ne bom delal. Nikoli. Tako sem se odločil.

Kemija in slikarstvo, vaša poklic in hobi, sta zanimiva kombinacija.

Kemija je ljubezen iz otroških let, ki si je še zdaj ne znam prav razložiti. Nekaj je zagotovo dodal oče, ko je po Slovenskih goricah nabiral apnenec in odbiral najboljšega za delanje apna. V četrtem razredu osnovne šole sem si za nekaj ur kemije pri predmetu spoznavanje narave kupil poseben zvezek. Morda sem se že takrat odločil, čeprav priznam, da je bilo tudi slikarstvo možnost kot poklic, vendar je mladenič Pen ocenil, da to ne bi bilo za kruh. Ni mi žal za takšno kombinacijo. Odprla mi je mnoga spoznanja.

Danes sem ob svoji poklicni usmerjenosti in naravnosti resnično prepričan, da je življenje le igra materije in duha. Prav po tej duhovni plati skušam od življenja odnesti čim več, zato mi je glavni hobi kultura – predvsem slikarstvo. Se eno spoznanje sledi iz mojega strokovnega dela, ko pravim: »Glavni problem v življenju je, da ga ne moremo živeti v paralelkah«. Tako namreč v analizi kemiji imenujemo ponavljanje meritev od začetka do konca.

Kar pomislite, katerim pastem vse bi se v življenju ognili, če bi ga živeli v drugi paraleli.

Pa tudi čisto praktično je kombinacija koristna. Pred leti, ko smo še v Jugoslaviji doživljali prepovedi uvoza, sem za potrebe jugoslovanskega trga delal oljno umetniško barvo.

Imate vpogled v nedrje obmurske zemlje. Smo lahko potešeni ali zaskrbljeni?

Če bi po duši pogledal, sem zelen, usmerjen proti kemiji in proti lastnemu poklicu. Druga plat pa je realnost, da pač potrebujemo hrano. Kljub nizki slovenski nataliteta na živi na majhnem prostoru vendarle čez 2 milijona ljudi. Sem pristaš ravnotežja.

Sicer pa so strokovno gledano obmurske njive dobro gnojene, travniki slabo, vinogradi pa dva do trikrat pregnojni. V tovrstnem obilju izražena ljubezen je samo draga in še škodljiva povrh. Presežki pronicajo v podtalnico in jo onesnažujejo.

Razloge za zaskrbljenost delamo ljudje. V stroki se trudimo vzpostavljati ravnovesje.

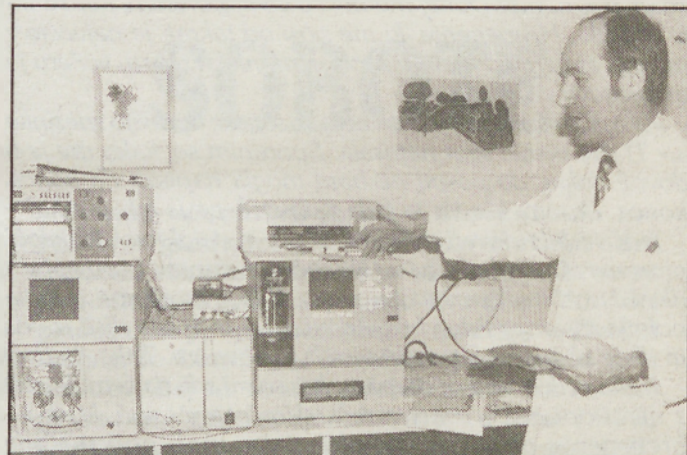
Profesor Vlado Sagadin, umetnostni zgodovinar, je o slikarju Dolfetu Peni med drugim zapisal: Svet nam prikazuje s svojo lastno in neponovljivo filozofijo. Vsaka slika zase je ekstrakt, koncentrat, prečiščena podoba neke stvarnosti, iz katere je izločil vse tisto, kar bi motilo izpovedno moč. Ostala je ikonsko prečiščena podoba krajine ...

Pravzaprav najraje slikam pokrajino, ker mi ta nikoli ne očita, da si je premalo podobna. Nikoli namreč ne morem pozabiti občutka, ko sem že v gimnazijskih letih portretiral čedno dekle – svojo simpatijo, pa se ta odtlej ni več hotela pogovarjati z mano. Zato zdaj najraje upodabljam panonsko arhitekturo – slamnate kleti, ki jih lahko po mili volji upogibam in zvijam, da dosežem željen likovni izraz. Pokojni kolega g. Beznec je na neki razstavi začudeno vzkliknil: »Ja kake pidžane iže pa slika Pen?!« Od takrat kar vsi kolegi imenujejo moj slikarski stil »pidžane iže«. Ker slikam stoje, z velikimi zamahi po ritmu glasbe, sem na eni od avstrijskih kolonij dobil vzdevek »Tangomaler«.

Ob tretjem litru, olje/platno, 1995

Pripis avtorja: Moj sin je nekemu Angležu, ko ga je ta vprašal, ali je vaš oče znan slikar, odgovoril: »Ne, je še živ!« To dejstvo izkoriščam tudi v svoje reklamne namene in pravim: »Ljudje, Cessane je že umrl, van Gogh je že umrl, Picasso je že umrl, Pen pa se še tudi slabo počuti!«

Meni je slikarstvo predvsem kulturno dopolnilo k resnemu poklicu. Morda pa bo na stara leta obratno – kemijo bom prepustil mlajšim, sam pa se predal slikarstvu. Navsezadnje je res, da so mnogi slikarji prav v pozni starosti ustvarili najelitnejše umetnine ...

Vaš odnos do barve – imate med njimi izbranko?

Zame je barva v prvi vrsti svetlobni vtis, ki me impresionira. Hkrati je to substanca, s katero nekaj obarvam. Jemljem jo kot eno od likovnih govoric in ne vem kako čustveno.

Za mojo barvo pa itak vsi moji znanci vedo. OKER. Dokaz je karikatura iz leta 1980. Na nekem predavanju sem kar naprej ponavljal, kako je oker pomembno barvilo, in eden od slušateljev me je upodobil v karikaturi.

Tudi ob tej priložnosti poudarjam, da je oker zelo pomembno barvilo. Umirja ekstremne tone in deluje kot flegmatik med ljudmi.

Sovražnik pa tudi med barvami nimam.

V Filovcih je vinska klet Pen, muzej na odprtem, so jo poimenovali obiskovalci.

Zaljubljen sem v svet, ki me obdaja, in vsak košček dežele z ženo preiščeva do »obisti«. Na eni teh poti po Pomurju sva se znašla med domačini v Filovcih. Iz srca ponujena domača kapljica mi je stopila malo

Dolfe Pen – pesnik SLOVENSKI OTVORITVENI SONET

(Pen, prosto po Prešernu)

Apel podoba na ogled postavi;
ker bolj kulturo ljubi in čistino,
je čute svoje zli nam v umetnino.
Galerija otvoritev mu pripravi.
Na otvoritev funkcionarja vabi
in v govoru vam svojem ta otesa,
kaj vloga zdaj je zveznega telesa;
občinskih aktov še omenjat ne pozabi.
Nasteva vlogo tega in pa on ga SIS-a.
o vseh ukrepih govoriči vam kopitar,
le o slikarji niti medlega obrisa!
Zavrne ga obraznik imenitni
in tebe z njim, kdor napačen si otvoritar,
rekoč, le svoje kongrese odpira naj polit'kar!

Pripis avtorja:

Slovenski otvoritveni sonet sem objavil v Pavlihi in je torej še iz tistih časov, ko smo imeli ZIS-e in SIS-e, vendar je aktualen še tudi danes v strankarskem sistemu (če bi pisal strokovni članek, bi tu dal opombo: »Dokazno gradivo je pri avtorju«).

v glavo, v trenutku je bilo vse še lepše in nanesele je, da je bila ravno takrat naprodaj tista zadnja vinska klet. Popoldne tega istega dne je že bila moja. Prenovil sem jo, vendar ohranil. Nisem je ogradi, srečen sem, ko v naši knjigi vtisov na primer piše tudi tole: V tej hiši sem doživela svojo mladost. Hvala vam za ta občutek.

Mene je Pomurje navdušilo. Predvsem njegova umirjenost. Začutim jo v sončnem vzhodu, ki se razliva popolnoma drugače kot kje na Gorenjskem. Navsezadnje je tudi s fizikalnega stališča razlika jasna.

Slovenijo poznate kot malokdo. Je lepa, to vem, da boste rekli, sicer bi že bili nekje na severu.

Verjetno pa je kak svet najlepši?

Ja, je. Tam, kjer si doma. In jaz sem doma v Pomurju (zagovarjam to poimenovanje pokrajine, ker združuje) in sem se počutil domačin že po 20. minuti bivanja v pokrajini. Priznam, da ne obvladam narečne govorice. Zame je sočen jezik, ki ga sicer dobro razumem, še vedno pa tedensko slišim par novih besed ... Mislim, da mi tega nihče ne zameri, sploh če dodam, da je žena Gorenjka ...

Pravzaprav tu pogrešam le bistro vode gorenjske dežele. Moram pa reči, da Mura ni nadomestek. Ničkolikokrat sem jo doživel s čolnom od petanjskega mosta do Središča, kjer imam pri vrtu neke gospodinje svoje majhno pristanišče. Njen svet je neizmerno bogastvo botaničnih zanimivosti. Krasna reka ... Missisipi ... Pomurci smo zelo navezani nanjo, ampak roko na srce, redki zaidejo k njej.

Ste že napisali noveletne voščilnice?

Če bom le utegnil, jih bom napisal vsem prijateljem, čeprav me tovrstna formalnost odvrača od pisanja. S srcem pa bom tam, tudi če ne pride voščilnica.

Novo leto zame ni pomemben mejnik. Nič usodnega se ne zgodi. Če pa si je že treba kaj zaželeli, naj bosta to mir in red.

Ta mladi PEN še ni bil krščen. Bi sprejeli botrstvo?

Z veseljem. Darilo sledi.

Irma Benko

Odkrito rečeno mi res ni bilo vseeno. Počutil sem se približno tako, kot da se je pojavil otrok z istim imenom, jaz pa ne vem, ali imam kaj pri njegovem očetovstvu ali ne. Zdaj so stvari jasne. Gre zgolj za naključje v imenih. Ker je Pen tudi satirično-humoristični list, star komaj leto dni, jaz pa sem že vendar bistveno starejši, opozarjam na resnost v obnašanju.

V Pomurju me pozna veliko ljudi in predvsem moj priimek si vsi zelo hitro zapomnijo. Pravijo, da je tipičen prekmurški priimek. Pri tem pa dobro vem, da je asociacija na »pen« (slovensko panj ali štor. Prekmurci pravijo: »Si norčast kak pen«) mnogo pripomogla, da me ne pozabijo.

Ampak angleški prevod besede je pero, v norveščini pomeni beseda celo lep. klub PEN pa združuje pesnike in pisatelje sveta.

Priznati morate, da sem imel res peklemansko smoilo in se preselil prav v Prekmurje, kjer ima beseda »pen« tako banalen pomen.

Ko izustim vse tri črke mojega priimka, vsi mislijo, da še nisem povedal vsega ... to so prve tri črke penicilina, nadaljujem molče.

Tudi ko je Jože Rituper - Dodo utemeljeval ime Vestnikove priloge, je posegal po podobnih argumentih in našel je množico »težkih« besed s korenem pen. Ni veliko ljudi, ki bi se ponašali z imenom v naslovu časopisa

Zadevo lahko tudi obrnemo.

Sicer pa se s priimki in imeni vedno kaj zakuha. Spoznal sem možakarja, prijatelja in zgovornega mizarja iz Bratonce Džoužija Zvera. Po krajšem klepetu sva se predstavila takole: »Pišem se Zver, ampak ne se bati, saj nisem tako nevaren!« »Vse mi je jasno,« mu odvrnem: »Pišem se namreč Pen, pa nikar ne mislite, da sem tako neumen ...«

Kaj bi naredili s »penom« ali na »penu« ?

Gotovo bi sedel nanj. Potem bi vzel še Pen in bral. Ne vem pa, kaj bi naredil na Norveškem ...

Nič sekanja glav?

Pravijo, da sem prijazen človek. Upam, da nimam sovražnikov, saj tudi jaz nikogar ne sovražim.

Imam pa veliko prijateljev. Čeprav sem se ukvarjal z znanstveno fantastiko, si ne želim skoka v prihodnost niti vrnitve v preteklost. Tam vendar ni mojih današnjih prijateljev. Brez njih pa ne moreš nič. Še v časopis ne prideš.

Vam ga je prijatelj Pen odprl in vaša življenjska zgodba je zanimiva ne samo zavoljo vajinega naključnega prijateljstva.

Kar pisana je. Rojen Lenarčan sem mladost preživel na Pragerskem, gimnazijska leta v Mariboru, potem sem študiral kemijo v Ljubljani in tam za precej časa pognal korenine. Dvanajst let sem bil višji strokovni sodelavec na Biotehniški fakulteti in se razdajal v kulturi. Imam deset let sekretarskega staža v Združenju likovnih skupin Slovenije in bil sem predsednik enega najbolj delavnih društev v Domžalah.

Potem so se na fakulteti zapletle stvari okrog mojega doktorata, jaz pa sem napravil temeljit življenjski preobrat in se leta 1980 preselil v Prekmurje. Pri preseljevanju zaradi velike ljubezni do domovine pač nisem hotel zaviti nekaj deset do sto kilometrov severneje. Še en odločen

CHER JE ČELC
POMEJNO BARVLO

KARTE MED PRLEKI IN PREKMURCI

UMA SE DO JO PRE NIKI

POŠTENI KARTAČI GOLJUFE ZANIČUJEJO

Pred nedavnim odkrita afera zakoncev, ki sta v okviru družinskega podjetja varčevalcem ponujala astronomske obresti, nato pa so vlagatelji ostali brez svojih vlog in obresti, oboje pa je končalo v igralnicah v Mariboru, Gradcu, Čakovcu in še kje, nas je v uredništvu PENA spodbudila, da prek svojih obveščevalcev nekoliko pregledamo, kako, kje in kako dolgo že se v krajih ob Muri ukvarjamo z različnimi oblikami kockanja.

Tisti najbolj strastni ne potrebujejo za hazarderstvo ne kart ne igralnih avtomatov. V posameznih družbah potegne nekdo iz žepa bankovec, za 10 tisoč tolarjev denimo, in ponudi nekomu pri omizju, naj vzame iz žepa enak bankovec. Tisti, ki ima na koncu višjo številko, ali tisti, čigar seštevek vseh števil je višji, postane lastnik obeh bankovcev. Če omizje navduši za igro, vzame iz denarnice nov bankovec in ponudi stavo naslednjemu. Tako preprosto in tako hitro.

ŠNOPS

Že nekaj časa jih nisem opazil, nekoč pa so bili vsakdanji inventar na raznih sejminh ali so svojo dejavnost opravljali na klopi v parku mojstri s papirnato kroglico in tremi škatlicami vžgalic ali tremi pokrovi steklenic, kor moraš odkriti, kje ostane kroglica, ko jo on nekajkrat premeša. Njihova taktika je bila psihološko preprosta. Za majhen denar je kroglico »skrival« tako, da so jo tekmovalci takoj našli, ko je zneske zvišal do vrtočavih višin, pa je ni bilo nikjer več, oziroma ne tam, kamor so tisti, ki so nasedli, stavili svoj denar. In mnogi še danes ne vedo, da je mojster takrat kroglico preprosto skril pod noht in da ni bila pod nobenim pokrovom. Vrnil jo je šele, ko je moral pokazati, kje kroglica je ...

Najbolj razširjena igra v naših krajih je kajpada šnops. Igra se z dvajsetimi kartami, in sicer v parihi, v troje ali četvero. V Prekmurju in Prlekiji se prirejajo množična tekmovanja v šnopsu, in sicer vedno le v parihi. Gre za razmeroma preprosto igro, v gostilnah se navadno igra za runde, kot vsaka igra s kartami pa seveda lahko ima tudi svojo v denarju izraženo vrednost. V parihi se igra do sedem, v troje se točki določi vrednost, da pa igra ne bi šla v nedogled, se omeji na 25 točk ali po dogovoru. Pravi kartači cenijo samo šnops v dvoje, ki so ga nekateri razvili do vrhunca. Za šnops lahko rečemo, da je v prekmurskih in prleških gostilnah praktično dovoljen, le denarja ne sme biti na mizah.

GOSPOSKE IGRE

Že v nekdanji Faflikovi kavarni je pred več kot pol stoletja soboška gospoda rada igrala predvsem tri igre: preferans, tarok in remi. Preferans se igra v troje z 32 kartami, s svojevrstnim licitiranjem igre, ki jo igralec mora odigrati proti drugima dvema. Vsaka barva ima svojo vrednost, in sicer po vrsti pik, karo, srce in križ. Sledita jima berač in igra brez aduta. Igra se začne tako, da ima vsak igralec na štartu enako število negativnih točk, s pozitivnimi igrami pa se približujejo ničli oziroma pozitivni. Ko eden ali dva igralca dosežejo toliko pozitivnih točk, kot jih je na negativni strani, se igra konča. Neuspešno odigrana igra oziroma spremljanje igralca brez predpisanega števila »štihov« poveča število negativnih točk. Točka ima najprej določeno vrednost in na koncu se naredi obračun.

Tarok se igra s 54 kartami, 22 med njimi je tarokov, prepoznavnih po rimskih številkah označevanja: pagat, mond in škis so taroki, ki imajo enako vrednost kot kralji med drugimi kartami, skupaj pa tvorijo trulo, ki ima, če jo igralec doseže, dodatno vrednost. Tu je izračun denarja preprost, saj se ob koncu igre izračunajo razlike v točkah, tem pa se spet vnaprej določi vrednost. Tarok se navadno igra v troje, družinsko tudi v četvero, le redki pa ga znajo igrati tudi v dvoje. Mogoče pa je.

Pri remiju se uporabljata dva kompleta s po 52 kartami, v igro pa se vloži toliko jockerjev, kart, ki lahko nadomestijo katerokoli karto, kolikor je igralcev v partiji. Deli se po 14 kart, te se nato zlagajo po vrsti v isti barvi ali po tri karte enake vrednosti skupaj. Igralci potem vlečejo po eno karto, jo kombinirajo, eno karto pa odvržejo. V posamezni igri zmaga tisti, ki prvi zloži vse karte na

mizo. Če jih zloži vse hkrati, se temu reče hant, poraženci pa svoje negativne točke štejejo dvojno. Tako tarok kot remi se morata omejiti na čas, ker znajo sicer tisti, ki izgubljajo, igro vleči do neskončnosti.

Znana je zgodba iz preferansa, ko je nekdanji znani Sobočanec, ko je izgubljal, igral najbolj nemogoče igre, da partije niso mogli končati. Potem so shranjevali listke, jih natančno podpisovali, nadaljevali, ko so se ponovno našli, in on je spet igral nemogoče igre in dosegal, da niso mogli končati ... Tako dolgo, da sta se soigralca naveličala in mu odpustila tisto igro!

Vse štiri do zdaj opisane igre se v obmurskih mestnih središčih igrajo že dolga leta. Šnops najbolj množično in po gostilnah, druge tri v družinskih, prijateljskih krogih in v salonu soboškega hotela Diana. Ljutomerčani ob nedeljah v obrtniškem klubu mečejo preferans. Študentje v Ljubljani, Mariboru in doma najraje igrajo tarok. Remi je družinska igra za razvedrilo, ki se zelo dosti in zelo strastno ter povsem zastoj igra po številnih domovih. Mnogi prijatelji se med seboj zaradi te igre za nekaj časa sprejo, a spet komaj čakajo, da se dobijo za novo partijo.

POKER

Ena najbolj znanih iger s kartami na svetu je poker. Medtem ko lahko drugi ljudje igrajo za zabavo in povsem brez denarja, je poker izrazita igra za denar. V naših krajih je to običajno igra štirih z 32 kartami. Ker se igra za denar, se večji del igra skrivaj, najbolj spretni pa so si priskrbeli žetone, katerih vrednosti razen njih ne ve nihče, denar pa si po končani igri razdelijo na samem. Igra je nadvse preprosta: igralcem se razdeli po pet kart. Ko ocenijo njihovo moč, z denarjem dvigajo njihovo vrednost. Kdor oceni, da lahko s svojimi kartami premaga druge, ostane v igri, preostali se umaknejo. Odvečne karte se zamenjajo, potem sledi

igra. Vložiš lahko toliko denarja, kolikor ga je trenutno na mizi, »v banku« v kartaškem žargonu. En igralec odigra, drugi ga izplačajo ali še povečujejo vlogo, če menijo, da so močnejši od njega. Ko zadnji igralec izplača zadnjo odigrano vlogo, mora tisti, ki je bil izplačan, pokazati karte. Kdor je najmočnejši, pelje. In karte se razdelijo ponovno.

Moč kart pri pokru: začuda ni najmočnejša igra tista, po kateri se vse skupaj imenuje, torej poker, vsota štirih enakovrednih kart, denimo asov. Močnejši je royal flash. Gre za lestvico kart v isti barvi: desetka, fant, dama, kralj in as v srcu, denimo. Sledi poker, za njim pet kart v isti barvi, pa ne zapovrstjo, full, seštevek trisa in para, tris, kenta, dva para, en par.

Vsa pravila veljajo tudi za novodobno izmišljotino, kjer pa igralec igra proti avtomatu. Vsaka spodobna prekmurska in prleška vas jih zadnje čase premore, zanje pa je značilno, da je zmagovalac vedno in samo avtomat. Tu namreč ne gre za spretnost posameznega igralca, njegovo znanje, blefiranje, brez katerega ni žive igre pokra, ampak avtomat pač daje svoje dobitke, ko samodejno izračuna, da je sam dobil dovolj. Pokerske avtomate so k nam prinesli razni podjetniki, nameščeni so v gostilnah, teoretično je igranje prepovedano mladoletnim osebam, praktično pa ljudje vanje mečejo svoje cele plače, štipendije, žepnine.

MRHOVINARJI

Od množičnih hazarderskih iger naj omenim še »anjc«, ki se pri nas ravno tako igra z 32 kartami. En igralec ima banko, tekmeči pa odkrivajo svoje karte in se skušajo čimbolj približati seštevku 21. Sedmice, osmice, devetke in desetke imajo svojo vrednost, fant je vreden dve točki, dama tri, kralj štiri, as enajst. Če je seštevek več kot 21, imaš tropo in si izgubil, če imaš manj kot bankir, pelje vlogo on, če več, ti.

Pred leti je nekdo v Soboto prinesel še kupčkanje, ki je med najbolj primitivnimi kockarskimi igrkami. Bankir zloži toliko kupčkov kart, kolikor je v igri igralcev. Vsak od igralcev stavi na svoj kupček, bankir pa pokriva njihove vloge z enakim zneskom. Njemu ostane kupček, na katerega ni stavil nihče. Odkrije gornjo karto svojega kupčka, potem odkriva karte soigralcev. Kdor ima nižjo ali enako karto kot on, je izgubil in bankir pospravi denar s kupčka, kdor ima višjo od bankirjeve, pelje, kar je na njegovem kupčku. Svojo stavbo torej in bankirjev denar. Bankir se zamenja, ko komu od igralcev odkrije srčnega asa.

To so torej igre, ki so razširjene pri nas. Seveda se zdaj postavlja osnovno vprašanje, kolikšni so zneski, za katere se igra. Ali se dogajajo vrtočlave stave, pri katerih ljudje izgubljajo premoženje, svoj obstoj, na kocko postavljajo preživetje svojih družin, in kje? Odgovor je kot vedno nekje v sredi. Prevladujejo kartanja za majhen denar, skratka za zabavo, denar je v igri zgolj zaradi večje resnosti igralcev. Tudi pri omizjih, ki jih poznam in kjer krožijo večji zneski, gre za preprosto dejstvo, da so igralci vedno isti in da enkrat dobi eden, drugič drugi, in v glavnem nihče ne izgubi toliko, da bi se mu to poznalo.

V teh prazničnih dneh, ko so doma tudi zdomci, pa se po nekaterih gostilnah, zasebnih stanovanjih in drugih postorih dobivajo kvartopirske družbe, kjer so v igri ogromni denarji, gre pa za preprosto taktiko odiranja zdomcev. Tam se dva ali trije igralci dogovorijo, medse dobijo zdomca, polnega denarja, na mizo prinesejo ogromno pijače in potem organizirano, tudi z goljufanjem in dogovorjeno igro, poberejo zdomcu vse prihranke.

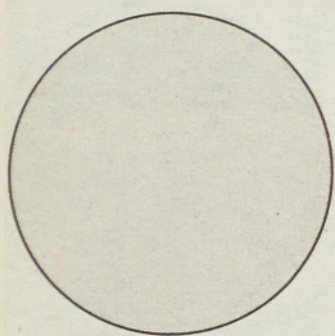
Sicer pa velja med rednimi kvartopirci zelo strogo spoštovanje pravil, poštene igre, dobivanja ali izgubljanja na osnovi znanja in sreče. Taki pošteni kartači goljufo zaničujejo in jih iz svoje družbe izločijo takoj, ko jih dobijo pri goljufiji.

Naj povem, da se s temi igrami na srečo vendarle ukvarja zelo malo ljudi. Velika večina jih živi samo od rezultatov svojega dela, občasno kupujejo loterijske srečke, igrajo loto ali športno napoved, Podarim – dobim in vedo, da v glavnem nikoli ne bodo dobili.

JAKA MILOVIČ

Vprašanja, kot da bi jih veter nanosil,

- *Kateri dogodek v Pomurju je bil po vašem mnenju letos najpomembnejši?*
- *Kje boste silvestrovali in kaj imeli na krožniku?*
- *Katero žival imate najrajši?*
- *Koga bi za 14 dni poslali na Havaje?*
- *Katero stranko oziroma koga boste volili?*

*Ivan Kovač,
Gornja
Radgona*

- Zapora ceste v Dolgi vasi. Problem se je moral rešiti. Ne samo šoferji, tudi živina je trpela.
- Tam, kjer sem rojen, pravijo, da svinja rije vedno z rilcem naprej. Tako je že nekakšna tradicija, da mora biti na krožniku najprej kuhana svinjska prekajena glava s hrenom. Potem pa seveda še drugo.
- Megica, moja psička.
- Gospoda Kuhariča iz Mure. Najmanj to si je zaslužil.
- Če bo količkaj dober, predstavnika upokojencev.

*Jože Lebar – Juš,
Ljutomer*

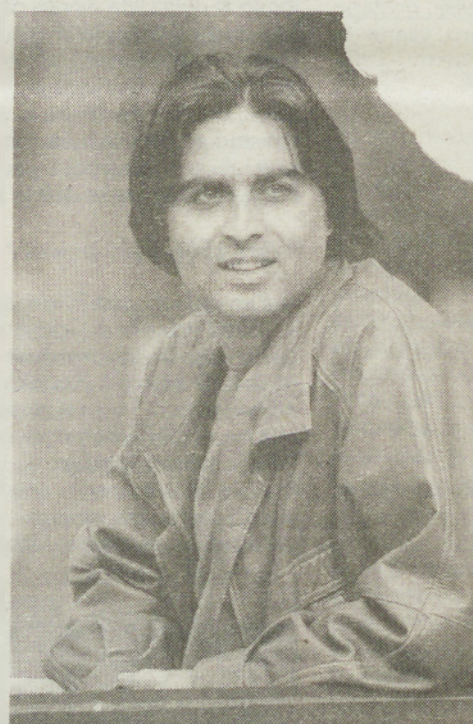

- Popravilo mostu čez Muro v Veržaju. Že sem mislil, da bodo vezi med Prekmurci in Prleki pretrgane. Ljutomer je bil pred osamosvojitvijo. Veržejci so nas spet združili. Se ob pravem času ...
- 14-dnevni dopust na Havajih bi bil dobrodošel mojemu županu Ludviku. Oddahnili bi si njegovi svetniki, Mlekoprometov ementalec bi imel manj lukenj, Havajcem pa bi mogoče prodal vročo vodo iz vrtine pri Kamensčaku.
- Svinja na krožniku
- Če bom silvestroval doma, bo žrtev goska, če ne – goski srečno novo leto in podaljšanje življenja za kakšen mesec.
- Volil bi mojo ženo, saj bi kot poslanka s 6.000 DEM močno popravila družinski proračun. Po 4-letnem mandatu pa 4.000 DEM pokojnine. Naj vse ostane doma. Zakaj bi nekaj tako dobrega želel sosedu!

*Geza Farkaš,
Murska
Sobota*

- Po mojem kakšnih spektakularnih dogodkov v letu 1995 v pokrajini ob Muri ni bilo. Izmed dogajanj v preteklem letu pa bo najbolj otipljive in dolgoročne sledi pustilo konstituiranje nove lokalne samouprave z nastankom novih občin.
- Ker sem vse leto veliko službeno odsoten, bom zato silvestroval v krogu družine. Če bodo ugodne prometne razmere, pa mogoče na ženinem domu v Velenju. Jedilnika za naprej ne pripravljam, prav gotovo pa bo kaj dobrega iz domače kuhinje, kot se za takšno priložnost spodobi. Poleg pa seveda sodi kozarček dobrega iz lastne kleti ter kozarec šampanjca.
- Pes.
- Če bi imel to možnost, bi najprej poslal sebe. Če pa bi moral izbrati koga drugega, bi izbral svojo hčerko Katjo, ki ji potovanja po svetu postajajo osrednji hobi.
- Volitve so tajne in takšen naj ostane tudi moj glas.

*Jože Kramberger,
Gornja Radgona*

- Najpomembnejši dogodek v letu – zapora dolgovaškega prehoda.
- Silvestroval bom doma in jedel tisto, kar bo kuharica skuhalo.
- Na volitvah bi izvolil gospoda župana Gerenčerja.
- Na Havaje bi poslal svojo taščo.

*MIRO STERŽAJ,
Ljutomer*

- Če bo pri sosedih mir, smo lahko mirni tudi mi, in to me najbolj veseli. Žalosti pa me, da gospodarsko pešamo.
- Doma. Vsako leto sem v ožjem družinskem krogu. Privoščil pa si bom ruski bife, ki ga bo pripravila hčerka.
- Prvi je konj, ki ga nimam, celo življenje pa sem živel od kravice – simentalec, križan s Švico, je tista prava, lepe oči ima in je pridna. Doma pa sem imel tri živalce - muco, kanarčka in hrčka. Sanjam o miniakvariju.
- Izbiral bi med štirimi, naj ostanejo skrivnost. Eden je premajhen, da bi potoval sam, med tremi pa bi žrebal.
- Ker me je ena stranka razočarala (ZLSD), nisem strankarski. Sem pa najbližje SLS, ker sem živel od kmetijstva, pa tudi LDS ni daleč.

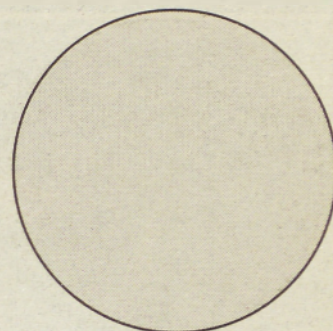
*JANA KERČMAR, Gornji
Petrovci*

- Trije dogodki so: upam, da je konec vojne, v vodstvo Cerkve so prišli mlajši, kar je dobro, v družini pa ni bilo hujših bolezni.
- Vsako leto silvestrujem doma, ker je prvega božja služba in je potrebno biti zbran. Pripravila bom zavitek z listnatim testom in mletim mesom, dodala bom krompir. Na novo leto pa nikoli ne jemo perutnine. Staro verovanje je, da perutnina za celo leto prežene srečo. Jedli bomo francosko solato in prekajeno meso.
- Rokija. To je mali kuža, mešanček, nekateri mu pravijo tudi cepljena mačka. Rad se igra z otroki.
- Moža ne, 14 dni bi bilo predolgo. Za počitek po dolgoletnem delu bi si oddih zaslužila nekdanji senior g. Novak in inšpektor g. Kuhar. Na ta način bi se jim najlepše zahvalili za veliko delo.
- V politiko se ljudje iz Cerkve naj ne bi vmešavali, sem pa najbolj na strani SDSS. Ni dovolj, da politiki govorijo o programih, morajo jih tudi izvesti. V krajevni skupnosti so člani SDSS najbolj aktivni in se trudijo.

12 bralcev Pena niso zmedla! Bi morda vas?

Velika Pénova anketa

*Dr. ALOJZ
SLAVIČ,
Radenci*

- Da je bil v Daytonu podpisan sporazum. Miru v BiH pa tako ali tako še ne bo.

- Doma kot običajno. Ne vmešavam se v to, kaj bo žena pripravila, za piti pa bo domače vino iz lastnega vinograda in zlata penina. Ko sem sam, nikoli ne pijem, in če bova z ženo, ki ne pije, sama, ne bom pil.
- Pujs, po možnosti na krožniku. To je profesionalna deformacija. Teh sto let, kolikor bom še živel, pa ne mislim biti vegetarijanec!
- Rudija Cipota, direktorja soboške zavarovalnice Triglav. Zato, ker je potreben počitka in ker se dobro razumeva.
- Pomembnejši od strank so ljudje, zato ne vem, katero stranko bom volil. Odvisno od tega, kdo bo kje kandidiral.

*DANIELA STRNAD,
Lendava*

- Po pol leta sem prišla nazaj v Dolgo vas, kjer rada delam, četudi je več dela. Želja za '96. pa je, da bi mi uredili pisarno in cel mejni prehod. Zdaj so pogoji neznosni, saj je pod mano greznica, poleg javni WC, zabojsnik za smeti, izpušni plini. Tako nimam nikoli malice, tudi zaradi linije.
- Lani sem silvestrovala v Ljubljani na prostem. Letos pričakujem prav posebno silvestrovanje v dvoje, pustila se bom presenetiti in morda se bo zgodila zaroka. Ker on rad kuha, je tudi to še neznanka. Lahko pa se zgodi, da bom kar na delovnem mestu, ker še ne vem, kdo bo takrat dežural. Ampak tudi tako ne bi bilo slabo, ker smo v Dolgi vasi kolektiv, ki se odlično razume.
- Mačka. Doma imam Micko in Djura. Prva je črna, drugi pa sivo-bel. Rada imam živali, če bi imela denar, bi uredila zavetišče za živali. Morda sem celo zgrešila poklic.
- Na Havaje bi poslala katerega najbolj jeznih voznikov tovornjakov, ki velikokrat v ihti dajejo nerealne izjave. Pa prepovedala bi transport živih živali.
- Volila bom Drnovška in LDS.

*STANKO POLANIC
Murska
Sobota*

- Uspešnost sina študenta na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.
- V slabem smislu: propad avtocestne in železniške povezave s sosednjo Madžarsko.
- Doma. Silvestrski jedilnik je ženino presenečenje.
- Jež.
- Vse tiste, ki so krivi za današnji gospodarski položaj Pomurja. Sam sem pripravljen sponzorirati enosmerno letalsko vozovnico.
- Ogledalce povej, katera najkoristnejša na podobi je tej?

JOŽEF KOCON, Lendava

- Začetek gradnje kulturnega doma in končane priprave na začetek gradnje lendavske obvoznice.
- V gorica, v domači kleti, v večji družbi. Na mizi bodo divjačina, domače dobrote in lastno vino.
- Konj. Ob njem sem odraščal. Pametna žival.
- Naše poslance, da si odpočijejo pred volitvami.
- Volil bom tistega, ki bo malo in konkretno obljubljal. Stranka ni pomembna.

*MATJAŽ TITAN,
Murska Sobota*

- Da smo kot družina skupaj in da smo tako močnejši.
- Doma. Na mizi bo tisto, kar bo mama dobrega skuhala. Zaupam ji.
- Mačko. Prefinjena je, pametna, zvita ...
- Štefana Smeja in druge zdravarje ... Pa ne samo za 14 dni in ne na Havaje.
- Še nimam volilne pravice. Pa tudi, če bi jo imel, ne bi šel na volitve, saj zame osebno itak nihče ne bo naredil nič dobrega. Večini gre za stolčke in denar. Vsa čast svetlim izjemam.

*JOŽEF SLANA,
Bolehnečici*

- Naziv naj ... kmetija, ki nam ga je podelilo uredništvo Vestnika.
- Doma. Na mizi bo vse po izboru ženskega dela *familije*.
- Konj, kaj pa drugega.
- Povratno vozovnico za potovanje si je zagotovo prislужila Bernarda Balažic - Peček.
- Volil bom stranko, ki si bo prizadevala za dobro kmetijstva.

Družina je, če so otroci. Ampak če jih je več naenkrat, je starševstvo nekaj čisto drugega. Usoda teh staršev je drugačna od usode večine. Mame

BI IMEL BRATCA ALI SESTRICO?

Darko, Danilo, Tatjana, Uroš.
Darka je tisto soboto najbolj navdušil zajtrk. Pa Juretov fotoaparati: »Ka maš toga samo za sunce?«
Tatjana: »Dedek Mraz, prinesi mi rolerje ...«
Danilo se je tako bal vrage, da je pozabil, kako je ime starejši sestri.
Uroš ima rad vse učiteljice v šoli, a najraje Miro Zajmi.

Emilija Horvat je kriva, da ja nastala ta reportaža. Verjetno ni naključje, da si mati dvojčic zamisli srečanje trojčkov in četverčkov. »Če imaš več otrok hkrati,« pravi, »je to res nekaj posebnega. To ni dano vsaki materi. Misel o srečanju je v meni zorela eno leto. In potem sem se odločila – Miklavž jih bo obdaril. Želela bi, da bi nas bilo prihodnje leto še več ...«

Tisto soboto so prišli vsi povabljeni. 16 otrok s starši. Najprej so si ogledali deželo ob Muri, njene lepote in značilnosti. Nato pa najpomembnejše: torte in obdarovanje ...

KDO SO?

(imena so zapisana v tem vrstnem redu, kot so se rojevali)

Družina FLEGAR

Sandi, Lara in Ines. Trojčki, ki so privekali na svet 7. januarja 1993 v Ljubljani. Njihova mama je pričakovala tri. Lara, najbolj nežen otročiček med njimi, se je ob rojstvu borila z življenjem. Naslednji dan je bila operirana. Pogumna deklica. Nekaj časa je bila šibkejša od brata in sestre. Pri osmih mesecih je zamujeno nadomestila in danes so težave v prvem življenjskem obdobju le še spomin ...

Čeprav se je prvi rodil Sandi, je miren fantek. Deklici sta živahni (o tem smo se tistega dne tudi prepričali). Vsi trije imajo smisel za glasbo. Zelo

navezani so drug na drugega, ko zbolí eden, običajno zbolita še druga dva.

»Glavna je Ines,« pravi mama, »ona deli obleke, pred spanjem pa dude.«

Flegarjevi se vozijo s

cliom. Na zadnjem sedišču je ravno dovolj prostora za tri otroške sedeže ... Za zdaj! Sicer pa menda povzročajo manj težav kot takrat, ko so bili še dojenčki ...

Družina ŠIŠKO

Tatjana, Darko in Danilo so rojeni 2. februarja 1988 v soboški poročnišnici. Pri Šiškovih pa nimajo samo trojčkov, še starejšo Mojco imajo, ki je bila tistega februarja stara pet let.

Mama Zdenka je bila ob rojstvu zelo preseščena, saj je pričakovala dva. Le kdo je bil skrit? Mama pravi, da Danilo ... sicer pa je on najbolj živahen. Tatjana želi biti gospodinja. Pomaga mami, pomiva posodo. Vsi najraje jedo špagete in pico. Če vprašate Danila, bo omenil sesekljano meso, Tatjana pa sadno kupo.

Mojca je ob rojstvu trojčkov razdelila imena. Malce je bila ljubosumna. Pa vendar je vedno skrbela zanje.

Nedavno se je družina vozila še v fičku - pa so

Daniela, Sandra, Daliborka. Trojčice imajo skupne prijatelje. Zaupajo druga drugi. S prijatelji gredo včasih na veselico. Razen če se pred tem ne skregajo, ker bi dve radi oblekli isto obleko.

Tudi oče Slavko je bil presenečen. Pričakoval je tri. »Kaj pa zdaj, ker so štirje ...?« se je vprašal tistega 1. decembra.

Lončar je trojčke in četverčke zelo navdušil. Predvsem Jerneja. Očarala ga je velika peč na drva.

Če je verjeti fotografiji in obrazom, ki z zanimanjem opazujejo, kako plečejo iz slame, potem domača obrt še ne bo izumrla ...

so tistega dne pač rodile več dojenčkov, ne samo enega ... Lahko jih poskušate razumeti, toda njihovega življenja ne boste nikoli zares živeli ...

»NEJ, KA NAS JE ŽE ZDAJ PUNO!«

imeli vsi prostor. Zdaj se vozijo v škodi favorit. »A je veliko udobnejša,« pravi mama. Toda družina šteje šest članov in skupaj ne morejo nikamor.

Mama Zdenka je huda, kadar je ne ubogajo. »Ah, ko so bili majhni, je bilo z njimi manj težav. Kjer si jih pustil, tam so ostali. Danes pa ... ko morajo spat, takrat bi se igrali, lačni so, celo učili bi se. Vedo, da si morajo vse reči deliti.«

»Res pa je,« pravi njihova mama, »več otrok imaš, manj kompliciraš.«

mo enega, je podobno.«

Jernej, Sandra in Damjan so veliki prijatelji in »držijo skupaj«. »Nikoli ne povedo, kdo je česa kriv,« pravi mama. Sandra ima svojo sobo, Jernej in Damjan si jo delita. »To je Sandrina prednost, ker je punca,« pravita fanta. Jernej: »Z braton dostokrat kaj naštimleva sestre. Mūva vkūp drživa, ka sva dva, ona pa je sama.«

In če boste Jerneja vprašali, kateri predmet v šoli ga najbolj zanima, vam bo povedal, da sta to zemljepis in zgodovina.

Daliborka se že šminka. Skregajo se, ko pa sem jaz jezna, držijo skupaj. Pa vendar ... z njimi sem zelo srečna.«

Trojčice so že zaljubljene, na srečo vsaka v svojega fanta.

»Če se skregamo? Seveda se,« pravi Daliborka, »ges pospravlan, one pa razmetavajo ...«

Družina ŠAVEL

»Dedek Mraz, prinesi mi računalniške igrice,« pravi Uroš. Edini četverčki v deželi ob Muri so ta

nim listom. V avtu nas je bilo šest. Vsi z istim priimkom, štirje rojeni istega dne. Policaj gleda in gleda, pa šteje, pa spet pogleda v potne liste, pa spet šteje in gleda slike ...» Mama je seveda pomislila, da je nekaj narobe. Oče pa si je mislil svoje...

Sonja: »Res je lepo, da skupaj hodimo v šolo. Uči se pa vsak sam.« Zeli si, da bi jo pod novoletno smrečico čakala knjiga.

Taki so torej. 16 otrok v petih družinah. Res je, otroci se ves čas spremenjajo in starši bi se mora-

... in potem sta prišla Miklavž in parkelj....Sandi joka, Lara je pod mizo (zato je ni na fotografiji). »Če ste pridni, se ne bojte. Za vas imam darila. Ste pridni?« »Jaaaaaahaaaaa!« Sandi: »Pliden, pliden ...«

Danilo bratov in sester ne bi imel več: »Zatou, ka nas je puno.« O ja, tudi skregajo se: »Eden ne bouga, pa drōge nej, te se pa skregjamo,« pravi Danilo. »Vred nas pa gemle mala sestrice.« In mama takrat pravi: »Či nete pridne, vas v rit vrejžen!« Dedek Mraz, če srečaš Darka, mu podari avtocesto.

Družina ZAKOJČ

Jernej, Sandra in Damjan so trojčki, rojeni na pomlad 24. aprila 1983 v soboški bolnišnici. Mama Agata je bila zelo presenečena, ko ji je zdravnik povedal, da bodo na svet privekali trije ...Trije z zelo različnimi značaji.

Mama se najbolj spominja trenutkov, ko so njeni otroci shodili. »Sandra je shodila na svoj prvi rojstni dan, Damjan in Jernej pa s 14 meseci. Prvi med njima je shodil Damjan, bilo je v parku ... dve uri pozneje v domači sobi je shodil še Jernej. Ja, skregajo pa se vsake pol ure. Če gre od doma eden, sta druga dva žalostna. Če obdarimo sa-

Damjan: »Sandra bi nosila obleke znamk Diesel, NAF NAF ...« Ko je hodil v prvi razred, si je želel, da bi postal poklicni ropar. Danes si je premislil ...

Včasih gredo trojčki tudi v kino. »Da so filmi, primerni za nas, te nas mama pisti.«

Dedek Mraz, Damjanu prinesi računalnik PC 486! Sicer pa ga je na izletu navdušil murski mlin.

Jernej si želi, da bi bil v prihodnjem letu zdrav in da bi se dobro učil.

Družina ŠARKEZI

Trojčice Daniela, Sandra in Daliborka so tudi privekale na svet v soboški bolnišnici, in sicer 12. marca 1981. Mama trojčic ni pričakovala. »Vendar je bilo to zame normalno, kot da bi bila samo ena,« pravi Terezija. Tri dekleta – trije značaji.

Terezija: »Z leti so težave z njimi večje. Če gre od doma ena, morata tudi drugi dve. Vedno bolj postajajo ljubosumne druga na drugo. Vse reči, vse obleke imajo skupaj.

hip prav Uroš, Aleš, Sonja in Sandra. Rodili so se 1. decembra 1985 v Ljubljani.

»Ne, nikoli nisem pomislila na štiri,« pove mama Zdenka, »sicer sem pa vedela, da jih bom imela več.« Kako jim je dala imena? Preprosto: ko so ji v porodnišnici povedali, da sta se rodila dva dečka in dve deklici, je rekla: »Uroš, Aleš, Sonja, Sandra.« Kot so ležali v postelji, tako so dobivali imena. Pa saj je bilo mami vseeno, kateri bo Uroš in kateri Aleš ...

Značaj imajo različen. Najbolj razposajen je Uroš, nato Sandra, Sonja pa Aleš. Kaj imajo skupnega? Radi jedo mlečne izdelke. In radi se vozijo v avtomobilu. Za zdaj še, dokler jih »ne dobijo policaji«.

Na kaj pomisli mama, kadar sliši številko štiri? Ja, na svoje otroke! »Štirje so le štirje,« pravi, »vedno je teklo vse kot ura. Če enkrat popustiš, je vsega konec. Pa kaj bi brez babice Amalije?«

Oče Slavko: »Vedno se bom spomnil dneva, ko smo potovali čez mejo, prvič vsak s svojim pot-

li nenehno prilagajati tem spremembam. Si lahko predstavljate, da se morate hkrati prilagajati trem ali štirim spremembam?

Izkušnja je huda učiteljica, ki od nas najprej zahteva, da pišemo kontrolko, potem šele nam razloži snov.

Ringaringaraja (Ines, Sandi), Lara pa nagaja!

Vas jezi, ko gledate otroke, kako zapravljajo mlada leta v brezdelju? Mar sreča ne pomeni nič? Če skaklja, se igra in teka naokrog ves ljubi dan, ni to nič? Svoj živ dan ne bodo več tako zaposleni kot zdajle ...

Sandi: »Mura, Mura, globoka si voda ti ...«

Mati Horvatovih dvojčic in uspešna soboška gostinka Emilija

Želela sem pisati prav o vseh, pa je v tovrstnih reportažah prav to največja težava. Vsi starši – predvsem očetje – pač niste omenjeni, morda sem tudi kdaj zapisala napačno ime. Ko pa vas je toliko, trojčkov in četverčkov ... Za morebitne napake se opravičujem, namen je bil dober.

Na vprašanje, če je majhna »baba«, je punčka na fotografiji odgovorila: »Nisem baba, Lara sem ...«

JANUAR

... ne vrag, le sosed bo mejak! Hrvati so zakoličili (»prikoličili«!?) hrvaško mejo na slovenski zemlji pri Hotizi.

Medtem ko so nekateri še vedno popivali, se odpravljali spat ali se že celo budili, sta se dve ekipi Romov (štirje, na vsaki strani) prišli pomerit na soboško policijsko postajo. V sodelovanje so pritegnili policistko in policista. Konec osmeroboja je končala policistka s strelom v zrak, pardon, v strop.

Razstava Dobrote pomurskih kmetij v Banovcih.

- Kdo pa je to nastavil.
- To je zaradi tujih turistov, naj ne mislijo, da smo zaostali.
- ... moja deca druga ga ne jejo.

V Radgoni odprli 8. Sejem gradbeništva. Odprl ga je minister dr. Maks Tajnikar.

- Zakaj ste zamudili, gospod minister.
- Samo neke papirje sem moral podpisati na TAM-u
- Minister Sergej Pelhan in drugi podpisali sporazum o gradnji kulturnega doma v Lendavi, ki bi naj stal 5 mio DEM.
- Kaj pa, če ne bo izkoriščen, če ne bo prireditev, če bo slabo obiskan?
- Za skladišče bo še vedno dober.

DOGODKI, KI SO V LETU 19

Feri Laišček je postal nagajenec Prešernovega sklada.

Če bi v mojih časih prejel nagrado Lainščkovega sklada, bi si tudi kupil takšen klobuk.

V Norščinah so izrazili željo, da bi se odcepili od Občine M. Toplice in se priključili soboški. Saj ne gre za drugo, ampak termalna voda v Dianinem bazenu se nam zdi bolj zdravilna kot ona v Termalovem v Moravskih Toplicah. Ljutomerski razvoj 4000 m pod zemljo?! Predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti so prišli na kontrolni ogled vrtine, ki bi omogočila med drugim tudi proizvodnjo električne energije. Projekt so ugodno ocenili. Ljutomerski župan: Priček bomo tako bogati, da bodo Prekmurci popolnili od zavisti.

FEBRUAR

MAJ

Na enodnevni obisk v slovenijo je prišel madžarski premier Gyula Horn in izrazil željo, da bi bile razmere na meji v Dolgi vasi dobre.

- Zakaj pa je šel tako hitro domov?
- Saj ni šel domov. V Lenti na sejem se mu je mudilo.

Slovensko gospodarstvo se je predstavilo na sejmu LUGA '95 v Švici. Organizacijo in tehnično izvedbo sejma je prevzel Pomurski sejem.

Svetovno prvenstvo v sledenju Pes sledar '95.

- Ko se moj spravi pit, ga sto sledarjev ne najde.

- Kako so se odrezali?
- Odlično, le pilo se je menda 100-krat manj kot na Pomurskem sejmu.

Izbruh afere v začasnem zbirnem centru v Vidoncih, kjer stanujejo begunci iz Bosne. Prek njega naj bi se pral denar in se počenjale številne manipulacije. Skratka, šlo naj bi za kriminal večjega obsega s številnimi vpletenimi osebami in organizacijami. Muslimanka: Da nije nas, Prekmurje opšte ne bi imalo kvalitetne afere.

Izšla je nulta številka PENA.

Bolje to, kot da bi bila vojna.

Pri sv. Vidu se je poročil Vlado Kreslin.

- Je Vladek res rekel, da se bo ločil.
- Da, rekel je da se bo ločil - od starih prijateljev in se posvetil samo svoji najdražji.

Blokada v Dolgi vasi. Na pogovore pridejo tudi ministri. Po težkih pogajanjih se nekako razidejo in promet ponovo steče.

- V čem je pravzaprav problem?
- Problem je v tem, da je Dolga vas v Prekmurju. Če bi bila na Gorenjskem ali Primorskem, bi bilo že zdavnaj vse rečeno.

JULIJ

Zaprlj so Faflikovo kavarno in Podmornico

- Sobočanci so bili kar tiho in niso kaj dosti komentirali.
- Mogoče bi, a so ostali brez besed.

Martina iz Maribora na Čardini noči mis Pomurja '95 prva, Pomurka Sabina iz Ropoče, je šele tretja.

- Pa mi res nimamo lepotic, da jih je treba pripeljati od drugod?
- Imamo, ampak nihče jim ni povedal, da bodo zmagale.

Pomurska policija dobila laserski merilnik hitrosti.
- Zakaj pa zdaj hitreje voziš kot prej
- Rad bi bil hitrejši od laserskega žarka

12 slovenskih pisateljev je za 4 dni obiskalo Prekmurje. Ko sedijo za polno mizo:
- Zakaj jih pa tako gostijo?
- Da slučajno ne bi pisali o Prekmurju tako kot Miško.

Mati Cifra v Odrancih je rodila kravje trojčke. Če bi bilo tako normalno, bi se morda celo splačalo biti kmet.

OKTOBER

95 PRETRESLI SVET

(OB MURI)

AVGUST

Poželi 15 ton konoplje v Prekmurju (Šalovci itd.).
- Škoda, da tudi krompirja ne prepovejo saditi.
- Zakaj?
- Kako lepo bi bilo, da bi mi ga policija čuvala in komunalci pospravili.

Borut Horvat - član Brodarskega društva Krog na svetovnem prvenstvu v Angliji priveslal bronasto medaljo.

Mura je zmagala v povratni nogometni tekmi z Litvo.
- V Litvi bi lahko igrali neodločeno in šli naprej, vendar smo se zbal za naše navijače. Takšnega šoka ne bi prenesli.

Urednik Radia Murski val Marjan Dora si je zlomil roko.
- Škoda, da si ni zlomil jezika, bi imeli poslušalci od tega vsaj korist.

SEPTEMBER

Na Vestniku so se srečali državni svetniki iz Pomurja in vsi po vrsti potožili:

Tolar je postal konvertibilen.
- Bom zdaj lahko v Radgoni plačeval s tolarjem.
- Lahko, ampak samo na naši strani.

NOVEMBER

Razumem, da mora enkrat iz mošta postati vino, vendar ne razumem, zakaj smo me krive za to. **Martinovanje**

Jože Režonja je bil na 42. svetovnem prvenstvu oračev v Keniji.

DECEMBER

December bi moral imeti vsaj 60 dni, da bi lahko bil na vseh praznovanjih.

Pred novim letom modrujemo z Meto Malus

Menda zase trdite, da ste čarovnica ...?

Ko zase pravim, da sem čarovnica, se na neki način šalim. Pa spet ne šalim! Enostavno ni izraza, ene besede, ki bi zaobjela vse, kar počnem. Živim od pisanja horoskopov in literarnih prispevkov s tega področja. Zelo rada imam naravo, veliko jo proučujem, zdravim živali, začenjam tudi ljudi. Ampak naj ne bo to neki obet, da bom odslej zdraviteljica. Ker sem prišla do spoznanja, da sploh ni odvisno od človeka samega, kdaj se mu ta sposobnost naenkrat pojavi. V kozmosu veljajo stroge prepovedi, stroga pravila, kdo sploh sme tako zdraviti in koga. Kup drobnarij počnem na najbolj naraven, prvinski način.

Ogromno dišavnih nabiram in uporabljam v kuhinji, tudi take, da mislijo, da sem malo pritisnjena, ko jih prinesem s travnika. Najbolj se pomirim v naravi, to je sploh edini način pomiritve, ki meni zares kaj zaleže. Če pod to vse skupaj potegnemo črto, ja ... saj čarovnice pa se niso nič drugače obnašale! Tiste zelene zvarke so kuhale, najbrž iz zdravilnih zelišč ali pa recimo še iz kristalov. Kristali pa niso nič drugega kot minerali. Če so to počele čarovnice, potem sem tudi jaz neke vrste čarovnica.

Čarovnica črne ali bele magije?

Bog ne daj, da bi kdo mislil, da sem čarovnica črne magije! To odklanjam z vsemi štirimi! Bolj ko spoznavam belo magijo, bolj prihajam do ugotovitve, da je črna magija enakovreden intelekt, popoln intelekt. Enako močan kot bog, je tudi hudič. In če pozorno beremo tiste spise, kako je hudič skušal Kristusa v puščavi, to lahko mirno prenesemo v naše življenje. Lahko se odločiš, ali se boš okoristil ali boš napredoval s pomočjo intrig, da boš nekomu metal polena pod noge, ga pohodil, za hrbtom oblatil, o njem govoril neresnice in boš zato recimo zlezel eno stopničko višje ali pa se boš skušal preriniti na tisti beli način – to se pravi s prizadevnim delom, z veliko mero potrpljenja ... Kajti vse, kar si želimo, lahko v tem življenju doživimo. Zase sem prepričana: če bi se zdajle odločila, da hočem po vsej sili postati španska kraljica, in če bi vse sile usmerila v to, bi verjetno to res dosegla (to si seveda najmanj želim, to mi je zdajle padlo na misel). V letu 1995 sem realizirala čisto vse načrte, ki sem si jih zadala pred novim letom. Mislim, da še malo več. Vsi smo lahko jasnovidni.

Ko se ozaveš, se začneš imeti rad, in to kar naenkrat energično poveš v kozmos. To se pove z mislijo: Jaz si zaslužim vse najboljše, ker sem za to tudi veliko naredil. Moraš pa seveda tudi res nekaj narediti. To je nekakšen daj dam. Mislim, da človek tisti trenutek, ko ga obvlada, ko ga razume, ko ga dojame, ampak iskreno dojame, postane moder, se za eno stopničko približa božanskemu nivoju. To velja za vse ljudi. Vsi bi lahko bili jasnovidni, vsi bi lahko sami sebi pomagali. Kajti boga najde vsak sam v sebi.

Jaz sem globoko verna. Ne hodim v cerkev, ker mi ni všeč kot inštitucija, ampak popolnoma verujem v višjo silo, in če se ji reče bog, naj bo bog, če se ji pravi narava, naj bo narava. Si pa ne upam, resnično si ne upam za nekoga niti pomisliti kaj slabega, kaj šele slabega narediti. Ker vem, da to ostane zapisano v kozmosu in da dobiš vse nazaj čisto na isti način. Mogoče še večkratno. Nihče v tem življenju ne dela samo dobrih del.

Ogromno pisem in telefonskih klicev dobim, ko ljudje pravijo: Moje življenje je ena sama nesreča. Jaz sem vse življenje samo dobro delal, pa me vsi izigravajo, nihče me ne razume, nikakor ne morem priti skozi to življenje. Moje življenje je ena sama polomija. S tem da to nekdo izusti, si že naredi zapis, se v podzavesti že kodira. Jaz ne bom v življenju nič več naredil, ker so me vsi v življenju izigrali in tudi vnaprej me bodo le izigrali. To, da bi en človek vse življenje vse samo dobro delal, tega sploh ne verjamem. Ogenj odganja negativne misli.

Navadila sem se poslušati intuicijo. V delovnem prostoru imam vedno prižgano svečo. Za pomiritev modro, za življenjsko moč rdečo ali pa rumeno, za umirjanje čustev zeleno. To ni noben čarovniški ritual. Odprt ogenj namreč nevtralizira negativne silnice v prostoru. Včasih so imeli v kuhinji štedilnik na drva, v izbi krušno peč in je bilo povsod veliko odprtega ognja. Zdaj je samo plin ali elektrika, ljudje sploh nimajo stika z odprtim ognjem. Zelo lepo je in res razbremeni okolje, v katerem delaš, če si ob prižgani sveči. Največ se učimo iz grdih izkušenj.

V naključja ne verjamem. Naključij ni. Ni naključnih dogodkov, ne naključnih srečanj. Z vsakim človekom, ki ga v življenju srečaš in ti nekaj pomeni – v negativnem ali v pozitivnem smislu – imaš nekaj poračunati. Ponavlja je to iz prejšnjih življenj. Tako prideš do

VSE OSTANE

Zgodovinar in spiritualist dr. France Susman

NASLEDNJEGA

Dr. France Susman se je rodil 6. oktobra 1927 v Prevaljah pod Krimom. 1962. je doktoriral na papeški univerzi Gregoriana v Rimu iz zgodovine Cerkve. Že ko je začel študirati teologijo, se je v bistvu razšel s katolicizmom, pravtako pa tudi ni član nobene politične stranke. V Sloveniji je kot znanstvenik osamljen, saj ga uradno ne priznavajo. To ni nič čudnega, ker so njegove ideje revolucionarne, za mnoge utočnice. Živel in delal je v južni Ameriki, veliko v Nemčiji. Tam (ob avstrijski meji) živi še vedno z ženo – Nemko. Stanovanje ima tudi v Ljubljani – raje je v Nemčiji, več pa v Sloveniji. Že 30 let ni bil prehlajen.

Mnogi vas poznajo, ker ste zavzet nasprotnik mesne prehrane, ki je v teh dneh še obilnejša kot sicer ...

Iz osrednje angleške medicinske revije je naslednje: če ugotovijo, da ima kokoš raka, rakave dele odrežejo in prodajajo le kose, ki niso maligni. Rakaste kose pa predelajo v salame in paštete. Ob tem podatku, tako upam, se bo vsak zamislil. Sicer pa bi ljudje pri priči nehali jesti meso, če bi vedeli, kaj je v njem.

Povezava meso – menstruacija?

Ko ženska opusti mesno prehrano, menstruacija ni več boleča. Kolikor bolj pa prehaja na presno hrano, ki ni kuhana, ne pečena, ne kakor koli drugače predelana, toliko bolj se zmanjšuje krvotok – končno ovulacije ni več. Možnost zano-

sitve kljub temu obstaja. Imamo knjige in navodila, kako ženska lahko zanosi, tudi če nima menstruacije. Pri Nostradamusu – seveda če ga znaš brati – najdeš tudi tole misel: moški bodo odložili orožje, ko bodo ženske uredile svoj krvotok. Agresija obstaja namreč samo zaradi mesojedstva. Ko ženske moškim več ne bodo hotele kuhati in peči mesa, si slednji ne bodo mogli pomagati. Zato je pravilna misel, da je Eva zapeljala Adama. Eva je kriva in zdaj je čas, ko ženska ve, da lahko s tem neha. Kajti ženskam se meso veliko bolj gnusi kot moškim. Ko bodo spoznale, da je krvotok posledica mesne in predelane hrane, bodo psihično in fizično veliko močnejše. Počasi bodo preusmerile tudi svoje otroke in moške. Če ti ne bodo želeli jesti zdrave hrane, jim ostane prehranjevanje po gostilnah ...

»Če hočeš biti zdrav, proč z loncem!« Kdaj boste misel uresničili?

Zelo hitro. Tisti, ki ste v srednjih letih, boste vse skupaj doživeli. Seveda, če ne boste prej umrli zaradi raka ali boleznih srca in ožilja. Danes namreč odhajajo mladi, stari šele 40, 50 let. Tisti, ki bodo preživeli, bodo priče revoluciji, začetku zlate dobe človeštva. Takrat bo na svetu popoln mir, konec bo vseh zdajšnjih neprijetosti.

Še komunicirate z mrtvimi, onstranstvom?

Obsmrtna doživetja so za znanost zelo pomembna. So dokazi, da smrti ni. Obstajajo še prikazovanja, o katerih vedo predvsem na deželi. Pred kratkim je neka ženska šla na pogreb znanca. Tam se ji je prikazal pokojni, bil je star okrog 25 let, nasmejan in miren. Ženska je po tem videnju popolnoma spremenila način življenja. Res pa je, da je že 4 leta pred tem uživala

le presno hrano, kar pospešuje moč videnja, prikazovanja. Po smrti namreč živimo naprej, pa ne samo to – še veliko bolj sproščeno in svobodno je tisto življenje.

Pri komunikaciji z mrtvimi so prišli najdlje v Nemčiji in ZDA. Dokažemo jo lahko z elektronskimi mediji, prek telefona, radia. Tudi sam sem že poskušal, ampak ne dovolj sistematično,

ker ni časa. Za to pa potrebuješ prav čas in koncentracijo.

Je pogovor z mrtvimi dostopen tudi »običajnim« ljudem?

Je. Ampak prej je treba urediti življenje, potrebno je biti zdrav in brez stresa, hoditi spat s praznim želodcem. Takrat je spanje globlje in prej se spočiješ. Obstajajo višji svetovi, ki se razodevajo prav v sanjah. Takrat

se razodevajo človekovi pokojni svojci in prijatelji.

Eno vaših revolucionarnih odkritij je, da bomo naslednjega papeža volili prav Slovenci?

Pater Pio z juga Italije je sedanjemu in prejšnjemu papežu napovedal, da bosta postala prav to. Ko sem to rekel tajniku sedanjega papeža, je ta dejal: »Ja, kaj pa je to takega, saj

Na pomembnem mestu v stanovanju dr. Susmana v Ljubljani je podoba Frančiška Asiškega. Večkrat se javi v seansah, njegovo poslanstvo pa je preproščina in skromnost, ne pa napuh. Vrednoti, ki po doktorjevem mnenju v katoliški Cerkvi izginjata.

Stalni gost ljubljanske tržnice. Sadje in zelenjava sta pomemben del prehrane človeka, ki se zavzema za alternativno življenje in prehrano. Čeprav tudi trdi, da ne bo več dolgo oznake »alternativno« – večina ljudi naj bi namreč ob prehodu v zlato dobo človeštva sprejela prav njegov način prehranjevanja.

ZAPISANO V KOZMOSU

nekaterih ugotovitev, se česa naučiš, kar ti bo koristilo za tvojo srečo. In najbolj koristne so grde izkušnje. Takrat, ko doživiš takšno izkušnjo, ko si pohojen, poteptan – in vsak je že kdaj doživel tak popoln padec –, spet lahko vstaneš kot feniks iz pepela. Za deset stopenj bolj očiščen si, modrejši, čutnejši, bolj dojemaš druge razsežnosti in tista izkušnja ti zanesljivo prinaša srečo. Moraš jo izrabiti v svojem življenju, nekje jo moraš »ponucati«. Smrti ni

Jaz zase vem tudi to, kaj bom morala »poštimiti« se v svojem v naslednjem življenju. O tem sem absolutno prepričana. Kot absolutno ne verjamem v smrt kot popolno prenehanje nečesa. To ne more obstajati. Saj je toliko dokazov, da mora biti človek enostavno omejen, če ne dopušča te možnosti tudi po čisto fizikalnih zakonih. Le kako se lahko neka energija razbline, izniči! Nastane iz nečesa, iz nekega procesa, iz neke reakcije in se ne more izničiti. Lahko se spremeni in tako se iz človeka, ko rečemo, da umre, iztelesi tista duhovna energija, odplava v kozmos in tam v drugačni obliki naprej obstaja. Telo je pa embalaža. Tista, kjer je spravljeno življenje. Ko vedeževalka prestraši stranko

Ne vedežujem več, ker se mi zdi to nesmiselno. Vsak mora tako ali tako preživeti svojo prihodnost, tisto, ki ti je namenjena. Ne vem, zakaj naj bi o tem vnaprej kaj vedel. Ne maram pa kar nekaj »flancati« in delati vtisa na stranke. Ker največji vtis narediš, če človeka prestrašiš. Dosti je, da z očmi zaviješ pa rečeš: »Jezus, gospa!« Sploh ne poslušaj več, kaj govoriš! Take kariere nikoli nisem imela v načrtu. Mislim pa, da moram v tem življenju še veliko napisati. Napisano prepuščaš vsakemu posamezniku, veliko in samo njemu, da se odloči, ali bo prebral ali bo verjel ali se bo iz tega kaj naučil ali pa bo zavrgel. Sreča ... moja sreča ... tvoja sreča ... sreča čarovnice Mete

Nikomur ni sreča kar tako dana. Tudi čarovnicam ne. Taka sreča, da bi rekel, zdaj imam pa vse, ne obstaja ne po materialni in ne po čustveni plati. Tudi čarovnicam ni čisto nič prizanešeno! V življenju se razhajajo z ljudmi, s partnerji, ljudje jih prizadenejo, izkoristijo, če se le da, lažejo o njih, so hinavski. To se pravi, da jaz nisem nobena izjema. A vseeno lahko rečem, da sem srečna zaradi tega, ker se zavedam prav vsakega trenutka sreče, in mislim, da to je sreča. Da se zavedaš sreče.

Danes ponoči sem se recimo zbudila, pogledala skozi okno in videla, kako je snežilo. Pa sem si rekla: Kako sem jaz srečna, da lahko vidim, kako lepo je, če pada sneg! Slep človek ne more tega videti. Sliši nič, sploh si ne more predstavljati, kako je to lepo. To so te majhne srečice, saj ene kompleksne sreče ni. To bi bilo nesmiselno pričakovati. In zato je toliko ljudi nesrečnih,

ker pričakujejo ne vem kaj, recept, vzorec, nasvet za njihovo kompleksno srečo. Je čisto res, kar nam pravi horoskop? Ugotoviti morate sami!

Veliko stvari je za človeka pomembnih, če pa ne vemo zanje, jih čisto nič ne pogrešamo. Jaz sem prva, ki trdim, da človek ne umre, če o astrologiji ne ve prav ničesar. Mogoče bolj mirno živi kot tisti, ki jo zelo dobro pozna. Je pa res, da je tako, kot je, vse v naravi razdeljeno v neke cikle; v astrologiji so vsi ljudje razdeljeni v 12 znamenj pa še v štiri elemente (zrak, vodo, ogenj, zemljo). Če dobro poznaš astrologijo, ti lahko ogromno pove. Na primer, da so zračni ljudje (dvojčki, vodnarji, tehtnice) res zračni, da malo frlijo, malo odzemljeni so, da so v zemeljskih znamenjih rojeni resni, prizemljeni, prizadevni, garači, ravno zaradi tega malo pusti (device, kozorogi, bikji), da so za vodna znamenja značilni super sanjači (ribe, raki, škorpioni), da so daleč najbolj impulzivni v ognjenih znamenjih (lev, oven, strelec), to so nemirni ljudje, večni iskalci novih izzivov ... Res je, da imajo nekatere skupne značilnosti ljudje, rojeni v istih znamenjih, je pa zelo pomembno, kje imajo Luno. Ta namreč vpliva na čustva. Zanimiva je tudi pozicija Marsa, ki daje človeku vztrajnost, vzdržljivost, trmo, napadalnost. Naši politiki verjamejo astrologom

Ne bom vam sicer pripovedovala imen in ob kakšnih priložnostih je bilo to, ampak zelo pogosto tudi naši politiki prosijo astrologe za nasvet pri pomembnejših odločitvah. Pa ne samo za državne zadeve, ampak bolj po zdravstveni plati. To so namreč ljudje, ki so pod večnim pritiskom in jaz mislim, da ima kar vsak svojega astrološkega svetovalca, ki mu zaupa.

Za državne zadeve pa je drugačna astrologija, malce drugačen način izračuna. Določen je točno po dnevih, kajti to morajo biti popolnoma točni podatki. Saj je od posameznega dogodka marsikaj odvisno. To je dolgotrajen izračun, dolgo se dela, zelo natančen mora biti. Se pa da te dogodke zelo natančno napovedovati. Kje smo zdaj in kam gremo

Zdaj vstopamo v vodnarjevo obdobje. Z vstopom Urana v vodnarja nastopi obdobje duhovne ureditve, ne politične. To je čas srečanja z bitji z drugih planetov. Jaz sem zelo prepričana, da bomo v tem letu navezali stike še s kakšno civilizacijo. Skratka, to je začetek mirnega obdobja, ko bo filozofija zelo pomembna, obdobja, ki mu je predhodnica apokalipsa. Ta pa je zdaj. Saj ne more biti grši konec sveta, kot je to, da brat zakolje brata, da mami ubijejo pred njenimi očmi otroka ... Je pa res, da pred tem naslednjim obdobjem ljudje hitreje živimo, intenzivneje čustvujemo, bolj sovražimo, bolj radi se imamo, hitreje se vse dogaja. Ločujemo se po tekočem traku. Nekako hočemo izživeti

Prekmurci v znamenju rib

Jaz bi Prekmurce po astralnem znamenju opredelila med ribe. Ampak to čisto po mojem občutku! V znamenju sta narisani dve ribi: ena je obrnjena navzgor proti božanskemu, proti Jupitru, druga večno malodušna, malo žalostna, dol v temne Neptunove globine. In pokrajina v Prekmurju je taka. Neptunova. Ravna, mirna, Mura je mirna voda, počasna. Če poslušate prekmurske narodne pesmi, če prebirate njihova etnološka izročila, so prekmurski ljudje izjemno globoko čustveni, malo nagnjeni k zagrenjenosti. Ampak to že po izvoru, od vsega začetka! Čudovite narodne pesmi imajo, a vse so žalostne! Tudi najbolj ljubezenska pesem je tako žalostna, da ti kar srce trga. Ja, jaz mislim, da imajo Prekmurci v sebi še največ »ribjega«.

vse življenje v nekaj letih. V desetih letih se čuti taka sprememba, ki bi se smela v kozmosu zgoditi v tisočih. Poslavljamo se od letošnjega leta in čakamo novo

Leto, ki odhaja, je bilo dokaj zoprno. V znanosti se ni zgodilo skoraj nič. Na področju vojn se je pa ogromno, saj so se zanetile po vsem svetu.

Mislim, da bo leta 1996 veliko dosežkov v znanosti, v medicini, da se bomo končno srečali z drugo civilizacijo. Jaz se tega zelo veselim, ker vem, da so inteligentnejši, naprednejši, kot smo mi.

Slovenci, mislim, bomo »poštimali« med sabo glede lastninjenja, malo se bo vse skupaj zreduciralo. Prihodnje leto bo namreč Sončevo leto in Sonce bo s svojo plemenito energijo vplivalo na pospešen razvoj lastninjenja. To pa vpliva tudi na te težave po podjetjih pa na brezposelnost, ko ljudje ostajajo čez noč na cesti. Športniki bodo dosegali lepe rezultate.

Slovenija je po astrološkogeografski razvrstitvi rojena v znamenju device. Po tej plati bodo imele device precej dobro leto. Če pa vzamemo našo državo kot rojeno v znamenju raka, takrat ko praznujemo dan državnosti, potem pa ne bo tako dobro. Jaz jo raje jemljem rojeno v znamenju device.

PAPEŽA VOLIMO SLOVENC

to vsi vemo. Ampak ali je to napovedano še komu? Res sem šel raziskovat in odkril sem, da bo naslednji papež PIO ABRESCH. Zdaj je v pokoju v Rimu, je pri močeh in nima obveznosti. Dvakrat sem bil pri njem in o tem sva se pogovarjala. Tudi zato, da se na pomembno poslanstvo pripravi. Zadnja dva papeža se namreč nista, zato po svetu ni bilo reform. Katoliki temu sicer pravijo herezija, ampak svet res ni v redu. Konec koncev je v južni Ameriki, ki je najbolj katoliška, na cesti 40 milijonov otrok.

Katere so nujne reforme?

Pet jih je. Najprej mora človeštvo spremeniti način prehrane – krvava ga uničuje. Spremeniti je treba odnos do živali, ki je kriminalen. Ljudje morajo zvedeti, da je znanstveno dokazano, da obstaja posmrtno življenje. Prav tako se mora razširiti spoznanje o reinkarnaciji – doslej so učili samo nasprotno. Peto pa je spoznanje, da že 100 let obstaja

možnost alternativnega, pravičnega gospodarstva, ki odpravi brezposelnost in finančne težave.

Da bi vse to resnično prešlo v zavest množic, potrebujete medije, najboljše so že omenjeni elektronski, ker so najhitrejši in obvladujejo največ posameznikov?

Da. Pia Abrescha na primer nikjer ne bodo vzeli za resnega papeškega kandidata – imeli bodo na primer pet kandidatov, ki jih bodo predstavljali po televiziji ali radiu. Šestega pa bodo upoštevali, ko prav v medijih opazijo, da mu je papeštvo napovedano. Takrat se bodo vprašali, kaj na Piu je posebnega – pa ni nič, le da ima v rokah načrt za ekološko rešitev človeštva. Samo to. Ve, kako ustavimo konec človeštva prek ekološkega uničenja, ki gotovo prihaja nad nas. Potrebujemo samo take medije, ki bodo delali izključno v smeri pozitivne pomoči, da bo vsak človek v vsakem trenutku natanko vedel,

kako se mora obnašati. Za to potrebujemo popolnoma neodvisno televizijo. Pogovarjam se s svetovnimi osebnostmi, ki imajo vpliv, denar in podobno razmišljajo – omenim naj samo znana glasbenika Paula McCartneya, ki igra pri Beatlesih, in Cliffa Richarda. Imeli bomo svojo televizijo in svoj radio, to bo v Sloveniji. Težko je reči, kdaj bo to. Vsekakor pa ima prav Slovenija zgodovinsko nalogo, to ji je bilo usojeno, samo Slovenija ima možnost izvesti to revolucijo. Seveda prav prek medijev.

Kaj nas čaka v letu 1996?

Morda celo tretja svetovna vojna. Zmeraj večje katastrofe bodo. Rojstvo nove dobe razumimo kot rojstvo otroka. Pri tem je veliko trpljenja, bolečin, krvi, vendar mama ostane živa. Pri rojstvu nove dobe pa bo mama umrla. Stara družba in civilizacija bosta izginili, ostal bo novi človek. Težko je napovedati, kako hud bo ta prehod, ko se bo vse skupaj lomilo, kajti vsi smo povezani. Vsekakor pa bo veliko trpljenja, tudi fizičnega. Največjo priložnost bodo imeli tisti, ki živijo na podeželju med enakomislečimi. V letu 1996 se lahko zgodi velika atomska katastrofa.

Najmočnejša sila po vaše je katoliška Cerkev, ki ji tudi napovedujete propad ...

Samo v Nemčiji je v zadnjih 10 letih izstopilo iz katoliške Cerkve tri in pol milijona ljudi. Izvotlena je, čeprav ljudje, ki so ji predani, tega ne opazijo.

Ampak tako trdijo tudi katoliški sociologi – katoliško Cerkev držita pokonci le denar in navade. Tudi sam bi hodil v cerkev, ko bomo vsi hodili, prav lepo bi bilo – a ne v tako, od katere človek nič nima. Trenutno je v njej tako razsulo, da si tega običajen Slovenec sploh ne predstavlja. V ZDA je bilo obsojenih že 400 duhovnikov zaradi spolne zlorabe mladoletnih otrok, 500 milijonov dolarjev odškodnine so že morali plačati, še enkrat toliko bodo plačali. To pomeni finančni konec nekaterih ameriških škofij. Verjetno poznate tudi primer dunajskega kardinala in tako naprej. Napovedano je, da bo neoplatonizem tista filozofija, ki bo nadomestila katolištvo – in to je prav miselnost, ki je prinesla zdravje, veselje in vedenje o večnem življenju.

Ste zunaj katoliške Cerkve, a tudi zunaj političnih strank?

Ja. Če hočeš priti do veljave, moraš imeti zaslonbo politične stranke. Tudi na univerzah ni drugače. Ves svet je v rokah mafije in lahko bi našteval reči, ki so za bralce v bistvu neverjetne, zato raje ne bom pripovedoval.

Pa dajte, morda bo kakšen vseeno verjel ...

Recimo: prva in druga svetovna vojna sta bili pripravljene in vodeni s strani organizacije, ki je danes močna in je nevidna vlada sveta. Ima povezave z nižjo vesoljsko civilizacijo. To se zdi nemogoče, toda obstajajo ljudje,

Opisana silvestrska jed je tako imenovano pšenično meso in je po dr. Susmanu hrana prihodnosti. Z njegovim posredovanjem so namreč v 70 državah sveta zaščitili blagovno znamko SLOVIT, kar lahko pomeni najmanj dvoje – SLOvenska VITalnost ali SLOVITost, priznanost. Izdelek je zaščitila slovenska firma s Koroškega, naziv so ji dali Nemci, cena pa naj bi bila relativno nizka.

ki so bili zraven, ko so bili pogovori ameriške vlade s temi vesoljci. Prav oni so nam tudi dali orožje. V zameno so dobili dovoljenje, da delajo genetske eksperimente s človeštvom. Na svetu je na milijone ljudi, s katerimi so nižji vesoljci že delali genetske poskuse. Želijo, da bi vsak dobil svojo elektronsko kartico in da več ne bi bilo denarja – potem bi vsak bil le številka, zlahka bi te kontrolirali, vsak trenutek videli, kaj kupuješ, kakšen kruh ješ, na katero predavanje greš ... Tudi račun bi ti lahko blokiral. To je zelo resno pripravljeno in enotni evropski denar je tudi mogoče tako razložiti.

Tretja svetovna vojna?

Ne bo frontalna, ampak bolj teroristična, mafijska, ko ne veš, kdo je na kateri strani. Gre za to, da na koncu policijsko zaslužijo vse človeštvo. Tudi tretja svetovna vojna je bila gotovo načrtovana konec prejšnjega stoletja. Cilj druge je bil uničiti Nemčijo – politično so jo, ne pa gospodarsko in človeško. Namen je bil ustanovitev židovske države – potem bi prišlo do tretje svetovne vojne, ki bi dokončno opravila z Rusijo, ker ima Rusija še vedno svojo dušo, zelo glo-

boko. Zato je veliko odvisno od ruskih volitev. Ko bodo Rusi zvedeli za reči, o katerih pripovedujem, bodo množično začeli živeti drugače. Vsi ti preroki, ki prihajajo na vlado, kot na primer Žirinovski, gotovo ne bodo imeli končnega uspeha. Pač pa tisti, ki bodo ljudem ponudili naravno življenje, prehranjevanje, naravno religijo, naravne socialne odnose, pravičen gospodarski sistem, kjer delavca ne izrabljajo. V Nemčiji vsak delavec tri ure dnevno dela za 100 milijarderjev, kje so pa še milijonarji in drugi ...

Kje in kako boste silvestrovali?

Vsekakor brez jedače in pijače, ker bi bil na novo leto rad trezen in bi ga rad lepo začel. Vsi govorijo, da bodo novo leto začeli kot novi ljudje, da bodo na primer nehali kaditi, da bodo več delali, imeli lepše pospravljeno stanovanje – a kako naj pospravljam, če sem pijan, če sem prvega dne v novem letu skrokan?

Ob prehodu v novo leto ne bom šel ven, najverjetneje bo tako kot večinoma – v postelji bom in bom prehod preživel v spanju kot druge dni.

Bojan Peček

Da zaradi preveč mesa v prazničnih dneh ne bi trpeli, vam dr. Susman predlaga svoj silvestrski jedilnik: potrebujete gluten v prahu, vodo, ki jo začinite z veliko čebule, česna, popra, soli, s klinčki in lovrom. Nato primešajte gluten in naredite za dobro pest velike kepe. Te zavijte v krpo v obliki štruklja ali salame. Kuhajte dobro uro – ohlajeno lahko daste v hladilnik, uporabnost pa je en mesec. Ko boste hrano pripravljali, lahko panirate, podobno kot dunajske zrezke – če ne morete brez jajc, tudi z njimi. Idealno pa je namesto jajc vzeti sojino omako. Za tiste, ki ne veste, kaj je gluten: po dr. Susmanu najplemenitejši del pšenične moke, ki ji odstranijo škrob.

PREDNOVOLETNI

RES

SNEŽINK

Prednovoletni čas do nas prihaja, vedno bliže je že zadnja, čarna noč. Sosedov pes renči, na Luno laja, to staro leto gre v pozabo, proč.

Čudes nobenih res nam ni prineslo, o pač, saj smo Evropo se že šli. Ker seme le se ni preveč obneslo, smo si doma z Veneti pili kri.

Butalci včasih so bili med nami, na zemlji lepi tej od njega dni. Čemu svoj dom za sedmimi gorami iskali bi, če še butalski duh živi!

Se sen evropski po polževo premika. Komu naprtiti neljubi spodrslijaj? In žalost strašna, jeza je velika, ker pot zastirja v blaženi je raj.

A kaj, ko mlini meljejo počasi, nestrpnost ni na mestu, ne pogum. O ja, saj potrebujemo ga, le prekvasi korajžo zaleteno naj razum.

O čarna noč, ko se nam s firmamenta od sev'ra sem že Venera smehlja. O porko drek in merdi pa polenta: do kod sta Suza, Thaler že prišla?

Ne damo nič, smo vse že poravnali z lesovjem s Krasa do Benetk. Naj bi dokazano dokazovali, se šli spet novih diplomatskih spletk?

In snežinke pobalinke se hahljajo, saj stezice tja do raja one le poznajo ...

Po novem vsak Slovenec že trguje, ta z avti, oni smolo daje na kredit. Počasi si tako denarce kuje, ustvarja sebi boljših časov svet.

EVROPA TUKAJ IN ZDAJ

Odprava vseh krivic je geslo dneva in glas kot skedenj velikanskih ust politikov, ki srborito, z goro gneva, med ljudstvo vrgli so to staro kost.

Smo o gozdovih včasih pesmi peli. »Nič več ne bo, kot včasih je bilo,« zveni refren, ko gozde bodo vzeli spet grofje, valpti: staro kmečko zlo.

Kaj bi se le tako napihovali: Slovenija je ena sama dolga vas. Tako kot pri sosedih bi ravnali: Stop! Zemlje te ne damo – mejni pas.

Odprti svetu smo, ampak tu naši so sveti interesi – naša stvar! Sto milj od meje – tam smo vaši, vse damo, kar lastil si je erar.

In svet bi rekel: glejte poštenjake. »Režim« je vzel in ta nazaj bo dal. V EU prve smeje ste korake storili, oprostite, nam je žal!

Si takšno pot nek'teri so izbrali: »Kar ni slovensko, naj gre vragu v rit!« Naj bi Slovence v postelje nagnali: bilo bi več nas, koza cela, volk pa sit.

Da bi poscane glidi skupaj djali, naj se nam luč, gorivo podraži. Inflacijo bi s tem – že res – pogнали, ki zdaj Drnovšek jo pri tleh drži.

A kaj ni to, za narod žrtvovati najvišji in kristalno čist princip? Pa nuklearko kam na jug prodati! Rešili bi se vseh nevolj ta hip.

Saj res, inflacijo smo omenili. Te ni, čeprav gre vsak dan nekaj gor. Kako lepo smo vse v staniol zavili, verjame naj, če kdo je takšen štor.

Še Venera nam doli prikimava, vsa svetla kot oprana, ker še ne pojde nina nana.

Komu veselo, bratci, bi zapeli? Je vlada to, je vrlji parlament? Komu naj piko črno bi nadeli. Naj bo po vrsti, dobro, smo kontent!

Če kostanj vroč je in še peče, če premier naj da kastrirat psa, če vladi, strankam, grdo se zareče, to snov je resna, referendumsko.

Mori Slovenec že Slovenca, brata, z jezikom, kajpak, iz dneva v dan in dlje.

Cedi se pamet že skoz vsaka vrata, najbolj pa v pismih bralcev, to se ve ...

O, ve snežinke, potepinke male, le gledajte ta besni ravs in kavs, ki mu kali s politike so gnale ...

Volitve nove, novi abonenti se drenjajo do narodnih korit, a ljudstvo naj plačuje, moli, benti, da nekdo bode spet prežrt, presit.

Pa dajmo no in gremo se volitve, če že drugače ne, na mesce tri. Osujmo tim za take prireditve, ki pazi naj, da bodo prišli vsi lepo po vrsti v ta naš parlament. Od tu naprej bi teklo pač, ni

šment, kot po tekočem loju ... Zakaj občan, nikdar izbran, bi kopal le se v lastnem znoju? In še o dveh stvarih je treba reči kakšno modro: nihče več ne bi bil v skrbah, kako bi mesca dva zakrpal. Nič več za božji lon

KRIVICE DOL

dobil poslanski bi penzijo! In druga reč – nič več favšije, ki krotoviči nas in vije, ne bi bilo na dnevnem redu sestankov, štrajkov, konferenc. Ne bi bilo nič več prilaščanja in kraje, le skrb ostala bi še slehernemu kmetu, katera mesca dva v letu odpraviti se na – Havaje ...

Ves zbor snežink na glas: »Oh glej, Slovincem zlati čas prihaja v slednjo vas!«

Zdaj parlament tu naj ima besedo, ki ljudstva našega je pravi glas. Zaseda v torek, petek ali v sredo, žrtvuje ure, dneve in noči za nas.

Slovinci pač preresni smo Zemljani, ukinili Pavliho – norčast list. S satiro in norijami nas hrani zdaj ta, zdaj oni vneti kolumnist.

Pa to ni to; preveč je razdrobljeno in čutimo krivico vseh krivic. Pove naj glasno se, pošteno: naš parlament je super dober vic.

Zato naj bo za tebe naročnino poslastek ta, serviran na ekran. Naj razvedri se, ko odraja dnino vsakdanjo, mukotrpno, naš občan.

Otrobe veže, nekdo v jezi pravi. Saj dosti jih je že v želodec šlo. Mar niso to otrobi, če objavi nam vlada naša, kak' bi naj bilo z železno cesto, kje speljana bo, na mesec ekspozije najmanj tri, ki burijo in kisajo nam kri.

Potem po starem vse se onegavi: načrti sem, načrti tja, bla bla. Komu na čast naj s tem se dalje gnjavi občan, če cesta bo ali železnica.

Po novem letu naj bi iz tujine dobili nekaj pametne soli, jo strankam dali, da bi si kolone programov svojih z njo začinili.

Ker čas se naglo bliža, ko dolgove volilnih golažev bo pred ljudi potrebno dati, potlej pa na nove obljube se pripraviti, laži.

Doma pa hudo to mesarsko klanje smo žvečili kar dolgo leto dni. Od ABC naprej, povsod je s ... brezvezne dalje smo se igre šli.

Smo tu, na kraj smo prijadrali, objeli ljubi naš slovenski svet. Če smo kaj bistvenega zamolčali, tolažba je, da srečamo se spet.

Zdaj zadnja, čarna noč iz koledarja, ki nanjo smo čakali leto dni, se bliža kakor meteorska zarja, naj sreče vsem nam mnogo podari.

A ve snežinke, oj poscanke in zaspanke, kam mojo Venero ste zdaj pregnale? Kako jo videl rad bi, če bi znale! (Je za oblake šla, se bliža konec ringaraja. Vija vaja, Venera že sladko aja ...)

Ko je večni dimnikarski mojstrski pripravnik Otokar Žemlja, ki so ga zaradi prenizke rasti, testenega vampa in šilastih nog klicali kar Žemljica, prislomil obtočenega partizana ob ograjo pivske luknje Pri Adeli, ni nihče – seveda zaradi rosnih šip in zakajenosti – opazil na vegastem prtljažniku v modrikast poštni papir zavite škatle, ki jo je bil pritrdil z dvojno vrvice.

Namreč večni dimnikarski mojstrski pripravnik Žemljica si ni mogel kaj, najsi je moral zaviti dober poldrug kilometer naokoli, da se ne bi vsak dan okoli petih ustavil pri Adeli, kjer sta ga čakala sveže kuhana kranjska s hrenom in poliček domačega.

Naj se je na pragu še tako otepal, na stolu je zmeraj pustil sajast madež, zato tudi ni sedel na drugega, pa tudi namizni prt je bil po njegovem odhodu še najbolj podoben, kot je večkrat dejal, mastni slaščičarkini riti, če jo z vso dlanjo zašpeca od zadaj.

On pa nič: z velikimi dobrodušnimi očmi je žmerikal po gostilni, slastno mledel z zobmi in si dal dolivati, odgovarjal je le z da ali ne ali pa le zamahnil z levico, v kateri je po damsko vrtel vilice. Še najmanj pa se je dal motiti: naj so se v gostilni še tako prerekali ali celo razbijali kozarci, on je mirno, velikodušno zrl v svoj krožnik in se prepuščal kapljici, po kateri je postajal čedalje mehkejši in voljnejši.

Po nogah se mu je ponavadi brusil Adelin mačkon, krepka, zavaljena zverinica, ki je na koncu zapredla v njegovem naročju. Namreč večni dimnikarski mojstrski pripravnik Žemljica je oboževal mačke, na smrt pa sovražil pse, ki jih je plašil s pobalinsko strašilko. Marsikateri se mu je že zaletel v zadnje Partizanovo kolo, marsikateri ga je obgrizel po gležnju, kajti Žemljica je poleti in pozimi štorkljal v lesenih coklih, ki si jih je pozimi pozebljal tudi po podplatih.

– Hihi, katera pa ti je zavila južino v tisto škatlo na partizanu? se je pomuznila Adela.

– Katera, katera, ve se ... je priškilil nosljac ... Tista devica namreč, tista njegova Radka, ki se vroče sladka, haha ...

On pa je namršil obrvi in prepočasi odložil vilice, ko so ga obstopili in začeli drezati vanj kot v povrelo kašo.

– Glej ga, glej, je zategnil očalar, dela se, kot da ne ve do pet šteti ...

– Drugače pa ... moji dragi, se je vmešal lovski nadzornik, drugače pa prihaja na dom, hahaha

– In pometa, pometa, da se kar kadi ... čeprav ne bo imel nikoli mojstrskega izpita! je prestopala Adela.

On pa nič: nekam brezkrvno je zrl v te zapite, nabuhle obraze, v polzobe ustnice, ki so se premikale kot opičje riti, ki jih je bil videl v nekem potujočem varietetu, najraje bi se prepustil dremežu, pustil, da mu glava kar zakinka – in malo je manjkalo, da res ni zadrnjohal – če ga Adela ne bi grobo stresla za ramena, da je širom odprl vlažne oči in zakrehal: Vsem dam za liter, če kdo ugane, kaj je v moji škatli na partizanu, za katero Adela trdi, da je naphana s kolinami in zaseko!

Obrazi so se potegnili, oči zažarele, eni so se zaklinjali, da je v njej stenska ura, drugi, da otroška lokomotiva, tretji, da lutkica, taka za napihnniti, in ki je čisto tiso, četrti, da je lepo pakiran rdečkast korenjak, ki mu pride presneto prav pri njegovem poslu.

– Hehe, kataloška prodaja, je začikal.

Obnemeli so: da si je Otokar Žemlja, ki ni znal prešteti, koliko prstov ima na obeh nogah, privoščil tako razkošje!

– Novi leseni cokli, Otokar, si je očalar mel roke.

– Hehe, model Schneestiefel, weiss, se je iaprsil.

Vzelo jim je sapo.

– Zakaj pa weiss, Žemljica? ga je z velikanskimi prsmi podreznila Adela, medtem ko je vrtela škatlo v rokah.

– Also, je zlogoval, tu lepo piše: wintersmodell.

– Wintersmodell? so se namrščili. Torej smučarski?

– Prava figa, neke pekovske smučarske gozdarice, tu notri je super wintersmodell, in lepo stoji črno na belem: naj bo sneg do neba ali pa samo do gležnjev, če jih imaš obute, pa četudi gaziš do kolen, se ne vidi, kod hodiš.

– Hočeš reči, da se ne vdirajo ... je začikala Adela.

– Pravšnji zate. Adela, je zarobil očalar, misleš na Adelino skoke čez plot.

Ošnila ga je le z belim, češ, revše, pred leti si se hvalil z nekakšnimi naočniki, ki slečejo vsako žensko, pa si še zmeraj meglojajčnik, tebi se niti ne sanja, da zna večni dimnikarski mojstrski pripravnik Otokar Žemljica, ki si tako zadovoljno težka svoj vamp, tako pomesti žensko peč, da potegne, četudi se podkuri samo z iskrico. Še več, na ves glas je začel krulinkati, da bo vsem ženam seveda brez vednosti njihovih mož naročil ta wintersmodell, oni pa si naj potem kar pulijo brade in vohljajo za svojimi prasičkami, ki se mu nastavljajo v shrambah, kleteh, podstrešjih ali celo v snežno belih spalnicah.

– Stavim, da bo Radka zelo vesela tvojega wintersmodella ... revica, če ji je bog vzel jezik in sluh, ji ni še vzel rorčka, kajne, Otokarček? je pojezila Adela.

– Kako pa bi bilo, če bi imela, sirotica, tako pordečele in otekle gležnje kot ti, Žemljica? je nosljac dolil olja na ogenj.

– O moji Radki pa niti besede, se je povzpел na prste in začel krititi z rokami. češ raje pometite pred svojim pragom, moja Radka je resda gluha kot motika, je pa pravi ogenj, samo ona si zasluži tak wintersmodell, samo ona, ki ga vedno pričaka z lavorjem vroče vode in bogato večerjo, ki mu tekne, pa naj je še tako postana, stokrat bolj kot te plesnive gostilniške kranjske.

– Zdaj si šele svoji Radki nabil roge, Žemljica, ga je podrezala Adela, pred tvojimi očmi bo odšla, pa ne boš vedel niti kam niti s kom.

– Da ne bi vedel, kam in s kom, Adela, jo je zviška premeril, a misliš, da sem slep in gluhi?

– Saj si bo vendar obula tvoj wintersmodell, je razbral za svojim hrbtom, medtem ko ga partizan ni in ni ubogal; obesil se je na krmilo in zamižal: zdelo se mu je, da v

dalji iz mrčine razbira neko znano moško postavo, za katero pa ni docela prepričan, če je resnična ali samo privid.

Zamrznjena snežna skorja je hrskala pod kolesom, tu in tam ga je zasukalo, da se je komaj pobral, nekje v jasnini pa so se trkljale zvezde, kot da bi želele nadrobti na njegova povešena ramena zlatinast prah, ki si ga na Radkinem pragu ne bo in ne bo mogel otresti.

Odprla mu je kot ponavadi: navajena je že bila, da je dvakrat, trikrat na mesec prikolovratil nažehtan kot mavra, zato mu je le uslužno odklenila in ga povedla v kuhinjo. Pa ga nista pričakala lavor vrele vode niti pogreta večerja, Radka je le upirala prst proti stropu, mulila in jecala ter drezala nekam višje, češ ne vleče, glej, povsod same saje in pepel, v štedilniku se je zaredil volk, da je zmrznilo celo v čajniku.

– Kanalje, je čiknil, saj vem, da je to njihovo maslo ... Onega očalarja ali nosljaca ... eden od njih je moral ... zataknil so nama rorček, a onega pravega niso, kajne ...

Prijel jo je od zadaj in se zaril med njene prsi. Čutil je njene napete, voljne ritnice, mečkal jih je, ona pa se mu je blago izvila in šla s kazalcem čez njegove ustnice.

– Saj vem, revica, da ne razumeš, ji je pihal v uho, ne privošči mi te, zato, draga moja Radka, je sopel in se vrnil z razvezano škatlo. Nejeverno jo je vrtela v rokah, on pa ji je skoraj vpil v ovratnik, da je to pač wintersmodell, naj jih kar obuže in preskusi, on pa bo medtem že splezal skozi late in vrgel zidak, s katerim so zamašili njun rorček, v glavo prvemu, ki bo pomolil nos izza žive meje.

– Potem pa začepim še tvojo rorovino, se je mastil, medtem ko se je ona vrtela po kuhinji, obuta v wintersmodell, zdaj na eni, zdaj na drugi peti, dvigovala krilo zdaj čez podveze zdaj do popka, da je v njem brbotalo in kipelo od silne nepotešenosti.

Prestapal je kot zelenec, kot da bi jo prvič gledal, zdelo se mu je, da kar žari in izpuhteva od zadovoljstva, da bo zdaj zdaj, če ji pove ali ne, kar sama zatacala v sneg, na katerem bo odlebdela kot Eskimke, ki da jim zima ne zleze niti v sanje, čeprav spijo čisto gole v svojih ledenkah.

In res: komaj se je izgubila na dvorišče, je že rinil skozi streho. Pravzaprav skozi late. Še preden se je zavedel, mu je zmanjkalo tal pod nogami, zabinjgal je s cokli po zraku, vamp pa se mu je zagozdil in zašpehal kot spužva. Naj se je še tako trudil, late so se zažrle v njegovo žolčevino, napenjal se je in sopel, da se mu je temnilo pred

očmi, nekje spodaj pa se je kot vrtavka prepelila Radka, ki je, vsaj zdelo se mu je tako, izginjala v noč.

– Radka, Raaadka, se je napol, kolikor so mu zmogla pljuča, čeprav je predobro vedel, da ga ne more slišati.

A je njegov klic, hvalabogu, vzdramil tudi Adelino luknjo. Slabe pol ure je minilo, ko so glasno, seveda pijano, z rokami v žepih modrovali okoli Radkine hiše.

– Primi se za gumb, kdor ga ima, dimnikar na strehi! je kokodakal očalar in se od smeha držal za trebuh.

– Zagozdil se je kot narobe obrnjen klinček, hihi, je zvijalo Adelo.

– Dimnikar na strehi, se je repenčil nosljac, hočem reči, dimnikar v strehi, to je brez dvoma božje znamenje ...

– Božična ali silvestrska mana, jeagal očalar, nesoč velikansko lestev, ki pa so jo komajda pristavili.

– Pa Radka, Žemljica? je zagrulila Adela.

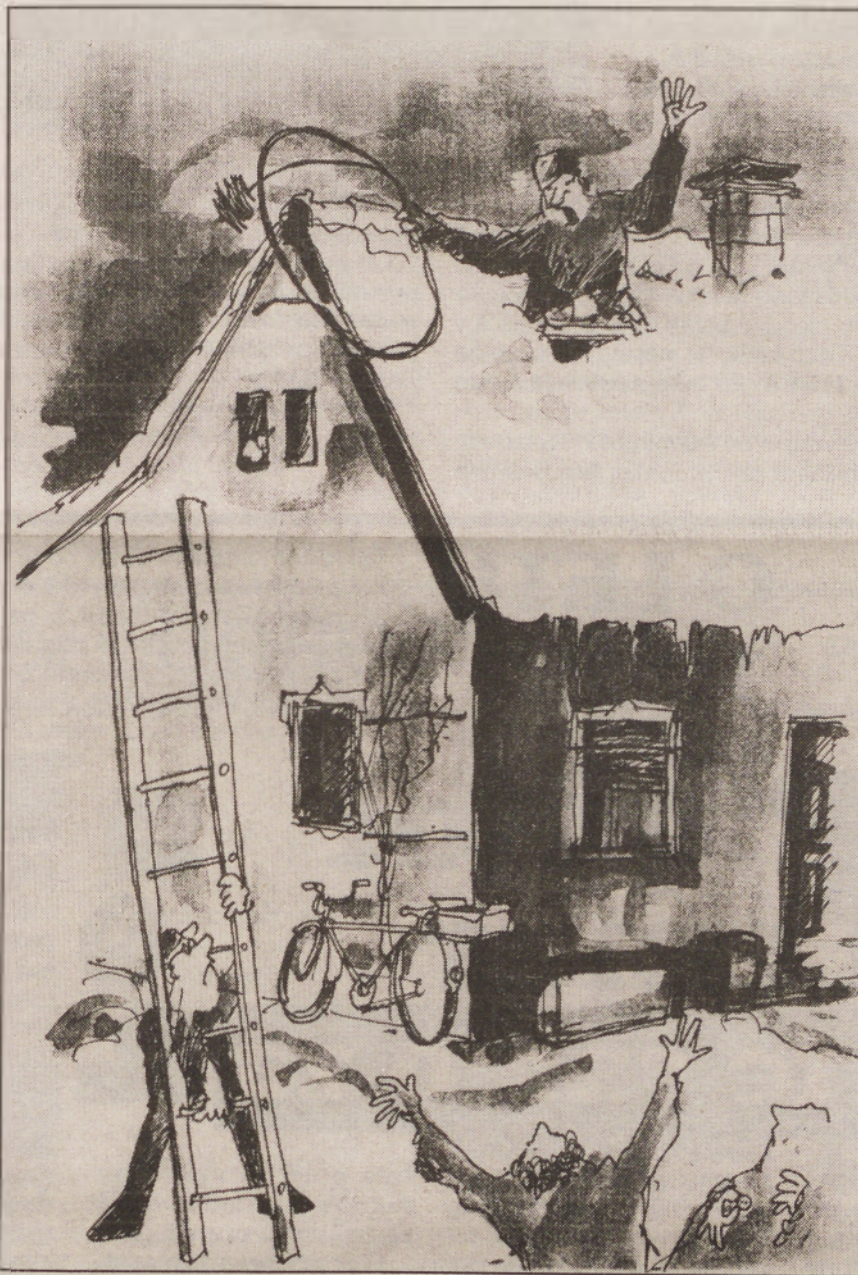
Poklapano je le odmahnil z roko in se zagledal v prazno noč.

– Saj se sploh ne pozna, kam jo je zaneslo, je pomodroval očalar, nobene gazi, niti najmanjše sledi ... kot bi ji zrastle perutnice ...

– Zimski model, Žemljica? wintersmodell vendar, ti jalov kilavček, ga je uščipnila Adela, medtem ko si je večni dimnikarski mojstrski pripravnik Otokar Žemljica pihal v dlani in se zazrl v temino, ki pa je že dobivala obrise kalnega jutra.

Milan Vincetič

ZIMSKI MODEL

IZ ŽIVLJENJA penMURSKA Ljubljana, 11. 12. 1995, AMBASADE VII

PENREUTER:

Spoštovani bralci, ne zamerite mi, da vam še zadnjič v tem za našo skupno stvar velikem letu predstavim, kako smo mi proslavili odtekajoče se leto. Na tokratno vrhunsko srečanje ministrov, predsednikov in odpravnikov pivskih *pen* nas je priklical bel plakat, ki je visel že dneve prej na vseh strateških točilnih mestih, ki so vitalnega pomena za vsakega ljubitelja *permurskih pen*. Čeprav je bilo slišati nekaj očitkov na delo informacijskega resorja, ki so jih izrekli nekateri še vedno ilegalni člani, iz državotvornih razlogov seveda, na račun slabe obveščenosti, pa bi bilo vsaj zlonamerno, če bi poskušali zatajevati nedvomen uspeh slovesnosti ob iztekajočem se prvem letu našega poslanstva. Tako smo se zbrali že zgodaj popoldne na gostoljubnem diplomatskem sprejemu v zasebnem apartmaju naše simpatizerke, kjer smo okušali prave domače slastne krvavice z zeljem po ogrsko, ki so bile preteklo noč pretihotapljene v Ljubljano. Sprejem v ambasadi je bil napovedan že v domači Vestnikovi bazi za ob petih popoldne. Novi razkošno okrašeni prostori ambasade so nas pričakali z vsem potrebnim glamurjem, ki sodi na nivo t. i. jet-set in high-society partijev. Gostje smo se zvečine gibali ritensko, tako da si ob tem nismo kazali hrbtov, kar je bila zame res nova gesta, ki je nedvomno znak odličnosti gostov. Ob sortnem izboru vin, ki je bilo servirano v litrskih steklenicah, namesto tiste malomeščanske ozkosrčnosti, ki se ocenjuje zgolj po reduciranih buteljkah po 7 dcl (!), ter lično okrašenih krožnikih svežih limon je potekal sproščen pogovor o verjetnostnem računu, ki smo ga demonstrirali z igro ruske rulete, ki je bila seveda zgolj dodatek bogatemu ruskemu bifeju. Ob sproščeni igri smo vneto prisluhnili besedam edinega resnega kandidata za vodjo resorja, ki je še v ustanavljanju, in sicer za zdaj z nekoliko daljšim nazivom, ker še nismo uspeli sestaviti ustrezne kratice: Oddelek za dosjeje, temelje nove zgodovinske resnice, o našem avtohtonem izvoru in kasnejši poselitvi Alp in Istre. Med nami pa je bil prvič tudi naš prihodnji arhitekt, ki bo skrbel za gradnjo novih ambasad, ki bodo krasile zadnje meje, vse tja do zadnjega kottička, kamor je še stopila noga bralcev Pena. Tako smo se imeli iz prve roke priložnost seznaniti o drznih arhitekturnih prijemih v urbano telo našega rodnega mesta ter o futurističnih načrtih zgraditve največjega telefonskega vozlišča, ki bi segal vse do neba, tako da bi lahko vtirjali ambasadine satelite kar s strehe Medexa. Vrhunec slovesnosti pa je bil prihod tričlanske delegacije iz domovine pod vodstvom D. J. z avtonomne radijske postaje Penmurski valovi, ki se je osebno angažiral pri pedagoškem prosvetljevanju *Penove* mladine z najnovejšimi glasbenimi tokovi, ki prihajajo v njegovo voditeljsko pristanišče v pivski steklenici naravnost čez morje iz same Amerike. Tako lahko že nekaj časa strastno rola ritme HIP-HOPA, PENA, REPE »i naravno plavog MORA« ter tako navdušuje zvesto poslušalstvo.

Mnogo prezgodaj je odbilo polnoč, ko smo še hodili vzvratno po salonih bele ambasade ter se je bilo treba počasi posloviti, vendar to ni bilo običajno slovo, ampak bolj prisrčno

Poslavljaajoče se leto 1995 se je gotovo zapisalo v spomin premnogih zvestih bralcev PENA kot leto realiziranih sanj naših prosvetljenih očakov, ki so že mnogo generacij pred nami upali sanjati o svobodi javne besede ter se le s pobožno željo ozirali čez točilne mize tja, v tisto belo in slepečo prihodnost, ko bodo lahko pili in penili na svojem. Zdaj so sanje postale kamen. Kamen v temelju trdnega gradu, ki mu lahko s ponosom pravimo ambasada, in to prav v srcu bele prestolne Ljubljane. Sele zdaj se resnično počutimo kot državotvorni v tem neoklasicističnem demonskem rebru, ki se tako tragično vije pred petami prešernega poeta, ki smo ga nekoč po naključju mi naučili pisati.

nazdravljanje prihajajočemu letu, penjenje penine ter vzhičeno govorjenje o prihodnosti te čudovite institucije, ki jo tako dobrohotno podpirajo naši rojaki v domovini in ki so bili ta večer gotovo v mislih z nami, tako kot smo mi ves čas nazdravljali vse najboljše tudi njim.

Ob koncu tega čudovitega večera, ko smo s polnimi usti limon odštevali sekunde do polnoči, so se nam še enkrat stisnila srca ob pogledu na čudovite šopke, ki so nam jih podarili ob slovesu pred odhodom v hladno predbožično noč. Zvonovi so peli, ko smo stopali po širokih zloženih stopnicah proti toplim salonom, kamor smo se napotili *spenit* še zadnjo *penovo* darilo.

Spoštovane penovke in penovci! PENBASADA vam želi, da v novem letu '96 ne *poperite* ter da raje večkrat žlahtno *peneče* *zaperite*!

Vilmoš Panonski, Kalman Penovski

O LETU 1996

Papilot Lemur

polaga karte samo za

Vsekakor razumete, zakaj bo to polaganje potekalo v znamenju števila 6. To število je gotovo nadvse zanimivo in tudi pomenljivo. Na neki način seveda res opisuje predvsem potencialno popolnost, ki pa se zlahka izpridi in je zato število 6 v prvi vrsti simbol preskušnje med dobrim in zlim. Nagiba se torej tako k pozitivnemu kot negativnemu in znotraj desetletja, v katerem živimo, vsekakor prinaša odločilne zasuke. Ali z drugimi besedami: vektorji iz tega obdobja nas bodo v mnogočem določali vse do leta 2000. Napovedovati usodo v letu 1996, je torej nadvse težavno in negotovo dejanje. Toda morda moramo kartam prav zato tokrat še posebej zaupati!

GIBANJA V GOSPODARSTVU

Prepoznati je nekakšno zadovoljstvo z doseženim, kar pa vsekakor ni podjetniški adut. Na drugi strani namreč karte že tudi pravijo o pojemajoči inerciji ali celo stagnaciji. Karte zato svetujejo pre-novo. Tej sicer stojijo naproti množična nezadovoljstva in mnoge nesrečne individualne pozicije. Tolaži morda, da bo plaz, ki se bo začel v tem letu, poleg majhnih (najverjetneje delavcev in uslužbencev) odnesel tudi nekatere velike (najverjetneje kar direktorje).

OSEBNA VARNOST

Ko govorimo o svetu na obeh bregovih Mure, zanesljivo govorimo o prostranstvih neizmernega upanja in tudi zaupanja. Lahko bi celo rekli, da gre za nekakšno tovrstno izjemnost ljudstva v teh krajih, ki se je izrazila že tudi ob prejšnjih polaganjih. To potrjujejo tudi karte, ki govorijo o zanesljivosti in trdnosti vsakovrstnih kupčij in dogovorov med posamezniki. Nesre-

če, ki se sicer prikazujejo z devetimi Meči kot karto, ki napoveduje skrbi, strah in bolečino, bodo še najbolj povezane z iracionalnimi dejavniki. Veliko bolj kot organizirani kriminal in premišljenost bodo morale strasti in bolezni duha. Še posebej lahko zaskrbita alkoholna opojnost in spolna perversnost.

USPEHI POSAMEZNIKOV

Nekaj, o čemer govorijo tokrat res naklonjene karte. Uspehu bodo sicer veliko bolj zapisani posamezniki, ki svojo dejavnost opravljajo v povezavi z intuicijo. Gre torej za dosežke, ki niso podrejeni zgolj racionalnemu in tudi ne zgolj marljivosti. Kar zadeva materialne koristi, bodo največji dobitki pridobljeni v igrah na srečo. Kar zadeva uspeh in slavo, lahko v tem letu največ pričakujejo ljudje iz umetniških in sorodnih dejavnosti. Zanesljivo pa se obeta tudi promocija novega imena v politiki in na estradi. Oba bosta presegla lokalne okvire in bosta trajala veliko dlje, kot se bo zdelo na prvi pogled.

VESTNIK

Usoda te novinarske hiše je povsem v znamenju Mečev. A kako bi tudi lahko bilo drugače, saj gre za generatorje javnega mnenja. Konfliktne situacije, ki jih ustvarjajo redki užaljeni posamezniki, se bodo nadaljevale in celo stopnjevale. Nasvet za uredniško politiko je ohranjanje ravnotežja. Tožeče stranke bodo praviloma osebki s senco XII. velikega arkana, tj. Obešenca. Torej nadvse nepredvidljivi, nestanovitni in tudi zahrbtni dejavniki.

Posel, ki na videz napoveduje izgubo, bo naslovnik materialno – paradoksalno ali pa tudi ne – kvečjemu okrepil.

RADIO MURSKI VAL

Nekolikaj presenetljivo, a vendarle: tudi tu so navzoči Meči. Govorijo predvsem o trenutni dobri kondiciji ekipe. Iz prihodnosti ji gleda naproti nekaj, kar bi lahko imenovali čustvena nezanesljivost, labilnost ali morda nekonstruktivna dejanja v afektu. Karta, ki lahko svetuje, so štirje Meči, ki

pravijo, da je treba videti pot za rešitev potencialnih konfliktnih situacij v temeljitem premisleku poprejšnjega, predvsem pa poprejšnjih uspehov. To bo verjetno pripeljalo do nekaterih sprememb uredniške politike, morda celo do nekaterih kadrovskih zamenjav. Bati pa se je pri tem nasvetov t. i. starcev, torej vseh tistih, ki se jim le dozdeva, da so lahko pristojni.

POMURSKI POSLANCI

Čeprav se zdi drugače, govorimo o skupini, ka-

tere predstavniki so trenutno okupirani z nadvse zemeljskimi opravili.

Gre predvsem za osebnostne bilance, slabe občutke in najverjetneje svojevrstno negotovost glede prihodnosti, predvsem kar zadeva materialno sfero.

Karta, ki lahko svetuje, je XI. veliki arkan ali Moč. Ta tokrat v prvi vrsti ponazarja predvsem dejavnike samoobvladovanja in energije, ki naj dejavnost usmerijo v prid dobrega.

Nasprotja predstavlja enovita in prefinjena diplomacija, v nekih segmentih pa celo uniformirana sila.

Leto, v katerega tipamo, je za skupino vsekakor čas nujnih odločnejših korakov.

Zmogla jih bo žal le manjšina.

pen

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer zvezo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni *pen* (tnalo) in penetrantnej (prodirelec) ter bil poln fotografij, kakor se za tabloid spodobi.

Izdaja ga Podjetje za informiranje, katerega direktorica je Irma Benko, odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Jože Riuper in Stefan Smej. Oblikuje ga Endre Gönter, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorira Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovac. Za Pen ni posebne naročnine!

HRASTOVŠKI GROF JE DAL MLADO LENKO ŽIVO ZAZIDATI

ZARADI ZVESTOBE V

SMRT

V Zamarkovi ob glavni cesti, ki vodi od Lenarta proti Mariboru, stoji starožitna kapelica z letnicami 1210, 1815 in 1887. Med tukajšnjim ljudstvom krožijo o njenem nastanku žalostne pripovedi.

«... In babica je vedela za nešteto prigod iz Črnega lesa in hrastovške graščine. Roparji so napadali popotnike po tukajšnjih gozdnih poteh, obešali in na grmadah so sežigali čarovnice. Tudi strašilo je ponoči. Zato so sestre

hitro hodile skozi gozd in naprej. Šle so pod graščino in mimo kapele v Zamarkovi. Vedele so, da je dala hudobna grofica Agata, nesojeno ženo njenega sina, ki se je takrat bojeval s Turki, živo zazidati v kapelo. Niso pa si bile enotne, saj so drugi pripovedovali, da je dala grofica grajsko gospodično iz gradu Štralek nad Sv. Rupertom tam v Črnem lesu obglaviti. In so si sestre rekle, da je v kapelici zazidan nekdo drug. Nekaj pa je že moralo biti med zidovjem, saj je zgoraj rasla iz zidu smrečica in od nekod je morala dobivati hrano. In Mičika je vedela povedati: Ko se bo smrečica, ki raste iz te kapelice, posušila, bo sodni dan. Tako so mi pred smrtjo povedali babica

Tako sem zapisal v knjigi Zlata ura

»BRAT JE ODSTRANIL KAMEN ...«

Kapela v Zamarkovi stoji na zemlji Mire Fanedl, katere domačija ima hišno številko 23. Povedala nam je, da se za preteklost bolj zanima njena sosedka, ki veliko bere. Pa vendar je tudi gospa Mira nekaj vedela: »Ja, ja, ta kapela je zgodovinska. Župnik nam je pred leti priporočil, naj jo obnovimo, ker bi bila škoda, če bi propadla. Ja, ljudje pravijo, da je dal hrastovski grof v kapelo zazidati živo dekle ... Ja, iz zgornjega dela zidu pa je rasla smrečica ... Zeleneti je prenehala proti koncu druge svetovne vojne ... Nemški vojaki so okoli nje navili telefonsko žico, ki je bila napeljana tja proti graščini ... Žica je stebelce obdrgnila in po tistem se je drevesce posušilo ... Veste, moj brat Karl, ki že leta živi v Kanadi, je ob zadnjem obisku odstranil kamen z zadnjega dela kapele ... Radoveden je pač bil, če je kaj notri, pa ni nič našel ...«

ŽALOSTNA USODA LEPE LENKE

Nad glavnim vhomod v graščino Hrastovec, v kateri je ustanova za živčno in duševno bolne, je v kamen vklesana zmaličena moška glava. Ljudsko izročilo pravi,

Vhodni portal v hrastovško graščino in na njem glava, ki naj bi spominjala na hudobnega graščaka.

STOLETJA JE RASEL IZ ZIDU KAPELICE PRITLIKAV BOR

da predstavlja surovega graščaka, ki je pred davnimi stoletji tukaj živel. Da je bil zares brezsrčen, priča tudi pripoved, da je dal na žaru peči živega vola in prav on naj bi dal zazidati v bližnji Zamarkovi, na levi strani ceste Lenart-Maribor, živo dekle. Ime naj bi ji bilo Lenka in je bila hčerka nekega podložnika.

Grof jo je dal ugonobiti, ker se ni vdala njegovi pohotnosti. Odločila se je za strašno smrt zaradi zvestobe mlademu zaročencu.

Grofica, žena hudobnega hrastovskega graščaka, je po njegovi smrti dala postaviti na kraju, kjer naj bi bila zazidana Lenka, kapelo, ki stoji še danes. Da je zares stara, pričajo letnice, ki so vklesane v ploščico na zgornjem prednjem delu pomnika: 1210, 1815 in 1887. Na zgornji desni strani znamenja je iz zidu rasel stoletja dolgo pritlikavi bor. Ljudstvo je menilo, da je to znamenje, ki je potrjevalo nedolžnost in zvestobo lepe mlade Lenke.

Posušeni bor je bil odstranjen kakšno desetletje po drugi svetovni vojni.

TRPEČI TLAČANI

Da so bili nekateri lastniki gosposčine Hrastovec nekoč zlobni in muhasti, priča tudi ta ljudska pripoved, ki jo je zapisal že pokojni Franc Šuman iz bližnjega Lormanja: »Nekega graščaka je nekoč njegova družina razjezila, zato je na vetroven dan poslal vse pridvorne hlapce in deklet grabiti listje v gozd Pučenco. Zapovedal jim je grabljati listje na breg. To je bilo zelo mučno in utrudljivo opravilo ...«

Eden od lakomnih graščakov te gosposčine naj bi nekoč vlomil v zakristijo lenarške cerkve. In od tam je odnesel nekaj od siromakov zbranega cvenka ...

FRANČEK ŠTEFANEC
Fotografija: JURE ZAUNEKER

Kapelica v Zamarkovi je po ljudskem izročilu postavljena v spomin na lepo in mlado Lenko, ki je bila na tem kraju živa zazidana.

Od 29 decembra do 27 januarja 1996

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Dolgočasje v prvi polovici meseca je le uvod v burno drugo polovico. Bo pa za vas pomemben konec januarja. Marsikateri za vas pomembni dogodki se bodo zgledovali po njem. Več pozornosti posvetite zdravju. Poiščite skrivno zvezo, ki to sploh ni. Nekdo pričakuje nežnost.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Pripravljajte se na odločitve, vendar z njo še malo počakajte. S konkurenco bodite malo manj prizanesljivi, če to ni ravno devica, rak ali škorpion. Na pot se lahko odpravite, vendar dvakrat preverite. Vesela novica, ki ne bo imela vpliva na vaše finančno stanje. Sprehod ali pešačenje med 6. in 7. uro zvečer bo prineslo nekaj zanimivega.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Pred vami je leto, polno ljubezni. Že januarja boste lahko izbirali. Za pravilen izbor bo treba nekaj dati. V drugi polovici meseca bo energija potrebnejša kot v prvi, zato je prej preveč ne razdajajte. Svinčnik in papir. O svojih željah malo več razmišljajte in ob njih upoštevajte možnosti, razplet bo srečen. Prinašalec slabih novic ima nekaj za bregom.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Vaš cilj je nedorečen, nekaj mu manjka. Na stik z osebo, od katere nekaj pričakujete, se moški pripravi tako, da obuje nogavico na desni nogi narobe, ženska pa pred pogovorom premeša prstane, če ima samo enega, pa ga da na drugi prst, vendar se ga med pogovorom ne sme dotikati. Vesela družba.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Novica, ki vam jo bo povedal znanec, bo imela pomen, če jo boste znali povezati z neko drugo zadevo. V družbi ne bodite tretji, razen ob datumih, ki se končujejo s sedem. Spogledovanje ne bo prineslo večjih koristi in zadovoljstva. Če bi radi kaj več, naredite novi korak, vendar obstaja možnost, da bo več škode kot koristi. Hodite po uhojenih poteh, nikakor ne delajte v snegu nove gazi.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Če srečate dimnikarja ali osebo, ki bo izrazito črno oblečena, si nekaj zaželite, vendar mora biti želja v vaš prid ali dobronamerna. Zadevo ste si dobro zamislili, vendar vam gre rahlo narobe, ker preveč trmasto vztrajate. Po treh kraljih srečanje z norcem, ki bo imel prav. Pri prehrani in pijači malo več zmernosti.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

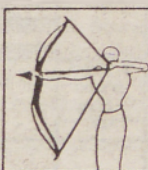
Preden boste šli v veselo družbo, se v ugriznite v jezik – jutri bo prepozno. V okolici o vas veliko razpravljajo, vendar ne zlonamerno. Verjetno nekaj pričakujejo, zato o svojih dejanjih in početju dobro razmislite. Kot da bi vedela, zastira Venera Marsu pogled, zato imate kar nekaj časa za ukrepanje.

ŠKORPION

(23. X. – 21. XI.)

Ko se boste podali v boj ali pričakovali napad, vam bosta magični besedi *čankgori* *houuru* veliko pomagali, zato si ju velja zapomniti. Na dan ju lahko uporabite le enkrat. V prvi polovici meseca želje brzdate, v drugi jim dajte polet. V januarju se ne družite veliko z vodnarji, če pa že, z njimi ne sklepajte velikih poslov. Dvomi o ljubljeni osebi so neutemeljeni.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Pozitivne spremembe v razmerju do ljubljene osebe vam bodo dale dodatno moč. Izkoristite jo pri učenju ali v poslovnih stikih. Na pot, krajšo ali daljšo, se lahko odpravite brezskrbno. Razvoj dogodkov kaže pozitivno smer, ki naj vas ne uspava, ker bi se znal obmiti. Pešča pred sabo ne prehitujte, rajši pojdite na drugo stran ceste ali ulice.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Sproščena družba bo omogočila, da se boste tudi sami sprostili bolj kot po navadi in o tem naslednji dan razmišljali. Kaže, da ne boste naredili napake. Koristila vam bosta samota kot tudi druženje z devico, bikom ali škorpionom. Misli oziroma načrte združite s pogledom v jasno nebo – zaznali boste rešitev. Ob postelji imejte v vazi ali kozarcu drobno vejico bora.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Januar bo v primerjavi z decembrom prinesel sprostitev. Izkoristite jo za prihodnje mesece. Pripravljajte se na veliko potezo, ki bo povezana z denarjem. Januarja boste imeli še premalo podatkov, tudi če boste mislili, da jih imate dovolj. V delovnem okolju preveč popuščate – v svojo škodo, ker imajo vašo popustljivost za nemoč.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Razmerje z ljubljeno osebo ne bo doživelo večjih pretresov. To, kar drugi imajo ali dobijo, na vas ne vpliva, zato o tem ne razmišljajte veliko. Opozorilo sprejmite, ker ima vrednost. Naredite neko dobro delo ali nekomu, ki tega ne pričakuje, telefonirajte in mu povejte nekaj lepih besed. Drugi darj po tem dejanju se bo nekaj premaknilo. Pred spanjem, okrog desetega januarja, se ukvarjajte z nečim rumenim ali tistim, ki vsebuje rumeno barvo.

penova

NOVOLETNA NAGRADNA

KRIZANKA

**Rešitve, če hočete biti
izzrebani, morajo biti
pravilne, pošljite pa jih
najpozneje do 15.
januarja 1996.**

Izžrebali bomo tri reševalce, ki bodo prejeli nagrade:

1. Potovanje z Vestnikovim vlakom za 2 osebi
2. 5 vstopnic za savno v Moravskih Toplicah
3. Brezplačna povratna avtobusna vozovnica M. Sobota-Ljubljana z gotovino za nakup 6 belih brizgancev v Penbasadi v Ljubljani (Medex)
4. Brezplačno fotografiranje in fotografiranje z uredniki Pena (po želji izžrebanca bo fotografija objavljena v Penu)
5. Sodelovanje v eni od februarских jutranjih oddaj na Murskem valu

P E N	OVUJ OKOLI ZEMLJE	ARHITEK (DUŠAN, 1898-1952)	BKOV GLAS	SN IZVA IN REBEKE EDOM	ALJE NA POMOČ EBNI PRITOK SAVE			FABRIKA FRAN PERNIK (PIERRE)					NOVINAR REPUBLIKE (MILOŠ)	POMORSKI PREVOZNI LIST	ANTIMON	DELEC Z ELEKTRIČNI NABOJEM	OKRAJŠAVA EČEBESEDNI IMEN	DELOVANJE TOVARNE	ITALIJSKI NOBELOVEC (GIULIO)
NAPADALEC							OOROV VZ MAKEDONSKI PRISTAN NA JAPONSKEM						POJMOVNI PRIROČNIK BISMIT						
KOPJE STREMI KONICAMI							PODROČJE SKANDINAV MOŠKO IME						SPAN. LJUD. ZNAVA ODPRTA POŠKODBA						
ITALIAN (POSREDAJ.)								GRUPNA JEZIKOV V VZHOJNI AFRIKI	PEVEC SMODE							DEL STOPALA KRAJ PRI ZADRU			
NAJDAJŠA REKA SIBIRIJE			PAPEŽEVA DRŽAVA ZEMLEVID (POGOV.)						OROB ORIENT. SUKNO				MOŽEBOV BRAT NAVKOK NAPAD				KRADLJIVEC, ZNAKOVIT		
POZREK			GRŠKI KOPAR (OKROG 350 PR. N. B.)	IRANSKI NOM. PLEME ANTON NANUT				JEZERO V ETIOPUJI DRUŽBENI PROCES					VEK, DOBA	SILICIJ RADU			SLOVENSKA KORALKA RINA		
KONICAST STOLPČ NA OTOSKIH OPORNISIH						STALNO ZNAJENJE FILMSKA UPODOBITEV						PAPEŽEVA PALAČA V RIMU NAPITKA					KOBALT ARISTO- OKRSKA DAVČINA		KOŽNA BOLEZEN
ORŠKA BOGINJA MIRU							ŽLA DOVOONICA	OR. ODPOR. GIBANJE ETIOPSKI OOSPOD				MAKEDON. MOŠKO IME	ARM. GLAD HAGATURJAN KONEC POLOTOKA			YUJE MOŠKO IME ŠVICARSKI ARHITEKT			
GRŠKO MOŠKO IME RATOMIR				ZENSKA, KI KVARTI GORA NA KOROŠKEM											PEVKA PRODNIK BITEZ		ATLETSKI KLUB GRŠKI BOO VETROV		
ANTIČNI KRŠČANSKI PUŠČAVNIK								MODRO OBARVANO KALJEVO STOKLO						GREDNJE- VEŠKI PAPEŽ ANTON KOBZ					
			ZDRAVIL PRI PADOM TERMIE MINISTRICA KLINAR VZMET (POGOV.)					BL. MANEKEN (KATJA) JEZERO V TURČIJI				MLADINSKA PISATELJKA PEROCI	ANTOMOBIL GORA NAD BENTANSKO DOLINO				DEL. KINECK VOZA HOLANDSKA JADRNIKA		
								SLOVENSKA PERMICA LADJEDEL. NAPRAVA								GL. MESTO OREGONA (ZDAJ USA)			
							DAJALEC LAS (NAREČNO)									REKA V KAZAHSTANU TROPŠKA OVJALKA			
P E N	GOZDOV NARAVNA KATASTROFA				NAPRAVA ZA ZNAJENJE ANTIČNA PREROKOVNA				GLAVNO MESTO FILIPINOV	ŠVIC. DRAM. (JOHANNES) SREDOZEM. ZELIKA				RUSKO MIT PODZEMLJE TEMPIRNA GRANATA					
SADEŽ PLOD				AM. MIKRO- BIOLOG (JOHN) UFO				LETNI ČAS NEOZEMSKI GREBNIK				INDUSKI INDUSTIČNI BOO					MLADA SLOVENSKA PEVKA HORVAT		
TIR								UČENEC GREDNJE ŠOLE				IRSKI MAH						NESTABILNI ELEMENTARNI DELCI	GOROVJE V BURMI
OBILKA KNUJCE V MEZDOBANH POLAH								ROMAN T. GVEDINE ZNAKA PADAVINA				LN TOLETOJ KARENINA CELIKA KAJUTA		JEDRINAT DREK					
HISNA ŠTEVLJKA			BEVEČNI PAPIRN ANG. SVETLO PIMO			ŠMUCI (MORO) JUG. LJUD. AFRICA			PRIPADNIK BŠKOV OSEBNI ZNAKEK			ANTON PRIJATELJ TURIST. KRAJ V ISTRO		GORA V ŠVICI GRŠKO ZLOČINEC					
IMORISTKA PUTRIH				LJUDSKO GLASBLO SREDNINA (JONUŽ)				ŽRTVENIK ROKOMETAR ČERNE					ANESTEZIJA MESTO NA OTOKU HONŠU						
TURISTIČNI KRAJ NA OTOKU HVARU						LETNI PRIDELEK FR. KONJ (BORIS)					PRICA PRI BIRNI OZEK MOŠT					MALAJSKA BLAZNOST EGIPČANSKI SVETL. ŠK			
ANGLEŠKA PLOŠČINSKA MERA					DEL VLAKA VEDJEZE VALEC			PRIPRAVA ZA DVO ALJ NAVLANJE	ŠTANOVALKA ORŠKA VOJAŠKA ORGANIZ							GL. STEVNIK HRVŠKI NOGOMETAR BOKŠIČ			
			EVA SLUŠKI)			POKRAJINI SREDNJE VZHOJNE SLAVONIJI	KODOR NI VERNIK RAZPISLO							MESTO V BAČKI, VOJVODINA AFRISKI VELETOK PRISTAN V BARABU			ENOTNO DOLOČENA CENA ZA BLAGO	EDNI ŠIN	ITALIJSKI SLIKAR (GIORGIO, 1511-1574)
			DEL ČELJASTI ZRELO VULKANA					ZENSKO IME MEŠNA SLUŽBA											
								TANTAL BARDEY SULFAT, TEŽEK				ANGLESKI FIZIK (JOHN, 1824-1907)	PAČOGENI EM. ELEMENT JORDANSKI PRISTANIŠČE			BEJEDNE MORŠKA ŽENSKA KOLEKCIJA			
P E N	VALEK ARKTIČNIH MORU ZDRUŽBA				KLAVIRSKA SKLADBA V OBLIKU PEŠMI								KLJUKA OBOK			UP NATAGA DOLENC			
REKA V SEVERNI ITALIJI						ENOGLASNA LITUROČNA SKLADBA				OPTI (LAT.) SPIRŠKI KRALJ							DNKA MAČKA RONALD (KORAJŠE)		
SLOVENSKI JEZIKOSLOV (KARIEL, 1888-1973)						OLJE ONIZO O ZDRAVI GRETENOVAČ			PRAVKA (JONUŽ) MAGISTER ARTUM					MODRIJAN (EKSPR.) BARU			DAJAJNE DENARIJA ZA CERK. POTREBE		
NEŠKI NARAVOSL. (LORENZ, 1770-1851)					HRVŠKI NOGOMETAR														
TUJE ŽENSKO IME					PRIDE- LOVALEC SOLATE							MESTO V JUGO- VZHOJNI TURČIJI					NACIST		

Ko človek postane slaven, hitro pozabi na ljudi, ki so mu bili včasih blizu. Vendar pri Adiju ni tako. Postal je znan in slaven, vendar mu je zveza s Prekmurjem še vedno zelo pri srcu. Sam je povedal, da se taka prirčna zveza, kot jo ima s Prekmurjem, ne more pretrgati, je pa res, da se v naših krajih že dolgo ni pojavil.

Adi je namreč zaseden 24 ur na dan in »razprodan« kar 2 meseca vnaprej. Je pa tudi res, da ravno iz Prekmurja že dolgo ni dobil povabila.

Letošnje leto je zaznamoval z dvema velikima dogodkoma, ki sta se mu zgodila kar na isti datum. 21. oktobra je izšla njegova nova kaseta in prav na isti dan je izrekel še svoj usodni da.

Da je dober glasbenik, je že dokazal, s poroko pa je še dokazal, da je poleg tega še pameten, saj sam pravi v eni od svojih pesmi: »Pameten, le eno, kvalitetno si

dobi«. Adi se kot soprog dobro počuti, saj mu daje njegova žena veliko podpore in razumevanja. Le na eno stvar se je bolj težko privadil. Na prstan namreč.

Ženi se je trudil dokazati, da ga prstan ovira pri igranju kitare, a ko je mlada gospa Smolar prosila za demonstracijo oviranja njegove kariere, je ugotovila, da ni tako. Od takrat Adi pridno nosi svoj poročni prstan tudi na nastopih.

Adi Smolar pozabil na Prekmurje?

Mik lepši od Vilija?

To presojo prepuščamo vam. Je pa res, da je Mik Masnes, novi pevec skupine Pop Design, hitro in tudi zelo prepričljivo nadomestil Vilija Resnika. Tako skupina dela neokrnjeno naprej in zatrjuje, da bo v tej zasedbi še boljša.

Če lahko verjamemo govoricam, Mik že osvaja oziroma je že osvojil srca oboževalk. Mikavnejši pa je tudi zato, ker je še samski. Doma je iz Sežane in trenutno še vedno dela kot vzdrževalec signalizacije na železnici. Torej, če ga boste želeli videti v živo, se boste morali z vlakom odpraviti v Sežano.

Regina

veruje v
ljubezen

Da je tako, dokazuje tudi njena nova plošča z naslovom *Religija ljubezni*. Plošča je nastala kot odsev njenega dosedanjega ustvarjanja in načina življenja. Njeno življenje je namreč zares polno ljubezni, kar je letos potrdila tudi pred matičarjem. Plošča je tudi poročno darilo njenega moža Aleksandra Kogoja in je produkcijsko izjemno delo. Primerljiva je s tujimi izdelki, najbrž tudi zato, ker je bila posneta v Studiu Alex, ki je bil grajen po ameriških načrtih in zadovoljuje BBC-norme.

Na plošči je kar nekaj uspešnic in ena je tudi pesem *Bodi tu*, ki je že na prvih mestih slovenskih lestvic. Kot zanimivost pa je treba še omeniti, da boste na Reginini plošči lahko našli matrice za karaoke, tako da se boste lahko sami poskušali v petju.

Vse pesmi na plošči so v slovenščini, razen dveh, ena je v angleščini in ena v italijanščini. Slednja je bila napisana za mladinski film *Peter in Petra*, katerega premiera bo v začetku naslednjega leta. Glasbo za film bo napisal oziroma piše Reginin mož Aleksander, ki tudi že pripravlja novo pesem za *Eurosong*, s katero se bo Regina potegovala za izbor.

Tako se Reginina delovna vnema šele začena. Videli jo bomo lahko na božično noč v oddaji *Nedeljskih 60*, v novem letu pa napoveduje tudi promocijo plošče ter turnejo po Sloveniji, in to predvsem po diskah, saj je slog njenih novih pesmi izrazito plesni. Kritiki jo ocenjujejo kot eno najbolj modernih plošč na slovenskem trgu in jo označujejo kot ameriški dance.

Kratko in jedrnato

Če vas pot pripelje v Ljubljano, lahko odslej v Rimski 14 obiščete novo trgovino s ploščami Dallas Mute Shop, kjer imajo na voljo celoten program založbe Muta. Tam boste našli tudi vse od skupine Leibach ter vse, kar sodi k NSK-ju, pa veliko izbiro plošč založb 4AD, Creation, Beggars Banquet, Routh trade, Cherry Red, Discomania.

Ljubitelji jazza prav gotovo ne bodo spregledali nove plošče Mie Žnidarič in tria Steva Klínka z naslovom *Hold My Hand*, na kateri je 10 tradicionalnih zimzelenih jazzovskih pesmi. Senty je posnela videospot za pesem *Nemirna kri* v eni od Litostrojevih hal, ki postaja čedalje popularnejše prizorišče za to dejavnost.

Dueti so na pohodu, bi lahko rekli novemu valu »duetnikovanja« slovenskih glasbenikov. Najnovejši tandem je nastal med Janom Plestenjakom in Ladom Leskovarjem, sledi pa zveza s Senty in Avia bandom.

Voditelji pojejo je nov projekt, ki ga pripravlja ZKP, na njem pa boste lahko slišali, kako zapojejo Miša Molk, Mišo Zaletel, Drago Mislej, Alan Končar ter Saša Einsiedler, ki pričakuje

že drugi naraščaj. Zaupala nam je, da se bo njena družina povečala v začetku aprila.

Tudi Metka Centrih se bo preskusila s petjem, in sicer v duetu z Mišom Zaletelom.

Tomaž Domicelj nadaljuje s škandali. Na domžalskem radiu Hit je v kontaktni oddaji tako sočno ozmerjal neko poslušalko, ki ga je poklicala in mu povedala, da se z njim ne strinja, da so morali prekiniti program.

Veliki rock spektakel leta – rock namesto drog

Bil je učinkovit, bil je glasen in bil je tak, kot si ga lahko samo želimo – koncert Rock namesto drog, ki ga je organizirala skupina Requiem. Na njem smo si lahko ogledali prave rock zvezde, kot so Zoran Predin, Tomaž Domicelj, Don Mentoni band, Avtomobili, Ognjerezi, Chateau, N.A.S.T.Y., Interceptor in seveda Requiem, ki so na koncertu tudi predstavili svojo novo kaseto in ploščo, trenutno najbolj izvirno rockovsko ploščo pri nas z absolutno avtorsko glasbo brez priredb. Da je zvok postal zares rockerski, je bilo poskrbljeno v studiu Alex, kjer je za produkcijo poskrbel sam mojster Aleksander Kogoj. Da pa je kitara zazvenela, pa je pripomogel novi kitarist Mare Kavaš, po rodu Prekmurec, se razume. Requiemovci so si zavihali rokave in še naprej pridno delajo, saj so navdušili že Italijane, pripravljajo pa se na naskok na Nemčijo, od koder so dobili že nekaj ponudb. Se preden nam bodo ušli v tujino, pa pripravljajo že nov videospot, za katerega upajo, da bo ravno tako dober kot zadnji za pesem *Stare device*, ki je na pristal lestvici na drugem mestu.

Že v prejšnji številki Pena smo spoznali bogata razmišljanja dr. Gregorija Pečjaka –

Barometer

Barometer ali tlakomer je vsako orodje, ki pove, s koliko silo zrak pritiska; ker meri tlak zraka, mu pravimo tlakomer. Najnavadnejši barometri so iz dolge steklene cevi, v kateri ni zraka, ampak živo srebro. Barometer lahko uporabljamo za merjenje višin. Čim višje greš z njim, nižje pada srebro, če je kovinski, se kazalec zasuje na levo. Zraka je namreč nad teboj toliko manj, kolikor višje stojiš, zato toliko manj tlači. Toda če z barometrom meriš višino, se zanesi nanj le tedaj, če veš, da je ozračje ostalo enako. Kajti tlak zraka tudi na istem mestu ni vedno enak. Opazovanja so pokazala, da se vsak dan zaradi različne toplote nekaj malega menjuje. Večja menjavanja pa povzročajo vetrovi: večletne izkušnje govore, da je tlak velik in da torej stoji barometer visoko, kadar vejejo vzhodni, severovzhodni in severni vetrovi; tlak pa je manjši, kadar vejejo južni in jugozahodni vetrovi. Prvi vetrovi prinašajo po navadi lepo vreme, drugi padavine.

Res je, da se barometer včasih zmoti ali napove vreme, ko je že tukaj. Je pa kljub vsemu najboljši vremenar, zato bomo pojasnili, kako se z barometrom napoveduje vreme.

a) **Srednja višina.** Kupljeni barometri imajo po navadi že označeno, pri kateri višini je lepo in pri kateri slabo vreme. Vedeti pa morate, da ta razdelitev ni enaka za vsak kraj. Barometer si označite sami za svoj kraj. Določite najprej, na kateri višini je barometer običajno, to je njegova srednja ali normalna višina. To določite z zemljevidom. Poglejte na zemljevidu, kako visoko nad morjem leži vaš kraj. Srednji tlak za Ljubljano v višini 306 metrov je 736 milimetrov. Zdaj pa izračunajte, za koliko metrov je vaš kraj višji ali nižji od Ljubljane in srednji tlak za vaš kraj je določen: za vsakih deset metrov višine je barometer za en milimeter nižje.

b) **Razdelitev.** Ne da se natanko določiti, na kateri višini mora biti vreme lepo, pri kateri suho. Kdor gleda samo na višino barometra, bo prevaran. Manj bo prevaran, če si barometer tako le razdeliš: 7 mm pod srednjo in ravno toliko nad srednjo višino imenuj spremenljivo. Nadaljšnih 8 mm nad srednjo višino imenuj lepo, nadaljšnih 10 mm imenuj stanovitno, kar gre še naprej višje, imenuj suho. Od meje spremenljivosti 8 mm dalje je vetrno, nadaljšnih 10 mm dež ali sneg, kar je nižje, pa je že lahko huda ura.

c) **Pravilazavre me.** Kdor hoče, da mu bo barometer dober prerok, ga mora natančno opazovati: kdaj se dviga in kdaj pada pa tudi s kakšno hitrostjo.

1. Na splošno označja barometer lepo vreme, če se dviga, slabo vreme (dež, sneg, močan veter, nevihta), če pada. Torej že tedaj, ko je barometer še

visoko, se že napoveduje slabo vreme, če začne opazno padati. Ravno tako napoveduje nizki barometer lepo vreme, ko se začne dvigati. Ne smemo pa takoj sklepati o spremembi vremena, če se pomakne samo malo gor ali dol. Kajti tudi pri nespremenjenem vremu se barometer dvigne ali pade vsaj dvakrat dnevno.

2. Če nastopi lepo vreme kmalu potem, ko se začne barometer dvigovati, ni upanja, da bi ostalo dolgo lepo.

3. Če se pri slabem vremu dvigne visoko, pa kljub temu ostane še kak dan ali dva slabo vreme, se lahko nadajamo lepemu, stanovitnemu vremenu.

4. Če se barometer nemirno premika gor ali dol, naznanja nestanovitno vreme.

d) **Barometer v zvezizobraznem ba.**

1. Če ima mesec meglen dvor ali krog pri sicer jasnem nebu in barometer pada, bo zagotovo dež ali sneg.

2. Če barometer sicer malo pada, a je jutrajz nebo rdeče in kmalu nato temno oblačno, bo še isti dan padalo.

3. Če se po dežju barometer prav hitro dvigne in pri tem piha južni veter, bo v nekaj dneh ponovno dež.

4. V pasjih dneh oblaki radi napovedujejo dež, a dokler barometer stoji visoko, ga gotovo ne bo.

Vetrovi

Najbolj zanesljivo vreme napovedujejo vetrovi. Vetrovi so pri ljudeh na dobrem glasu, le škoda, da še ne dovolj. Kmetje, recimo, napovedujejo vreme po vetrovih šele v zadnjem trenutku, ko se vreme že kaže. Toda kdor opazuje vetrove, ve, da le-ti napovedujejo vreme že mnogo prej.

**avtorja Stoletne pratike
dvajsetega stoletja 1901–
2000. Ker so stvari, ki jih je
zapisal, izredno zanimive,
bralci Pena pa bi morali
vedeti marsikaj več kot
drugi delovni ljudje in
občani, smo se odločili, da
tokrat povzamemo njegove
zapiske o vremenu. Če
boste bralci vse, kar bo
tukaj zapisano, pozorno
prebrali in si tudi zapomnili,
vam bo napovedovanje
vremena mačji kašelj.
Torej, na delo!**

VREME

Ali ga je mogoče napovedati?

Pri vetru je treba gledati, kako močan je, od kod veje in na katero stran se suče.

Pravila vetrov

1. Veter od severovzhoda prinaša skoraj izključno le jasno vreme. Ravno nasprotni veter – od jugozahoda – nosi padavine.

2. Veter redkokdaj skoči z ene strani na drugo, temveč se počasi suče, zato lahko počasi sklepamo, kakšno vreme se pripravlja: a) naj piha veter od koderkoli, pripravlja lepo vreme, če se suče tako, da se bliža severovzhodu, b) če se veter pomika proti jugozahodni strani, se bližajo padavine.

Vlaga

Vlaga v zraku je mati vseh padavin, pa naj bo dež, toča ali sneg. Če poznamo, da je zrak vlažen, že lahko sklepamo o vremenu. Poznamo različne vlagomere, vendar bomo

tukaj omenili le – vremensko hišico.

Vremenska hišica je najpreprostejši vlagomer. Lahko si jo narediš tudi sam, če jo pa kupiš, jo moraš znati vsaj popravljati. Pravila za vremensko hišico: 1. kaže samo vlažnost v zraku, ki pa ne da zmeraj dežja. 2. Hišico je treba postaviti tako, da nanjo vpliva suhost ali mokrota le iz zunanjega zraka. Kajti če je hišica postavljena v prostoru in gospodinja ob lepem vremenu pere tla, bo iz hišice prikorakal možak z dežnikom. Torej: vremenska hišica mora biti vedno postavljena sicer pod streho, a zunaj.

Znamenje vremena na živalih

Živali čutijo, kaj jim je v korist ali škodo. Čutijo tudi bližajoče se vreme, čeprav ne vemo, kako in zakaj.

Pajki – vremenoslovci

1. Kadar je upati, da bo lepo vreme, pajki na novo delajo mreže ali popravljajo stare. Mreže obešajo na dolge glavne niti. Delajo jih tudi ponoči. Nove mreže po dežju so prav zanesljivo znamenje, da bo lepo vreme.

2. Kadar se pajki bojijo dežja, jih je prav malo ali nič pri delu. In če je kateri, naredi glavne niti kratke.

3. Veter lahko pričakujemo, če v sicer suhem vremenu zunaj ni pajkov ali če kateri začne delati mrežo, a brez vidnega vzroka delo opusti in se skrije.

Pajki, ki delajo mreže na prostem, so zanesljivejši, ker so bolj odvisni od vremena.

Regica, zelena žabica

Vzemi tako rego, ki se ti je že oglasila. Nekatera ne reglja nikoli. Daj jo v steklenico, kakih 10 cm široko in 25 cm visoko. Na dnu naj bo pesek z zeleno travo. Z ene strani dna do druge strani na vrhu naj bo postavljena lestvica. Vode nalij dve tretjini. Hišni red rege je takle: kadar bo deževalo, bo šla v vodo in ležala na pesku, če pa se nadeja lepega vremena, je zunaj vode na lestvi. O regi na prostem ljudje govorijo, da vselej, ko reglja, napoveduje dež. Če se oglaš v dežju, pravijo, da vreme še nekaj časa ostane deževno.

PREGLED VREMENSKIH ZNAMENJ

Lepega vremena se lahko nadejamo: Slabo vreme lahko pričakujemo:

- Če barometer na visokem mirno stoji ali če se iz nižine precej dvigne.
- Če se vetrovi vrte proti severovzhodu; kadar se pomika veter na desno, se zvedri pri severozahodu, včasih malo prej; če pa se pomika na levo, neha dež že pri jugovzhodu, včasih celo pri jugu.
- Če je zrak suh.
- Če na vrhovih gora ni megle ali oblakov.
- Če pada obilna rosa in dolgo obstane.
- Če sonce vzhaja svetlorumeno.
- Če sonce jutrajz ali zvečer lepo žari, je le malo rdečkasto in brez oblakov za seboj.
- Če je mesec svetlo bel.
- Če se luna spremeni v uri blizu polnoči.
- Če megla pada k tlem.
- Če se oblak na istem mestu manjša.
- Če stoje oblaki na nebu kot ovčice.
- Če se zvečer mnogo bliska, ne da bi grmelo.
- Če začne padati jutrajz pred sedmo uro, popoldne rado sonce sije. Jutranje padavine, ki začno padati od 4. do 9. ure, so sploh manj trajne.
- Če se dim dviguje naravnost kvišku.
- Če plamen rad visoko plapolja.
- Če so živali videti pri svojem delu vesele, urne. Pajki mnogo predejo ali čakajo na že naprednih mrežah, rega pleza kvišku, lastovica visoko leta, slavec veseleje poje, škrlanček se dviga v višave, čebele se vračajo pozno domov, mušice rajajo še po sončnem zahodu, petelini jutrajz močno pojo.

- Če barometer pada.
- Če se vetrovi sučejo proti jugozahodu od juga ali jugovzhoda.
- Če je zrak napit vlage.
- Če se kamni, lapor ali zidovi pote.
- Če strune odnehujejo in se lesnina napne.
- Če sol postaja vlažna, moka kepasta itd.
- Če v zaceljenih ranah začne trgati.
- Če rosa naenkrat izgine, čeprav ni vetra.
- Če se deževna mokrota brez vetra hitro suši.
- Če rosa zjutraj izostane, kljub temu da ni ne oblačno ne vetrovno.
- Če je močno soparno in sonce močno pripeka.
- Če se vidijo daljnji kraji nenavadno jasni; če se vidi pri sicer enaki svetlobi mnogo več zvezd.
- Če je jutrajz svetla, obilna zarja.
- Če vzhaja sonce megleno ali ima okrog sebe belkast obroč (dvor).
- Če se luna spremeni ob uri blizu poldneva.
- Če so zvečer za soncem temni oblaki.
- Če po jasnem vremenu gore dobe klobuke.
- Če ima luna meglen dvor.
- Če oblak raste.
- Če začne deževati iz majhnih, temnih in raztresenih oblakov, bo trajen dež.
- Če dim noče iti naravnost gor.
- Če gredo oblaki v raznih višinah na razne strani, grozi viharo vreme.
- Če so živali nervozne ali popuščajo pri delu. Pajki se poskrijejo, ali le nekateri delajo mreže in še to majhne. Kotni pajki se obrnejo v skrivališča. Rega leze k tlem. Lastovice letajo nizko, ob vodi, da si namočijo perutnice. Petelini pojo ob nenavadnem času.

Narisal: Endre Gönter mlajši
Pripravil: Jožek Penkalo še malce mlajši

Princ CHARLES (14. XI. 1947)

Od februarja naprej bo poskušal uradno obelodaniti svojo ljubezen do

**CAMILLE
PARKER
BOWLES
(17. VII.
1947).**

Astrologi se tudi ne bi
čudili, če bi se
poskušal ločiti od
Diane.
Menda je sreča
na stani princa
in Camille.

**DIANA
(1. I. 1961)**

bo imela velike
boje sredi leta.
Glede na njeno
moč in sposobnost
bo izšla kot
zmagovalka.
Tudi finančna
plat ji dobro kaže.

**MICHAEL JACKSON
(29. VIII.
1958)**

Tudi prihodnje
leto bo imel
številne
težave.
Veliko bo trpel,
kljub
temu bo slavil
velike
uspehe.

**LISA MARIE
PRESLEY (1.
XII. 1968)**

Brez dvoma mu
bo stala zvesto ob
strani, karkoli se
bo zgodilo. Ne
združuje ju le samovšečnost, ampak tudi velika
želja po igranju in sploh nastopanju, kar bosta
dokazala že v nekaj naslednjih mesecih.

STEFFI GRAFF (14. VI. 1969)

Planet Uran bo zavandral v deveto hišo, to pomeni selitev. Poleg tega bo našla
»grofica« mir in ljubezensko srečo.

**MICHAEL BARTELS
(8. III. 1968.)**

Človek, ki jo stoji vedno ob strani,
bo februarja skrbel, da bo
svojo odločitev lažje izpeljala.
Astrološko gledano,
bi bil njun zakon idealen.

**KAJ
PRAVIJO
ZVEZDE
O
ZVEZDNIKI**

in njihovih partnerjih za leto 1996

JERRY HALL (26. VII. 1956)

bo »šefu« Rollingstonsov že v začetku leta
pokazala, da ima njena
dobrovoljnost svoje meje.

Beatlesi so sicer ponovno tukaj, toda Paul se je
znašel v življenjski krizi in mu to ne pomeni veliko.
Predvsem v začetku leta mu bo
moral biti Linda v veliko oporo.
Paul, nekdanj flegmatičen
tip, bo potreboval
energijo svoje žene
– in jo tudi dobil.
Težave sredi leta
se bodo proti
jeseni razblinile.

**PAUL
(18. VI. 1942)
IN LINDA
(24. IX.
1941)**

MICK JAGGER (26. VII. 1942)

– vsekakor se bo moral odločiti, ali glasba ali
skrb oziroma več časa za 3 otroke in njo. Prišlo
bo leto, ko oba ne bosta imela miru. Ko bo mir,
bo zmagala Jerry.

Michael Jackson – se bo pobral?

Kakšni trije tedni so minili, odkar leži Michael na intenzivnem oddelku bolnišnice Beth Israel v New Yorku, obkrožen s petimi telesnimi stražarji. V sobi ima nalepljene posterje z Miki miškami in Bambiji. V bolnišnico so ga pripeljali naravnost z odra, kjer je imel vaje. Pripravljali se je na koncert, ki bi ga prenašala tamkajšnja kabelska televizija HBO in za katerega bi prejel milijon dolarjev. Čeprav je težek milijonar (dolarski!), je to tudi zanj velik izpad. Denar je nameraval porabiti za plačilo projekta HIStory, ki se je menda kljub veliki vsoti vloženega denarja ponesrečil.

Kot pravi vodja intenzivnega oddelka William Alleyna, naj bi bil za vse kriv prav želodčni virus. Superzvezdnik ima namreč panični strah pred mikrobi in bakterijami, poleg tega pa bi nenehno rad hujšal (nasprotno kot Elvis Presley, ki je imel proti koncu življenja nenormalno velik tek).

Vsak dan ga obišče žena Lisa Marie Presley. Že ob osmih pride in gre večkrat domov šele okrog 15. ure. Večkrat ga obišče tudi sestra Janet, ki pa zdaj že pravi, da mu je veliko bolje. Zdravniki pa še nočejo dajati izjav.

Michael Jackson s pantomimikom Marcelom Marceauem na vajah v newyorškem Beacon Theatre. Uro pozneje se je zvezdnik zgrudil na odru.

MOŠKO VODICO?

In zdaj se lahko vprašamo: ali Prekmurci in vsi drugi seveda, ki so bili na sejmu, ne potrebujejo moške vode ali pa ni bil primeren čas za biznis. Prodajali smo jo namreč popoldan, ko so verjetno resni kupci že bili doma, na sejmu pa le tisti, ki so prišli kaj popit (ampak ne naše vodice) in morda, če jim je denarnica dopuščala, tudi kaj prigriznit.

Plakat z drobceno napako.

»Da vidimo, kaj ponujate!« Irma nataka vodico, Bojan pije kuhano vino.

»Hvala, niti slučajno.«

»Da bi jo kupila. Midva sva vendar iz Gorice.«
Jožef Rituper

Kljub slabemu »kšeftu« se moramo zahvaliti članom KMN Črnelavci, ki so nam dobrohotno odstopili košček točilne mize, kamor smo razstavili steklenice in se na koncu, v pozdrav bralcem, fotografirali.

Od nekod je prišel glas (pa tudi Pen je o tem pisal, če se ne motim), da priteka iz izvira v Gorici zelo dobra voda. Nekateri govorijo, da je zdravilna, in nekateri celo, da pomaga moškim pri tistih stvareh ... saj razumete?! Če je že tako, zakaj je ne bi prodajali, kaj zaslužili in še dobro delo bi marsikomu, ki bi jo popil, naredili, je razmišljala Penova trojka in sklenila: kot Moško vodico jo bomo prodajali, in to ne kjerkoli, ampak na Miklošovem senju. Endre je naredil etiketo in plakat, trojka – v istem sestavu kot prejšnji mesec – in vse drugo.

Verjetno se spomnite, kako je bilo na mikloševo. Pol Goričkega ni prišlo, tako grdo in mrzlo je bilo! Mi smo pa šli, samo da bi kaj prodali. In kako je bilo? Da se ne boste preveč mučili z branjem, vam kar takoj povem: Nismo prodali niti steklenice!

Tudi Bojanov prijateljski objem okrog ramen pri prodaji ni pomagal.

»Hvala, zaenkrat je še ne potrebujem. Morda prihodnje leto!«

Skupinski posnetek. Vsi se smejemo, saj še ne vemo, kako klavrna bo prodaja.

Marija Buček, 20 let, iz Sotine

penelopa

Seveda, najprej ste morali Pen obrniti in šele potem ugotoviti, da se je Marija usedla pred fotografa v športni avtomobil, ki se odpira proti strehi. Lamborgini! Ampak to ni pomembno. Naša Penelopa, bi lahko rekli, ima še velike možnosti v poslu, ki ji je trenutno le konjiček: v manekinstvu. Poglejte: 2. nagrada v Čardi, 2. nagrada v Radencih in 3. v Mariboru. Lepotna tekmovanja! 3 žirije se niso mogle zmotiti! Foto: LIPE